

A. T. E. I. ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΘΕΜΑ :

**Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΩΝ ΔΗΜΩΝ ΤΗΣ ΘΕΣ/ΝΙΚΗΣ ΣΤΗΝ
ΥΠΟΔΟΧΗ, ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΕΠΑΝΕΝΤΑΞΗ
ΠΑΛΙΝΝΟΣΤΟΥΝΤΩΝ
(Εμπειρική Έρευνα)**

ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΑ : ΔΑΡΔΑΜΑΝΕΛΗ ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ

ΕΤΟΣ ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ : 2000 Χ

ΣΧΟΛΗ : Σ.Δ.Ο.

ΤΜΗΜΑ : Δ.Μ.Τ.Α

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ : ΣΤΑΜΑΤΟΠΟΥΛΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ, 3/02/2006

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Εισαγωγή

1. Οι στόχοι και ο σκοπός της εργασίας (μεθοδολογία).....σελ.4
2. Η ιστορία των προσφύγων.....σελ.6
3. Μετανάστευση προς την Ελλάδα.....σελ.17
4. Παράγοντες που επηρέασαν τους Παλινοστούντες.....σελ.29
5. Επιπτώσεις της μετανάστευσης.....σελ.37
6. Ριζικές πολιτικές και οικονομικές αλλαγές στην πρώην ΕΣΣΔ και η διασπορά των Ελλήνων στη χώρα.....σελ.42
7. Ο Ελληνικός πληθυσμός στην πρώην ΕΣΣΔ.....σελ.45
8. Ονοματεπώνυμα.....σελ.46
9. Λειτουργία Ελληνικών σχολείων στην πρώην ΕΣΣΔ.....σελ.47
10. Πολιτισμός Ελλήνων στην πρώην ΕΣΣΔ.....σελ.49

Κεφάλαιο II: Πολιτική του Κράτους απέναντι στους Παλινοστούντες

1. Η αντιμετώπιση των προσφύγων ανά περίοδο (1922,1980).....σελ.58
2. Περίοδος χάραξης της πολιτικήςσελ.60
3. Εθνικό Ίδρυμα Υποδοχής και Αποκατάστασης Απόδημων και Παλινοστούντων Ομογενών Ελλήνων.....σελ.62
4. Ο ρόλος της γλώσσας και κατά πόσο η Ελλάδα ήταν έτοιμη να γυρίσουν οι ομογενείς από την πρώην ΕΣΣΔ.....σελ.66
5. Εθνική συνείδηση.....σελ.68
6. Εθνική ταυτότητα.....σελ.73
7. Η αντιμετώπιση της πολιτείας.....σελ.79
8. Η Ιθαγένεια.....σελ.81
9. Νομικό πλαίσιο, διευκολύνσεων και παροχών στους Παλινοστούντες.....σελ.85

Κεφάλαιο III: Πολιτική των Δήμων Θεσσαλονίκης

1. Κράτος-Τοπική Αυτοδιοίκηση.....σελ. 94
2. Περίοδος από άφιξη έως πλήρη δικαιώματα.....σελ. 96
3. Εκπαιδευτικές Υπηρεσίες σε επίπεδο Νομού.....σελ. 98
4. Δήμος Θεσσαλονίκης.....σελ. 101
5. Δήμος Καλαμαριάς.....σελ. 103
6. Δήμος Αμπελοκήπων.....σελ. 108
7. Δήμος Ελευθερίου-Κορδελιού.....σελ. 108
8. Δήμος Συκεών.....σελ. 111
9. Κοινότητα Ευκαρπίας.....σελ. 112

10. Δήμος Ευόσμου.....σελ.	113
11. Επαρχία Λαγκαδά.....σελ.	113
12. Δήμος Θέρμης.....σελ	114
13. Δήμος Μίκρας.....σελ.	114
14. Δήμος Θερμαϊκού.....σελ.	115

Κεφάλαιο IV: Η έρευνα και τα αποτελέσματά της

Η συμβολή των Δήμων της Θεσ/νίκης στην υποδοχή, εγκατάσταση και επανένταξη των παλιννοστούντων	σελ. 119
1. Φυγή από την πρώην ΕΣΣΔ/ Επιστροφή στην Ελλάδα.....σελ.	120
2. Εγκατάσταση στην Ελλάδα.....σελ.	129
3. Κατοικία.....σελ.	134
4. Οικονομική ενίσχυση.....σελ.	138
5. Εκπαιδευτικά προγράμματα ένταξης.....σελ.	142
6. Ελληνική γλώσσα.....σελ.	146
7. Οικογένεια.....σελ.	155
8. Εκπαίδευση.....σελ.	159
9. Εργασία.....σελ.	166
10. Προβλήματα.....σελ.	177

Κεφάλαιο V: Συμπεράσματα και προτάσεις

1. Συμπεράσματα.....σελ.	183
2. Προτάσεις.....σελ.	185
Βιβλιογραφία.....σελ.	187
Συνεντεύξεις.....σελ.	188
Ερωτηματολόγιο.....σελ.	189

ΕΙΣΑΓΩΓΗ Ι

ΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ Ο ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ (ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ)

Η εργασία στηρίζεται σε εμπειρική έρευνα που έγινε σε διάστημα δύο μηνών, με δείγμα 100 οικογένειες Παλινοστούντων, από χώρες της πρώην ΕΣΣΔ, καθώς και τρίτες χώρες, κατοίκους των Δήμων Θέρμης (Δ.Δ. Ρυσίου και Ταγαράδων), Θερμαϊκού (Δ.Δ.Περαίας, Ν.Επιβατών και Αγίας Τριάδας) και Μηχανιώνας (Δ.Δ. Ν. Μηχανιώνας, Αγγελοχωρίου και Κερασιάς) που αποτελούν ευρύτερη πολεοδομική ενότητα.

Αυτή βρίσκεται εκτός πρώην πολεοδομικού συγκροτήματος Δήμου Θεσ/νίκης και συγκεκριμένα στη Νοτιοδυτική πλευρά του Νομού, που βρέχεται από τον Θερμαϊκό κόλπο και συνορεύει με το Νομό Χαλκιδικής. Η περιοχή μέχρι το 1995 ήταν αγροτουριστική με μικρή αύξηση των μόνιμων κατοίκων ανα 10ετία (απογραφές) και με μεγάλη αύξηση (τριπλασιασμό) το καλοκαίρι, λόγω των ιδιόκτητων τουριστικών διαμερισμάτων που χρησιμοποιούν οι μόνιμοι κάτοικοι της Θεσ/νίκης. Αυτή η περιοχή σήμερα (τελευταία δεκαετία), έχει την μεγαλύτερη αύξηση πληθυσμού πανελλαδικά (Δήμοι Θερμαϊκού και Θέρμης), λόγω της ανέγερσης-αγοράς μόνιμης κατοικίας, από πληθυσμούς που προέρχονται από το πολεοδομικό συγκρότημα. Επίσης περιλαμβάνει το μεγαλύτερο αλιευτικό λιμάνι-Δήμο της Βόρειας Ελλάδας, το οποίο σε σχέση με τον πληθυσμό του είναι το μεγαλύτερο της χώρας (Ν.Μηχανιώνα).

Η έρευνα έγινε με άδεια της Δ/σης Β'θμιας Εκπαίδευσης σε δείγμα 100 μαθητών από 5 Γυμνάσια και 3 Ενιαία Λύκεια της περιοχής.

Η εργασία έχει τους εξής στόχους:

- Γνώση και κατανόηση των προβλημάτων των **Παλινοστούντων**, από τους οργανισμούς 1^{ου}, 2^{ου} και 3^{ου} Βαθμού Τοπικής Αυτοδιοίκησης και σε συντονιστικό ρόλο το **ΥΠ.ΕΣ.Δ.Δ.Α.** (Υπουργείο Εσωτερικών Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης).
- Συντονισμό των Υπουργείων Εξωτερικών και ΥΠ.ΕΣ.Δ.Δ.Α. ως προς τη μεταναστευτική πολιτική και την προώθηση λύσης στα προβλήματα των παλινοστούντων από τα εμπλεκόμενα Υπουργεία.
- Γνώση και κατανόηση των προβλημάτων τους από τους μόνιμους Έλληνες κατοίκους των περιοχών που τους φιλοξενούν, όσον αφορά κυρίως τις σχέσεις τους με αυτούς για την εξάλειψη φαινομένων, όπως η Ξενοφοβία, ο Ρατσισμός, και η Εγκληματικότητα).

- Γνωστοποίηση της ιδιαιτερότητας της συγκεκριμένης περιοχής ως προς το έλλειμά της σε εργατικό δυναμικό, που μπορεί να προέλθει από ανάλογη μετακίνηση παλιννοστούντων-μεταναστών σε αυτή (σχέση εύρεσης εργασίας και διαμονής).
- Η ανάδειξη της σχέσης μεταξύ της κουλτούρας και του πολιτισμού των γηγενών και των παλιννοστούντων, μέσα από κοινές πολιτιστικές δραστηριότητες ώστε, να επιτυγχάνεται πιο γρήγορη επανένταξη, ακόμα και αφομοίωση των νέων πληθυσμών. Έτσι, η διαδικασία επιλογής του τόπου υποδοχής και εγκατάστασης των παλιννοστούντων, πρέπει να στηρίζεται και σε αυτό τον παράγοντα.

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΩΝ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ

Για να είναι κανείς Πόντιος χρειάζεται να έχει πάρει μέρος.....στην Αργοναυτική Εκστρατεία. Και επειδή όλοι δεν μπορούσαν να είναι σύγχρονοι των Αργοναυτών, αρκεί να είναι απόγονοί τους. Αρκεί να έμειναν ως Ελληνική φυλή για χίλιετίες στα σκληροτράχηλα, αλλά τόσο γνωστά και αγαπημένα για αυτούς βουνά και λαγκάδια, πεδιάδες και οροπέδια, ποτάμια και παράλια της Εύξεινης-Μαύρης θάλασσας.

Και επειδή αυτή η γη είναι φτωχή, η φύση άγρια με πολλούς κινδύνους και η Μαύρη Θάλασσα μερικές φορές ήρεμη, προσδιόρισαν την ιδιοσυγκρασία του κατοίκου αυτής της περιοχής, κάνοντάς τον έξυπνο, δυνατό, σκληροτράχηλο, ρωμαλέο και προπάντων αποφασιστικό.

Έτσι, άλλοτε για καλύτερευση της ζωής του και άλλοτε (ιδιαίτερα την τελευταία εκατονταετία στα έτη 1900-1925), κυνηγημένος από τους Τούρκους, απλώθηκε-μετακόμισε σε όλα τα παράλια της Μαύρης θάλασσας, στα κράτη και τα βουνά του Καυκάσου, τις στέπες και τις πεδιάδες πέρα από τα Ουράλια όρη, στη Σιβηρία και τις νέες Δημοκρατίες πέρα από το Καύκασο μιας και μέχρι το 1989 ήταν ένα ενιαίο Κράτος η Αυτοκρατορική Ρωσία ή πρώην ΕΣΣΔ.

Από τόσο βαθιά ξεκινάνε οι ρίζες των **παλινοστούντων-Ποντίων**. Από τα βάθη της ελληνικής μυθολογίας..... Από το μυθικό ταξίδι των Αργοναυτών στον Εύξεινο Πόντο, που τοποθετείται από τους επιστήμονες της συμβατικής ιστορίας στο 14^ο ή 15^ο αιώνα π.Χ.. Δηλαδή, 2 με 3 αιώνες νωρίτερα από την εκστρατεία στην Τροία, που η επιστημονική έρευνα χρονολογεί στο 12^ο αιώνα π.Χ..

Φαίνεται, όμως, ότι υπήρξε και μια άλλη ομάδα Αργοναυτών. Αυτοί που κατευθύνθηκαν νότια, προς την Κύπρο. Είναι παράδοξο, αλλά δύο από τις ελληνικές διαλέκτους με τις πιο βαθιές, αρχαϊκές ρίζες, διασώθηκαν από τις κατευθύνσεις των μυθικών Αργοναυτών.

Η βόρεια είναι η ποντιακή διάλεκτος. Η νότια ξεκινάει από την Κυνουρία (Τσακονία) της Αρκαδίας, περνάει από την Κάρπαθο και καταλήγει στην Κύπρο (Αρκαδοκυπριακή διάλεκτος).

Από το πρώτο μυθικό ταξίδι των Ελλήνων στον Πόντο υπάρχει και κάτι άλλο. Ανάμεσα στους Αργοναύτες (όπως ο Ιάσων και ο Ηρακλής) ήταν και ο Άρμενος. "Άρμενα" είναι μια αρχαϊκή λέξη και σήμαινε (όπως και σήμερα) τα πανιά και τα σχοινιά, την αρματωσιά(τα... άρματα)

του πλοίου. Έχουμε ακόμη τις λέξεις “αρμενίζω”(ιστιοπλωώ), “αρμενιστής” (υπεύθυνος των πανιών), “αρμενάκι” (βοηθός αρμενιστή)... Ο Άρμενος ήταν λοιπόν ο αρμενιστής της Αργούς. Δηλαδή ο γενάρχης των **Αρμενίων**.

Μύθοι με ήρωες τον Προμηθέα, τον Ιάσονα, τον Ηρακλή, τους Διόσκουρους, τον Απόλλωνα, τη Λητώ, την Ιφιγένεια, τον Αχιλλέα, τον Οδυσσέα, τον Ορέστη, και άλλους διαδραματίζονται σε μέρη του Πόντου.

Ο σπόρος των Αργοναυτών έπιασε βαθιές ρίζες. Η επικοινωνία της Μητρόπολης με τις Πόλεις του Πόντου, υπήρξε συνεχής μέσα απο τον πρώτο και δεύτερο αρχαίο Ελληνικό αποικισμό. Ότι ήταν για τους Έλληνες το Αιγαίο στα νότια, ήταν ο Εύξεινος Πόντος στο βορρά. Μια θάλασσα επικοινωνίας, εμπορίου, πολιτισμού, δημιουργίας και δύναμης.

Η δύναμη αυτή αποδείχτηκε κι όταν η Πόλη αλώθηκε πρώτη φορά από τους Λατίνους στα 1204 μ.Χ. Οι Κομνηνοί αμέσως μετέβησαν στην Τραπεζούντα που παρέμενε Ελληνική και ελεύθερη, υψώνοντας ξανά το δικέφαλο αετό του Βυζαντίου, κάνοντάς την Πρωτεύουσα της **ελληνικής αυτοκρατορίας του Πόντου**, η οποία σε λίγο θα ξανακαταλάβει την Κωνσταντινούπολη απο τους Λατίνους. Αυτή στο τέλος θα καταλυθεί απο τους Τούρκους το 1461μ.Χ., δηλαδή 8 χρόνια μετά την άλωση του Βυζαντίου.

Οι Πόντιοι γνωρίζουν πέρα από τη γλώσσα τους, καλά και την θρησκεία τους, χρησιμοποιώντας ως κέντρο της πίστης τους την **Ιερά Αυτοκρατορική Πατριαρχική και Σταυροπηγιακή Μονή της Υπεραγίας Θεοτόκου του Όρους του Μελά**, που ιδρύθηκε από τους Κομνηνούς αυτοκράτορες της Τραπεζούντας στην καρδιά των Ποντιακών Οροσειρών του Καυκάσου και άκμασε για πάνω από 700 χρόνια.

Ακολουθώντας τον κεντρικό δρόμο μέσα από το φαράγγι του ποταμού Πυξίτη, 31 χλμ. νότια της Τραπεζούντας, ο ταξιδιώτης θα περάσει το βυζαντινό κεφαλοχώρι Δικαίσιμο (σήμερα Μάτσκα) και θα πάρει τον ανατολικό παράδρομο, που οδηγεί στα πόδια ενός θεόρατου βράχου. Εκεί πάνω, σε μια χαρακιά του βράχου, οι Μεγαλοκομνηνοί ίδρυσαν το αυτοδέσποτο και αυτεξούσιο μοναστήρι του Σουμελά, στα τέλη του 13^{ου} αιώνα.

Πάνω από το μοναστήρι, ψηλά, στην αλπική σχεδόν ζώνη, υπήρχαν δύο χωριά: Τα Υψηλάντα και τα Μουρουζάντα.

Σ’αυτά τα χωριά κατοικούσαν οι βυζαντινές οικογένειες των Υψηλάντηδων και των Μουρούζηδων, μέχρι που πήραν κι αυτές το δρόμο της προσφυγιάς. Στα τέλη του 17^{ου} αιώνα αναγκάστηκαν να

εγκαταλείνουν τα εδάφη τους στον Πόντο και να καταφύγουν αρχικά στην Κωνσταντινούπολη και μετά στις παραδουνάβιες Ηγεμονίες και στην Ομόδοξη Ρωσία. Έναν αιώνα αργότερα, ο ηγεμόνας της Βλαχίας Αλέξανδρος Υψηλάντης, θα τιμήσει τα πατρογονικά του και με Χρυσόβουλο του 1775 θα καθιερώσει υψηλή ετήσια χορηγία για το μοναστήρι του Σουμελά.

Το 18^ο αιώνα πλούσιες χορηγίες έδωσαν όλες οι κοινότητες της ποντιακής διασποράς, από την Κριμαία και τις παραδουνάβιες ηγεμονίες μέχρι την ... Τρανσυλβανία στα Καρπάθια. Κι ακόμα οι ελληνικές κοινότητες της Θράκης, με πρώτη τη Φιλιππούπολη. Ιδιαίτερα, ενίσχυσαν το μοναστήρι οι Έλληνες της Αργυρούπολης με τα πλούσια μεταλλεία. Οι Αργυρουπολίτες, όταν η Μικρασιατική Καταστροφή του 1922 τους έριξε στην προσφυγιά, φρόντισαν να πάρουν μαζί τους και το αρχείο της ελληνικής τους κοινότητας. Σήμερα, το αρχείο, με πολλά σπανιότατα ελληνικά χειρόγραφα, φυλάσσεται στη Νάουσα της Μακεδονίας.

Οι Πόντιοι γνωρίζουν καλά τις ρίζες τους.

Τα ονόματα "Αργώ" και "Εύξεινος" τα έχουν δώσει σε πολλούς από τους συλλόγους τους, καθώς και στα περισσότερα από τα πλοία τους. Αυτό το βλέπουμε στην **Καλαμαριά**, η οποία θεωρείται η νέα Μητρόπολη-Πρωτεύουσα των Ποντίων.

Το κέντρο της πίστης τους, μέσω της εικόνας της Παναγίας του Σουμελά, μετά το διωγμό τους από τον Πόντο, μεταφέρθηκε τα τελευταία 80 χρόνια ήδη στο Όρος Βέρμιον του Νομού Ημαθίας, στο νέο Μοναστήρι που γιορτάζει πάντοτε το Δεκαπενταύγουστο.

Αλλά, πριν φθάσουμε στην **προσφυγιά**, πρέπει να δούμε ποιοί ήταν οι Πόντιοι στις αρχαιότερες πατρίδες τους.

1.Οι Πόντιοι που κατοικούσαν στις ακτές της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας **-σημερινής Τουρκίας-** ξεπερνούσαν στις αρχές του αιώνα μας τους 700.000. Κατοικούσαν σε 11 πόλεις, 41 κωμοπόλεις και 1.013 χωριά ανατολικά του Σαγγάριου ποταμού, βόρεια των Κούρδων και δυτικά των Αρμενίων και των Γεωργιανών.

Η Αμισός της επαρχίας Σαμψούντος το 1902 είχε 8.000 Έλληνες με 4 κεντρικά σχολεία και 1.150 μαθητές. Το 1912 άρχισε να λειτουργεί και το Τσινέκειο Γυμνάσιο.

Στην επαρχία της Σινώπης οι 37.986 Έλληνες διατηρούσαν 139 σχολεία. Εδώ, στα 1913, οι μαθητές από την Ψωμιάδειο Ελληνική Σχολή στα Κοτύωρα ίδρυσαν και τον πρώτο μαθητικό σύλλογο στην ιστορία του ελληνισμού. Στην ορεινή Σάντα του ανατολικού Πόντου οι 1.135 ελληνικές οικογένειες διατηρούσαν 2 σχολαρχεία αρρένων και θηλέων και 5 δημοτικά.

Στην Τραπεζούντα λειτουργούσε το ‘Φροντιστήριον’, που είχε ιδρυθεί το 1683! Ήταν ένα από τα πιο ξακουστά σχολεία σ’ολόκληρο τον ελληνισμό και το 1902 απέκτησε νέο θαυμάσιο κτίριο στην παραλία της Τραπεζούντας.

Γενικά, οι Πόντιοι διατηρούσαν:

- 10 γυμνάσια και 1.047 σχολαρχεία, ημιγυμνάσια και δημοτικά με 75.953 μαθητές και 1.236 δασκάλους και καθηγητές.
- 22 μοναστήρια και 1.139 εκκλησίες με 1.459 ιερείς.
- 37 πολιτιστικούς και φιλανθρωπικούς συλλόγους.

Στην Τραπεζούντα κυκλοφορούσαν οι εφημερίδες ‘‘Ο φάρος της Ανατολής’’, ‘‘Η Εθνική Δράσις’’ και ‘‘Ο Νέος Αστήρ του Πόντου’’. Επίσης ανέπτυξε πλούσια δράση ο φιλεκπαιδευτικός σύλλογος ‘‘Ξενοφών’’.

Η Τραπεζούντα ήταν το σπουδαιότερο οικονομικό κέντρο. Από τις 5 τράπεζες, οι 3 ανήκαν στις ελληνικές οικογένειες Θεοφύλακτου, Καπαγιαννίδη και Φωστηρόπουλου. Υπήρχε υποκατάστημα της ‘‘Τραπεζής Αθηνών’’ και ελληνικοί εμπορικοί οίκοι, όπως αυτός του Λεοντίδη, έλεγχαν το εμπόριο.

Σημαντικό ρόλο είχε και η Σαμψούντα, που ήταν το βασικό κέντρο εξαγωγής καπνών. Κι εδώ είχε υποκατάστημα η Τράπεζα Αθηνών.

Άλλα εμπορικά κέντρα ήταν η Κερασούντα και τα Κοτύωρα, όπου κι εκεί το εμπόριο ήταν σε ελληνικά χέρια.

2. Μετά τη σφαγή των Αρμενίων από τους Τούρκους το 1905, τον πρώτο διωγμό των Ελλήνων της Μικράς Ασίας-1914, τα γεγονότα των ετών 1918-1922 οδήγησαν σε μετακίνηση και άλλους πληθυσμούς, έτσι ώστε οι Πόντιοι που κατοικούσαν στις υπό ρωσική κυριαρχία περιοχές του Καυκάσου (τωρινές ανεξάρτητες Δημοκρατίες της Γεωργίας, της Αρμενίας, του Αζερμπαϊτζάν και των αυτόνομων περιοχών της Απχαζίας, της Οσετίας, του Ναγκόρνο Καραμπάχ και της Τσετσενίας), μετά την Συνθήκη της Λωζάνης να φτάσουν τις 700.000. Τα πρώτα χρόνια μετά το 1917, οι Έλληνες έζησαν μια εθνική άνοιξη, μιας και το νέο καθεστώς των Μπολσεβίκων επέτρεψε να ιδρυθούν σχολεία, πολιτιστικοί σύλλογοι, ενώ ο μεγάλος αριθμός Ποντίων που ήρθαν από τα απέναντι παράλια με τα τραγικά γεγονότα της γενοκτονίας, έδωσαν με τη σειρά τους νέα ώθηση στην παρουσία του Ελληνισμού στο χώρο. Μετά το θάνατο του Λένιν και την άνοδο στην εξουσία του Στάλιν, που γεννήθηκε στη Γεωργία, εφαρμόστηκε το πρόγραμμα εξόντωσης των Ελλήνων, με το πρόσχημα της κίνησής τους για δημιουργία ανεξάρτητου κράτους στα πλαίσια της Σοβιετικής Ένωσης, με αποτέλεσμα χιλιάδες Έλληνες να εξοντωθούν ή να εξοριστούν σε στρατόπεδα καταναγκαστικών έργων,

στις δημοκρατίες της Ασίας και την Σιβηρία, αλλάζοντας ανάλογα και τα επώνυμά τους.

Αυτοί είναι οι **Πόντιοι** που κάποιος τους ονομάζουν στις μέρες μας, "Έλληνορόσοι- Έλληνοπόντιοι" και είναι οι **τωρινοί Παλινοστούντες** **μετα το 1990.**

Μόνο μετά το θάνατο του Στάλιν, αναγνωρίστηκε ένας αριθμός δολοφονιών και αποκαταστάθηκαν οι Έλληνες. Τη περίοδο αυτή και μέχρι το 1985, η έλευση των Ελλήνων από την Σοβιετική Ένωση στην πατρίδα ήταν πολύ δύσκολη έως αδύνατη, μιας και ψυχροπολεμικοί λόγοι δεν επέτρεπαν καμία επικοινωνία.

Με την ένταξη της Ελλάδας στο ΝΑΤΟ, η Βόρεια Ελλάδα λόγω πολιτικών επιλογών, αποφάσεων και ψυχροπολεμικών δεδομένων, αποτέλεσε μια απομονωμένη περιοχή συνόρων απέναντι στις Χώρες του Συμφώνου της Βαρσοβίας, με μοναδικά απαραίτητα έργα, τα οχυρωματικά, δηλαδή τα στρατιωτικά. Η Δυτική Θράκη, ένας χώρος ο οποίος για αιώνες κράτησε πρωταγωνιστικό ρόλο, έμεινε χωρίς έργα υποδομής, και για πολλά χρόνια απετέλεσε τον τόπο δυσμενούς μετάθεσης για ανεπιθύμητους δημόσιους υπαλλήλους και στρατιωτικούς.

Την ίδια στιγμή η Τουρκία, μ'ένα πρόγραμμα που άρχισε ήδη από το μεσοπόλεμο, απαίτησε 1. την απέλαση από την Ελλάδα των λεγόμενων "παλαιομουσουλμάνων", που ήταν αντίθετοι στους "νεωτερισμούς" του κεμαλικού καθεστώτος και μετά την κοινή της ένταξη, με την Ελλάδα, στην βορειοατλαντική συμμαχία, 2. να διδάσκονται οι μουσουλμανικές μειονότητες την Τουρκική γλώσσα, με τραγικά αποτελέσματα, ειδικά για τους Πομάκους (Αρχαία Θρακική Φυλή απογόνων του Μεγ.Αλεξάνδρου, που απλώς εξισλαμίστηκαν).

Έτσι η Ελληνική Φυλή του Εύξεινου Πόντου μετά από τρεις περίπου χιλιετίες παίρνει το δρόμο της προσφυγιάς ή της επιστροφής στην Ελλάδα μέσα από δύο κύματα: του 1922 (Σινώπη, Σαμψούντα, Τραπεζούντα, Ινέπολις, Κερασούντα) και του 1990 (Σεβαστούπολις- Σουκούμι, Σωτηριούπολις- Πιτσούντα, Μαριούπολις- Ζντάνοφ, Αιγιαλός – Γιάλτα, Βατούμι-Βατούμι, Τσάλκα) που προέρχονται οι σημερινοί "Ρωσοπόντιοι" πρόσφυγες

Η γενιά των Ποντίων είναι γενιά Ολυμπιονικών. Απόγονοι των προσφύγων του 1922: Βούλα Πατουλίδου, Παναγιώτης Ποικιλίδης, Παύλος Σαλτσίδης. Πρόσφυγες πριν από το δεύτερο κύμα: Μπάμπης Χολίδης, Χριστίνα Θαλασσινίδου, Βαλέριος Λεωνίδης, Ακάκιος Καγιασβίλι, όλοι πριν το 1990, φεύγοντας κρυφά από τις Ρώσικες αποστολές σε αγώνες του εξωτερικού, δηλώνοντας την Ποντιακή τους καταγωγή στα ΜΜΕ. Υπάρχουν κι άλλοι....., ίσως να ξεχνάμε και

κάποιους ακόμα. Η πραγματικότητα όμως είναι μία: Η γενιά των Ποντίων είναι γενιά Ολυμπιονικών. Για να γίνει κανείς Ολυμπιονίκης, χρειάζεται επιμονή-υπομονή, αποφασιστικότητα, σκληράδα και δύναμη.

**Σύμφωνα με την μελέτη του κ.Φωτιάδη Π. και τα
αποτελέσματα των ερευνών του, η κατάσταση μεταξύ των ετών
1990-1994 ήταν:**

Μόλις στα τέλη του 1990 και συγκεκριμένα το Δεκέμβριο, δειλά-δειλά το Ελληνικό Κράτος αρχίζει να εφαρμόζει ιδιαίτερη πολιτική για τους Ομογενείς, ιδρύοντας αρχικά το Εθνικό ίδρυμα υποδοχής και αποκατάστασης παλιννοστούντων ομογενών Ελλήνων (ΕΙΥΑΠΟΕ), Ν.Π.Ι.Δ. εποπτευόμενο από το Υπουργείο Εξωτερικών, που πρωταρχικό στόχο είχε τη βοήθεια και την παροχή υπηρεσιών προς τους επαναπατριζόμενους Ποντίους της Σοβιετικής Ένωσης, ειδικά στη Δυτική Θράκη, λόγω των μουσουλμανικών μειονοτικών πληθυσμών (εντάσσοντας και τους Ομογενείς της Βορείου Ηπείρου) στο επίπεδο της στήριξης.

Βέβαια, ο σημαντικότερος λόγος για τον οποίο επιλέχτηκε η Θράκη για να εγκατασταθούν οι Πόντιοι ήταν για να αντιμετωπιστεί η Διεθνής τουρκική προπαγάνδα και πολιτική, περί πλειοψηφίας των Τούρκων στους Νομούς Ροδόπης και Ξάνθης.

Οι Πόντιοι πρόσφυγες εγκαταστάθηκαν αρχικώς σε προσωρινούς οικισμούς λυόμενων κατασκευών (Εύμοιρο, Σάπες). Τα λυόμενα αποτέλεσαν σε λίγο καιρό γκέτο, αφού δημιουργήθηκαν σε χώρους έξω από τις πόλεις, με δύσκολη πρόσβαση σε αυτές· έτσι λόγω των συνθηκών, δημιούργησαν κλειστές κοινωνίες με δικούς τους κώδικες λειτουργίας και σιωπής, ονομαζόμενες "πόλεις-υπνωτήρια".

Οι Πόντιοι, παράλληλα, είχαν να αντιμετωπίσουν κατά το πρώτο χρονικό διάστημα της εγκατάστασής τους στη Θράκη, το πρόβλημα της ανεργίας, το οποίο παρουσιάζονταν οξυμένο, ιδιαίτερα στην ύπαιθρο. Έτσι το πρόβλημα εύρεσης στέγης μέσα στις πόλεις έγινε επιτακτικό, αλλά όταν οι Πόντιοι βγήκαν στην ζήτηση διαμερισμάτων για ενοικίαση, αντιμετώπισαν τα υψηλά ενοίκια, καθώς και την περιορισμένη έως ανύπαρκτη προσφορά στέγης, μιας και στις τρεις μεγαλύτερες πόλεις της Θράκης (Αλεξανδρούπολη, Κομοτηνή, Ξάνθη) φιλοξενείται ταυτόχρονα μεγάλος αριθμός στρατιωτικών και φοιτητών.

Για το πολύ σημαντικό ζήτημα της στέγασης των Ποντίων, έχει διατυπωθεί η πρόταση που περιέχει πολλά και σοβαρά θετικά στοιχεία, να ανεγερθεί μια πόλη, η **Ρωμανία**, στα παράλια της Θράκης, ανάμεσα στις αρχαίες πόλεις Μεσήμβρια και Μαρώνεια, στη βάση της ιδιαίτερης

αρχιτεκτονικής του Ποντιακού χώρου, η οποία θα στεγάσει αξιοπρεπώς όλους αυτούς που σήμερα αντιμετωπίζουν έντονα οικιστικά προβλήματα.

Ένα πολύ μεγάλο πρόβλημα που αντιμετωπίζουν ακόμη και σήμερα οι Πόντιοι της Θράκης, είναι αυτό της ανεργίας· έτσι το έντονο πρόβλημα εύρεσης εργασίας δημιουργεί ανυπέρβλητα εμπόδια που μέρα με τη μέρα αυξάνονται.

Από τους 120 χιλιάδες Έλληνες που υπολογίζεται ότι ήρθαν από την τέως Σοβιετική Ένωση στην Ελλάδα **μέχρι το 1994**, μόνο οι 14 χιλιάδες έχουν τελικά παραμείνει στη Θράκη. Ήδη με βάση έρευνα που διενεργήθηκε για τους Ποντίους που ήρθαν στην Ελλάδα το διάστημα 1985-1990, αυτοί θεωρούν την οικονομική τους κατάσταση χειρότερη από αυτήν που ήταν πριν φύγουν από την Σοβιετική Ένωση, σε ποσοστό 63% και ίδια ή καλύτερη, μόνο το 37%.

Ένα πολύ σοβαρό πρόβλημα, που αντιμετώπισαν οι Πόντιοι, είναι αυτό της επικοινωνίας, αφού γνωρίζουν αρκετοί από αυτούς μόνο ρωσικά και ποντιακά. Τα γλωσσικά τείχη αποτελούν σημαντικό πρόβλημα, τόσο με την κοινωνία της Θράκης, αφού προκύπτουν ζητήματα που έχουν να κάνουν με την εξεύρεση εργασίας, όσο και σαν πρόβλημα στην κοινωνική τους ζωή, μια και οι συναναστροφές τους περιορίζονται στο στενό οικογενειακό και φιλικό περιβάλλον. Έτσι ενισχύεται η απομόνωση και η επιβράδυνση της ομαλής ενσωμάτωσής τους στην κοινωνία.

Για τις οικογένειες των Ποντίων προκύπτουν προβλήματα που έχουν να κάνουν με τα παιδιά και την προσαρμογή τους στο σχολικό και κοινωνικό τους περιβάλλον: π.χ. η δυσκολία επικοινωνίας με τους γηγενείς, που σε συνδυασμό με την έλλειψη οικονομικών πόρων στην οικογένεια, τα οδηγεί στην εγκατάλειψη του σχολείου για ανεύρεση εργασίας. Ταυτόχρονα, υπάρχει εγκατάλειψη του σχολείου επειδή δε μπορούν να εξευρεθούν τα χρήματα για να μπορέσει να παρακολουθήσει με επιτυχία την τάξη του. Βέβαια, υπάρχει και ένα μεγάλο θέμα, που έχει σχέση με την αφύσικη και μερικές φορές βίαιη συμπεριφορά τους, που οφείλεται στην επώδυνη ιστορική διαδρομή αυτού του κομματιού του Ελληνισμού.

Τα επιτεύγματα των Ελλήνων του Πόντου και της Μικράς Ασίας των προσφύγων του 1922, επαναλαμβάνουν τα τελευταία χρόνια στην Ελλάδα οι Ομογενείς Ελληνοπόντιοι, οι οποίοι με εντυπωσιακούς ρυθμούς έχουν αρχίσει την επαγγελματική και κοινωνική τους αποκατάσταση. Όμως δε λείπουν οι εξαιρέσεις και τα προβλήματα, ειδικά σε μερικές κατηγορίες τους, όπως σ'αυτούς που εμπλέκονται στα

κυκλώματα παρανομίας και μαφίας, κι αυτό ίσως λόγω του αποτυχημένου προγράμματος εγκατάστασης στις ακριτικές περιοχές.

Βλέπουν τους πρώτους συμπατριώτες τους να γίνονται καλοί εισοδηματίες (με μέσο οικογενειακό εισόδημα πάνω από 15-30.000€ το χρόνο).

Ο ιδιωτικός τομέας τους τραβάει σαν μαγνήτης και ιδιαίτερα ενδιαφέρονται για δικές τους οικογενειακές επιχειρήσεις.

Επιτυχημένοι επιχειρηματίες, εργολάβοι κατασκευών, καλλιεργητές γης, έμποροι λαϊκών αγορών και ιδιοκτήτες καταστημάτων. Περίπου 10% των Ελληνοποντίων θεωρούνται σήμερα ότι είναι μάλλον πλούσιοι, ευκατάστατοι αστοί και μικροί εκατομμυριούχοι.

Ο αριθμός τους είναι εντυπωσιακός, εάν ληφθεί υπόψη ότι πρέπει να κυμαίνεται από 15-20.000, σε ένα σύνολο Ομογενών Ποντίων 180-200.000, που ήρθαν την τελευταία δεκαετία στην Ελλάδα από παντού.

Σύμφωνα με υπολογισμούς από ομοσπονδίες και σωματεία Ποντίων είναι εντυπωσιακά τα ποσοστά και σε ένα άλλο τομέα. Το 90% από τους μετανάστες-παλιννοστούντες της τελευταίας δεκαετίας του 1990, έχουν αποκτήσει κατοικία τόσο στην περιοχή του λεκανοπεδίου, όσο και στην υπόλοιπη Ελλάδα, ιδιαίτερα στη Μακεδονία και τη Θράκη. Με μεγάλες δυσκολίες, βεβαίως, και συχνά ελλείψεις υποδομής, αλλά με αποτελέσματα που δείχνουν το δυναμισμό και τις προοπτικές των Ποντίων.

Η διαδικασία **ενσωμάτωσης** των Ελληνοποντίων στη σύγχρονη Ελλάδα έχει βέβαια τις εξαιρέσεις και τα προβλήματά της για χιλιάδες από αυτούς, αλλά έχει και την άλλη όψη. Από τους 180-200.000 Πόντιους, οι 80.000 έχουν λάβει την επίσημη θεώρηση παλιννόστησης, που σημαίνει την οριστική ενσωμάτωσή τους στην κοινωνία της Ελλάδας.

Οι υπόλοιποι 120.000 έχουν λάβει την τουριστική θεώρηση παλιννόστησης και παραμένουν στη χώρα με συνεχώς ανανεούμενες άδειες παραμονής. Στην αρχή ήρθαν στην Ελλάδα με ένα μήνα τουριστικής βίζας για να δούν τι είχαν να αντιμετωπίσουν και αν τα πράγματα ήταν καλύτερα εδώ.

Τα παιδιά των Ελληνοποντίων αντιμετωπίζουν πολλά προβλήματα στην Ελλάδα. Το 70% των παιδιών την πρώτη 5ετία (1989-1994) εγκατέλειπαν το σχολείο και ειδικά το λύκειο για να μπορέσουν να βοηθήσουν οικονομικά την οικογένειά τους με την εργασία τους.

Στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση υπήρχαν 20.000 παιδιά, ενώ στη δευτεροβάθμια 2.000. Η έλλειψη γνώσης της ελληνικής γλώσσας ήταν το σημαντικότερο πρόβλημά τους για τη συνέχιση των σπουδών τους.

Οι καθηγητές δέχονταν παιδιά στα σχολεία, αλλά ήταν λίγοι αυτοί που βοηθούσαν τα παιδιά με τις γνώσεις τους, λόγω άγνοιας της γλώσσας. Το Υπουργείο Παιδείας έχει φροντιστηριακά τμήματα για τα παιδιά των παλιννοστούντων για την εκμάθηση της Ελληνικής γλώσσας.

Στην πρόσβαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση υπάρχει και το μεγαλύτερο πρόβλημα. Μόλις το 18% εμφανίζει επιτυχία στα ΑΤΕΙ-ΛΕΙ σε σχέση με το 95% των υπόλοιπων Ελλήνων. Γι' αυτό αρκετοί γονείς έστελναν τα παιδιά τους για σπουδές στη χώρα προέλευσής τους.

Οι διακοπές και η ξεκούραση των παιδιών είναι αρκετά καλή. Πολλά παιδιά άρχισαν να φιλοξενούνται σε κατασκηνώσεις σε πολλές περιοχές της Αθήνας, Θεσσαλονίκης, καθώς και στα νησιά της Δωδεκανήσου. Τα αεροπορικά εισιτήριά τους, η δαπάνη μεταφοράς και φιλοξενίας γίνεται από τη Γενική Γραμματεία Απόδημου Ελληνισμού, από το Εθνικό Ίδρυμα Παλιννοστούντων, από επιχειρηματίες, δήμους, εκκλησίες κλπ.

Καθιερώθηκε στο πρόγραμμά τους να μένουν από τρεις-τέσσερις εβδομάδες και να οργανώνονται μαθήματα ελληνικών όχι μόνο στα ελληνόπουλα, αλλά και στα υπόλοιπα παιδιά που δεν γνωρίζουν την ελληνική γλώσσα.

Η "υποδοχή" κρατά επτά ολόκληρα χρόνια. Και είναι αβέβαιο το πότε τελικά θα σταματήσει να είναι υποδοχή και θα περάσει επιτέλους στη μόνιμη αποκατάσταση. Ο λόγος για τους Έλληνες ομογενείς από την πρώην Σοβιετική Ένωση που ήρθαν στη πατρίδα, προσδοκώντας τουλάχιστον τη δυνατότητα να ατενίζουν με αισιοδοξία το αύριο. Επτά ολόκληρα χρόνια η ελπίδα αυτή όλο και μειώνεται, αφού οι αόριστες υποσχέσεις από την πολιτεία δίνουν και παίρνουν, χωρίς μέχρι σήμερα να έχει γίνει ούτε ένα σημαντικό βήμα για την αποκατάστασή τους.

Επτά ολόκληρα χρόνια χιλιάδες πρόσφυγες σε όλη την Ελλάδα, και ιδιαίτερα στην Ανατολική Μακεδονία και Θράκη, διαμένουν σε οικισμούς υποδοχής.

Η ιστορία ξεκίνησε το 1991, όταν δηλαδή η προσέλευση Ελλήνων ομογενών από τις χώρες της πρώην Σοβιετικής Ένωσης άρχισε να γίνεται μαζική λόγω του εμφύλιου σπαραγμού στις χώρες του Καυκάσου (Γεωργία, Αρμενία, Αζερμπαϊτζάν). Η μαζική προσέλευση κατέστησε επιτακτική την ανάγκη δημιουργίας ενός φορέα που θα τους αντιπροσωπεύει. Τότε ήταν που ιδρύθηκε από το Υπουργείο Εξωτερικών το Εθνικό Ίδρυμα Υποδοχής και Αποκατάστασης Παλιννοστούντων Ομογενών Ελλήνων (ΕΙΥΑΠΟΕ), βασική αρμοδιότητα του οποίου αποτέλεσε η δημιουργία οικισμών υποδοχής των προσφύγων σε διάφορα μέρη της Ελλάδας.

Το οικιστικό αυτό πρόγραμμα θα ολοκληρωνόταν σε δύο φάσεις και αφορούσε εκτός από τη δημιουργία κατοικιών και τη δημιουργία έργων υποδομής. Ο προϋπολογισμός του ΕΙΥΑΠΟΕ για το συγκεκριμένο πρόγραμμα ήταν 4,5 δις δρχ. Από τον Οκτώβριο του 1996 όμως τα έργα έχουν σταματήσει, αφού το οικιστικό πρόγραμμα του ΕΙΥΑΠΟΕ δεν συμπεριλήφθηκε στον προϋπολογισμό του Υπουργείου Εξωτερικών για την επόμενη χρονιά. Και σ'αυτή την περίπτωση η αδιαφορία της πολιτείας δεν έχει άλλα θύματα εκτός από τους αδυνάτους.

Το ΕΙΥΑΠΟΕ κάλυπτε υπό την προστασία του περίπου 20.000 Πόντιους από τους 200.000 που επαναπατρίστηκαν μέχρι το 1994, (και που ήδη με τωρινά στοιχεία είναι μεταξύ 400 έως 650 χιλιάδων), από τις χώρες της πρώην Σοβιετικής Ένωσης, ένα δηλαδή μικρό ποσοστό του 10%. Οι δικαιούχοι ομογενείς που έχουν ενταχθεί στο οικιστικό του πρόγραμμα, καταγράφονται σε φθίνουσες καταστάσεις μορίων, τα οποία αυξομειώνονται από το Ίδρυμα ανά εξάμηνο και βασίζονται, σε μια αντίστροφη λογική που τεκμηριώνεται, μεταξύ άλλων, βάσει των παιδιών που έχει κάθε οικογένεια.

Ως παιδιά, αναγνωρίζονται αυτά που έχουν ηλικία μέχρι 10 ετών και σ'αυτή την περίπτωση οι γονείς παίρνουν επιπλέον 20 μόρια ανά παιδί. Με το που πιάνουν την ηλικία των 11 χρόνων, παύουν να χαρακτηρίζονται παιδιά και αφαιρούνται από την οικογένεια τα μόρια.

Πριν από καιρό (1994), στο πλαίσιο υποσχέσεων ενόψει δημοτικών και νομαρχιακών εκλογών, συγκροτήθηκε από την Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας- Θράκης το Περιφερειακό Συμβούλιο για την αποκατάσταση των Ελληνοπόντιων. Στις 2 Ιουλίου, ο αναπληρωτής υπουργός Εξωτερικών Γ. Παπανδρέου προήδρευσε σε συνεδρίαση του Συμβουλίου στην Κομοτηνή, προκειμένου να δοθούν επιτέλους οι λύσεις και κυρίως κάποιες απαντήσεις στα προβλήματα που μαστίζαν τους κατοίκους αυτών των οικισμών.

Ο υπουργός προσπάθησε να κατευνάσει την οργή των κατοίκων, υποσχόμενος-μεταξύ άλλων – να απευθυνθεί ο ίδιος προσωπικά στο Ταμείο Κοινωνικής Αποκατάστασης του Συμβουλίου της Ευρώπης (ΤΚΑΣΕ). Αξίζει να σημειωθεί ότι ο προϋπολογισμός του ΤΚΑΣΕ για τους Έλληνες παλιννοστούντες (με διαχειριστή το ΕΙΥΑΠΟΕ) ανέρχεται στα 200 δις.δρχ. Παρ' όλα αυτά, μέχρι το 1994, το ΕΙΥΑΠΟΕ είχε απορροφήσει μόνον τα 13 δις δρχ.

Ένα από τα κύρια αιτήματα των παλιννοστούντων Ελληνοπόντιων είναι η ρύθμιση του στεγαστικού ζητήματος, μέσω του Ταμείου Ανταλλάξιμης Περιουσίας (ΤΑΠΑΠ), που συγκροτήθηκε βάσει της διεθνούς συνθήκης της Λωζάνης, ένα χρόνο μετά τη μικρασιατική καταστροφή.

Σύμφωνα λοιπόν με σχετική διάταξη της συνθήκης, οι πρόσφυγες δικαιούνταν δωρεάν στεγαστική αποκατάσταση στην Ελλάδα. Τότε,

πάρα πολλοί πρόσφυγες, που εγκλωβίστηκαν στη Σοβιετική Ένωση, δεν έκαναν χρήση του δικαιώματος αυτού.

Η μόνη λύση στο πρόβλημα είναι η εκμετάλλευση των δισεκατομμυρίων που σύμφωνα με ανεπίσημα στοιχεία ανέρχονται σε 100 δις.δρχ. και που υπάρχουν σήμερα στο ΤΑΠΑΠ και τα δικαιούνται οι απόγονοι αυτών των ανθρώπων.

Την τραγική κατάσταση που επικρατούσε στους οικισμούς υποδοχής καταγγέλει και ο πρόεδρος του ΕΙΥΑΠΟΕ και αντιπρύτανης του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων κ.Γλάρος.

Το ΕΙΥΑΠΟΕ, ό,τι και να κάνει, δεν μπορεί να αντικαταστήσει το κράτος, αλλά ιδρύθηκε για να αποτελέσει ένα μικρό καταλύτη για την υποδοχή των προσφύγων, που κανονικά θα έπρεπε να διαρκέσει μόνο έξι μήνες.

Πλέον, είναι θέμα υπουργικού συμβουλίου να επιλύσει το θέμα. Και για να επιλυθεί πρέπει σιγά σιγά η ευθύνη για την αποκατάσταση των προσφύγων να μεταβιβαστεί από το υπουργείο Εξωτερικών στο υπουργείο Εσωτερικών, και συγκεκριμένα στην Τοπική Αυτοδιοίκηση.

Στον οικισμό των ομογενών από την πρώτην Σοβ.Ένωση, στην τοποθεσία Γκοριτσά του Ασπροπύργου, η ζωή κάθε άλλο παρά εύκολη είναι. Ανεργία για τους νέους, πίκρα για τους μεγαλύτερους, που βλέπουν τα παιδιά τους να μην μπορούν να κάνουν ένα μεροκάματο και να μην μπορούν να ζήσουν τις οικογένειές τους.

Τα σπίτια του οικισμού χτισμένα με πολύ ιδρώτα είναι φτωχικά, αλλά καθαρά. Πολλοί αναπολούν με πικρία τις ημέρες που ζούσαν στη σημερινή Δημοκρατία της Γεωργίας και του Αζερμπαϊτζάν. Το καθένα από τα φτωχικά σπίτια του οικισμού, κρύβει τον αγώνα των ανθρώπων του, οι οποίοι ποτέ δεν έλαβαν ουσιαστική βοήθεια από την πολιτεία, που τους έταξε σπίτια και δουλειές, αλλά μόνον αυτά δεν βρήκαν, όταν ήρθαν με το όνειρο μιας καλύτερης ζωής στην πατρίδα τους.

ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

1. Το πρόβλημα της μέτρησης

Η σύγχυση και τα αντιφατικά αισθήματα που χαρακτηρίζουν την εθνική συζήτηση για το ζήτημα της μετανάστευσης προέρχονται σε σημαντικό βαθμό από την αβεβαιότητα όσον αφορά τον αριθμό και τη σύνθεση των μεταναστών κατά εθνικότητα. Ακριβείς στατιστικές για τα μεταναστευτικά αποθέματα θα συνέβαλλαν σε μία πιο μετριοπαθή αντίδραση στη διαδεδομένη άποψη για μία "πλημμύρα" παρανόμων μεταναστών που απειλεί την απασχόληση των ελλήνων εργαζόμενων. Θα επέτρεπαν επίσης την έγκαιρη και βασισμένη σε σωστή πληροφόρηση αντίδραση εκείνων που χαράσσουν την πολιτική σ' αυτό το ευαίσθητο θέμα. Το πρόβλημα της αξιόπιστης μέτρησης πηγάζει αφενός μεν από διοικητικές αδυναμίες, αφετέρου δε από τη σύνθεση που φαίνεται να έχει η μετανάστευση, ένα μεγάλο ποσοστό της οποίας αποτελείται από παρανόμως εισελθόντες. Μία άλλη πηγή αβεβαιότητας είναι η έλλειψη ομοφωνίας σχετικά με το ποιοί από τους εισερχόμενους θα πρέπει να συμπεριληφθούν στην κατηγορία "μετανάστης". Έτσι, στις διάφορες εκτιμήσεις που εμφανίζονται τόσο από επίσημες όσο και από ανεπίσημες πηγές, οι πρόσφυγες και οι ομογενείς Έλληνες με ξένη υπηκοότητα που επιστρέφουν στην Ελλάδα, άλλοτε συμπεριλαμβάνονται και άλλοτε όχι. Καθώς οι ομάδες αυτές φαίνονται να έχουν διαφορετικά δημογραφικά και κοινωνικο-οικονομικά χαρακτηριστικά από την πλειονότητα των μεταναστών, η αποτίμηση της μετανάστευσης συνολικά και των συνεπειών της για την Ελλάδα επηρεάζεται ουσιαστικά απ' το αν θα συμπεριληφθούν ή όχι στο δείγμα.

Επιβάλλεται επομένως να διαχωρίσουμε τις διάφορες κατηγορίες νεο-εισελθόντων. Υπάρχουν τρεις βασικές κατηγορίες: α) **κανονικοί μετανάστες** β) **μη κανονικοί μετανάστες** (λαθρομετανάστες) και γ) **πρόσφυγες**.

Η **πρώτη κατηγορία** των **κανονικών** μεταναστών περιλαμβάνει εκείνα τα πρόσωπα που έχουν εισέλθει νόμιμα στην Ελλάδα και των οποίων η παρουσία έχει καταγραφεί από τις αρμόδιες αρχές.

Μια **υποκατηγορία** είναι η ομάδα των ομογενών Ελλήνων οι οποίοι προέρχονται από τη μεγάλη ελληνική διασπορά τόσο της Ανατολής όσο και της Δύσης. Εδώ περιλαμβάνουμε άτομα γεννημένα στην Ελλάδα ή ελληνικής καταγωγής που έρχονται από τη Βόρεια Αμερική, την Αυστραλία, την Ευρώπη, τη Μέση Ανατολή, Αφρική και

αλλού. Αυτά τα άτομα μπορεί να έχουν ή ελληνική, ή διπλή ή ξένη υπηκοότητα. Στην τελευταία αυτή περίπτωση υπονοείται ελληνική καταγωγή προερχόμενη από τον ένα ή και τους δύο γονείς ή τους παππούδες. Οι μετανάστες αυτής της ομάδας (με εξαίρεση τους γεννημένους στην Ελλάδα οι οποίοι έχουν τα ίδια δικαιώματα με τους γηγενείς) μπορούν να εισέρχονται στην Ελλάδα κατά βούληση, με την προϋπόθεση ότι το διαβατήριό τους ισχύει, αλλά αν προτίθενται να παραμείνουν στην Ελλάδα για περίοδο μεγαλύτερη από αυτή που θα τους επέτρεπε μια τουριστική βίζα, πρέπει να καταγραφούν από την Υπηρεσία Αλλοδαπών και να αποκτήσουν άδεια παραμονής. Αν επιθυμούν να απασχοληθούν πρέπει επίσης να αποκτήσουν άδεια εργασίας από τη Νομαρχία. Αυτές οι άδειες είναι δυνατόν να ανανεώνονται σε τακτά χρονικά διαστήματα.

Μια δεύτερη υποκατηγορία αφορά μετανάστες ελληνικής καταγωγής προερχόμενους από την ελληνική διασπορά της πρώην Σοβιετικής Ένωσης που είναι γνωστοί ως Ελληνοπόντιοι (εκτιμήσεις του μεγέθους αυτής της διασποράς είναι ότι κυμαίνονται μεταξύ των 400.000 και 650.000 ατόμων). Αυτή η ομάδα, που άρχισε να έρχεται στην Ελλάδα μετά τη χαλάρωση των κανονισμών εξόδου από τη Σοβιετική Κυβέρνηση, δηλαδή από το 1987 και μετά, αγγίζει το 1992 τα 42.000 άτομα περίπου ενώ αναμένονται πολύ περισσότερες δεκάδες χιλιάδες. Οι Πόντιοι συνήθως αποκτούν "βίζες επαναπατριsmού" από τα ελληνικά προξενεία ενώ δεν χρειάζονται άδειες παραμονής ή εργασίας. Ειδική πρόνοια έχει ληφθεί για την υποδοχή και εγκατάστασή τους στην Ελλάδα.

Μια τρίτη υποκατηγορία περιλαμβάνει ειδικές περιπτώσεις όπως οι Ελληνοκύπριοι και οι ομογενείς Έλληνες από την Τουρκία, την Αίγυπτο κλπ. οι οποίοι εξαναγκάστηκαν να εγκαταλείψουν τις χώρες τους εξαιτίας διακρίσεων ή διώξεων σε βάρος τους. Τα γεγονότα του 1974 στην Κύπρο οδήγησαν πολλούς Ελληνοκυπρίους των οποίων οι πόλεις και τα χωριά κατελήφθησαν από τουρκικές δυνάμεις να ζητήσουν άσυλο στην Ελλάδα. Παρομοίως, ομογενείς από την Τουρκία, την Αίγυπτο, το Σουδάν, τη Ζιμπάμπουε κλπ., που αντιμετώπισαν διακρίσεις ή διώξεις σε αυτές τις χώρες, ζήτησαν καταφύγιο στην Ελλάδα. Οι ελληνικές Αρχές έχουν παραχωρήσει σ'αυτά τα άτομα ειδικό καθεστώς. Έτσι οι Ελληνοκύπριοι δεν χρειάζονται άδεια παραμονής ούτε εργασίας αν απασχολούνται στο δημόσιο τομέα. Δικαιούνται επίσης να εγγραφούν σε ελληνικά πανεπιστήμια με τους ίδιους όρους όπως και οι έλληνες φοιτητές δηλαδή χωρίς να πληρώνουν δίδακτρα.

Μία τέταρτη υποκατηγορία αφορά μετανάστες ξένης εθνικότητας που προέρχονται από χώρες της Ευρωπαϊκής Κοινότητας. Τα άτομα αυτά

απολαμβάνουν τις ελευθερίες της κυκλοφορίας και της εγκατάστασης, που είναι ενσωματωμένες σε Συνθήκη της Ε.Ε. από 1^η Ιανουαρίου 1981 για τους αυτοαπασχολούμενους και από 1^η Ιανουαρίου 1988 για τους μισθωτούς. Οι μετανάστες από χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης απαιτείται να έχουν άδεια παραμονής και εργασίας, την οποία μπορούν να αποκτήσουν με αίτηση τους και η οποία είναι δυνατόν να ανανεώνεται απεριόριστα, αρκεί να περάσουν τα επίπεδα Γλωσσομάθειας αντίστοιχα της εργασίας τους που θέσπισε η Ε.Ε. και το Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας που εδρεύει στην Καλαμαριά από το 2000.

Τέλος, υπάρχει μία ομάδα νόμιμων μεταναστών για τους οποίους οι κανονισμοί απαιτούν να έχουν προσκληθεί από κάποιο συγκεκριμένο εργοδότη για συγκεκριμένη δουλειά, με όρους που αναγράφονται σε συμβόλαιο εργασίας, πριν την είσοδό τους στην Ελλάδα. Οι άδειες παραμονής και εργασίας τους, διάρκειας ενός έως δώδεκα μηνών, είναι δυνατόν να ανανεωθούν, στο διάστημα που αυτοί βρίσκονται στην Ελλάδα, το πολύ για 5 χρόνια. Επομένως, το δικαίωμα αυτών των μεταναστών να παραμείνουν στη χώρα είναι συνδεδεμένο με ένα συγκεκριμένο εργοδότη. Προτίμηση στη χορήγηση αυτών των αδειών δείχνεται στους υπηκόους κρατών με τα οποία η Ελλάδα έχει υπογράψει (Πακιστάν, Ινδία, Αλβανία, Βουλγαρία, Σερβία, Ρουμανία κλπ) διμερείς ή πολυμερείς συμφωνίες. Επιπλέον, ισχύουν ειδικές ρυθμίσεις για τις ξένες εταιρείες, οι οποίες είναι δυνατόν να ασχοληθούν αλλοδαπό επαγγελματικό ή τεχνικό προσωπικό, εφόσον αυτές πραγματοποιούν επενδύσεις στην Ελλάδα.

Η **δεύτερη κατηγορία** μεταναστών είναι η κατηγορία **μη κανονικοί μετανάστες**. Αυτή η ομάδα ατόμων, η οποία περιλαμβάνει ένα διαρκώς αυξανόμενο μερίδιο της μετανάστευσης, απαρτίζεται από ποικίλες υποκατηγορίες: άτομα που εισέρχονται στη χώρα χωρίς τα απαραίτητα έγγραφα, άτομα που έχουν εισέλθει ακολουθώντας νόμιμες διαδικασίες, για παράδειγμα τουρίστες, φοιτητές κλπ. αλλά έχουν παραμείνει πέρα απ'τον επιτρεπόμενο χρόνο και εκείνα τα άτομα που ήταν αρχικά κανονικοί μετανάστες αλλά για διάφορους λόγους έχουν χάσει αυτή την ιδιότητα. Προφανώς η μέτρηση αυτής της ομάδας συναντά τα μεγαλύτερα εμπόδια. Παρ'όλα αυτά, υπάρχουν ενδείξεις ότι η μη κανονική μετανάστευση γίνεται ολοένα και πιο σημαντική, ειδικά τα τελευταία δύο με τρία χρόνια, οξυμένη από τις βίαιες πολιτικές ανακατατάξεις στη γειτονική Αλβανία.

Η **τρίτη κατηγορία** εισελθόντων αφορά τους πρόσφυγες. Η Ελλάδα είναι συμβαλλόμενο μέρος της Σύμβασης της Γενεύης του 1951 και έχει δεχτεί, κατά τη διάρκεια της περασμένης δεκαετίας, πάνω από 10.000 αιτήσεις για άσυλο κυρίως από: Κούρδους, Ιρακινούς, Ιρανούς,

Τούρκους κλπ.. Η μεγάλη ζήτηση για άσυλο που παρατηρήθηκε σε όλες τις ευρωπαϊκές χώρες, έκανε ασαφή τη διαχωριστική γραμμή μεταξύ αυτών που μεταναστεύουν για να ξεφύγουν από ολοκληρωτικά καθεστώτα και διώξεις και εκείνων που προσπαθούν να ξεφύγουν από τη φτώχεια. Αυτό είχε σαν αποτέλεσμα να γίνουν πιο αυστηρές οι διαδικασίες απονομής της προσφυγικής ιδιότητας. Παρ'όλα αυτά εκείνοι που ελπίζουν να βρουν καταφύγιο σε κάποια ευρωπαϊκή χώρα διογκώνουν τις τάξεις των εισερχομένων, πολλοί από τους οποίους ζουν στην Ελλάδα για αρκετά χρόνια περιμένοντας να βρουν μια χώρα μόνιμης εγκατάστασης, με νόμιμο ή και παράνομο τρόπο.

Πέρα από αυτές τις τρεις βασικές κατηγορίες υπάρχουν διάφορες ομάδες εισελθόντων όπως ξένοι φοιτητές που μπορεί να εμπίπτουν στην κατηγορία των μη κανονικών μεταναστών είτε επειδή παραμένουν στη χώρα πέρα από τη διάρκεια των σπουδών τους είτε επειδή κατά τη διάρκεια των σπουδών τους εργάζονται(παράνομα). Εντούτοις αυτή η ομάδα είναι μικρή (εκτιμάται ότι υπάρχουν 4.000-6.000 ξένοι φοιτητές) και οι συνέπειες από το μικρό ποσοστό που εργάζεται σε περιοδική βάση φαίνονται αμελητέες.

Ήδη τα τελευταία χρόνια το Ελληνικό Κράτος θέλοντας να απογράψει και να ελέγξει τους μετανάστες στο μεγαλύτερο δυνατό βαθμό επέβαλε διαδικασίες νομιμοποίησης όπως εγγραφή σε μητρώα μέσω των οργανισμών Τ.Α. Α΄Βαθμού, έκδοση πιστοποιητικού υγείας από τα Δημόσια νοσοκομεία, απόδοση Α.Φ.Μ. από τις Δ.Ο.Υ. ως προϋπόθεση για εργασία, υποχρεωτική ασφάλιση για τους εργαζόμενους σε κάποιο κύριο ταμείο ασφάλισης (Ι.Κ.Α., Τ.Ε.Β.Ε., Ο.Γ.Α.).

2.Διαστάσεις της μετανάστευσης προς την Ελλάδα

Οι πηγές των στοιχείων για τον πληθυσμό των αλλοδαπών στην Ελλάδα είναι βασικά η απογραφή του πληθυσμού που διενεργείται μία φορά κάθε δέκα χρόνια και η τελευταία ήταν το Μάρτιο του 1991-διοικητικές στατιστικές που προέρχονται από τις αρμόδιες για τη χορήγηση αδειών παραμονής αρχές και διάφορες εκτιμήσεις από επίσημες και ανεπίσημες πηγές σύμφωνα με τον Υπουργό Δημόσιας Τάξης σε ομιλία του στη Βουλή ή από εκπροσώπους διαφόρων κοινοτήτων μεταναστών και δημοσιεύματα του Τύπου.

Το μεγάλο εύρος εκτιμήσεων για τον πληθυσμό των αλλοδαπών που διαμένουν στην Ελλάδα οφείλεται κυρίως στις χιλιάδες των Αλβανών που περνούν τα εκτεταμένα χερσαία ελληνοαλβανικά σύνορα. Πολλοί από αυτούς τους παράνομα εισελθόντες συλλαμβάνονται από την ελληνική αστυνομία και απελαύνονται για να επιστρέψουν αμέσως και

πάλι, (οδηγούμενοι από την ανέχεια και την κακομεταχείριση στην χώρα τους από την αστυνομία και το στρατό) στην Ελλάδα περνώντας κρυφά τα σύνορα. Έτσι η Ελληνική Πολιτεία επάνδρωσε ένα νέο σώμα αστυνομικών που αστυνομεύουν αντικαθιστώντας ακόμα και το στρατό, τα βόρεια σύνορά μας, τους γνωστούς συνοριοφύλακες.

Σύμφωνα με το Υπουργείο Δημόσιας Τάξης, το Δεκέμβριο του 1991 υπήρχαν 70.000 Αλβανοί στην Ελλάδα ενώ κατά τη διάρκεια του ίδιου έτους επαναπροωθήθηκαν στην Αλβανία 84.529. Για το 1992 ο αριθμός των απελαθέντων με συνοπτικές διαδικασίες ανήλθε, σύμφωνα πάντα με το υπουργείο Δημόσιας Τάξης, στους 379.259. Εντούτοις, σύμφωνα με τις αγορεύσεις βουλευτών στη Βουλή, επ'ευκαιρία της συζήτησης για το νέο νόμο για τη μετανάστευση, οι αριθμοί που δίνονται από το Υπουργείο Δημόσιας Τάξης υποτιμούν σοβαρά τον αριθμό των Αλβανών στην Ελλάδα. Μια ένδειξη για τη σοβαρότητα της υποτίμησης είναι ότι οι νομίμως εισελθόντες από την Αλβανία με βίζες βραχείας διάρκειας, ήταν στο 19μηνο από 1.1.1990 έως 31.7.1991, 23.776. Από αυτούς 13.680 επέστρεψαν στην Αλβανία ενώ οι υπόλοιποι 10.096 παρέμειναν στην Ελλάδα. Το χάσμα μεταξύ του αριθμού των νομίμως και παρανόμως εισελθόντων υπογραμμίζει το μέγεθος του προβλήματος και όσον αφορά τη μέτρηση και όσον αφορά τις πιέσεις που ασκούνται στην κοινωνική υποδομή της Ελλάδας.

Πίνακας 1

ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΟΥ ΑΠΟΘΕΜΑΤΟΣ ΤΩΝ ΠΡΟΣΦΑΤΩΣ
ΕΙΣΕΛΘΟΝΤΩΝ ΠΟΥ ΥΠΗΡΧΕ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΣΤΙΣ ΑΡΧΕΣ ΤΗΣ
ΔΕΚΑΕΤΙΑΣ ΤΟΥ 1990 (σε χιλιάδες)

1. ΚΑΝΟΝΙΚΟΙ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΣ	340
1.1. ΠΑΛΙΝΝΟΣΤΟΥΝΤΕΣ	167
ο Έλληνες από την πρώην ΕΣΣΔ	45
ο Ελληνοκύπριοι	40
ο Άλλοι Ομογενείς Έλληνες	30
ο Έλληνες με ξένη υπηκοότητα που επιστρέφουν για κάποια χρονική περίοδο.	52
1.2. Υπήκοοι χωρών της ΕΚ	50
1.3. Υπήκοοι χωρών εκτός ΕΚ	123
ο Άλλες ευρωπαϊκές χώρες	39
ο Αφρικανικές χώρες	17
ο Χώρες της Βορείου Αμερικής	24

ο Άλλες χώρες	43
2. ΜΗ ΚΑΝΟΝΙΚΟΙ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΣ	180-260
ο Άλβανοί	70-150
ο Πολωνοί	30
ο Αιγύπτιοι	25
ο Φιλιππινέζοι	15
ο Άλλοι	40
3. ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ	3
ο Σύνολο αλλογενών μεταναστών (1.2+1.3+2+3)	356-436
ο Σύνολο προσφάτως εισελθόντων (1+2+3)	523-603

Πηγή: EUROSTAT και ελληνικές δημόσιες υπηρεσίες

Ο πίνακας 1 παρουσιάζει τις εκτιμήσεις ερευνητικής ομάδας για τον αριθμό των εισελθόντων στην Ελλάδα το 1992. Οι αριθμοί σ' αυτόν τον πίνακα προέρχονται από επίσημες πηγές και από ανεπίσημες εκτιμήσεις που συγκεντρώθηκαν. Στην πρώτη κατηγορία των κανονικών μεταναστών, η πρώτη υποκατηγορία αφορά στους Ποντίους των οποίων οι αριθμοί έχουν συλλεχθεί με σχετική ακρίβεια από τις ελληνικές Αρχές, εξαιτίας του ότι αυτά τα άτομα εισέρχονται με κατάλληλα ταξιδιωτικά έγγραφα που τους έχει χορηγήσει το Ελληνικό Προξενείο. Οι Πόντιοι δεν παρουσιάζουν την τάση να αποφύγουν την καταγραφή καθώς είναι ευπρόσδεκτοι στην Ελλάδα και από το 1990 λειτουργούν προγράμματα εγκατάστασης ειδικά προσαρμοσμένα στις ανάγκες τους. Ο αριθμός των 42.000 καλύπτει εισελθόντες από το 1987, ενώ μπορεί να υπάρχουν περίπου 45.000 από την αρχή του 1980. Τα στοιχεία για τις ροές των Ποντίων παρουσιάζονται στον Πίνακα 2.

Πίνακας 2

ΛΦΙΞΕΙΣ ΠΟΝΤΙΩΝ ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ 1987-1992

Σύνολο αφίξεων 1987-1992= 42.529

1987		1988		1989		1990		1991		1992	
Αρ. ατομ	% Δ	Αρ. ατομ	% Δ	Αρ. ατομ	% Δ	Αρ. ατομ.	% Δ	Αρ. ατομ.	% Δ	Αρ. ατομ	% Δ
527	-	1.365	159	6.791	398	13.863	104	11.420	-18	8.563	-25

Πηγή: Εθνικό Ίδρυμα για την Υποδοχή και Αποκατάσταση των Αποδήμων και Παλινοστούντων Ομογενών Ελλήνων.

%Δ= Ποσοστιαία αλλαγή σε σχέση με το προηγούμενο έτος.

Η αθρόα εισροή Ποντίων αρχίζει το 1989, διπλασιάζεται το 1990 και παραμένει σε υψηλά επίπεδα το 1991 και το 1992. Κρίνοντας από το μηνιαίο αριθμό αιτήσεων προς το Ελληνικό Προξενείο στη Μόσχα, ο διευθυντής του Εθνικού Ιδρύματος για την Υποδοχή και Αποκατάσταση των Επαναπατρισθέντων Ελλήνων αναφέρει εκτιμήσεις του ελληνικού υπουργείου Εξωτερικών ότι οι Πόντιοι θα συνεχίσουν να καταφθάνουν με συχνότητα περίπου 15.000 άτομα το χρόνο μέχρι το 2000.

Η επόμενη υποκατηγορία των κανονικών μεταναστών είναι οι Ελληνοκύπριοι που κατέφθασαν σε μεγάλους αριθμούς εγκαταλείποντας την Κύπρο μετά την εισβολή του τουρκικού στρατού τον Ιούλιο και Αύγουστο του 1974. Η κατοχή του βορείου τμήματος της νήσου (37% του συνολικού εδάφους) από τις Τουρκικές Ένοπλες Δυνάμεις , η διχοτόμηση της Κύπρου σε ελληνικό και Τουρκικό τμήμα και ένα αίσθημα αβεβαιότητας για το μέλλον οδήγησε ένα μεγάλο αριθμό Κυπρίων να καταφύγει στο εξωτερικό. Κύπριοι αξιωματούχοι εκτιμούν ότι εκπατρισμένες κοινότητες Κυπρίων στο Ηνωμένο Βασίλειο, την Ελλάδα και άλλες (κυρίως αγγλόφωνες) χώρες συνιστούν το 54% όσων ζούν στην Κύπρο, αριθμός που σημαίνει ότι 310.000 Ελληνοκύπριοι ζούν στο εξωτερικό.

Η μετανάστευση από την Κύπρο είναι τώρα αμελητέα ενώ υπάρχει ένα μικρό ρεύμα παλιννόστησης. Στο αποκορύφωμα της κυπριακής μετανάστευσης προς την Ελλάδα, τα Κυπριακά σωματεία εκτιμούν ότι υπήρχαν 70.000 ελληνοκύπριοι μετανάστες στην Ελλάδα, ενώ σήμερα οι εκτιμήσεις τούς ανεβάζουν στις 400.000. Εντούτοις, είναι πλέον καλά εγκατεστημένοι και δεν αντιμετωπίζουν προβλήματα προσαρμογής όπως οι νεο-αφιχθέντες Πόντιοι ή εκείνοι που έρχονται στην Ελλάδα με προσωρινή άδεια εργασίας από χώρες του Τρίτου Κόσμου.

Ήδη επειδή η Κύπρος από το 2004 ανήκει στην Ε.Ε. και έχει βιοτικό επίπεδο μεγαλύτερο από την Ελλάδα, μεγάλος αριθμός Κυπρίων έχει επαναπατριστεί. Επίσης αρκετές χιλιάδες Ελληνοποντίων οι οποίοι πήραν την Ελληνική υπηκοότητα τα προηγούμενα χρόνια μετακινούνται στην Κύπρο για εργασία μαζί με τις οικογένειές τους.

Η άλλη συνιστώσα αυτής της υποομάδας καλύπτει ομογενείς Έλληνες από χώρες με παλιές ελληνικές παροικίες όπως η Τουρκία, η Αίγυπτος και η Αλβανία, οι οποίοι ζήτησαν άσυλο στη μητρόπολη λόγω διακρίσεων ή απροκάλυπτων διώξεων που αντιμετώπισαν. Καθώς οι ελληνικές κοινότητες στην Τουρκία και την Αίγυπτο αποδεκατίστηκαν εξαιτίας της πολιτικής των τουρκικών και αιγυπτιακών κυβερνήσεων ήδη

απ' τη δεκαετία του '50, η αθρόα εισροή προσφύγων σημειώθηκε τη δεκαετία του 1950 κα του 1960. Έτσι η απογραφή του 1981 κατέγραψε 30.145 άτομα ελληνικής εθνικότητας και τουρκικής υπηκοότητας που διέμεναν στην Ελλάδα αφού οι υπόλοιποι από τους 200.000 Έλληνες της Κωνσταντινούπολης, της Ίμβρου και της Τενέδου πήραν την Ελληνική υπηκοότητα. Τα περισσότερα από αυτά τα άτομα έχουν πλήρως ενσωματωθεί στην ελληνική κοινωνία και απλώς διατηρούν την τουρκική τους υπηκοότητα με την ελπίδα ότι θα διεκδικήσουν στο μέλλον, την περιουσία που άφησαν πίσω τους.

Παρ' όλα αυτά, υπάρχει ένας μικρός αριθμός ομογενών Ελλήνων που καταφθάνει ακόμα από αυτές τις εδραιωμένες κοινότητες στην Τουρκία κα την Αίγυπτο, καθώς επίσης και Έλληνες που εγκαταλείπουν παλιές και νέες εστίες συγκρούσεων. Η κατάσταση στην Αλβανία αντιπροσωπεύει μία πιο σοβαρή απειλή για τη δημιουργία προσφύγων. Ενώ η απογραφή του 1981 κατέγραψε μόνο 3.563 **Ελληνοαλβανούς-Βορειοηπειρώτες**, είναι βέβαιο ότι οι αριθμοί τους έχουν πολλαπλασιαστεί τα τελευταία χρόνια. Το Εθνικό Ίδρυμα για την Υποδοχή και Αποκατάσταση των Αποδήμων και Παλιννοστούντων Ομογενών Ελλήνων εκτιμούσε ότι 12.466 Βορειοηπειρώτες εισήλθαν στην Ελλάδα νομίμως την περίοδο από 1.1.1990 έως 31.7.1991, από τους οποίους 4.054 επέστρεψαν και οι υπόλοιποι 8.412 παρέμειναν στην Ελλάδα. Εντούτοις, ο ελληνικός Τύπος ανέφερε ότι κατά προσέγγιση 20.000 Ελληνοαλβανοί επέστρεψαν στην Αλβανία για να ψηφίσουν στις κοινοβουλευτικές εκλογές της 22ας Μαρτίου 1992.

Είναι πολιτική της ελληνικής κυβέρνησης να αποθαρρύνει την εισροή ομογενών Ελλήνων από την Αλβανία για μόνιμη εγκατάσταση και απονομή της ελληνικής υπηκοότητας τόσο για οικονομικούς όσο και για πολιτικούς λόγους. Έτσι, η συντριπτική πλειονότητα των Βορειοηπειρωτών που διαμένουν τώρα στην Ελλάδα αποτελούν παρανόμως εισελθόντες, ο ακριβής αριθμός των οποίων δεν μπορεί να εξακριβωθεί.

Τέλος, υπάρχει μια υποκατηγορία ομογενών Ελλήνων που έρχονται κυρίως από βιομηχανικά δυτικά κράτη και ειδικότερα από τις καλά εδραιωμένες ελληνικές διασπορές των ΗΠΑ, του Καναδά και της Αυστραλίας, καθώς και της χώρας που αποτέλεσε το κέντρο των φιλοξενούμενων εργατών της Ευρώπης : της Γερμανίας. Οι ομογενείς, Έλληνες πρώτης και δεύτερης γενιάς, επιστρέφουν είτε για μικρές χρονικές περιόδους είτε για μόνιμη εγκατάσταση, είτε ως συνταξιούχοι είτε ως οικονομικώς ενεργά άτομα. Η δυσκολία στη μέτρηση αυτής της υποκατηγορίας οφείλεται σε δύο λόγους: Από το 1977, η Ελλάδα σταμάτησε την καταμέτρηση των επαναπατριζόμενων Ελλήνων στα

σημεία εισόδου και ακόμη και αν αυτό δεν είχε συμβεί, η διαχωριστική γραμμή μεταξύ αυτών που προτίθενται να μείνουν στην Ελλάδα προσωρινά και εκείνων που προτίθενται να εγκατασταθούν μόνιμως, είναι πράγματι πολύ λεπτή, δεδομένου ότι οι άνθρωποι συχνά αλλάζουν γνώμη αφότου αποκτήσουν εμπειρία της ζωής σε ένα νέο περιβάλλον.

Εκ πρώτης όψεως, εύκολα κάνουμε τη διάκριση ανάμεσα σε μία ετήσια επιστροφή (για διακοπές) και μία οριστική επιστροφή, αλλά η οριστική παλιννόστηση είναι στην πραγματικότητα λιγότερο ξεκάθαρη από όσο γενικά πιστεύεται, ακόμα και από τον ίδιο τον απόδημο. Πολλοί Παλιννοστούντες βρίσκονται σε περιστάσεις που φαίνεται ότι δεν τους αφήνουν καμία άλλη επιλογή απ'το να επιστρέψουν στη χώρα φιλοξενίας, είτε νομίμως αν αυτό είναι εφικτό, είτε ακόμα και παρανόμως. Έτσι, μεταξύ της ετήσιας επιστροφής και της οριστικής, αμετάκλητης επιστροφής, ορίζεται μια ενδιάμεση κατάσταση ανακυκλούμενης επιστροφής κατά την οποία ο απόδημος επιστρέφει για μερικούς μήνες ή μερικά χρόνια και στη συνέχεια αναχωρεί ξανά και ούτω καθ'εξής. Αυτή η μορφή κινητικότητας είναι πιο συχνή απ'όσο μπορεί γενικά να υποτεθεί.

Αυτή η περιγραφή των εννοιολογικών ασαφειών που δυσκολεύουν τον ορισμό της παλιννόστησης, αντανακλά την εμπειρία πολλών επαναπατρισθέντων Ελλήνων που καταφθάνουν από αναπτυγμένα κράτη και ειδικά από υπερπόντιες χώρες. Από τα διαθέσιμα στοιχεία φαίνεται ότι υπάρχει υψηλή πυκνότητα παλιννόστησης. Έτσι, την πενταετία 1976-1980, από τους 232.680 επαναπατρισθέντες Έλληνες 150.970 ή ποσοστό 65% προέρχονταν από τέσσερις χώρες: Δυτική Γερμανία, ΗΠΑ, Καναδά και Αυστραλία. Μόνο η Δυτική Γερμανία ήταν υπεύθυνη για το 42% όσων παλιννόστησαν. Παρομοίως, στην επόμενη πενταετία, 1981-1986, από τους 188.182 παλιννοστήσαντες Έλληνες, 108.348 ή ποσοστό 58% ήρθαν από αυτές τις τέσσερις χώρες και 31% , μόνο από τη Δυτική Γερμανία.

Από τα διαθέσιμα στοιχεία φαίνεται ότι υπάρχει τάση μείωσης της επιστροφής. Αυτή η τάση επαληθεύεται από τα στοιχεία που αναφέρει μια χώρα προέλευσης, η Γερμανία, η οποία κατέγραψε 48.000 Έλληνες που αναχώρησαν το 1974, 29.000 το 1979 και 18.000 το 1983. Έτσι, ενώ οι στατιστικές των χωρών προέλευσης και υποδοχής ενδέχεται να μην είναι συγκρίσιμες, όλες οι διαθέσιμες πληροφορίες υποδεικνύουν μια μείωση της επιστροφής μόνιμης ή προσωρινής, τουλάχιστον από τη μεγαλύτερη χώρα υποδοχής ελλήνων επισκεπτών εργατών στην Ευρώπη.

Πίνακας 3
ΠΑΛΙΝΝΟΣΤΗΣΗ
(Παλινοστήσαντες Έλληνες 1976-1985)

Χώρα προέλευσης	Απογραφή 1981 Έλληνες παλινοστ. 1976-80			Έρευνα 1985/86 Έλληνες παλινοστ. 1981-85		
	Σύνολο	Άνδρες	Γυναίκες	Σύνολο	Άνδρες	Γυναίκες
ΕΥΡΩΠΗ	149.880	74.630	75.250	116.536	59.628	56.908
Δ.Γερμανία	96.970	48.040	48.930	58.006	29.266	28.740
Ην.Βασίλειο	6.100	2.820	3.280	9.356	5.333	4.023
Γαλλία	6.040	2.840	3.200	5.976	2.501	3.475
Βέλγιο				3.035	1.513	1.522
Σοβ. Ένωση	8.220	4.190	4.030	2.087	1.203	884
Άλλες Ανατολικές χώρες	32.550	16.740	15.810	38.076	19.812	18.264
ΑΜΕΡΙΚΗ	39.250	20.290	18.960	39.609	20.445	19.164
ΗΠΑ	25.640	13.350	12.290	26.207	13.986	12.221
Καναδάς	11.450	5.910	5.540	11.261	5.574	5.687
Άλλες χώρες	2.160	1.030	1.130	2.141	885	1.256
ΑΦΡΙΚΗ	10.930	6.000	4.390	8.237	4.745	3.492
Νοτ.Αφρική	7.150	3.730	3.420	2.041	963	1.078
Αίγυπτος	1.870	1.040	830	1.157	671	486
Άλλες χώρες	1.910	1.230	680	5.039	3.111	1.928
ΑΣΙΑ	13.740	7.580	6.160	9.407	5.217	4.190
Τουρκία	5.810	2.750	3.060	2.767	1.235	1.532
Άλλες χώρες	7.930	4.830	3.100	6.640	3.982	2.658
ΩΚΕΑΝΙΑ	17.210	8.740	8.470	13.074	6.134	6.940
Αυστραλία	16.910	8.580	8.330	12.874	6.034	6.840
Άλλες χώρες	300	160	140	200	100	100
Δεν δήλωσαν χώρα προέλευσης	1.670	1.190	480	1.319	702	617
Σύνολο	232.680	118.430	114.250	188.182	96.871	91311

Πηγή: Εθνική Στατιστική Υπηρεσία

Έτσι το 32% του συνολικού αποθέματος των προσφάτως εισελθόντων στην Ελλάδα αποτελείται από επαναπατρισθέντες Έλληνες. Μια εκτίμηση του δυναμικού των ομογενών Ελλήνων για παλιन्नόστηση έγινε από τον ΔΟΕ το 1990: 250.000 αναμένονται από τα Βαλκάνια και άλλες 250.000 από την πρόην ΕΣΣΔ.

Ένα άλλο ενδιαφέρον χαρακτηριστικό των παλινοστούντων ομογενών είναι το γεγονός ότι απαρτίζονται από δύο τουλάχιστον διακεκριμένες κατηγορίες: η μια αποτελείται από ευκατάστατα, ειδικευμένα,

πολύγλωσσα άτομα που καταφθάνουν κυρίως από αναπτυγμένες δυτικές χώρες (ΗΠΑ, Καναδά και Αυστραλία). Αρκετοί είναι συνταξιούχοι, άλλοι είναι επιχειρηματίες και άλλοι είναι εισοδηματίες. Η δεύτερη κατηγορία απαρτίζεται από λιγότερα ευκατάστατα, ημειδικευμένα (για τα πρότυπα μιας ανεπτυγμένης οικονομίας) άτομα, τα οποία χρειάζεται να καταβάλουν ιδιαίτερες προσπάθειες με τη γλώσσα, το πολιτικό σύστημα, τις καταναλωτικές συνήθειες και τα απαιτούμενα προσόντα για την αγορά εργασίας της νέας χώρας φιλοξενίας τους.

Ένας άλλος παράγοντας διάκρισης των δύο κατηγοριών είναι ότι η πρώτη φαίνεται να έχει υψηλότερη παλινδρομική κινητικότητα, δηλαδή υπάρχει πιθανότητα πολλά μέλη της να επιστρέψουν στη χώρα προέλευσής τους, ενώ η δεύτερη ομάδα φαίνεται να επαναπατρίζεται οριστικά.

Ο ρυθμός επιστροφής εκείνων που καταφθάνουν από βιομηχανικές χώρες βρίσκεται σε πτώση. Στην πενταετία 1976-1980, επέστρεψαν 173 χιλιάδες έλληνες ομογενείς ενώ την επόμενη περίοδο, 1981-1985, ο αριθμός είχε πέσει στις 131 χιλιάδες, μία μείωση δηλαδή κατά 24%. Τα ετήσια στοιχεία για τους παλιννοστούντες Έλληνες που προτίθενται να παραμείνουν για κάποια χρονική περίοδο, η μεγάλη πλειονότητα των οποίων ήρθε από αναπτυγμένες χώρες επίσης παρουσιάζουν μια σταθερά πτωτική τάση ξεκινώντας από 198 χιλιάδες το 1985 και αγγίζοντας τις 52.000 το 1989, μία μείωση δηλαδή κατά 74%. Οι προοπτικές για παλιννόστηση αυτών που επαναπατρίζονται μόνιμα φαίνεται να μειώνονται τουλάχιστον όσον αφορά εκείνους που έρχονται από ευρωπαϊκές χώρες επειδή το **απόθεμα** εργαζόμενων ελλήνων αποδήμων έχει μειωθεί σημαντικά. Οι προοπτικές επιστροφής της ομάδας "Έλληνες παλιννοστούντες για κάποια χρονική περίοδο" φαίνεται να λιγοστεύουν τουλάχιστον προς το παρόν, μολονότι αυτή η ομάδα είναι ευαίσθητη σε παράγοντες έλξης και απώθησης, δηλαδή πολιτικές και οικονομικές συνθήκες και προσδοκίες για το μέλλον στην Ελλάδα και τη χώρα φιλοξενίας τους.

Ο ρυθμός επιστροφής των Ελλήνων ομογενών από τις πρώην σοσιαλιστικές χώρες είναι μεγαλύτερος. Τόσο οι Πόντιοι, όσο και άλλοι Έλληνες ομογενείς από τα Βαλκάνια παρουσιάζουν έναν αυξανόμενο ρυθμό επιστροφής που οφείλεται κυρίως σε παράγοντες απώθησης όπως οι εθνικιστικές διαμάχες και η οικονομική υπανάπτυξη.

Αντίθετα, οι αριθμοί άλλων ομάδων όπως οι Τούρκοι με ελληνική εθνικότητα και οι Ελληνοκύπριοι φαίνεται να έχουν σταθεροποιηθεί. Το δυναμικό επιστροφής των ομογενών Ελλήνων από την Τουρκία είναι πολύ μικρό επειδή πολύ λίγοι Έλληνες ζουν ακόμη εκεί. Οι Κύπριοι είναι πολύ ευαίσθητοι στο ποια μπορεί να είναι η μελλοντική λύση του

Κυπριακού. Οι Έλληνες ομογενείς στην Αλβανία αριθμούνται στις 60.000 σύμφωνα με επίσημες αλβανικές στατιστικές και στις 400.000 σύμφωνα με μέλη της εκεί ελληνικής μειονότητας παρουσιάζουν ακόμη ένα μεγάλο δυναμικό επιστροφής το οποίο ανακόπτεται μόνο από την απροθυμία της ελληνικής κυβέρνησης να αφήσει τις πύλες ορθάνοιχτες, δηλαδή να τους απονέμει την Ελληνική υπηκοότητα.

ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΠΟΥ ΕΠΗΡΕΑΣΑΝ ΤΟΥΣ ΠΑΛΙΝΝΟΣΤΟΥΝΤΕΣ

Ομογενείς Έλληνες από την πρώην Σοβιετική Ένωση

Άτομα ελληνικής εθνικότητας που ζούσαν στις Δημοκρατίες της πρώην Σοβιετικής Ένωσης, ήταν κυρίως πρόσφυγες που κατέφθασαν στις αρχές του εικοστού αιώνα από την υπό τουρκική κυριαρχία περιοχή του Πόντου στη Μαύρη Θάλασσα και Έλληνες πολιτικοί πρόσφυγες που είχαν πολεμήσει με την ηττηθείσα κομμουνιστική πλευρά κατά τη διάρκεια του Β' Ελληνικού εμφύλιου πολέμου 1946-49. Από τη δεύτερη αυτή ομάδα, την οποία σύμφωνα με εκτιμήσεις αποτελούσαν περίπου 56.000 άτομα, περί τα 15.000 βρήκαν άσυλο στη Σοβιετική Ένωση και οι υπόλοιποι σε άλλες Ανατολικοευρωπαϊκές χώρες. Πολλοί πολιτικοί πρόσφυγες επέστρεψαν σε δύο φάσεις, από το 1956 έως και το 1984 (33.573 άτομα) και η επανένταξή τους περισσότερο ή λιγότερο έχει επιτευχθεί, μολονότι έρευνες δείχνουν ότι από οικονομική άποψη, το βιοτικό τους επίπεδο παραμένει κάτω από αυτό του εγχώριου πληθυσμού.

Τα κίνητρα των πολιτικών προσφύγων για επιστροφή μπορούν εύκολα να γίνουν κατανοητά αν λάβουμε υπόψη ότι το να φύγουν ήταν η μόνη εναλλακτική λύση προκειμένου να αποφύγουν τη σύλληψη και τη φυλάκιση στην Ελλάδα. Είναι ενδεικτικό ότι η μεγάλη πλειονότητα, 25.698 άτομα, επέστρεψαν μετά το 1974, όταν αποκαταστάθηκε η δημοκρατία στην Ελλάδα και νομιμοποιήθηκε το Κ.Κ.Ε. από τον Κ. Καραμανλή. Έτσι, παράγοντες έλξης που σχετίζονταν κυρίως με τις νέες πολιτικές και κοινωνικές συνθήκες στην Ελλάδα, αποτέλεσαν καθοριστικούς παράγοντες για την επιστροφή τους αν και η γενική βελτίωση στο βιοτικό επίπεδο έπαιξε επίσης κάποιο ρόλο. Φυσικά, συναισθηματικοί παράγοντες έλξης, όπως η επιθυμία να επανενωθούν με τις οικογένειες που άφησαν πίσω τους και να ζήσουν ξανά στη χώρα που γεννήθηκαν, ήταν βασικό κίνητρο για το μακροχρόνιο αγώνα των πολιτικών προσφύγων για επιστροφή.

Οι Πόντιοι, από την άλλη μεριά, όντας εγκαταστημένοι στον Πόντο για εκατοντάδες χρόνια, δεν μπορούμε να πούμε ότι επιθυμούσαν να επιστρέψουν στη χώρα που γεννήθηκαν. Παρ'όλα αυτά, το γεγονός ότι αναγνωρίζουν την Ελλάδα σαν το εθνικό κέντρο των ομογενών Ελλήνων οπουδήποτε κι αν αυτοί βρίσκονται, είχε το ίδιο αποτέλεσμα. Εντούτοις, αν και η ιδέα ότι η Ελλάδα είναι η πατρίδα τους, υπήρχε στη

συνείδηση των Ποντίων για πολλά χρόνια, δεν ήταν δυνατό να εγκαταλείψουν τη Σοβιετική Ένωση, μέχρι που τέθηκε σε ισχύ η πολιτική της "περεστρόικα" του Μ.Γκορμπατσόφ. Έτσι μόνο μετά το 1988 οι Πόντιοι άρχισαν να φθάνουν στην Ελλάδα σε αρκετά μεγάλους αριθμούς. Οι εθνικιστικές εντάσεις που ξέσπασαν στη Σοβιετική Ένωση δημιούργησαν ένα κλίμα αβεβαιότητας, ακόμα και φόβου στους Ποντίους. Η αιματοχυσία δε, μεταξύ των χριστιανών Αρμενίων και των μουσουλμάνων Αζέρων, που συμβόλιζε την αρχέτυπη έχθρα ανάμεσα στις δύο θρησκευτικές ομάδες και επανέφερε μνήμες της γενοκτονίας από τους μουσουλμάνους Τούρκους, αναστάτωσε ιδιαίτερα τους Ποντίους (Ναγκόρνο Καραμπάχ).

Έτσι, παράγοντες απώθησης που σχετίζονταν με τις βίαιες πολιτικές ανακατατάξεις στο εσωτερικό της Σοβιετικής Ένωσης έπαιξαν καθοριστικό ρόλο στην απόφαση των ποντιακών κοινοτήτων να μεταναστεύσουν. Η χειροτέρευση της οικονομίας στη Σοβιετική Ένωση, καθώς ο Γκορμπατσόφ προσπάθησε με ανεπιτυχείς μεταρρυθμίσεις να εκσυγχρονίσει το παραγωγικό δυναμικό της χώρας, ενθάρρυνε ένα αίσθημα ματαιότητας. Συγκριτικά, η Ελλάδα είχε επιτύχει ένα βιοτικό επίπεδο που φαινόταν ιδιαίτερα υψηλό, είχε γίνει πλήρες μέλος της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και προσέφερε ένα καταφύγιο εθνικής, θρησκευτικής, πολιτικής και οικονομικής ασφάλειας και ελευθερία. Επιπλέον, η αντίδραση τόσο του κράτους όσο και της κοινής γνώμης στον επαναπατρισμό των Ποντίων ήταν ευνοϊκή, αφού θεωρήθηκε ότι οι Πόντιοι θα βελτίωναν τη δημογραφική εικόνα διαφόρων περιοχών της χώρας, που είχαν πληγεί από τη μετανάστευση στη μεταπολεμική περίοδο, και, ως σκληραγωγημένοι εργαζόμενοι και επιχειρηματικά πνεύματα, θα μπορούσαν να έχουν μία σημαντική συμβολή στις περιφερειακές οικονομίες.

Έτσι, για τους Πόντιους, λειτούργησε ένας συνδυασμός παραγόντων έλξης και απώθησης που είχε σαν αποτέλεσμα ένα σταθερό ρεύμα μεταναστών το οποίο αναμένεται να συνεχιστεί και στο μέλλον.

Ελληνοκύπριοι και άλλοι ομογενείς Έλληνες

Οι Ελληνοκύπριοι αποτελούν μια ειδική περίπτωση κατά το ότι τόσο οι ίδιοι όσο και οι Ελλαδίτες θεωρούσαν, αρχικά τουλάχιστον, την παραμονή τους στην Ελλάδα προσωρινή, εν' όψει της οριστικής διευθέτησης του Κυπριακού και της επανένωσης της νήσου. Οι Κύπριοι δεν είχαν λόγο να μεταναστεύσουν στην Ελλάδα, αφού είχαν ένα δημοκρατικό κράτος το οποίο τους παρείχε ασφάλεια και εθνικές,

θησκευτικές και γλωσσικές ελευθερίες. Η κυπριακή οικονομία ανθούσε και το βιοτικό επίπεδο ήταν υψηλότερο από αυτό της Ελλάδας. Μετανάστευση γινόταν προς χώρες πιο αναπτυγμένες οικονομικά, ειδικά χώρες της Βρετανικής Κοινοπολιτείας στην οποία ανήκε η Κύπρος. Όλα αυτά άλλαξαν με το πραξικόπημα του 1974 εναντίον του Προέδρου Μακαρίου της Κύπρου που οργάνωσε μία ελληνοκυπριακή ομάδα της Εθνοφρουράς, κάτι που ώθησε την Τουρκία να εισβάλει στο νησί ως μία από τις τρεις εγγυήτριες δυνάμεις, με το πρόσχημα της προστασίας της τουρκοκυπριακής μειονότητας και την επιβολή της νόμιμης τάξης στο νησί. Η αποτυχία του πραξικοπήματος και η επάνοδος της δημοκρατίας δεν οδήγησαν σε αποχώρηση του τουρκικού στρατού. Αντίθετα, η διχοτόμηση της νήσου συνεχίστηκε, οδηγώντας στην επίσημη ανακήρυξη της Δημοκρατίας της Βόρειας Κύπρου που κατοικείται τώρα μόνο από Τουρκοκυπρίους πλην της Καρπασίας (Ριζοκάρπασο), εποίκους από την πειρωτική Τουρκία και δυνάμεις κατοχής.

Αν και η Δημοκρατία της Βόρειας Κύπρου δεν έχει αναγνωρισθεί από κανένα κράτος πλην της Τουρκίας και του Πακιστάν, οι Ελληνοκύπριοι που εκτοπίστηκαν από τα βόρεια τμήματα της νήσου εξακολουθούν να είναι πρόσφυγες, αρκετοί δε από αυτούς ζουν αρκετά χρόνια τώρα στην Ελλάδα. Έτσι, για την ομάδα αυτή, οι μόνιμοι αποφασιστικοί παράγοντες που οδήγησαν στην άφιξη της στην Ελλάδα ήταν παράγοντες απώθησης. Πολλοί Ελληνοκύπριοι γνωρίζουν επιτυχία στη ζωή τους στην Ελλάδα, όπου ειδικές ρυθμίσεις έχουν τεθεί σε ισχύ για την υποδοχή και εγκατάστασή τους και πολλοί έχουν παντρευτεί με γηγενείς. Επομένως, ακόμα και στην περίπτωση ευνοϊκής διευθέτησης του Κυπριακού, είναι αμφίβολο αν όλοι οι Ελληνοκύπριοι που παραμένουν ακόμα στην Ελλάδα θα επιστρέψουν στην Κύπρο. Αντίθετα, αν υιοθετήσουμε ένα απαισιόδοξο σενάριο, μία στροφή προς το χειρότερο στην Κύπρο θα υποβάλει στους Ελληνοκυπρίους αισθήματα ανασφάλειας και ενδέχεται να οδηγήσει σε ένα νέο κύμα προσφύγων σε χώρες όπως η Ελλάδα και το Ηνωμένο Βασίλειο.

Εκτός των Κυπρίων και άλλοι ομογενείς ήρθαν επίσης στην Ελλάδα όχι σε αναζήτηση ενός καλύτερου οικονομικά μέλλοντος αλλά επειδή οι καλά οργανωμένες, οικονομικά και κοινωνικά, ζωές τους διαταράχθηκαν από βίαιες πολιτικές ανακατατάξεις και από εθνικές και θρησκευτικές διώξεις στις χώρες που ήταν εγκατεστημένοι. Τέτοια είναι η περίπτωση των Ελλήνων των παλαιών παροικιών της Τουρκίας και της Αιγύπτου. Η παλαιά ελληνική κοινότητα της Αλεξάνδρειας αποδεκατίστηκε μετά την απόφαση του Νάσερ να απαγορεύσει στους αλλοδαπούς την κατοχή περιουσίας και να εθνικοποιήσει τις εταιρείες που ανήκαν σε αυτούς. Το μεγάλο κύμα Αιγυπτιακών Ελλήνων έφτασε στην Ελλάδα στα τέλη της δεκαετίας του 1950 αλλά ένας μικρός αριθμός

από εκείνους που παρέμειναν, συνέχισε να καταφθάνει πολύ αργότερα, ακόμα και μέσα στη δεκαετία του 1980.

Παρόμοια κατάσταση προέκυψε με τους Έλληνες της Τουρκίας. Μετά την τελική κατάρρευση της πολυεθνούς Οθωμανικής Αυτοκρατορίας με την ίδρυση τουρκικού κράτους το 1918, η επιβίωση εθνικών και θρησκευτικών μειονοτήτων έγινε επισφαλής. Για την ελληνική μειονότητα που απέμεινε στην Τουρκία μετά την ανταλλαγή των πληθυσμών του 1923, αυτό έγινε οδυνηρά ξεκάθαρο το Σεπτέμβριο του 1955, όταν πλήθη πυρπόλησαν και λεηλάτησαν ελληνικά καταστήματα, σχολεία και εκκλησίες στην Κωνσταντινούπολη, την Τένεδο, την Ίμβρο και τη Σμύρνη. Έτσι, περιορισμοί στις οικονομικές, θρησκευτικές και πολιτικές ελευθερίες καθώς και ένα γενικό κλίμα φόβου οδήγησαν στη σταδιακή εγκατάλειψη των εδραιωμένων κοινοτήτων και στη μετανάστευση στην Ελλάδα.

Παράγοντες απώθησης που σχετίζονταν με τις συνθήκες στις χώρες φιλοξενίας οδήγησαν επίσης στην άφιξη μικρότερων αριθμών Ελλήνων από το Ζαΐρ, το Σουδάν, τη Συρία, το Λίβανο, την Ζιμπάμπουε και τη Νότιο Αφρική. Δεδομένης της ευρείας γεωγραφικής διασποράς των ομογενών Ελλήνων, από παλιότερα και νεότερα κύματα μετανάστευσης, η πιθανότητα μετανάστευσης είναι πάντα παρούσα όποτε μια νέα εστία πολιτικής και εθνικής έντασης προκύπτει. Αυτό ισχύει ιδιαίτερα για τα Βαλκάνια, καθώς ιστορικοί και εθνικοί ανταγωνισμοί αναβιώνουν σ' αυτή την περιοχή της Ευρώπης.

Παλινοστούντες Έλληνες από αναπτυγμένες χώρες

Δεν μπορούμε να πούμε ότι παράγοντες απώθησης όπως η αβεβαιότητα και ο φόβος των διώξεων λειτουργούν για τους Έλληνες που επιστρέφουν από δυτικά, οικονομικά αναπτυγμένα κράτη. Αυτή η ομάδα μπορεί να διαιρεθεί σε δύο υποομάδες: Έλληνες που έρχονται από τις υπερπόντιες χώρες που είναι παραδοσιακά αποδέκτες μεταναστών, και ειδικότερα από τις ΗΠΑ, τον Καναδά και την Αυστραλία, και Έλληνες που έρχονται από χώρες της Δυτικής Ευρώπης που μετανάστευσαν εκεί κατά τη διάρκεια του μεταναστευτικού κύματος της δεκαετίας του 1960.

Αν και ακριβή στατιστικά στοιχεία για τα κοινωνικοοικονομικά χαρακτηριστικά των παλινοστούντων Ελλήνων από υπερπόντιες χώρες

δεν είναι διαθέσιμα, φαίνεται ότι πρόκειται για άτομα που έρχονται αφού πρώτα προνοήσουν για μια οικονομικά εξασφαλισμένη ζωή στην Ελλάδα. Αυτό μπορεί να σημαίνει είτε ότι θα φέρουν πίσω τις αποταμιεύσεις μιας ζωής είτε ότι θα μεταφέρουν τα συνταξιοδοτικά τους δικαιώματα, είτε ότι θα λαμβάνουν εισόδημα από επενδύσεις στο εξωτερικό. Πολλοί Έλληνες από υπερπόντιες χώρες επωφελούνται από τους ευνοϊκούς όρους που προσφέρουν οι ελληνικές τράπεζες για καταθέσεις στο εξωτερικό και για στεγαστικά δάνεια, με αποτέλεσμα επιστρέφοντας στην Ελλάδα να έχουν ιδιόκτητη κατοικία.

Αρκετοί επενδύουν χρήματα που έχουν κερδίσει στο εξωτερικό για να ξεκινήσουν μια οικογενειακή επιχείρηση χρησιμοποιώντας γνώσεις και πείρα που απέκτησαν στη χώρα φιλοξενίας τους. Πολλοί περιμένουν μέχρι να ολοκληρώσουν τα παιδιά τους τις πανεπιστημιακές τους σπουδές προτού ξεκινήσουν το ταξίδι της επιστροφής.

Αυτού του είδους οι επιλογές χαρακτηρίζουν κυρίως Έλληνες πρώτης γενιάς οι οποίοι έχουν ακόμη ζωντανές αναμνήσεις από την Ελλάδα και μπορούν να θυμηθούν τη γλώσσα, τον τρόπο σκέψης και τα έθιμα, και οι οποίοι έχουν μια πολιτισμική ταύτιση με την Ελλάδα σαν την πατρίδα τους. Ορισμένες φορές χαρακτηρίζουν τα παιδιά των μεταναστών πρώτης γενιάς, που μπορεί να έχουν επισκεφθεί την Ελλάδα κατά τη διάρκεια των καλοκαιρινών διακοπών, που έχουν περάσει κάποια χρόνια σχολικής εκπαίδευσης σε σχολείο της ελληνικής κοινότητας και των οποίων οι γονείς άφησαν ανοιχτή την πιθανότητα επιστροφής. Αλλά οι περισσότεροι μετανάστες δεύτερης και τρίτης γενιάς δεν εξετάζουν σοβαρά την επιστροφή τους για μόνιμη εγκατάσταση στην Ελλάδα, όντας πολιτισμικά και επαγγελματικά αφομοιωμένοι από τις χώρες φιλοξενίας τους.

Επομένως, οι αποφασιστικοί παράγοντες που επηρεάζουν την απόφαση για παλιννόστηση φαίνεται να είναι παράγοντες έλξης: συναισθηματικοί λόγοι σε συνδυασμό με την πραγματιστική αξιολόγηση των ευκαιριών για μια οικονομικά εξασφαλισμένη ζωή σ'ένα δημοκρατικό, πολιτικά σταθερό κράτος. Αποθαρρυντικοί παράγοντες όπως ένα ασθενές κράτος πρόνοιας και ένα υπανάπτυκτο σύστημα δημόσιας υγειονομικής περίθαλψης ξεπερνιούνται από την υπέρτερη οικονομική δύναμη των παλιννοστούντων αποδήμων και την προσφυγή σε υπηρεσίες που παρέχει ο ιδιωτικός τομέας: ιδιωτικά νοσοκομεία, γηροκομεία, σχολεία κλπ.

Για τους Έλληνες που μετανάστευσαν στη Δυτική Ευρώπη και κυρίως στη Δυτική Γερμανία, από τα τέλη της δεκαετίας του 1950 ως τις αρχές της δεκαετίας του 1970, υπήρξαν τόσο παράγοντες έλξης όσο και

απόθησης που επηρέασαν την επιστροφή τους. Οι παράγοντες έλξης δεν διέφεραν πολύ από εκείνους που περιγράψαμε παραπάνω για τους υπερπόντιους μετανάστες της Βόρειας Αμερικής και της Αυστραλίας. Εντούτοις, για τους μετανάστες στη Δυτική Ευρώπη, οι οποίοι στη συντριπτική τους πλειοψηφία, μετανάστευσαν πιο πρόσφατα, η πολιτιστική ταύτιση ήταν, όπως είναι κατανοητό, πιο ισχυρή. Επιπλέον, η γεωγραφική εγγύτητα της Δυτικής Ευρώπης και το γεγονός ότι οικογένειες έμεναν πίσω ενθάρρυνε συχνές επισκέψεις και ισχυρότερους δεσμούς με τη χώρα προέλευσης.

Εντούτοις, παράγοντες απόθησης λειτούργησαν για τους μετανάστες στη Δυτική Ευρώπη, αφού οι περισσότεροι από αυτούς έφθασαν στον προορισμό τους σαν φιλοξενούμενοι εργάτες γνωρίζοντας ότι θα παρέμεναν όσο θα τους χρειαζόνταν οι εργοδότες τους ή όσο αυτοί οι ίδιοι θα αισθάνονταν ότι η δουλειά, στη Δυτική Γερμανία για παράδειγμα, ήταν καλύτερη από τη δουλειά που ήταν διαθέσιμη στην Ελλάδα. Αν και αργότερα οικογένειες επανενώθηκαν στη χώρα φιλοξενίας, οι φιλοξενούμενοι εργάτες ποτέ δεν αισθάνθηκαν σαν πολίτες και οι πολιτογραφήσεις ήταν η εξαίρεση μάλλον παρά ο κανόνας. Έτσι, ενδεικτικές πληροφορίες για τον αριθμό των πολιτογραφήσεων μεταξύ του αλλοδαπού πληθυσμού που διέμενε σε κάποιες από τις κύριες χώρες υποδοχής μεταναστών της Δυτικής Ευρώπης δείχνει ότι οι πολιτογραφημένοι αλλοδαποί, γύρω στο 1984, αντιπροσώπευαν μόνο το 0,1% του συνολικού πληθυσμού της Δυτικής Γερμανίας, 0,6 του συνολικού πληθυσμού της Αυστρίας και των Κάτω Χωρών και 1,6% και 2,0% του πληθυσμού της Σουηδίας και της Ελβετίας αντιστοίχως.

Με την επιβράδυνση της ανάπτυξης των οικονομιών της Δυτικής Ευρώπης που ακολούθησε την πετρελαϊκή κρίση του 1973, οι φιλοξενούμενοι εργάτες ενθαρρύνθηκαν να φύγουν. Αν και αυτή η ενθάρρυνση δεν πήρε τη μορφή απροκάλυπτης πίεσης, το οικονομικό κλίμα ήταν τέτοιο που σε συνδυασμό με μια βελτίωση των συνθηκών ζωής στην Ελλάδα έκανε την επιστροφή μια βιώσιμη επιλογή για πολλούς μετανάστες.

Έτσι, ενώ ο αριθμός των ελλήνων εργατών σε ορισμένες ευρωπαϊκές χώρες υποδοχής μειώθηκε ειδικά στα μέσα και το τέλος της δεκαετίας του 1970, ο ελληνικός πληθυσμός είναι σταθερός εξαιτίας της δημογραφικής αύξησης που ακολούθησε τις επανενώσεις οικογενειών. Παρ'όλα αυτά, κατά τη διάρκεια της επόμενης δεκαετίας, του 1980, ο ρυθμός παλινόστησης των Ελλήνων μεταναστών φαίνεται να έχει επιβραδυνθεί.

Τα διαθέσιμα στοιχεία για τις εκροές αλλοδαπού πληθυσμού από κάποιες σημαντικές ευρωπαϊκές χώρες υποδοχής μεταναστών παρουσιάζουν μια πτωτική τάση.

Πίνακας 4
ΕΚΡΟΕΣ ΕΛΛΗΝΩΝ 1983-1989 (σε χιλιάδες)

Χώρα Φιλοξενίας	ΕΤΟΣ						
	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989
Γερμανία	18.9	16.8	16.4	15.0	12.9	12.8	-
Βέλγιο	-	0.9	0.8	0.6	0.7	0.6	0.6
Σουηδία	0.9	0.6	0.5	0.8	0.3	0.2	0.1
Ελβετία	0.7	0.6	0.6	0.6	0.5	0.5	0.4

Πηγή: Εθνικές πηγές δημοσιευμένες από τον ΟΟΣΑ.

Αυτή η τάση συμπίπτει με μια τάση παράλληλης αύξησης των εισροών του αλλοδαπού πληθυσμού γι'αυτές και άλλες δυτικοευρωπαϊκές χώρες κατά τη διάρκεια των ίδιων ετών, καθώς επίσης και αύξησης των εισροών ξένου εργατικού δυναμικού, επιβεβαιώνοντας ότι υπήρξε ανάκαμψη της οικονομικής δραστηριότητας και μία υποχώρηση της πίεσης προς τους επισκέπτες εργάτες, που ήδη βρίσκονταν στις χώρες υποδοχής, να φύγουν.

Έτσι, η προοπτική απασχόλησης στις χώρες φιλοξενίας φαίνεται να επηρεάζει την απόφαση των Ελλήνων των δυτικοευρωπαϊκών χωρών για παλιννόστηση πολύ περισσότερο απ'όσο επηρεάζει την απόφαση των μόνιμων εποίκων των υπερπόντιων χωρών. Η παλιννόστηση από τη Δυτική Ευρώπη επηρεάζεται κυκλικά από την οικονομική ύφεση ή ανάκαμψη των χωρών φιλοξενίας. Αυτό μετριάζεται από το γεγονός ότι επανενώσεις των οικογενειών κάνουν πιο δύσκολη την απόφαση για παλιννόστηση: ενδέχεται να υπάρξουν στην οικογένεια περισσότερα από ένα εισοδήματα, αμβλύνοντας τις οικονομικές δυσκολίες και επιτρέποντας έτσι στην οικογένεια να παραμείνει εν αναμονή καλύτερων ημερών. Τα παιδιά σχολικής ηλικίας κάνουν τη μετακίνηση πιο δύσκολη, υποχρεώσεις όπως ενοίκια κατοικιών, δάνεια για αγορά διαρκών καταναλωτικών αγαθών κλπ., τις οποίες είναι πιθανότερο να αναλάβουν

οικογένειες παρά εργένηδες εργάτες, επίσης παρεμβάλλουν εμπόδια στην κινητικότητα. Πράγματι, τα διαθέσιμα στοιχεία για το απόθεμα του ελληνικού πληθυσμού δείχνει ότι οι αριθμοί παρέμειναν λίγο πολύ σταθεροί σ' όλη τη διάρκεια της δεκαετίας του 1980.

Ένας άλλος αντικυκλικός παράγοντας για την παλιννόστηση είναι το γεγονός ότι αν και η ημερομίσθια ή μισθωτή απασχόληση παραμένει κυρίαρχη μεταξύ των μεταναστών, υπήρξε μία στροφή προς την ανεξάρτητη επιχειρηματική δραστηριότητα καθώς επίσης και προς την ημερομίσθια εργασία στην παράλληλη ή υπόγεια οικονομία.

Ο αριθμός των Ελλήνων που διαμένουν ακόμη στη Δυτική Ευρώπη είναι πολύ μικρότερος απ' τον αντίστοιχο των αρχών της δεκαετίας του '70. Οι περισσότερες εκτιμήσεις ανεβάζουν το τρέχον απόθεμα των Ελλήνων σε λιγότερα από 350.000 άτομα ή σχεδόν 4% του πληθυσμού της Ελλάδας. Επομένως, η δεξαμενή εκείνων που δυνητικά θα παλιννοστούσαν ελαττώνεται. Ταυτόχρονα, η παρατεταμένη στασιμότητα στην οποία έχει περιπέσει η ελληνική οικονομία, είναι αρνητικός παράγοντας έλξης. Επομένως, οι προοπτικές παλιννόστησης από τη Δυτική Ευρώπη εμφανίζονται μάλλον μειωμένες στο άμεσο μέλλον. Εκτός αυτού, μετά τον Ιανουάριο του 1988, η ελευθερία κυκλοφορίας των μισθωτών εξασφαλίζεται για τους Έλληνες υπηκόους στις χώρες της Ε.Ε. και αντίστοιχα για τους υπηκόους της Ε.Ε. στην Ελλάδα. Επομένως, περιοριστικές πρακτικές από τη μεριά των χωρών υποδοχής της Ε.Ε. δεν μπορούν να εφαρμοστούν σε Έλληνες μετανάστες.

ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗΣ

Επιπτώσεις της μετανάστευσης των παλιννοστούντων Ελλήνων

Όπως και στην περίπτωση της ανάλυσης των αιτιών των αυξημένων μεταναστευτικών ροών προς την Ελλάδα, ο αντίκτυπος των διαφόρων μεταναστευτικών ομάδων θα μελετηθεί ξεχωριστά για κάθε ομάδα.

Μία μεγάλη συνιστώσα της κανονικής μετανάστευσης είναι οι ομογενείς Έλληνες. Εξαιτίας των διαφορετικών κοινωνικοοικονομικών χαρακτηριστικών γνωρισμάτων και της προέλευσης των ομάδων που εμπλέκονται, αυτή η μετανάστευση χαρακτηρίζεται από ένα δυϊσμό: η πλειονότητα αποτελείται από σχετικά ευκατάστατα, μορφωμένα και ειδικευμένα άτομα, αρκετά από τα οποία επιστρέφουν όχι ως μισθωτοί αλλά ως συνταξιούχοι ή για να στήσουν επιχειρήσεις. Επομένως, ο αντίκτυπος στην ελληνική οικονομία είναι μάλλον ευνοϊκός με την έννοια ότι πολλοί από αυτούς που επιστρέφουν φέρνουν πίσω οικονομίες, αγοράζουν κατοικίες και μετέχουν σε επιχειρηματικές δραστηριότητες. Οι απαιτήσεις που έχουν από την κοινωνική υποδομή της χώρας δεν είναι σοβαρές αφού προσφεύγουν στις καλύτερες υπηρεσίες που παρέχει ο ιδιωτικός τομέας ή ως συνταξιούχοι έχουν συνήθως αποκτήσει το δικαίωμα να μεταφέρουν τις συντάξεις τους. Τα παραπάνω περιγράφουν τους Έλληνες που παλιννοστούν από υπερπόντιες χώρες.

Τα άτομα που παλιννοστούν από τη Δυτική Ευρώπη, όπου είχαν μεταναστεύσει με το μεγάλο μεταπολεμικό μεταναστευτικό κύμα, δεν είναι τόσο ευκατάστατα και η επιστροφή τους μπορεί να είναι αποτέλεσμα αποτυχίας στη χώρα που είχαν μεταναστεύσει. Επίσης ως νεότεροι παλιννοστούντες με παιδιά σχολικής ηλικίας έχουν περισσότερες απαιτήσεις για κοινωνικές υπηρεσίες, ειδικότερα για σχολική εκπαίδευση, η οποία πρέπει να ανταποκρίνεται στις ανάγκες παιδιών που ενδέχεται να μην έχουν επαρκή γνώση της γλώσσας και μπορεί να αντιμετωπίζουν προβλήματα προσαρμογής.

Οι Πόντιοι μετανάστες, από την άλλη μεριά, είναι διαφορετική περίπτωση. Οι κανονισμοί στη χώρα προέλευσής τους δεν τους επιτρέπουν να φέρουν μαζί τους παρά μόνο ένα μικρό ποσό μετρητών. Τους επιτρέπεται να πάρουν έπιπλα, ρούχα και άλλα αντικείμενα, στην πώληση των οποίων προχωρούν μόλις έρθουν στην Ελλάδα προκειμένου να εξασφαλίσουν μερικά χρήματα και να αρχίσουν τη νέα ζωή τους. Οι

δυσκολίες που αντιμετωπίζουν είναι ποικίλες, από γλωσσικά προβλήματα μέχρι προβλήματα στέγης και απασχόλησης, αφού οι επαγγελματικές δεξιότητες που απέκτησαν στην πρώην Σοβιετική Ένωση δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν εύκολα στην Ελλάδα.

Ο αντίκτυπος των 45.000 περίπου Ποντίων που βρίσκονται τώρα στην Ελλάδα δεν έχει αναλυθεί αφού αυτοί οι άνθρωποι έχουν αφιχθεί πρόσφατα και η ενσωμάτωσή τους έχει μόλις αρχίσει. Εντούτοις, οι προσδοκίες τόσο σχετικά με το περιφερειακό πρότυπο εγκατάστασης των Ποντίων όσο και με τις ασχολίες οι οποίες απορρέουν από αυτό το πρότυπο, δεν υλοποιήθηκαν. Οι Πόντιοι αναμενόταν να εγκατασταθούν σε αγροτικές περιοχές στη Βόρειο Ελλάδα, ειδικά στη Μακεδονία και τη Θράκη, και να βοηθήσουν να αναζωογονηθεί η αγροτική δραστηριότητα η οποία έχει πληγεί από διαδοχικά κύματα αποδημίας. Τα διαθέσιμα στοιχεία εντούτοις δείχνουν ότι οι Πόντιοι προτιμούν τα αστικά κέντρα και ειδικότερα τις δύο μεγάλες πόλεις, την Αθήνα και τη Θεσσαλονίκη. Ο παρακάτω πίνακας δείχνει ότι 90% των ποντίων μεταναστών που έφθασαν το 1990 δήλωσαν ότι σκόπευαν να εγκατασταθούν σε αυτές τις δύο πόλεις.

Πίνακας 5
ΤΟΠΙΚΟΣ ΠΡΟΟΡΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΠΟΝΤΙΩΝ ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ 1990

Περιοχή	Αριθμός	% επί του συνόλου	Σωρευτικό %
Αττική	8.528	61,64	61,64
Θεσσαλονίκη	3.888	28,10	89,74
Λοιπές περιοχές	1.420	10,26	100,00
Σύνολο	13.836	100,00	

Πηγή: Εθνικό Ίδρυμα για την Υποδοχή και την Αποκατάσταση των Επαναπατρισθέντων Ελλήνων.

Η προτίμηση αυτή δεν είναι δύσκολο να εξηγηθεί δεδομένων των επαγγελματικών δεξιοτήτων και της εργασιακής εμπειρίας που φέρνουν μαζί τους οι Πόντιοι. Τα στοιχεία για δύο χρονιές, το 1990 και το 1991, δείχνουν ότι οι Πόντιοι δεν είναι γεωργοί. Λιγότεροι από 1% δήλωσαν σαν επάγγελμά τους τη γεωργία ή την αλιεία όπως θα δούμε στο

παρακάτω πίνακα. Αντίθετα, οι μισοί περίπου είναι τεχνίτες και ημι-ειδικευμένοι εργάτες, σχεδόν το ένα τρίτο απασχολείται στον τομέα των υπηρεσιών και περίπου το ένα έκτο σε ελευθέρια επιστημονικά επαγγέλματα- ως οικονομολόγοι, μηχανικοί, αρχιτέκτονες, γιατροί κλπ..

Οι Πόντιοι φαίνεται ότι είχαν υψηλό ποσοστό συμμετοχής στο εργατικό δυναμικό πριν μεταναστεύσουν. Στην Ελλάδα λίγοι απασχολούνται ως μισθωτοί αλλά αρκετοί βγάζουν κάποια χρήματα από την πλανόδια πώληση εμπορευμάτων που έχουν φέρει μαζί τους. Η εικόνα ποντίων πωλητών στις λαϊκές αγορές σε πολλές πόλεις είναι αρκετά κοινή. Εντούτοις, οι τεχνίτες, οι υπάλληλοι γραφείου και οι επιστήμονες συναντούν μεγάλη δυσκολία στην εξεύρεση κατάλληλης απασχόλησης και τους βλέπουμε να εργάζονται ως οικοδόμοι ή χειρώνακτες εργάτες, γεγονός που τους προκαλεί απογοήτευση για τη νέα ζωή τους.

Πίνακας 6
ΟΙ ΠΟΝΤΙΟΙ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΣ ΚΑΤΑ ΔΗΛΩΜΕΝΗ ΓΕΝΙΚΗ
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΟΣ 1990,1991

Κατηγορία Επαγγέλματος	1990	1991
	%	%
Επιστημονικά και Ελευθέρια Επ.	10,6	7,4
Διευθυντικό Προσωπικό	0,1	0,2
Προσωπικό Γραφείου	2,8	2,9
Εργαζ. σε Εμπόριο και Πωλήσεις	3,1	2,2
Εργαζ. στις Υπηρεσίες	29,7	27,5
Γεωργοί και Αλιείς	0,8	0,9
Εργατοτεχνίτες	47,4	50,0
Λοιπά επ./Δεν δήλωσαν επ.	5,5	8,9
Σύνολο	100,0	100,0

Πηγή : Εθνικό Ίδρυμα για την Υποδοχή και την Αποκατάσταση των Επαναπατρισθέντων Ελλήνων.

Οι Πόντιοι μεταναστεύουν κυρίως ως οικογενειακές μονάδες πράγμα που σημαίνει ότι οι ενήλικες συνοδεύονται τόσο από τα παιδιά

όσο και από τους ηλικιωμένους παππούδες. Το γεγονός αυτό, μαζί με τις ανάγκες για επαγγελματική εκπαίδευση που έχουν τα οικονομικά ενεργά άτομα, δημιουργεί μια ισχυρή ζήτηση για ειδικές κοινωνικές υπηρεσίες. Η ποικιλία αναγκών και η ταχύτητα με την οποία πρέπει να ικανοποιηθούν, εξαιτίας της εισροής μεγάλου αριθμού Ποντίων, έθεσε μια μεγάλη πρόκληση στις ελληνικές Αρχές. Μια πρόκληση στην οποία δεν θα μπορούσαν να ανταποκριθούν χωρίς την οικονομική βοήθεια του κοινοτικού προγράμματος HORIZON το οποίο είναι προσαρμοσμένο για την Υποδοχή και την Αποκατάσταση των Ομογενών Ελλήνων.

Η οικονομική ενίσχυση από το HORIZON έχει δημιουργήσει ένα πρόγραμμα για την αποκατάσταση των Ποντίων, το οποίο έχει τρία στάδια:

- 1) Με την άφιξή τους οι Πόντιοι μπορούν να μείνουν για 15 ημέρες σε κάποιο κέντρο φιλοξενίας, όπου πέρα από δωρεάν διαμονή και διατροφή, έχουν επίσης ιατροφαρμακευτική περίθαλψη και παροχή συμβουλών.
- 2) Στη συνέχεια οι μετανάστες είναι δυνατόν να προωθηθούν σε ένα χωριό υποδοχής όπου μπορούν να μείνουν για ένα εξάμηνο και να λάβουν γλωσσική και επαγγελματική εκπαίδευση, ενώ τα παιδιά προετοιμάζονται για ένταξη στο εκπαιδευτικό σύστημα.
- 3) Το τρίτο στάδιο ξεκινάει μετά την εξάμηνη αυτή περίοδο και αφορά τη μόνιμη εγκατάστασή τους.

Γενικά οι Πόντιοι ασκούν έντονες πιέσεις στην κοινωνική υποδομή αλλά αναμένεται να φέρουν θετικές επιπτώσεις σε ορισμένους τομείς. Στις δημογραφικές εξελίξεις πχ. η ετήσια προσθήκη αρκετών χιλιάδων ανθρώπων με τη μετανάστευση και ο υψηλότερος δείκτης γονιμότητας των ανθρώπων αυτών θα καθυστερήσει κάπως τη χειροτέρευση δεικτών όπως ο συντελεστής εξάρτησης και ρυθμός γήρανσης στην Ελλάδα. Φυσικά, οι διαφορές στα ποσοστά γονιμότητας πιθανότατα δεν θα διατηρηθούν επί μακρόν καθώς οι νεο-αφιχθέντες θα υιοθετήσουν με τον καιρό τα πρότυπα συμπεριφοράς του τοπικού πληθυσμού.

Ο αντίκτυπος στις περιφερειακές οικονομίες θα είναι επίσης ευνοϊκός με την προϋπόθεση ότι αυτοί που έρχονται δεν θα αποφασίσουν να εγκατασταθούν στις δύο τρεις μεγαλύτερες πόλεις, αλλά θα προτιμήσουν να διασπαρούν σε μικρότερες πόλεις.

Η ζήτηση για νέα κατοικία, η ώθηση στην τοπική καταναλωτική ζήτηση αλλά και στην προσφορά εργασίας στις κατά τόπους αγορές εργασίας θα αποδειχθούν ευεργετικές για τις περιφερειακές οικονομίες όπως ευεργετικό θα αποδειχθεί και το υψηλότερο ποσοστό αποταμίευσης που επιδεικνύουν όλοι οι νέοι μετανάστες. Επίσης, η μικρής κλίμακας επιχειρηματική δραστηριότητα, θα τονωθεί κατά πάσα πιθανότητα, με την ίδρυση οικογενειακών επιχειρήσεων.

Η τύχη της κοινωνικής και οικονομικής ενσωμάτωσης των ποντίων μεταναστών θα εξαρτηθεί από το πόσο επιτυχές είναι το πρόγραμμα για την υποδοχή τους, δηλαδή από ένα σύνολο υπηρεσιών, από τη γλωσσική μέχρι την επαγγελματική εκπαίδευση από τη στέγαση και τα επαγγελματικά δάνεια με ευνοϊκούς όρους μέχρι την παροχή συμβουλών για το ξεπέραςμα του πολιτιστικού σοκ και την προσαρμογή σε μια ανταγωνιστική οικονομία και μια κοινωνία με έντονη κινητικότητα.

ΡΙΖΙΚΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΑΛΛΑΓΕΣ ΣΤΗΝ ΠΡΩΗΝ ΕΣΣΔ ΚΑΙ Η ΔΙΑΣΠΟΡΑ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΣΤΗ ΧΩΡΑ

Το 1985 την θέση του γενικού γραμματέα του Κομμουνιστικού Κόμματος Σοβιετικής Ένωσης ανέλαβε ο Μιχαήλ Γκορμπατσώφ. Ήταν ένας πολιτικός, που έπαιξε καθοριστικό ρόλο στην διάλυση της Σοβιετικής Ένωσης. Διάσημος και γνωστός σε όλο το κόσμο με τις μεταρρυθμίσεις και τις ανασυγκροτήσεις στην Σοβιετική Ένωση, στην δομή του κράτους, ήταν ο εμπνευστής και δημιουργός της ιδέας της αναδιοργάνωσης του κράτους, που ονομάστηκε "περεστρόϊκα". Η αναδιοργάνωση της χώρας απαιτούσε μεγάλες και ριζικές αλλαγές σε όλους τους τομείς του κράτους.

Σήμερα πολλοί άνθρωποι κατηγορούν τον Γκορμπατσώφ για την εφαρμογή της πολιτικής του, που είχε συμβάλει στην διάλυση του μεγαλύτερου κράτους του κόσμου, της Σοβιετικής Ένωσης. Άλλοι θεωρούν ότι η καταστροφή της ΕΣΣΔ ήταν αναπόφευκτη. Ήταν δηλαδή θέμα χρόνου να διαλυθεί το μεγάλο ενιαίο κράτος και να δημιουργηθούν οι 15 ανεξάρτητες Δημοκρατίες.

Όντως, η δεκαετία του '80 έφερε ριζικές αλλαγές στην οικονομική, πολιτική και πολιτιστική δομή της ΕΣΣΔ. Με την εφαρμογή του φαινομένου "γκλάσνοστ", που σημαίνει "δημοσιότητα, διαφάνεια", άρχισαν να αναπτύσσονται οι τάσεις για τον εκδημοκρατισμό της σοβιετικής κοινωνίας. Αυτό, που έκανε ο Γκορμπατσώφ, ήταν σωστό και αναγκαίο, αλλά υπήρχε μεγάλο πρόβλημα στην ίδια την σοβιετική κοινωνία.

Ο λαός της ΕΣΣΔ, 70 ολόκληρα χρόνια ήταν αποκλεισμένος από τον υπόλοιπο κόσμο σε όλους τους τομείς της ζωής, και ξαφνικά του παραχωρήθηκαν τα δικαιώματα της ελεύθερης σκέψης και ελεύθερης έκφρασης. Ο λαός δεν ήταν έτοιμος ψυχολογικά σ' αυτήν την ιδιόμορφη επανάσταση.

Επίσης η δομή του κράτους δεν ήταν προσαρμοσμένη στις νέες αυτές καταστάσεις. Η "γκλάσνοστ" άρχισε να φέρνει στην επιφάνεια όλα τα κακά, που είχε το παλιό σύστημα. Έτσι άρχισε το χάος και η σοβιετική κοινωνία άρχισε να αυτοκαταστρέφεται. Οι εθνικές μειονότητες σε πολλά σημεία της Σοβιετικής Ένωσης άρχισαν να ζητάνε την αυτονομία τους. Τα ζητήματα των εθνικών μειονοτήτων ήταν από τα

δυνατότερα χτυπήματα, που κλόνισαν και κατέστρεψαν τα θεμέλια και τις βάσεις του ενιαίου κράτους. Η οικονομία της ΕΣΣΔ έφτασε στα όρια της καταστροφής. Το κρατικό νόμισμα, "το ρούβλι", όλο και πίο πολύ έχανε την αξία του. Πριν μπει στη δεκαετία του '90 η καλύτερη επένδυση στην χώρα ήταν η αγορά δολλαρίων. Δηλαδή τίποτα δεν ήταν σταθερό εκτός από την αξία δολλαρίου, η οποία ανέβαινε και έφτανε σε απίστευτα όρια. Μιλάμε για επανάσταση, το πράσινο δολλάριο ήταν ο απόλυτος κυρίαρχος στη σοβιετική οικονομία, που ζούσε τα τελευταία ενιαία χρόνια της.

Η ΕΣΣΔ ήταν ένα κράτος αυταρχικό. Το κομμουνιστικό κόμμα της Σοβιετικής Ένωσης κυβερνούσε την χώρα. Από την ίδρυσή της μέχρι την τελική πτώση (1991) το κράτος ήταν απομονωμένο από τον υπόλοιπο κόσμο. Και αυτό λόγω του κομμουνιστικού καθεστώτος, που περιόρισε σε μεγάλο βαθμό τις επικοινωνίες των Σοβιετικών με τις άλλες χώρες.

Η χώρα στην ουσία θύμιζε ένα κλειστό κλουβί, όπου κυριαρχούσε μια ιδιόμορφη δομή. Τα πάντα στην χώρα ήταν δεμένα μεταξύ τους. Αρχίζοντας από την οικονομία και τελειώνοντας με εθνικά ζητήματα. Οι Δημοκρατίες της Σοβιετικής Ένωσης είχαν πολύ στενούς οικονομικούς, πολιτικούς και ιδεολογικούς δεσμούς. Τα πάντα ήταν ενιαία μέσα στο κράτος. Ανήκαν τα πάντα σε ένα σύστημα, σε μία δομή. Η μια Δημοκρατία κάλυπτε κάποιες ελλείψεις της άλλης Δημοκρατίας.

Το πλεονέκτημα του κράτους ήταν η στρατιωτική δύναμη του. Έτσι μια ξένη χώρα αν είχε κάποιες απαιτήσεις από κάποια έστω και μικρή και αδύναμη Σοβιετική Δημοκρατία, θα είχε να κάνει με όλη την Σοβιετική Ένωση, που ήταν στην ουσία και η πρώτη πυρηνική δύναμη στον κόσμο. Γι'αυτό η ΕΣΣΔ ήταν ο μεγαλύτερος εφιάλτης των καπιταλιστικών χωρών. Και όμως, απ' ό,τι αποδείχτηκε αργότερα, ο μεγαλύτερος εχθρός της χώρας ήταν ο ίδιος ο εαυτός της. Το σύστημα, που σάπισε, κατέστρεψε από μέσα την μεγαλύτερη χώρα του κόσμου.

Τελικά οι ιδέες του Β.Η. Λένιν δεν κατάφεραν να προσεγγίσουν τον σοβιετικό λαό της δεκαετίας του '80 και όλη η δομή του κράτους και το κομμουνιστικό σύστημα κατέρρευσαν μέσα σε λίγα χρόνια. Έτσι οι Δημοκρατίες της πρώην Σοβιετικής Ένωσης βρέθηκαν αντιμέτωπες με ένα νέο σύστημα, που λέγεται άγριος καπιταλισμός. Δηλαδή ισχύει η ελεύθερη οικονομία χωρίς όμως να υπάρχουν σχετικές νομοθεσίες, που θα περιόριζαν την δράση της παράνομης οικονομίας και θα ομαλοποιούσαν την νόμιμη οικονομία.

Το χάος στην οικονομία συνδέθηκε στενά με την εγκληματικότητα. Οι εγκληματίες δεν έδιναν την δυνατότητα σε μικρές και μεσαίες, αλλά και σε μεγάλες επιχειρήσεις, ν'αναπτυχθούν και να

ομαλοποιήσουν κάπως την οικονομία. Ούτε το κράτος είχε την δύναμη να ελέγξει την κατάσταση.

Και επειδή άνοιξαν τα σύνορα, οι εθνικές μειονότητες άρχισαν να εγκαταλείπουν την χώρα. Τα μεγαλύτερα μεταναστευτικά κύματα ήταν των Εβραίων, Γερμανών και Ελλήνων, που μετανάστευσαν στις ιστορικές πατρίδες τους : στο Ισραήλ, στην Γερμανία και στην Ελλάδα αντίστοιχα. Οι μετανάστες από την πρώην Σοβιετική Ένωση ήταν διάφορων επαγγελμάτων : από αγρότες έως και κορυφαίοι επιστήμονες.

Η οικονομική και η πολιτική καταστροφή προκάλεσαν, όπως ήταν φυσικό, τον ρατσισμό, τις εθνικές διακρίσεις, ιδιαίτερα όταν οι Δημοκρατίες της πρώην Σοβιετικής Ένωσης έγιναν ανεξάρτητες. Η νέα τάξη των πραγμάτων ήταν η εξής : η Ουκρανία για τους Ουκρανούς, η Γεωργία για τους Γεωργιανούς, το Καζαχστάν για τους Καζάκους κλπ.

Από τους Έλληνες, που εγκατέλειψαν την Γεωργία, περίπου οι μισοί μετανάστευσαν στην Ρωσία και οι άλλοι μισοί στην Ελλάδα. Τώρα το μεταναστευτικό κίνημα σταθεροποιήθηκε κάπως. Δηλαδή οι Έλληνες μετανάστες τακτοποιήθηκαν είτε στην Ρωσία, είτε στην Ελλάδα. Τακτοποιήθηκαν, με την έννοια ότι αποφάσισαν πού να εγκατασταθούν οριστικά.

Η οικονομία των 15 Δημοκρατιών της πρώην Σοβιετικής Ένωσης είναι σε πολύ άσχημη κατάσταση. Ωστόσο η οικονομία της Δημοκρατίας της Ρωσίας ξεχωρίζει, έστω και ελάχιστα, διότι η Ρωσία ήταν και είναι πιο πλούσια και παραγωγική χώρα από τις υπόλοιπες 14 χώρες. Λόγω της σχετικής σταθερότητας η Ρωσία φιλοξενεί πολλούς Έλληνες, που αποτελούν την ελληνική διασπορά.

Στην Ουκρανία ζουν πάνω από 100.000 Έλληνες. Σημαντική ελληνική διασπορά, διότι έχει τις ιστορικές ρίζες της στα παράλια της Μαύρης Θάλασσας, τα οποία είναι γνωστά με τις ελληνικές πόλεις, πρώην ελληνικές αποικίες. Είναι γεγονός ότι οι Έλληνες της Ουκρανίας γνωρίζουν την ελληνική γλώσσα. Μεγάλη εντύπωση μας κάνει η καθαρότητα της ελληνικής γλώσσας, που μιλάνε πολλοί Έλληνες της Ουκρανίας. Η διάλεκτος που μιλάνε, σε συνδυασμό με την προφορά τους, δίνουν μια ιδιόμορφη ομορφιά στην ελληνική γλώσσα τους.

Ο ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΣΤΗΝ ΠΡΩΗΝ ΣΟΒΙΕΤΙΚΗ ΕΝΩΣΗ

Οι σύγχρονοι Έλληνες μετανάστες από την πρώην ΕΣΣΔ προέρχονται κυρίως από την Γεωργία, το Καζακστάν και τη Ρωσία, αλλά και από τις άλλες Δημοκρατίες της πρώην Σοβιετικής Ένωσης. Αξίζει να αναφέρουμε τις περιοχές της πρώην Σοβιετικής Ένωσης, όπου ο ελληνικός πληθυσμός ζούσε πυκνά. Στο Καζακστάν οι Έλληνες ήταν διασκορπισμένοι σε όλη την χώρα. Ξεχωρίζει η Ουκρανία με την Μαριούπολη και την γύρω περιοχή της, η Κριμαία, η Οδησός και το Ντονέτσκ. Η Γεωργία πλέον σε όλες τις περιοχές της είχε πυκνοκατοικημένο ελληνικό πληθυσμό: στην περιοχή της **Τσάλκας**, στην πρωτεύουσα της Γεωργίας την Τιφλίδα, επίσης στο Βατούμ, στο Σουχούμι, στο Ντμανίσι, στο Τετρισκάρο και στο Ρουστάβι. Στην Ρωσία οι Έλληνες ήταν διασκορπισμένοι, όπως στο Καζακστάν. Υπήρχαν ελάχιστες περιοχές στην Ρωσία όπου ο ελληνικός πληθυσμός ήταν πυκνός, και συνήθως δεν ξεπερνούσε τους 5.000 Έλληνες.

Οι αναφερόμενες περιοχές της πρώην ΕΣΣΔ υπήρχαν και οι περισσότερες συνεχίζουν να υπάρχουν ως πυρήνες της ελληνικής διασποράς. Λόγω των οικονομικών και πολιτικών εξελίξεων στις Δημοκρατίες της πρώην ΕΣΣΔ, πολλές "ελληνικές" περιοχές κινδυνεύουν να εξαφανιστούν. Κάποιες απ'αυτές ήδη εξαφανίστηκαν. Η πιο γερή ελληνική διασπορά αυτή την στιγμή υπάρχει μόνο στην Ουκρανία και σε ορισμένες περιοχές της Ρωσίας. Η δυναμική παρουσία του ελληνικού πληθυσμού στην Γεωργία έχασε πιά τα θεμέλια και τις βάσεις της. Συνεχίζει να υπάρχει, αλλά δεν έχει κάποιες ουσιαστικές προοπτικές. Μέσα σε μιά δεκαετία η ελληνική διασπορά της Γεωργίας καταστράφηκε.

Ηδη το Ελληνικό Κράτος με διακρατικές συμφωνίες με κάθε μια από τις χώρες αυτές προχώρησε σε αποστολές εκπαιδευτικών Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης καθώς και στην αποστολή συγγραμμάτων για τη εκμάθηση της Ελληνικής Γλώσσας όπου υπάρχουν οργανωμένες ελληνικές κοινότητες.

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΑ

Το θέμα αυτό παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον, διότι αποκαλύπτει ότι οι επίσημες ελληνικές αρχές, τόσο στο εξωτερικό όσο και στην Ελλάδα, αγνόησαν τελείως το θέμα των επιθέτων και δεν του έδωσαν την προσοχή που αξίζει. Μιλάμε για τις καταλήξεις των επιθέτων των Ελλήνων από την πρώην Σοβιετική Ένωση.

Όλοι οι πρόγονοι των σημερινών Ελλήνων από την ΕΣΣΔ είχαν αλλάξει τις καταλήξεις των επιθέτων τους λόγω του **Στάλιν**. Έτσι, οι σημερινοί Έλληνες μετανάστες βρήκαν την ευκαιρία να επαναφέρουν τις παλιές ελληνικές καταλήξεις, που είχαν τα επίθετά τους. Αυτό θα μπορούσαν να το κάνουν πριν μεταναστεύσουν στην Ελλάδα, αλλά και μετά την άφιξή τους στην ιστορική πατρίδα τους.

Πολλοί Έλληνες της πρώην Σοβιετικής Ένωσης έδιναν στα παιδιά τους αρχαία ελληνικά ονόματα για να τονίσουν για άλλη μιά φορά την ελληνικότητα και την εθνική συνείδησή τους.

Πολλές φορές ορισμένες οικογένειες αντιμετώπιζαν την δυσαρέσκεια των άλλων συγχωριανών τους ανεξάρτητα από την εθνικότητά τους, κυρίως λόγω της θρησκευτικής τους συνείδησης.

Τα ελληνικά ονόματα των Ελλήνων της πρώην ΕΣΣΔ τόνιζαν όχι μόνο την ελληνικότητά τους, αλλά και έναν τρόπο μετάδοσης της ελληνικής παράδοσης. Κατά κάποιον τρόπο τόνιζαν και διαφήμιζαν την ελληνική προέλευσή τους και τον σεβασμό για την ελληνική ιστορία και πολιτισμό, που έδωσε τόσα πολλά σε όλο τον κόσμο. Ζώντας μέσα σε μιά κλειστή χώρα, όπως ήταν η Σοβιετική Ένωση, μέσω των ονομάτων ήθελαν να περάσουν ένα μήνυμα, το μήνυμα της επιβίωσης του ελληνικού πνεύματος.

ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΣΤΗΝ ΠΡΩΗΝ ΕΣΣΔ.

Για να μιλήσουμε για τη λειτουργία σχολείων στην Σοβιετική Ένωση πρέπει να μπούν χρονικές οροθετήσεις. Η πρώτη θα αναφέρεται στα ελληνικά σχολεία πριν από την Οκτωβριανή επανάσταση, η δεύτερη από την Οκτωβριανή επανάσταση μέχρι τις πρώτες διώξεις του Στάλιν (1917-1937), η Τρίτη στην περίοδο του ζόφου(1937-1981) και η τέταρτη από το 1981 μέχρι σήμερα.

Στην πρώτη περίοδο ο αριθμός των σχολείων μόνο στη Γεωργία φθάνει από δεκαπέντε μέχρι είκοσι. Τα σχολεία αυτά υπήρξαν ιδιωτικά ή στηρίζονταν στις δωρεές Ποντίων. Οι δάσκαλοι ήταν παπάδες ή απόφοιτοι από το Φροντιστήριο Τραπεζούντας ή κι από άλλα ονομαστά σχολεία του Πόντου. Ως σχολικά εγχειρίδια χρησιμοποιούσαν τα Ιερά βιβλία της εκκλησίας ή βιβλία που έφεραν οι χιλιάδες εγγράμματοι από τον ιστορικό Πόντο. Ο ακριβής αριθμός των σχολείων την περίοδο αυτή είναι άγνωστος και δεν ήταν διαμοιρασμένος προγραμματισμένα σε όλες τις περιοχές. Γι'αυτό και στην περιοχή Τσάλκα με τα 30 ελληνόφωνα χωριά τα σχολεία σχεδόν απουσιάζουν ολότελα, ενώ σε καλύτερη θέση ήταν η περιοχή Τετριτσκάρο.

Η λειτουργία των σχολείων ανάμεσα στο 1917-1937 στηρίζεται στις αρχές της ισοτιμίας των μειονοτήτων και την ελευθερία ανάπτυξής τους, όπως όριζε το μανιφέστο της Οκτωβριανής Επανάστασης.

Μεγάλο ρόλο στη βελτίωση των σχολείων που ήδη υπήρχαν, αλλά και στο άνοιγμα νέων, έπαιξε η Α΄ πανενωσιακή Σύσκεψη που έγινε στις 10 Μαΐου του 1926 στο Ροστόφ του Ντον για ζητήματα παιδείας και πολιτιστικής ανάπτυξης των Ελλήνων. Τα αποτελέσματα της Σύσκεψης είναι θεαματικά. Ανάμεσα στο 1927-1928 στη Γεωργία τα σχολεία ανέρχονται σε 106, ενώ στο Βόρειο Καύκασο γίνονται 60 και στη Μαριούπολη 25. Μέχρι το 1937 τα σχολεία στη Γεωργία αυξάνονται σε 140, ενώ σ'αυτό το χρονικό διάστημα λειτουργούν και παιδαγωγικές Ακαδημίες.

Από το 1937 ως το 1981 μεσολαβεί η ζοφερή περίοδος . Το 1938 το καθεστώς των εθνικών συνταγματικών δικαιωμάτων καταργήθηκε νομοθετικά: Τα ελληνικά σχολεία, παιδαγωγικά τμήματα, τυπογραφεία, μέσα έντυπης λαϊκής ενημέρωσης, θέατρα κλπ, έκλεισαν. Δάσκαλοι,

ποιητές, συγγραφείς, δραματουργοί, εκπρόσωποι της διανόησης, λαϊκοί επίτροποι αλλά κι απλοί άνθρωποι, διώχθηκαν αναίτια, φυλακίστηκαν, εξορίστηκαν στην παγωμένη Σιβηρία ή και πέθαναν από "λευκό θάνατο", όπως ονόμασαν τη φυσική εξόντωση μέχρι θανάτου. Μικρές παρενθέσεις ελπίδας γεννιούνται στα μέσα της δεκαετίας του 50 και στις αρχές της δεκαετίας του 60.

Το 1981 σε 46 σχολεία της Γεωργίας μπήκαν στις αίθουσες οι δάσκαλοι και είπαν "καλημέρα" στα ελληνικά. Από τη χρονιά αυτή γίνονται στη Γεωργία 15θήμερα σεμινάρια ελληνικής γλώσσας για εκπαίδευση δασκάλων ελληνικής γλώσσας με προγράμματα που καθιέρωσε η διδάκτορας Παιδαγωγικής Μαρία Ρίτοβα. Επίσης στο παιδαγωγικό Ινστιτούτο της Μόσχας "Μ. Κρούπσκαγια" καταρτίζονται δάσκαλοι της ελληνικής γλώσσας.

Η ειδίκευση δασκάλων για να στελεχώσουν τα πρώτα σχολεία υπήρξε μια πρώτη μέριμνα, όπως και η σύνταξη βιβλίων και ειδικών προγραμμάτων. Η ελληνική γλώσσα διδάσκεται ως ξένη γλώσσα στις περιοχές της Γεωργίας, στις οποίες κατοικεί συμπαγής ελληνικός πληθυσμός, ο περισσότερος με ποντιακή καταγωγή. Σε ολόκληρη τη Δημοκρατία της Γεωργίας λειτουργούν 56 σχολεία. Ίσως όλες αυτές οι διευκολύνσεις είναι απόρροια της ποντιακής ρίζας του ΥΠ.ΕΞ. της Περεστρόϊκα και πρώτου προέδρου της Γεωργίας Ε. Σεβαρνάτζε.

Συγκεκριμένα στο Σουχούμι άνοιξε ελληνικό δημοτικό σχολείο, στο οποίο όλα τα μαθήματα διδάσκονται στην ελληνική γλώσσα, όπως και σε άλλα 8 σχολεία της παραλιακής αυτής πόλης. Στην περιοχή της Τσάλκα από το σχολικό έτος 1988-1989 σε εξήντα σχολεία και σε περίπου 14.000 μαθητές διδάσκεται η ελληνική γλώσσα, όπως διδάσκεται και σε 3 σχολεία της Τιφλίδας, σε 1 της πόλης Βατούμ κι έξω από τη Γεωργία σε περιοχές, όπου κατοικούν Έλληνες Πόντιοι, όπως στο Κρασναντάρσκι Γκράι, στη Βόρειο Οσετία και τη Νότια, και το μακρινό Καζαχστάν, όπου ζουν οι εξόριστοι του Στάλιν και οι πολιτικοί πρόσφυγες.

ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΣΤΗΝ ΠΡΩΗΝ Ε.Σ.Σ.Δ.

Προκειμένου για την πολιτιστική ζωή και κίνηση των Ελλήνων της Σοβιετικής Ένωσης η εικόνα είναι θολή και οι πηγές πληροφοριών λιγοστές. Οι σελίδες της ιστορίας που αναφέρονται στην πολιτική και πολιτιστική δράση των μειονοτήτων της ΕΣΣΔ παραμένουν λευκές και οι ευθύνες ανήκουν σε πολλούς κι αυτές δεν είναι του παρόντος.

Ωστόσο κρίνεται απαραίτητο να τεθούν κάποια χρονολογικά πλαίσια όχι αυθαίρετα, για να γίνει δυνατή η παρακολούθηση της κουλτούρας των Ελλήνων στη Ρωσία αρχικά και στη Σοβιετική Ένωση τελικά. Γι' αυτό επιβάλλεται να γίνει ο διαχωρισμός των 150 χρόνων που προηγήθηκαν του 1990 σε τέσσερις ενότητες.

Η πρώτη θα αφορά την περίοδο από το τέλος του 19^{ου} αιώνα και θα φθάνει στις αρχές του 20^{ου}, μέχρι την Οκτωβριανή επανάσταση του 1917.

Η δεύτερη την περίοδο που μεσολαβεί ανάμεσα στις αρχές της Οκτωβριανής επανάστασης μέχρι το 1938, οπότε και αρχίζουν οι διώξεις των Ελλήνων.

Η Τρίτη συμπεριλαμβάνει την περίοδο του Ζόφου, όπως συνοπτικά ονομάζεται η χρονική διάρκεια από το 1938 ως το 1981 και η οποία αντιστοιχεί στη φίμωση του ελληνικού στοιχείου, και

Η τέταρτη στην τελευταία δεκαετία (1981-1990), η οποία συνδέεται με τις αλλαγές που έγιναν στη Σοβιετική Ένωση με την περестρόικα.

Α' ΠΕΡΙΟΔΟΣ: (Πρώτες μαζικές μεταναστεύσεις των Ελλήνων του Πόντου 1828 μέχρι το 1917).

Χαρακτηριστικό γνώρισμα της Α' Περιόδου είναι η ξεχωριστή παρουσία των Ελλήνων της Μαύρης Θάλασσας και του Καυκάσου σε όλους τους τομείς της δημόσιας ζωής και του πολιτισμού. Όσον αφορά τους Πόντιους, αυτοί κρατούσαν στα χέρια τους βασικά την οικονομία.

Ως καλλιεργητές έμπειροι από τον Πόντο ακόμη-μετέφεραν με τη μετοικεσία τους στη Γεωργία, Αρμενία, Ουκρανία τις γνώσεις τους, το μεράκι τους, την αγάπη τους για τη γη και τη δουλειά.

Πρώτοι αυτοί μετέφεραν σπόρους και καλλιέργησαν καπνό στις αχανείς, ακαλλιέργητες, παραγωγικές εκτάσεις του Κουμπάν. Γι' αυτό συγκεντρώθηκαν εκεί 60.000 Έλληνες και δημιούργησαν το ελληνικό χωριό Κρίμσκαγια στην περιοχή. Ακόμη και σήμερα το τρένο που περνά κάνει στάση στο σταθμό Γκρετσίσκαγια που σημαίνει σταθμός ελληνικός.

Το εμπόριο του καπνού ανάδειξε τους μεγαλύτερους για τα χρόνια εκείνα καπνέμπορους, όπως το Λαζαρίδη, το Στεφανίδη, το Μοσκόφ, το Χατζηγιάννη.

Από γνώση στα πλεονεκτήματα της αμειψισποράς συνάλλαζαν την καλλιέργεια του καπνού με τη σπορά του σιταριού και το αποτέλεσμα ήταν, όχι μόνο να εξασφαλίσουν την αυτάρκεια των κατοίκων της Γεωργίας και της Ουκρανίας σε σιτάρι, αλλά να έχουν και πλεόνασμα, το οποίο διοχέτευαν σε ξένες πλέον αγορές. Για 80 ολόκληρα χρόνια το σιτεμπόριο στην Οδησό, το Ροστόβ επί του Ντον και το Ταγκανρόγκ βρισκόταν στα χέρια των Ελλήνων. Σε πολλές πόλεις οι Έλληνες έμποροι κατείχαν τους ονομαστούς εμπορικούς ελληνικούς δρόμους της εποχής.

Εμαθαν γρήγορα από τους ντόπιους την καλλιέργεια της πατάτας και την επέκτειναν εδαφικά ξεχερσώνοντας με τον ιδρώτα του προσώπου τους τα βάτα και τους θάμνους.

Μετανάστες από την περιοχή της Αργυρούπολης, όπου και τα περίφημα μεταλλεία αργύρου, κρατούν και όχι μόνο την εκμετάλλευση των πλουτοπαραγωγικών πηγών των μεταλλωρυχείων του Καυκάσου, αλλά και την πρωτογενή και δευτερογενή επεξεργασία τους. Με τη γνώση της μεταλλοτεχνίας και της χρυσοχοΐας επιδίδονται στην κατεργασία του χαλκού και του αργύρου και γεμίζουν τα χωριά και τις πολιτείες με περίτεχνα οικιακά σκεύη πρώτης ανάγκης και διακοσμητικής.

Στα μεγάλα λιμάνια, στο Βατούμ, στο Σοχούμ, στο Νοβοροσίτσι, στην Οδησό, ολόκληρο σχεδόν το διακομιστικό εμπόριο στους θαλάσσιους δρόμους ήταν στα χέρια των Ελλήνων. Γνωστοί πλοικτήτες της εποχής: Αδαμίδης, Χειλμιάδης, Γ.Κωνσταντινίδης κι ο ονομαστός Καπετάν Γιώργης Πασάς. Γι' αυτό, αν όχι όλα, σχεδόν όλα τα μεγαλοπρεπή οικοδομικά κτίρια, που δεσπόζουν στις βιτρίνες των πόλεων που αναφέραμε, υπήρξαν ιδιοκτησίες των Ελλήνων.

Ο ποντιακός ελληνισμός δεν απουσίαζε κι από τις τάξεις του ρωσικού στρατού. Θυμίζουμε τον Αλέξανδρο Υψηλάντη, ο οποίος διετέλεσε υπασπιστής των τσάρων Αλέξανδρου Α΄ και Β΄, τον Μανδρατζή Παντελή, απόφοιτο της Σχολής Αξιωματικών του

Ιρκούτσκι, τον Τριανταφυλλίδη Βλαδίμηρο, αξιωματικό του Σοβιετικού στρατού στο Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο, που τάφηκε στο Κρεμλίνο, ενώ προγενέστερα ο Παναγιώτης Μουρούζης, αξιωματικός στη Ρωσία, πήρε τον τίτλο του Ρώσου κληρονομικού πρίγκιπα. Αξίζει να αναφέρουμε εδώ και τον Παυλίδη Αχιλλέα, αντιστράτηγο του ελληνικού στρατού, ο οποίος γεννήθηκε το 1908 στην Οδησσό της Ρωσίας.

Ο Παυλίδης Ελευθέριος ως διπλωματικός ακόλουθος στη Μόσχα εκπροσωπεί το ελληνοποντιακό στοιχείο σ' αυτόν τον κλάδο.

Με την επάξια αντιπροσώπευσή τους σε όλους τους τομείς αιτιολογούν τον θαυμασμό που προκαλούν στις εθνότητες με τις οποίες ζουν. Ακόμη και σήμερα από τους λαούς της Σοβιετικής Ένωσης χαρακτηρίζονται ως οι πρώτοι φορείς της γνώσης και του πολιτισμού. Στη Γεωργιανή γλώσσα το εθνωνύμιο των Ελλήνων είναι Μπερσενισβίλι 'γιοί δηλαδή των σοφών ανθρώπων'.

Παρόλα αυτά θα ήταν παρακινδυνευμένο να ειπωθεί ότι η ζωή ήταν ανέφελη και ότι οι Έλληνες δεν έζησαν τη φτώχεια, τη δυστυχία, τις λάσπες και τις αρρώστιες, όπως τις δοκίμασε ο ρωσικός λαός στα μέσα του 19^{ου} αιώνα. Με την ανατολή του 20^{ου} αιώνα και λίγο νωρίτερα τα πράγματα αλλάζουν.

Πρώτα και κύρια η Αγία Πετρούπολη πιστεύει στη συμμαχία των Βαλκανικών κρατών. Για να εμποδίσει την αυстро-γερμανική διείσδυση αξιοποιεί δραστήρια τις πατροπαράδοτες ελληνικές σχέσεις. Η Αγία Πετρούπολη φροντίζει και πάλι την οικονομική και πολιτιστική ανάπτυξη της ελληνικής διασποράς στη Ρωσία, που αριθμούσε τότε 200.000 άτομα. Αναπτύσσεται από χρόνο σε χρόνο ένα δίκτυο με: ελληνικά γυμνάσια, εμπορικές σχολές, φροντιστήρια. Το έμπυχο δυναμικό σ' αυτά παραμένει και σήμερα ακόμη άξιο θαυμασμού.

Όταν γίνεται λόγος για Έλληνες Ποντίους που καλλιέργησαν τις τέχνες και τα γράμματα στη Ρωσία, ο νους πρέπει να πάει: πρώτα στους Έλληνες της Ρωσίας που είχαν την προέλευσή τους από τα ονομαστά σχολεία του Πόντου και δεύτερο στα παιδιά αυτών που γεννήθηκαν στη Ρωσία ανάμεσα στο 1860 με 1914, οπότε, οι Έλληνες υπήρξαν δημιουργοί της νέας κοινωνίας που άρχισε να εμφανίζεται.

Οι Έλληνες που μεταναστεύουν (μετά το Ρωσοτουρκικό πόλεμο των ετών 1877-1878) από τη μια πλευρά του Ευξείνου Πόντου στην άλλη, από τον Τουρκικό Καύκασο στο Ρωσικό, δεν ήταν οι φτωχοί συγγενείς που γύρευαν μοίρα στον ήλιο, ούτε αγράμματοι.

Ήταν οι ανήσυχοι έμποροι που αναζητούσαν νέες, παρθένες αγορές, οι έμπειροι τεχνίτες που φιλοδοξούσαν να επεκτείνουν με το αζημίωτο τα σύνορα της τέχνης τους και οι πολυδιαβασμένοι δάσκαλοι, που επιθυμούσαν να μεταδώσουν τα φώτα τους στον ομόδοξο και ομόγλωσσο πληθυσμό της Ρωσίας. Οι απόφοιτοι των Φροντιστηρίων Τραπεζούντας και Αργυρούπολης, της Αμερικάνικης Σχολής στη Μερζεφούντα, οι μαθητές των Σχολών της Σινώπης, της Κερασούντας, της Σαμψούντας, των Κοτυώρων, της Ριζούντας μεταφέρουν τις γνώσεις τους με τη διδασκαλία στα σχολεία της Ουκρανίας, του Βόρειου Καυκάσου, της Οσετίας, της Γεωργίας, της Αρμενίας.

Οι δαπάνες της λειτουργίας των σχολείων καλύπτονται από δωρεές των Ελλήνων μεγαλοεμπόρων της περιοχής. Το πνεύμα της χορηγίας γίνεται τρόπος ζωής κι αυτό, γιατί οι Πόντιοι μεγαλωμένοι μέσα στην κλειστή, πατριαρχική οικογένεια, με το φόβο του θεού και το σέβας στο μεγαλύτερο, εύκολα θυσιάζουν το ατομικό συμφέρον στο γενικό. Οι πλουσιοπάροχες δωρεές σε ευαγή ιδρύματα, μέσα κι έξω από την Ελλάδα, το επιβεβαιώνουν.

Το θέατρο αποκτά το καλύτερο κοινό στις αίθουσές του, εξαιτίας των ελληνοποντίων που είχαν αγάπη προς το θέατρο και των εύπορων Ελλήνων χορηγών που οδηγούσαν όλους προς αυτό.

Χαρακτηριστικό γνώρισμα της προεπαναστατικής περιόδου είναι ότι ο ελληνισμός της Ρωσίας συσπειρώνεται, ίσως ακούσια, γύρω από τα σχολεία της περιοχής του και την εκκλησία, ενώ τα ήθη κι έθιμα, η παράδοση, ο χορός, το τραγούδι γίνονται συνδεδετικοί κρίκοι που ενώνουν την πατροπαράδοτη ποντιακή, πατριαρχική οικογένεια με τις οικογένειες της ίδιας εθνότητας. Στα βαπτίσια, στους αρραβώνες, στους γάμους, στις κηδείες, στα σύνοδα και σχεδόν πάντα στις μεγάλες γιορτές της χριστιανοσύνης η συμμετοχή των Ποντίων είναι καθολική. Οι αθρόες αυτές προσελεύσεις παίρνουν το χαρακτήρα Γενικών Συνελεύσεων, γι' αυτό και σύνοδα, όπου το λόγο έχουν οι "μειζετέρ".

Ο Α΄ Παγκόσμιος πόλεμος δημιουργεί προβλήματα ανασφάλειας, ακόμη και μετά τη λήξη του. Οι ομαδικές μετακινήσεις και μετοικήσεις παίρνουν τα γνωρίσματα μιας ιδιότυπης προσφυγιάς. Γι' αυτό και δεν είναι τυχαίο το γεγονός ότι ιδρύονται οι πρώτοι σύλλογοι, οι οποίοι αποσκοπούν στην προσφορά αλληλοβοήθειας και στήριξης του ομόεθνου πληθυσμού.

Κάπου εδώ μπορεί να κλείσει το κεφάλαιο που αναφέρεται στον πολιτισμό των Ελλήνων της Ρωσίας, πριν από την Οκτωβριανή επανάσταση.

Β' ΠΕΡΙΟΔΟΣ: Από την Οκτωβριανή Επανάσταση (1917) μέχρι τις πρώτες διώξεις του Στάλιν (1937).

Στην περίοδο 1917-1937 το κλίμα είναι γνώριμο. Η Οκτωβριανή επανάσταση υπόσχεται μέσα από τις αρχές της ισοτιμίας των μειονοτήτων σεβασμό στη γλώσσα και την κουλτούρα. Όλοι οι λαοί και οι εθνότητες της Σοβιετικής Ένωσης ανεξάρτητα από την αριθμητική τους δύναμη, απέκτησαν τη δυνατότητα να μαθαίνουν και να μιλούν τις μητρικές τους γλώσσες. Το ίδιο και στις συγκριτικά μικρές ελληνικές κοινότητες δόθηκε η δυνατότητα να αναπτυχθούν πολιτιστικά, να καλλιεργήσουν τα ήθη και τα έθιμά τους.

Στο Α΄ συνέδριο Ελλήνων Παιδαγωγών το 1925 στο Νοβοροσίσκι δε τίγονται επίκαιρα, καυτά θέματα και δεν εξάγονται χρήσιμα συμπεράσματα.

Στις 10 Μαΐου 1926 σε Πανενοσιακή σύσκεψη των Ελλήνων διανοουμένων αποφασίζεται η καθιέρωση της δημοτικής γλώσσας. Στην πόλη Ροστόβ επί του Ντον μια ομάδα Ποντίων θεωρεί ότι οι ελληνικές γλώσσες είναι περισσότερες από μια και κατά συνέπεια η γλώσσα των Ελλήνων Ποντίων δεν είναι δημοτική, αλλά η ποντιακή. Με βάση αυτή τη θέση και με συνεπικουρη τη Γραμματική της Ποντιακής γλώσσας διαμορφώνεται, ως ένα βαθμό, η λογοτεχνία των Ποντίων της Σοβιετικής Ένωσης.

Δεν γνωρίζουμε ακριβώς την τύχη των ελληνόφωνων εφημερίδων και περιοδικών αυτής της περιόδου. Βρίσκονται σε χέρια ιδιωτών; Φυλάσσονται σε βιβλιοθήκες; Ίσως και τα δύο μαζί, ίσως όχι. Κανένας δεν ξέρει. Ενα είναι βέβαιο. Κρύβουν ουσιαστικά γεγονότα. Καταγράφουν στις σελίδες τους την πολιτική και πολιτιστική ατμόσφαιρα των ημερών.

Την άνοιξη του 1919 ιδρύεται στο Βατούμ της Ρωσίας 'Σύνδεσμος εξωτερικής οργανώσεως των Σανταίων για να υποστηρίξει ηθικά και υλικά τους αντάρτες της Σάντας.

Η δημιουργία Συνδέσμου για αλληλοβοήθεια αποδεικνύει ότι η κατάσταση στις περιοχές της Ρωσίας, όπου έμεναν Έλληνες, γίνεται καθημερινά και πιο επικίνδυνη. Όσοι ασχολούνται με τα κοινά αντιλαμβάνονται ότι οι διεκδικήσεις των μειονοτήτων πέφτουν στο κενό. Οι απογοητευμένοι ψάχνουν αλλού λύσεις και οι αμφισβητίες επιλέγουν την οριστική εγκατάστασή τους στην Ελλάδα μπροστά στα διλήμματα των ημερών. Πρόκειται για το πιο υγιές και μορφωμένο κομμάτι του

ποντιακού Ελληνισμού. Στους πρώτους πρόσφυγες του 1919 προστίθενται τώρα οι πολλοί των ετών 1921-1923.

Γ' ΠΕΡΙΟΔΟΣ: Περίοδος Ζόφου (σκοτάδι)

Φίλοι κι εχθροί του Ι. Στάλιν (που καταγόταν από τη Γεωργία) παραδέχονται πως η δεκαετία του 30 ήταν αιματηρή. Με τη λήξη του 17^{ου} Συνεδρίου του 1937 διαπιστώνει ο ίδιος ο Στάλιν, πως ανάμεσα στους αυστηρά επιλεγμένους συνεργάτες του, στους δικούς του ανθρώπους που τους έδωσε δικαίωμα ψήφου, κρύβονταν και οι εχθροί του. Από τους 1966 συνέδρους οι 260 τον καταψήφισαν. Το γεγονός βέβαια λίγοι το γνώριζαν, γιατί η επίσημη ανακοίνωση μιλούσε για 6 ψήφους κατά, ωστόσο το μήνυμα για τον ίδιο ήταν σαφές. Αντιλαμβάνεται πως οι αναιτιολόγητες αυτοκτονίες, όπως της γυναίκας του Ναντέζντα Σεργκέγιεβνα Αλιλούγιεβα, οι ανεξιχνίαστες δολοφονίες συνεργατών του, όπως του Σερκέι Κίρωφ, δημιούργησαν κλίμα εχθρικό. Σε αντιπερισπασμό εφαρμόζει βία στη βία για να αναγκαστεί ο λαός να αποδεχθεί την τρομοκρατία. Γρήγορα απαλλάσσεται από τους ανεπιθύμητους και τους εχθρούς του λαού. Γίνεται ιδιαίτερα σκληρός με τις μικρές εθνότητες. Ο Αλεξάντρ Νέγκριτς τους ονομάζει τιμωρημένους λαούς. Στους τιμωρημένους λαούς συμπεριλαμβάνονται και οι Μαυροθαλασσίτες Έλληνες.

Αποτέλεσμα των σταλινικών διώξεων ήταν:

- Η κατάργηση των εθνικών αυτόνομων περιοχών.
- Το κλείσιμο των Εκκλησιών, και αργότερα:
 - Το κλείσιμο των Σχολείων
 - Η εξόντωση των καλύτερων εκπροσώπων της ελληνικής διανόησης, και
 - Η γενοκτονία απλών κι ανυποψίαστων Ελλήνων.

Οι ατσάλινοι μπολσεβίκοι στην ουσία συνήργησαν να αφανισθεί ο ελληνισμός. Από όργανα του σταλινισμού έκλεισαν τα ελληνικά σχολεία τον Αύγουστο του 1938, καθώς και τα εκδοτικά καταστήματα. Τα θέατρα έκλεισαν και διάφορες σχολές έπαψαν να λειτουργούν. Πολλοί δάσκαλοι και εργαζόμενοι στις εκδόσεις, συντάκτες των εφημερίδων, καθώς και Έλληνες συγγραφείς και λογοτέχνες καταδιώχθηκαν και ένα μέρος τους τουφεκίστηκε.

Η γενοκτονία απλών κι ανυποψίαστων ανθρώπων, με μοναδικό ενοχοποιητικό στοιχείο την ελληνική τους καταγωγή, αποτελεί την ντροπή του 20ού αιώνα.

Οι διώξεις του Στάλιν έγιναν μεθοδικά σε τέσσερα χρονικά διαστήματα.

Α) Από 1937 μέχρι το 1939. Σε όλη τη Σοβιετική Ένωση 500.000 θύματα.

Β) Από 1942 μέχρι 1944. Στέλνοντάς τους στη πρώτη γραμμή του πολέμου.

Γ) Το 1949. Συνολικά 2,5 με 3.000.000 σοβιετικοί πολίτες καταδιώχθηκαν.

Δ) Το 1953. Διώξεις ακόμη και την ίδια χρονιά που πέθανε ο Στάλιν.

Οι Έλληνες χαρακτηρίστηκαν ως πολίτες Β΄ κατηγορίας. Εκτός από σπάνιες εξαιρέσεις αποκλείστηκαν από τις υψηλές θέσεις στην κομματική, στρατιωτική, συνδικαλιστική και ακόμη από την επιστημονική ιεραρχία.

Δ΄ ΠΕΡΙΟΔΟΣ: 1981-1990

Η πρότελευταία δεκαετία του αιώνα μας, η δεκαετία του '80 φέρνει αλλαγές στο βαρύ κλίμα που έχει επικρατήσει, εξαιτίας των εξαλλαγών που έχουν εφαρμόσει τόσο ο Στάλιν, όσο και οι διαδοχοί του. Στα τέλη του 1981 με απόφαση του Έντβαρ Σερβαρντάντζε, Α΄ Γραμματέα της Κεντρικής Επιτροπής και Υπουργού Εξωτερικών της ΕΣΣΔ, ξεκινά δίωρη διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας στα σχολεία.

Σήμερα στην ΕΣΣΔ δεν εκδίδεται ούτε μια ελληνική εφημερίδα εκτός από ένα φυλλάδιο, που κυκλοφόρησαν στο Καζακστάν οι εκεί πολιτικοί πρόσφυγες. Αντίθετα κυκλοφορεί, έστω και με περιορισμένο αριθμό φύλλων, η ελληνική εφημερίδα των Αθηνών « Ριζοσπάστης » και τα « Νέα της Μόσχας » στην ελληνόφωνη έκδοσή τους. Η κυκλοφορία της εφημερίδας των πολιτικών προσφύγων « Νέοι Δρόμοι » στα ελληνικά μας υποχρεώνει να μην πούμε ότι δεν υπάρχει ελληνικός εκδοτικός οίκος στη Σοβιετική Ένωση, επιχείρημα που χρησιμοποιούσαν και οι πολιτικά συγγενείς με το κόμμα στη Σοβιετική Ένωση, την εποχή ακόμη του Ζόφου.

Το 1989 κυκλοφορεί δίσκος με τραγούδια των Ελλήνων. Οι πολιτικοί Σύλλογοι κάνουν την εμφάνισή τους αμέσως με τις πρώτες δοσμένες

ελευθερίες στους σοβιετικούς πολίτες. Αυτό σημαίνει ότι οι Έλληνες περίμεναν με ιδιαίτερη ανυπομονεσία αυτές τις παραχωρήσεις.

Το 1983 ιδρύεται ο Σύνδεσμος Ελληνικής Νεολαίας Τιφλίδας. Στις 9 Μαρτίου του 1990 στο Μέγαρο Πολιτισμού στην Τιφλίδα πραγματοποιήθηκε η ιδρυτική συνδιάσκεψη του Συνδέσμου των ελληνοποντίων της πόλης. Συμμετείχαν 300 αντιπρόσωποι από διάφορες περιοχές της Τιφλίδας.

Από τα παραπάνω προκύπτει, ότι το κράτος βίας και τρομοκρατίας της περιόδου του Ζόφου στάθηκε αναποτελεσματικό. Ο ελληνισμός της Σοβιετικής Ένωσης διατήρησε τις ελληνικές γιορτές, τις τελετές με λύρες και αυλούς.

Στα τέλη της περιόδου αρχίζει να αυξάνεται η παρουσία των πιστών στις Ορθόδοξες Εκκλησίες για λατρευτικούς σκοπούς και όχι ως μουσεία.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙ

**ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ ΑΠΕΝΑΝΤΙ
ΣΤΟΥΣ ΠΑΛΙΝΝΟΣΤΟΥΝΤΕΣ**

Η ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΩΝ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ **ΑΝΑ ΠΕΡΙΟΔΟ**

Η Αντιμετώπιση των Προσφύγων του 1922

Το Ελληνικό Κράτος, μετά τη Μικρασιατική καταστροφή του 1922, αντιμετώπισε το προσφυγικό πρόβλημα με τη λήψη διάφορων νομοθετικών και άλλων μέτρων με τα οποία επιχειρήθηκε η αποκατάσταση των προσφύγων, όπως η επίταξη ακινήτων για την αποκατάσταση προσφύγων, η λήψη μέτρων για την πολιτογράφηση των προσφύγων, η δημιουργία Ταμείου Περιθάλψεως προσφύγων, η δημιουργία της Πρόνοιας, η λήψη μέτρων αναγκαστικής απαλλοτριώσεως ακινήτων για τη στέγαση των προσφύγων όπως και για τη δημιουργία μεταξύ άλλων και του συνοικισμού Νέας Σμύρνης καθώς και με την απαλλοτρίωση ιδιωτικών περιουσιών και με τις επιτάξεις ιδιωτικών οικημάτων, με την ανέγερση συνοικισμών κ.λπ.

Η Αντιμετώπιση των Παλινοστούντων Ομογενών μετά το 1980

Η αναγκαστική έξοδος-εκπατρισμός των Ποντίων από την πρώην Οθωμανική Αυτοκρατορία και τις προγονικές τους εστίες είχε σαν αποτέλεσμα την δημιουργία, μεταξύ άλλων, Ποντιακών Κοινοτήτων στις χώρες της πρώην Σοβιετικής Ένωσης. Η εγκατάσταση των Ποντίων στις χώρες αυτές της πρώην Ε.Σ.Σ.Δ. είχε σαν αποτέλεσμα τη διατήρηση άσβεστων των εθνικών παραδόσεων των Ελλήνων Ποντίων και της ελληνικότητας της φυλής.

Η διάλυση της πρώην Σοβιετικής Ένωσης και η δημιουργηθείσα κατάσταση εκεί, αναγκαστικά οδήγησε τους Έλληνες Πόντιους, που ζούσαν στις Ποντιακές Κοινότητες στις χώρες της πρώην Σοβιετικής Ένωσης, σε ένα νέο προσφυγικό κύμα με προορισμό την Ελλάδα.

Η Ελληνική Πολιτεία έλαβε κατά καιρούς διάφορα νομοθετικά και άλλα μέτρα προς αντιμετώπιση της καταστάσεως. Με το παρόν γίνεται μία προσπάθεια συστηματικής κατάταξης του όλου νομοθετικού

πλαίσιου, που δημιουργήθηκε για τη προστασία των Ποντίων από την Πολιτεία στην περίοδο από το 1980 και μέχρι σήμερα.

Το θεσμικό πλαίσιο, που αφορά στην προστασία των Ελλήνων Ομογενών, Ποντίων και άλλων δεν παραπέμπει στις διατάξεις και ρυθμίσεις, που είχαν ληφθεί για την αποκατάσταση των προσφύγων της περιόδου 1912-1922.

Η Πολιτεία έλαβε ιδιαίτερα μέτρα κατά καιρούς, με τα οποία επιχειρούνται νέου είδους ρυθμίσεις των θεμάτων, που έχουν ανακύψει από τη νέα κατάσταση, που δημιουργήθηκε.

Η Πολιτεία χαρακτηρίζει τους Ομογενείς, που προσφεύγουν στην Ελλάδα από τα κράτη της Ανατολικής Ευρώπης ως Παλιννοστούντες και όχι ως πρόσφυγες.

Πρόσφυγας θεωρείται κάθε πρόσωπο το οποίο συνεπεία δικαιολογημένου φόβου δίωξης λόγω φυλής, θρησκείας, εθνικότητας, κοινωνικής τάξης ή πολιτικών πεποιθήσεων βρίσκεται έξω από τη χώρα της οποίας είναι υπήκοος και δεν δύναται ή, λόγω του φόβου αυτού, δεν επιθυμεί να απολαύσει την προστασία της χώρας αυτής, ή εάν δεν έχει υπηκοότητα και βρίσκεται έξω από τη χώρα της προηγούμενης συνήθους διαμονής του δεν δύναται ή, λόγω του φόβου αυτού δεν επιθυμεί να επιστρέψει σε αυτήν.

Η παλιννόστηση ενός Ομογενούς είναι πράξη ατομικής επιλογής και συνάρτηση της εκτίμησής του για τις προοπτικές, που έχει στη χώρα, στην οποία ζει, η δε επάνοδος στην Ελλάδα γίνεται με δική του βούληση και όχι πάντοτε κάτω από τις συνθήκες απειλής ή κινδύνου ζωής.

ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΧΑΡΑΞΗΣ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι η Ελλάδα δεν είχε συνεκτική μεταναστευτική πολιτική (με πιθανή εξαίρεση το πρόγραμμα που δημιουργήθηκε για τους πόντιους μετανάστες) και σίγουρα ούτε πολιτική ενσωμάτωσης.

Ο νέος νόμος για τους όρους εισόδου, παραμονής και εργασίας των αλλοδαπών, ο οποίος ψηφίστηκε από την Ελληνική Βουλή τον Οκτώβριο του 1991 (Κυβέρνηση Μητσοτάκη), αντικαθιστά το νόμο 4310/1929 που ήταν ο βασικός νόμος για τους αλλοδαπούς για πάνω από 60 χρόνια. Δεν μεταβάλλει δραστικά τις προϋποθέσεις για παραμονή και άδεια εργασίας, συνεχίζει να θέτει ανώτατο όριο στον αριθμό των αδειών, προβλέπει τη δημιουργία και άλλων θέσεων στις αστυνομικές δυνάμεις προκειμένου να εξασφαλιστεί καλύτερος έλεγχος των συνόρων, προβλέπει την κατάρτιση καταλόγου ανεπιθύμητων ξένων, κάνει πιο αυστηρές τις διαδικασίες απέλασης, υπεισέρχεται με περισσότερη λεπτομέρεια στη διαδικασία αναγνώρισης προσφύγων, επιβάλλει πρόστιμα σε εκείνους που υποθάλπουν, μετακινούν ή μισθώνουν παράνομους ξένους, απαγορεύει σε ξένους που δεν έχουν στην κατοχή τους κατάλληλα έγγραφα να καταφεύγουν σε δημόσιες υπηρεσίες. Γενικά ο νέος νόμος αποκαλύπτει τις πιέσεις που αισθάνθηκε η ελληνική κοινωνία από την αύξηση των μεταναστών και των αιτούντων άσυλο και συμμορφώνεται με την άποψη που εκφράστηκε στις περισσότερες συσκέψεις εμπειρογνομόνων ότι "τα εξωτερικά σύνορα των κρατών-μελών πρέπει να ελέγχονται αποτελεσματικά, προκειμένου να επιτύχουν οι πολιτικές ενσωμάτωσής τους".

Εντούτοις η επίσημη στάση που έχει υιοθετηθεί μέχρι τώρα συμμορφώνεται μόνο με το πρώτο μέρος αυτής της εκφρασμένης άποψης. Δεν έχει γίνει πραγματικά καμία προσπάθεια να αντιμετωπιστούν ρεαλιστικά οι υπάρχοντες μετανάστες ή εκείνοι που αναμένεται να έρθουν στο μέλλον. Οι αδυναμίες στη διοικητική δομή της χώρας αποκαλύπτονται ολοκάθαρα από τη στιγμή που το κράτος δεν έχει ούτε καν ακριβείς πληροφορίες για το μέγεθος του προβλήματος, πόσο μάλλον ιδέες για τη λύση του. Υποπτεύεται κανείς ότι ο στρουθοκαμηλισμός στην προσέγγιση που υιοθετείται τόσο από τους επίσημους όσο και από την κοινή γνώμη είναι η άποψη ότι ακόμα και οι απλούστερες ενέργειες ενσωμάτωσης των μεταναστών- μερικοί από τους οποίους ζουν και εργάζονται για αρκετά χρόνια στην Ελλάδα- θα

εκλαμβάνονταν ως διάθεση καλωσορίσματος και θα οδηγούσαν σε ακόμα μεγαλύτερα κύματα μετανάστευσης.

Φαίνεται επομένως ότι ένα ζωτικό πρώτο βήμα για την αντιμετώπιση των πραγματικών διαστάσεων του φαινομένου της μετανάστευσης είναι οι καλύτερες στατιστικές πληροφορίες για τους αριθμούς, την προέλευση και τα κοινωνικο-οικονομικά χαρακτηριστικά των εισερχομένων, τα είδη των εργασιών για τις οποίες μισθώνονται και οι οικονομικές και κοινωνικές επιπτώσεις από την παρουσία τους.

Ένας παράγοντας που φορτίζει συναισθηματικά το πρόβλημα της μετανάστευσης είναι η ξαφνική αύξηση των εισερχόμενων τα τελευταία δύο τρία χρόνια καθώς και ο παράγοντας της εθνικότητας. Ο τελευταίος παραπέμπει στο γεγονός ότι οι υπήκοοι από γειτονικές χώρες απαρτίζουν ένα αρκετά μεγάλο τμήμα αυτής της ξαφνικής αύξησης. Αν αυτές οι γειτονικές χώρες έχουν τεταμένες σχέσεις με την Ελλάδα, όπως η Αλβανία και οι εθνοτικές εντάσεις έχουν αναβιώσει στην ευρύτερη περιοχή των Βαλκανίων, τότε οι μετριοπαθείς αντιδράσεις υπονομεύονται και το αίσθημα απειλής αυξάνεται. Επομένως ένας παράγοντας που ενθαρρύνει την υιοθέτηση μιας στοιχειώδους πολιτικής ενσωμάτωσης είναι η πολιτική σταθερότητα και η εθνική ασφάλεια, κάτι που δεν εξαρτάται φυσικά από τις ενέργειες ενός μόνο κράτους αλλά από τις αλληλεπιδράσεις ολόκληρου του περιφερειακού συστήματος, και, ακόμα και από την πολιτική εξωτερικών παραγόντων.

Οι προοπτικές διατύπωσης και υιοθέτησης μιας μεταναστευτικής πολιτικής, για το αμοιβαίο όφελος των μεταναστών και της χώρας φιλοξενίας, εξαρτάται σ' αυτό το στάδιο από την ακριβέστερη μέτρηση και εμπειρική ανάλυση των πραγματικών μεγεθών, καθώς και του πραγματικού αντίκτυπου που έχουν οι μετανάστες. Μολονότι αυτό μπορεί να ισχύει για όλα τα μέλη των ΕΚ που αντιμετωπίζουν αύξηση του αριθμού των μεταναστών, ενώ ταυτόχρονα υποφέρουν από στάσιμες οικονομίες, μόνο η Ελλάδα βρίσκεται προς το παρόν σε μια περιοχή όπου γειτονικά κράτη διαλύονται, νέα κράτη δημιουργούνται στα σύνορά της, τα ίδια τα σύνορα τίθενται σε αμφισβήτηση, πολιτικά καθεστώτα σε όμορα κράτη καταρρέουν και εθνικά μειονοτικά ζητήματα ανακύπτουν.

Αυτή η εξωτερική αβεβαιότητα δημιουργεί ένα δυσμενές κλίμα για σοβαρή και ήρεμη μελέτη μιας πολιτικής για τη μετανάστευση, η οποία να έχει ως αναπόσπαστη συνιστώσα μια πολιτική κοινωνικής ενσωμάτωσης, ενός μέρους τουλάχιστον, των μεταναστών.

ΕΘΝΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΥΠΟΔΟΧΗΣ ΚΑΙ
ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΑΠΟΔΗΜΩΝ ΚΑΙ
ΠΑΛΙΝΝΟΣΤΟΥΝΤΩΝ ΟΜΟΓΕΝΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ
(Ε.Ι.Υ.Α.Π.Ο.Ε.)

Το ίδρυμα ιδρύθηκε ύστερα από την ψήφιση από τη βουλή των Ελλήνων του άρθρου 8 του Ν.1893/90 και εγκρίθηκε ο Οργανισμός του με Προεδρικό Διάταγμα στις 23/11/1990, ενώ η λειτουργία του άρχισε την 1 Ιανουαρίου του 1991.

Είναι ένα Κοινοφελές Ίδρυμα Ιδιωτικού Δικαίου και εποπτεύεται από το Υπουργείο Εξωτερικών. Το Ίδρυμα ιδρύθηκε για την υποδοχή, κοινωνική ένταξη και αποκατάσταση των Ελλήνων της πρώην Σοβιετικής Ένωσης.

Μέσα στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων του και λόγω των εκτάκτων συνθηκών αντιμετωπίστηκε από το ίδρυμα και η περίθαλψη ομογενών και αλλογενών από την Αλβανία, που κατέφυγαν στην Ελλάδα, συνεπεία των γεγονότων, που συνέβησαν στην Αλβανία κατά την περίοδο αλλαγής του καθεστώτος.

Η Πολιτεία με τις διατάξεις των άρθρων 51 του Ν.1947/91 και 32 του Ν.2080/92 ανέθεσε στο Ίδρυμα και άλλες αρμοδιότητες και επεξέτεινε την αποστολή του σε δραστηριότητες παροχής βοήθειας και ειδικών προγραμμάτων για τους ομογενείς εκτός Ελλάδος.

Οι άνθρωποι αυτοί που προσέφυγαν στην πατρίδα μας μέσα σε εξαιρετικά δυσμενείς συνθήκες, αγνοούν την ελληνική έννομη τάξη και είναι φυσικό να αντιμετωπίζουν τεράστια προβλήματα πληροφόρησης για τις ρυθμίσεις της πολιτείας, που τους αφορούν.

Οι κανόνες δικαίου που διέπουν τη νομική κατάσταση των Ομογενών, που προσέφυγαν στη Ελλάδα από τις χώρες της πρώην Ανατολικής Ευρώπης, βρίσκονται εγκατεσπαρμένοι σε πληθώρα από ειδικές διατάξεις, άρθρα ή παραγράφους άρθρων των Νόμων, Προεδρικών Διαταγμάτων και Υπουργικών Αποφάσεων και Εγκυκλίων.

Είναι γνωστό ότι ο 20^{ος} αιώνας έχει χαρακτηριστεί σαν ο αιώνας των προσφύγων. Μεγάλη συμμετοχή στο προσφυγικό πρόβλημα στον αιώνα αυτό είχαν οι Ελληνικοί πληθυσμοί. Αυτό ήταν κυρίως αποτέλεσμα των Βαλκανικών Πολέμων (1912-1913), του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου (1914-

1918), του Ελληνοτουρκικού Πολέμου (1919-1922) καθώς και της Τουρκικής εισβολής του 1974 στην Κύπρο. Όμως και χωρίς τους πολέμους αυτούς, μεγάλος αριθμός Ελλήνων πήρε το δρόμο της προσφυγιάς όπως έγινε με τους Έλληνες της Κωνσταντινούπολης, της Ίμβρου και της Τενέδου.

Σε αυτούς τους Έλληνες, Ομογενείς επαναπατριζόμενους πληθυσμούς, το Ελληνικό Κράτος αναγκάστηκε να δώσει υλική αλλά και ηθική βοήθεια με την επιστροφή τους ως πρόσφυγες, καθώς και να αντιμετωπίσει το σοβαρότατο πρόβλημα της αποκαταστασής τους. Ανάμεσα σε αυτούς που προσέφυγαν στην Ελλάδα, είναι και οι 1.500.000 Έλληνες της Μικράς Ασίας, μετά την Εθνική Τραγωδία του 1922.

Οι πολεμικές συγκρούσεις της περιόδου 1912-1922, που οδήγησαν τελικά στη διάλυση του Οθωμανικού Κράτους, ήταν αφορμή για να ξεκινήσει από το Τουρκικό κράτος συστηματικός διωγμός των ελληνικών πληθυσμών, που βρίσκονταν κάτω από την επικράτειά του. Οι διωγμοί κατά των Ελλήνων και Αρμενίων από τους Τούρκους πήραν την μορφή εθνικής εκκαθάρισης. Με αφορμή την Ελληνοτουρκική σύγκρουση και τα γεγονότα του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου, ξεκίνησε επίσης συστηματική μετακίνηση, στα ενδότερα της Μικράς Ασίας, Ελληνικών πληθυσμών, με σκοπό να υποχρεωθούν να εγκαταλείψουν την Πρώην Οθωμανική Αυτοκρατορία.

Η αναγκαστική μετακίνηση των Ελληνικών πληθυσμών από τους Τούρκους δεν ήταν παρά το μέσο για τη γενοκτονία των Ελληνικών Πληθυσμών, όπως των Ποντίων. Τότε παρουσιάστηκε το φαινόμενο της μεγάλης φυγής- εξόδου των Ελλήνων Ποντίων από τις προγονικές τους εστίες, στον Ελλαδικό χώρο αλλά και στις χώρες που βρίσκονταν στην πρώην Σοβιετική Ένωση και το μετασχηματισμό των Ποντίων σε ένα λαό προσφύγων.

Η γενοκτονία των Ποντίων –Αρμενίων και οι διωγμοί Ελλήνων έγιναν συστηματικά από τους Τούρκους με στόχο οι πληθυσμοί αυτοί να απομακρυνθούν από την Μ. Ασία και να καταφύγουν στην Ελλάδα.

THE
STATE
OF

Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑ ΠΟΣΟ Η ΕΛΛΑΔΑ ΗΤΑΝ ΕΤΟΙΜΗ ΝΑ ΓΥΡΙΣΟΥΝ ΟΙ ΟΜΟΓΕΝΕΙΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΡΩΗΝ ΕΣΣΔ.

Κατ'αρχήν θα πρέπει να ξεκαθαρίσουμε ότι κανένα κράτος στον κόσμο δεν δέχτηκε τους ομογενείς του χωρίς να δημιουργηθούν αρκετά έως και πάρα πολλά προβλήματα. Έτσι και στην περίπτωση της Ελλάδας άλλο σχεδιάστηκε, άλλο εφαρμόστηκε. Αν δούμε τα πράγματα αντικειμενικά πλέον, όλα πήγαν στραβά. Για αυτό η αποκατάσταση των Ελλήνων από την πρώην ΕΣΣΔ δεν είναι απλό ζήτημα, αλλά ένα μεγάλο πρόβλημα. Είναι ένα πρόβλημα, που πραγματικά βασανίζει τα μυαλά πολλών Ελλήνων ομογενών, αλλά και των ντόπιων, διότι τα προβλήματα, που αντιμετωπίζουν οι ομογενείς από την Σοβιετική Ένωση με τον έναν ή με τον άλλον τρόπο δημιουργούν προβλήματα και στους ντόπιους Έλληνες. Ένα παράδειγμα είναι ότι οι επιχειρηματίες και οι εργοδότες προσλαμβάνουν τους ομογενείς, κερδίζοντας πολλά χρήματα. Και αυτό γιατί οι Έλληνες ομογενείς παίρνουν συνήθως μειωμένους μισθούς και συχνά δεν έχουν την απαραίτητη ασφάλεια, δηλαδή τα ένσημα. Σε ορισμένες περιπτώσεις οι εργοδότες προτιμούν τους Έλληνες ομογενείς αντί για τους ντόπιους, επειδή οι πρώτοι ζουν τον αγώνα επιβίωσης. Για αυτό αναγκαστικά δέχονται τους μειωμένους μισθούς, και συχνά δεν τους κολλάνε τα ένσημα. Άρα πολλοί δεν έχουν καμμία ασφάλεια.

Και δεν είναι μυστικό ότι αυτός ο λόγος είναι η κύρια αιτία για την οποία οι ντόπιοι Έλληνες δεν θέλουν τους Έλληνες ομογενείς, δηλαδή δεν χαίρονται και πολύ, που ήρθαν οι άλλοι στην ιστορική πατρίδα τους. Δεν έχουν απόλυτο δίκιο βέβαια, γιατί η Ελλάδα δεν μπορεί και δεν έχει το δικαίωμα να τους πετάξει έξω από την χώρα και να τους παρατήσει στις περιοχές, όπου γίνονταν και συνεχίζουν να γίνονται πόλεμοι. Σχεδόν οι μισοί ομογενείς από την πρώην ΕΣΣΔ προέρχονται από περιοχές, που είναι κέντρα στρατιωτικών συγκρούσεων. Είναι αυτονόητο ότι οι Έλληνες όλου του κόσμου έχουν μία και μοναδική ιστορική πατρίδα, την Ελλάδα, και μπορούν να γυρίσουν σ'αυτήν όποτε θελήσουν. Άλλο είναι το οικονομικό ζήτημα. Γι'αυτό και υπάρχει η κυβέρνηση, για να τακτοποιεί αυτά τα ζητήματα και να λύνει τα προβλήματα.

Επίσης κάτι πολύ σημαντικό είναι ότι οι Έλληνες που έρχονται από την Γερμανία και την Αλβανία υποδέχονται από την Ελλάδα καλά έως άριστα. Οι Έλληνες από την Γερμανία και την Αλβανία γνωρίζουν την ελληνική γλώσσα, πολλές φορές καλύτερα και από τους ντόπιους. Άρα οι άνθρωποι αυτοί θα προσαρμοστούν πιο γρήγορα και πιο ήρεμα στην ντόπια κοινωνία.

Αυτό όμως δεν γίνεται με τους ομογενείς από την πρώην Σοβιετική Ένωση. Ελάχιστοι γνώριζαν τα ελληνικά, αλλά και πάλι γνώριζαν είτε κάποια διάλεκτο της ελληνικής γλώσσας, είτε τα ποντιακά, που δεν μοιάζουν και πολύ με την νεοελληνική γλώσσα, που μιλάει όλη η Ελλάδα.

Άρα το πρώτο και το μεγαλύτερο πρόβλημα των Ελλήνων ομογενών από την Σοβιετική Ένωση ήταν η άγνοια της ελληνικής γλώσσας. Με λίγα λόγια η μετανάστευση από την πρώην ΕΣΣΔ ήταν ανοργάνωτη. Στην ουσία το κράτος δεν ήταν έτοιμο να δεχτεί τους ομογενείς. Ό,τι έκαναν οι ομογενείς στην Ελλάδα, το έκαναν μόνοι τους. Μόνοι τους έφτασαν εκεί που έφτασαν. Και σ'αυτό τους βοήθησαν πολλοί ντόπιοι Έλληνες, οι οποίοι με την συμπόνια, με την συμπαραστάση, με τις συμβουλές και με την αγάπη τους υποστήριζαν πολλούς ομογενείς από την πρώην ΕΣΣΔ.

Δηλαδή, παρ'όλο που επικρατεί δυσαρέσκεια με την μετανάστευση των ομογενών από την πρώην Σοβιετική Ένωση, κάποιοι ντόπιοι Έλληνες βρήκαν το κουράγιο και την θέληση να υποστηρίξουν με τις πράξεις τους τους ομοεθνείς τους. Το γεγονός αυτό είναι θετικό, γιατί τίθεται ως βάση για την μελλοντική πλήρη κοινωνική προσαρμογή των ομογενών στην ελληνική κοινωνία. Είναι γεγονός ότι σε 20-30 χρόνια το γλωσσικό πρόβλημα θα πάψει να υπάρχει. Αυτό θα γίνει στην περίπτωση που το μεταναστευτικό ρεύμα θα σταματήσει τώρα ή, τουλάχιστον, σε λίγα χρόνια.

ΕΘΝΙΚΗ ΣΥΝΕΙΔΗΣΗ

Από το γλωσσικό ζήτημα περνάμε σε ένα άλλο, που έχει ακόμη πιά μεγάλη σημασία, αλλά πάντα είναι δεμένο με την γλώσσα. Είναι το θέμα που αφορά την εθνική συνείδηση. Δύσκολο θέμα και αυτό, διότι η μετανάστευση έφερε μεγάλες αλλαγές στις αντιλήψεις και στην κοσμοθεωρία των Ελλήνων ομογενών από την πρώην Σοβιετική Ένωση. Από την μία θα δούμε τον πατριωτισμό και την αγάπη για την Ελλάδα, που ιδιαίτερα έντονα άρχισαν να εκφράζονται τα πρώτα χρόνια της εξουσίας του Γκορμπατσώφ, και από την άλλη την απογοήτευση, που πολλές φορές προκαλούσε ακόμα και το μίσος για την ιστορική πατρίδα, για την Ελλάδα. Σ' αυτήν την υπόθεση δεν υπάρχουν κερδισμένοι, μόνο χαμένοι. Είναι αυτοί, που εγκατέλειψαν την Ελλάδα, αλλά και αυτοί, που ζούν εδώ αλλά χωρίς πιά την εθνική συνείδηση, διότι αυτή χάθηκε στην καθημερινότητα, στα προβλήματα, κυρίως τα οικονομικά.

Κατ' αρχήν η εθνική συνείδηση δεν γεννιέται μαζί με τον άνθρωπο, αλλά καλλιεργείται. Έτσι η εθνική συνείδηση κατά κάποιον τρόπο γίνεται ένα είδος θρησκείας, την οποία επιλέγει ο άνθρωπος, την οποία τιμά και σέβεται. Είναι η πνευματική ταυτότητά του. Γιατί, όπως είναι γνωστό, είναι πολύ σημαντικό να ξέρει κανείς πού ανήκει. Έτσι θα μπορεί να ενεργεί και να δρά ανάλογα με το πού ανήκει, ταυτόχρονα αναγνωρίζοντας τα μέλη του εθνικού και κοινωνικού συνόλου. Έχοντας την πλήρη εθνική συνείδηση, ο άνθρωπος εκτός από τον εαυτό του νοιάζεται και για τον εθνικό ιστορικό χώρο του και για τον εθνικό πολιτισμό, που είναι προϊόν της μακροχρόνιας ιστορίας του έθνους, στο οποίο ανήκει και ο ίδιος.

Για την καλή και σωστή καλλιέργεια της εθνικής συνείδησης απαραίτητη είναι η γνώση της εθνικής ιστορίας, του εθνικού πολιτισμού, της εθνικής ιδιομορφίας, της εθνικής γλώσσας επίσης. Εκτός απ' αυτό δεν πρέπει να αγνοείται η ιστορία και ο πολιτισμός άλλων εθνών, διότι ένας καλός πατριώτης δεν πρέπει να κλείνεται μέσα στον εαυτό του, αλλά να γνωρίζει τους φίλους και τους εχθρούς του, με σκοπό να γίνει ο ίδιος καλύτερος και να διαμορφώνει τον κόσμο, ώστε αυτός να γίνει καλύτερος και ειρηνικός.

Αυτό λοιπόν είναι η απάντηση στο ερώτημα σχετικά με την ένταξη των Ελλήνων ομογενών στην ντόπια ελληνική κοινωνία. Η εθνική συνείδηση των Ελλήνων στην πρώην ΕΣΣΔ δεν διαμορφώθηκε σωστά λόγω πολλών ελλείψεων. Πλέον δεν υπήρχαν οι επαφές με την Ελλάδα,

παρά μόνο μετά το 1985. Όπως έχω γράψει, οι Έλληνες εκεί δεν ήξεραν την ελληνική γλώσσα. Ελάχιστα πράγματα από την Ελληνορωμαϊκή ιστορία διδάσκονταν στο σχολείο. Περισσότερες γνώσεις για την ίδια ιστορία πρόσφεραν τα πανεπιστήμια. Δηλαδή κάτι ουσιαστικό για την ελληνική ιστορία και τον ελληνικό πολιτισμό θα μπορούσε κανείς να μάθει είτε στις ιστορικές σχολές των πανεπιστημίων, είτε μόνος του. Οι ελληνικοί σύλλογοι εμφανίστηκαν μόνο μετά το 1985. Η προσφορά των πολλών ελληνικών πολιτιστικών συλλόγων της πρώην Σοβιετικής Ένωσης ήταν μεγάλη και προκάλεσε στους Έλληνες ομογενείς μεγάλο ενδιαφέρον για ό,τι ελληνικό υπάρχει σ'αυτόν τον κόσμο: για την γλώσσα, την ιστορία, τον πολιτισμό κλπ. Μετά το 1985, για πρώτη φορά οι Έλληνες ήρθαν σε επαφή με τις γνώσεις για την ιστορική πατρίδα τους. Ξεκίνησαν τα σεμινάρια της ελληνικής γλώσσας, που πολλές φορές ήταν δωρεάν. Τα σεμινάρια ήταν για όλους. Επίσης οργανώνονταν διάφορες πολιτιστικές εκδηλώσεις.

Ήταν ένα δυναμικό ξεκίνημα, το οποίο πραγματικά ξύπνησε τους Έλληνες και τους έδωσε να καταλάβουν ότι ήρθε η ώρα της εθνικής αναγέννησης. Η καταστροφή και η κατάργηση του κομμουνιστικού συστήματος έδωσε την αρχή και στην αναγέννηση της εθνικής συνείδησης των Ελλήνων ομογενών.

Οι μεγάλοι πολιτιστικοί σύλλογοι των Ελλήνων της πρώην ΕΣΣΔ εκμεταλλεύτηκαν την κατάσταση αρκετά σωστά και είχαν πετύχει την ουσία, που ήταν η διάδοση της ελληνικής γλώσσας και του ελληνικού πολιτισμού. Έτσι δημιούργησαν τις βάσεις για την εθνική τους αναγέννηση και την ανάπτυξη της εθνικής συνείδησης. Πλέον όλοι τότε είχαν συνειδητοποιήσει την ανάγκη εκμάθησης της μητρικής γλώσσας της ελληνικής. Από τότε άρχισαν οι εκδρομές και τα ταξίδια στην Ελλάδα, άρα και το μεγάλο μεταναστευτικό κύμα, το οποίο συνεχίζεται ως τις μέρες μας. Όλα θα ήταν ομαλά και ωραία, αλλά οι ομογενείς τότε δεν ήξεραν ότι εδώ, στην ιστορική πατρίδα τους, θα τους περίμεναν δυσκολίες στο θέμα της εθνικής αναγνώρισης, που στη συνέχεια μετατράπηκε στο πρόβλημα της προσαρμογής στη ντόπια κοινωνία. Είναι το γνωστό φλέρτ των αρμόδιων αρχών με τον προσδιορισμό της εθνικής ταυτότητας των Ελλήνων ομογενών. Μέχρι τώρα δεν μπορούν να ξεκαθαρίσουν τί είναι οι άνθρωποι, που ήρθαν στην Ελλάδα.

Κατ'αρχήν καθαρόαιμοι Πόντιοι δεν υπάρχουν, ειδικά στην πρώην ΕΣΣΔ. Έτσι οι μικτοί Πόντιοι και οι μη Πόντιοι έγιναν γνήσιοι Πόντιοι, πράγμα μάλλον απίστευτο. Μα, εκτός απ'αυτό Πόντιοι έγιναν άνθρωποι και άλλων εθνικοτήτων. Αρκεί δηλαδή ο άνθρωπος να είναι από την πρώην Σοβιετική Ένωση και σύμφωνα με κάποιον άγριο νόμο θεωρείται Πόντιος. Και ένας καθαρόαιμος Γερμανός να κατεβεί από την

πρώην ΕΣΣΔ, Πόντιο θα τον πούν. Γι'αυτά τα πράγματα ούτε αποδείξεις χρειάζονται, γιατί ζούμε καθημερινά, στην πραγματικότητα. Έχουμε κατατρομάξει τους Ρώσους, Αρμένιους, Γεωργιανούς, που ζούν στην Ελλάδα, γιατί τους είπαμε και αυτούς Πόντιους. Τώρα κάπως ξεκαθαρίστηκαν τα πράγματα, αλλά μόνο για τους ανθρώπους άλλων εθνικοτήτων, γιατί μάθαμε επιτέλους ότι εκτός από τους Έλληνες στην Ελλάδα ήρθαν και εκπρόσωποι άλλων εθνών.

Το θέμα είναι ότι σε ένα δημοκρατικό κράτος, όπως είναι η Ελλάδα, ακόμα πιστεύουμε στις κοινωνικές κατηγορίες ανθρώπων, με την έννοια ότι χωρίσαμε τους Έλληνες στους γνήσιους, που ανήκουν στην πρώτη κατηγορία και στους μη γνήσιους, που είναι της δεύτερης κατηγορίας. Στην πρώτη κατηγορία ανήκουν οι Έλληνες, που γεννήθηκαν και μεγάλωσαν στην Ελλάδα. Σ'αυτήν την κατηγορία ανήκουν επίσης οι Έλληνες ομογενείς από τις Δυτικοευρωπαϊκές χώρες, όπως είναι πχ. η Γερμανία. Ως μέλη της πρώτης κατηγορίας αναγνωρίζονται επίσης οι Έλληνες της Βόρειας Ηπείρου και οι Έλληνοκύπριοι. Και αυτό επειδή οι Έλληνες από τις αναφερόμενες περιοχές γνωρίζουν ελληνικά, σχεδόν όλοι τους μιλάνε τέλεια ελληνικά. Επίσης τους αναγνωρίζεται το γεγονός ότι αποτελούν ένα αναπόσπαστο τμήμα του ελληνικού έθνους και έχουν την εθνική συνείδηση.

Στην δεύτερη κατηγορία ανήκουν Έλληνες μεν, αλλά με κάποιες ελλείψεις. Αυτές ακριβώς οι ελλείψεις τους έχουν υποβαθμίσει. Και εδώ αξίζει να αναφέρουμε τις ελλείψεις αυτές. Οσοι ξεπερνάνε το πρόβλημα των ελλείψεων, αυτόματα παύουν να ανήκουν στην δεύτερη κατηγορία και από την ντόπια κοινωνία αναγνωρίζονται ως ισόνομα μέλη της. Μιλάμε για ένα φυσιολογικό φαινόμενο: το κοινωνικό σύνολο δέχεται και αναγνωρίζει την ελληνικότητα του ατόμου, όταν το άτομο καταβάλλει κάθε δυνατή προσπάθεια να προσαρμοστεί οριστικά στην κοινωνία, όπου ζει και ανήκει. Για την πλήρη προσαρμογή, λοιπόν, χρειάζονται δύο βασικά κριτήρια: η γλώσσα και η εθνική συνείδηση. Χωρίς αυτά τα κριτήρια κανένα άτομο δεν θα καταφέρει να γίνει μέλος μιας συγκεκριμένης κοινωνίας για έναν απλό λόγο: απλώς και μόνο δεν θα αναγνωριστεί η εθνική του ταυτότητα.

Αυτό ακριβώς το πρόβλημα ζούν σήμερα οι Έλληνες ομογενείς από τις Δημοκρατίες της πρώην Σοβιετικής Ένωσης. Η μη γνώση ή η κακή γνώση της ελληνικής γλώσσας, η άγνοια της εθνικής ιστορίας και του εθνικού πολιτισμού δεν δίνουν την δυνατότητα στους περισσότερους απ'αυτούς να προσαρμοστούν ομαλά σ'αυτήν την νέα για αυτούς κοινωνία. Εκτός απ'αυτά και τα οικονομικά προβλήματα πνίγουν κάθε ιδέα της κοινωνικής προσαρμογής.

Η λύση για αυτό το πρόβλημα υπήρχε, αλλά δεν εφαρμόστηκε σωστά ή καθόλου. Ελάχιστοι παρακολούθησαν τα σεμινάρια της ελληνικής γλώσσας που χρηματοδοτούνταν από το ταμείο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Όσοι είχαν την δύναμη και κουράγιο προσπάθησαν να μάθουν την γλώσσα. Πολλοί απλώς παράτησαν την ιδέα αυτήν.

Σε ορισμένα κράτη επιβάλλεται σε κάθε μετανάστη ομογενή να παρακολουθήσει τα απαραίτητα σεμινάρια-μαθήματα της γλώσσας και της εθνικής ιστορίας. Έτσι, ακόμα και οι πιο άσχετοι μετανάστες μαθαίνοντας την εθνική τους γλώσσα και ιστορία αρχίζουν να σέβονται την ιστορική πατρίδα τους και προσαρμόζονται ευκολότερα και γρηγορότερα στην, δική τους πια, νέα κοινωνία.

Αυτό το σύστημα θα μπορούσε να εφαρμοστεί και στην Ελλάδα. Αν εφαρμοζόταν αυτό, σήμερα δεν θα υπήρχαν τόσα πολλά προβλήματα, που σχετίζονται με την μεγάλη μετανάστευση των Ελλήνων ομογενών από την πρώην ΕΣΣΔ. Και αυτό διότι, με την καλή γνώση της ελληνικής γλώσσας και την υπαρκτή εθνική συνείδηση, οι άνθρωποι αυτοί θα μπορούσαν να αντιμετωπίσουν διάφορα εμπόδια και προβλήματα πιο αποφασιστικά και δυναμικά. Και με την ελάχιστη πολιτειακή υποστήριξη μάλιστα. Και όμως έγινε ακριβώς το αντίθετο. Το κράτος δεν κατάφερε να ελέγξει το κύμα των μεταναστών ομογενών. Δεν υπήρχαν ουσιαστικοί νόμοι για αυτούς. Οι νόμοι φτιάχνονται τώρα και μάλιστα πρόχειρα. Τώρα μιλάνε για κάποια προνομιακά δάνεια και λοιπά. Ζούμε όμως σε μια καπιταλιστική κοινωνία, όπου δεν χαρίζεται τίποτα. Έτσι και στην περίπτωση των δανείων, δεν τα πολυεμπιστεύεται ο κόσμος. Δεν ζούμε σε μία από τις δυτικοευρωπαϊκές χώρες για να μιλάμε για τα άτοκα δάνεια ή για τα δάνεια με σημαντικά χαμηλά επιτόκια. Αυτό, αν γίνει, θα μείνει στα χαρτιά. Μπορεί και να εφαρμοστεί, αλλά θα κερδίσουν ελάχιστοι. Η ουσία θα παραμείνει η ίδια.. Δεν θα υπάρξουν σημαντικές αλλαγές στα θέματα των ομογενών. Ο καθένας, όπως και πρίν, με τις δικές του δυνάμεις θα προχωράει στη ζωή για το καλύτερο αύριο του. Αυτό είναι το μόνο σίγουρο.

Και μάλιστα οι ομογενείς δεν πρέπει να κρατάνε κακία στον ντόπιο πληθυσμό γιατί οι ντόπιοι Έλληνες με τις ατομικές τους ενέργειες βοήθησαν στην κατάσταση περισσότερο από το κράτος, ως σύστημα. Και πάλι τονίζω ότι δύο κριτήρια χρειάζονταν: η γνώση της μητρικής ελληνικής γλώσσας και η εθνική συνείδηση. Τίποτα άλλο. Εκεί, που πρόδωσε το σύστημα, βοήθησε ο άνθρωπος. Αυτό το γεγονός είναι αναμφισβήτητο.

Εδώ το κράτος αδυνατεί να αντιμετωπίσει την ανεργία των ντόπιων πολιτών και φυσικά δεν γίνεται καν λόγος για την αντιμετώπιση της ανεργίας και της κακής οικονομικής κατάστασης των Ελλήνων ομογενών από την πρώην Σοβιετική Ένωση. Το ότι είναι χωρίς την κρατική υποστήριξη, οι ομογενείς το κατάλαβαν από την αρχή. Ο καθένας αντιμετωπίζει τα προβλήματα όπως μπορεί. Όλοι ζούν με την ελπίδα μια μέρα να ολοκληρωθεί η προσαρμογή τους στην νέα κοινωνία.

Με την ελπίδα για το καλύτερο αύριο ζούμε όλοι μας. Και όμως σπάνια αγωνιζόμαστε γι' αυτό έτσι όπως μπορούμε. Το πρόβλημα της κοινωνικής προσαρμογής των Ελλήνων ομογενών από τις Δημοκρατίες της πρώην ΕΣΣΔ δεν θα μπορέσει να λύσει ούτε η κυβέρνηση, ούτε οι ντόπιοι Έλληνες, ούτε εγώ και άλλοι σαν κ' εμένα, ούτε οι ίδιοι οι ομογενείς. Θα μπορέσουμε όλοι μαζί, αν ενώσουμε όλες τις δυνάμεις μας. Θα μπορέσουμε αν προσπαθήσουμε όλοι μαζί, χωρίς να χωριζόμαστε σε διάφορες κατηγορίες, χωρίς να υποτιμάμε ο ένας τον άλλον.

Αυτά όμως, μπορεί να μην πραγματοποιηθούν και η σημερινή γενιά των ομογενών από την πρώην Σοβιετική Ένωση να πάει χαμένη. Μόνο η επόμενη γενιά θα μπορέσει να απολαύσει τα προνόμια του Έλληνα πολίτη. Δηλαδή μόνον αυτοί που θα γεννηθούν εδώ θα τα καταφέρουν. Θα τους είναι άγνωστα τα σημερινά προβλήματα των ομογενών. Θα ξέρουν τέλεια την μητρική τους γλώσσα, την εθνική ιστορία και θα έχουν την εθνική συνείδηση, επίσης ένα αποκλειστικό προνόμιο μεγάλης πνευματικής αξίας.

ΕΘΝΙΚΗ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Πολλοί άνθρωποι πιστεύουν ότι η εθνική ταυτότητα ενός ατόμου μένει αμετάβλητη στη διάρκεια ολόκληρης της ζωής του. Πιστεύουν ότι είναι αδύνατον να μην αναγνωρίζεται από τις κοινωνίες, που ανήκει το άτομο. Δυστυχώς η θεωρία αυτή είναι λανθασμένη.

Στην πρώην Σοβιετική Ένωση, τουλάχιστον μέχρι το 1985, ήταν αδύνατη η εθνική αφύπνιση των Ελλήνων. Μπορεί σε κάποιες περιπτώσεις να υπήρχαν προσπάθειες για εθνική αφύπνιση διαφόρων μειονοτήτων, αλλά οι προσπάθειες αυτές ήταν καταδικασμένες σε αποτυχία. Και όμως είναι πολύ σημαντικό το γεγονός ότι αναγνωριζόταν απόλυτα η εθνική ταυτότητα όλων των εθνών της ΕΣΣΔ. Ναι μέν, υπήρχε προπαγάνδα ότι στο σοβιετικό κράτος υπήρχε μόνον ένα έθνος, το σοβιετικό, αλλά μόνον ιδέα ήταν αυτή. Κατά τα άλλα όλα ήταν κανονικά: το διαβατήριο ενός Ρώσου στην γραμμή Εθνικότητα έγραφε Ρώσος. Στο διαβατήριο ενός Έλληνα έγραφε Εθνικότητα- Ελληνας. Όπως φαίνεται, ένα αυταρχικό και κλειστό κράτος, όπως ήταν η Σοβιετική Ένωση, αναγνώριζε επίσημα τις εθνικές ταυτότητες όλων των πολιτών της χώρας. Είναι σημαντικό αυτό, γιατί παρ'όλο που δεν ήταν δυνατή η εθνική αφύπνιση του ελληνικού πληθυσμού της χώρας, η εθνική ταυτότητά του ήταν επίσημα αναγνωρισμένη. Αυτό σημαίνει ότι σε περίπτωση δημοκρατικού καθεστώτος ο ελληνικός πληθυσμός της χώρας θα μπορούσε βάσει της εθνικής του ταυτότητας να διεκδικήσει ορισμένα προνόμια για την ανάπτυξη της εθνικής συνείδησης, της εθνικής παιδείας, του εθνικού πολιτισμού. Άλλωστε αυτή η ευκαιρία παρουσιάστηκε με τον ερχομό του Γκορμπατσόφ στην εξουσία του κράτους.

Οι Έλληνες λοιπόν ήξεραν ότι ανήκουν στο ελληνικό έθνος και ότι η ιστορική πατρίδα τους είναι η Ελλάδα. Ήταν μια πάγια άποψη για την εθνική τους ταυτότητα, μια αντίληψη για το έθνος τους. Αυτό συνεχιζόταν μέχρι το 1985. Και δεν έπαψε να ισχύει βέβαια. Αντίθετα, η εθνική συνείδηση άρχισε να δυναμώνει.

Είχα αναφέρει ότι μετά το 1985 εμφανίστηκαν ελληνικοί πολιτιστικοί σύλλογοι στην ΕΣΣΔ και οι Έλληνες άρχισαν συνειδητά να ενδιαφέρονται για κάθε τι το ελληνικό. Σαν να ήθελαν να αποδείξουν στους ίδιους τους εαυτούς τους ότι στις φλέβες τους κυλά ελληνικό αίμα και στα μυαλά τους κυριαρχεί το ελληνικό πνεύμα.

Οι στιγμές ενθουσιασμού ήταν ωραίες και μοναδικές. Όταν δηλαδή συνειδητοποιείς ότι είσαι Έλληνας και κάνεις μια αρχή με σκοπό

να φέρεις πιο κοντά σου την Ελλάδα. Η εκμάθηση της μητρικής γλώσσας και του πολιτισμού, που δημιούργησαν οι πρόγονοί σου, όλα αυτά δημιούργησαν μεγάλο ενθουσιασμό. Τα όνειρα άρχισαν να πραγματοποιούνται και οι Έλληνες είδαν την Ελλάδα να ανοίγει μπροστά τους έναν κόσμο άγνωστο μέχρι τότε- τον ελληνικό κόσμο, τον αληθινό. Τότε δεν ήξεραν τί τους περιμένει εδώ, αλλά αυτό δεν το σκέφτονταν καθόλου, γιατί ο ενθουσιασμός είχε πνίξει κάθε άσχημη σκέψη. Όλοι ήθελαν να πιστεύουν ότι στην Ελλάδα τα πράγματα είναι εντελώς διαφορετικά, ότι στην Ελλάδα επιτέλους θα μπορέσουν να εκφραστούν, να εκφράσουν αυτό που κρατούσαν μέσα τους τόσα χρόνια. Το οικονομικό ζήτημα δεν τους απασχολούσε πλέον, γιατί ήξεραν ότι εδώ θα είναι καλύτερα. Επίσης δεν σκέφτονταν το κοινωνικό ζήτημα. Δεν φαντάζονταν ότι εδώ, στην Ελλάδα, δεν θα είναι κανονικοί Έλληνες πολίτες. Δεν θα μπορούσαν καν να φανταστούν ότι τα πράγματα θα είναι τελείως διαφορετικά. Που να ήξεραν για τις κοινωνικές κατηγορίες, που θα τους χώριζαν από τους ντόπιους Έλληνες;

Και όμως η αλήθεια είναι σκληρή και πρέπει να την αποδεχτούμε, ουσιαστικά η τάξη των Ελλήνων ομογενών από την πρώην Σοβιετική Ένωση είναι η πιο εξαντλημένη στην Ελλάδα. Εξαντλημένη ψυχολογικά και οικονομικά. Η καταστροφική οικονομική κατάσταση έχει ρίξει χαμηλά την τάξη αυτήν, των ομογενών. Κατάσταση, που ξεφτίλισε πραγματικά τους ομογενείς. Η σημερινή γενιά των ομογενών δεν βλέπει το μέλλον. Μόνο η επόμενη γενιά θ' αρχίσει σιγά σιγά να απολαμβάνει τα προνόμια του Έλληνα πολίτη. Αυτή η γενιά γενικώς είναι καταδικασμένη και αποκλείεται να γίνει κάποια ριζική αλλαγή στις τάξεις της. Κανένας νόμος, κανένα κόμμα δεν θα μπορέσουν να ανεβάσουν την τάξη αυτήν στο ελάχιστο φυσιολογικό οικονομικό επίπεδο. Δηλαδή την οικονομική κατάσταση δεν τη συζητάμε καν, τα πράγματα είναι ξεκάθαρα.

Κάποιοι Έλληνες ομογενείς, που για κάποιους λόγους δεν γνωρίζουν ικανοποιητικά την ελληνική γλώσσα και την ελληνική πραγματικότητα, ή την ελληνική νοοτροπία, δεν απολαμβάνουν τα προνόμια ενός Έλληνα πολίτη και ανήκουν στη δεύτερη κατηγορία. Από τη μία είναι λογικό να είναι έτσι τα πράγματα διότι ένα άτομο, που δεν είναι προσαρμοσμένο ικανοποιητικά ή καθόλου σε μια κοινωνία, είναι δύσκολο να ανταγωνιστεί με τους προσαρμοσμένους. Και μάλιστα μόνο του το άτομο δεν θα μπορέσει να προσαρμοστεί στην κοινωνία χωρίς τη βοήθεια του κράτους και της κοινωνίας γενικώς.

Υποτίθεται λοιπόν ότι η κοινωνία έχει τη δυνατότητα και είναι σε θέση να αναγνωρίσει τους ομογενείς ως ισότιμα μέλη της ελληνικής κοινωνίας, με την προϋπόθεση ότι οι τελευταίοι θα τους διευκολύνουν σ' αυτό. Χρειάζεται όμως η παρέμβαση του κράτους, των αρμόδιων

αρχών, της κυβέρνησης για να βοηθήσουν τους ομογενείς στην ομαλή προσαρμογή.

Στα χαρτιά υπάρχουν προγράμματα ολόκληρα για να αντιμετωπιστεί η κατάσταση, που δημιουργήθηκε με τους Έλληνες ομογενείς από την πρώην Σοβιετική Ένωση. Στην πράξη έγιναν ελάχιστα. Δεν εφαρμόστηκαν όλα τα προγράμματα που υπήρχαν. Και κάποια, που εφαρμόστηκαν, δεν πέτυχαν το στόχο, γιατί είχαν ένα σωρό ελλείψεις. Ή μήπως κάποιοι νομίζουν ότι όλα τα χρήματα, που είχε διαθέσει το ταμείο της Ευρωπαϊκής Ένωσης στα προγράμματα για τοπικούς Έλληνες ομογενείς, έφτασαν στον προορισμό τους;

Τα σεμινάρια για τους Έλληνες ομογενείς από την πρώην ΕΣΣΔ, που χρηματοδοτούνταν από το ταμείο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, βοήθησαν ελάχιστα οικονομικά, αλλά χωρίς ουσιαστικό αποτέλεσμα. Εκτός από τα σεμινάρια της ελληνικής γλώσσας χρειαζόνταν και τα σεμινάρια της ελληνικής ιστορίας, πολιτισμού, λαογραφίας, γεωγραφίας. Δηλαδή τα σεμινάρια έπρεπε να δώσουν στους ομογενείς μια γεύση από την Ελλάδα, όπου ζούνε. Έτσι οι ομογενείς θα μπορούσαν να αποκτήσουν τις απαραίτητες γνώσεις, που θα τους βοηθούσαν να προσαρμοστούν στη ντόπια ελληνική κοινωνία, στη ιστορική πατρίδα τους, στον ελληνικό χώρο.

Αυτά δεν έγιναν και έτσι πολλοί ομογενείς, που ζούν στην Ελλάδα εδώ και χρόνια, δεν γνωρίζουν καλά ή καθόλου την ελληνική πραγματικότητα, τον χώρο που ζούνε οι ίδιοι. Αυτό σημαίνει ότι πολλοί απ'αυτούς δεν αντιλαμβάνονται καν που ζούνε. Θα μπορούσαν τα πράγματα να είναι διαφορετικά. Αν σκεφτόταν κανείς σε τί διαστάσεις βρίσκονται οι ντόπιοι Έλληνες από τους Έλληνες ομογενείς, θα ντρεπόνταν για την κοινωνία, που ζούμε. Είναι η κοινωνία χωρισμένη σε πολλά στρατόπεδα. Υπάρχει μια γενική άποψη : υπάρχουμε εμείς και αυτοί. Εμείς οι καλοί, και αυτοί οι κακοί.

Στην πρώτη κατηγορία ανήκουν οι ντόπιοι και οι ομογενείς, που κατάφεραν να σκαρφαλώσουν στην κορυφή του βουνού, που ονομάζεται ελληνική κοινωνία. Οι άλλοι, που δεν τα κατάφεραν, μένουν κάτω και δεν τους θέλει κανένας. Τους ήθελαν έτοιμους για την ελληνική κοινωνία. Και επειδή δεν ήταν έτοιμοι, τους παράτησαν και δεν ασχολούνται μαζί τους.

Τη δεύτερη κατηγορία η πρώτη κατηγορία θεωρεί ξένη. Πολλοί έχουν την λανθασμένη γνώμη ότι τις δύο κατηγορίες χωρίζει η διαφορετική οικονομική κατάσταση. Δεν είναι απολύτως σωστό αυτό γιατί οι ομογενείς, που προσαρμόστηκαν στην ντόπια κοινωνία, δεν είναι

και τόσο πλούσιοι. Αυτοί προσαρμόστηκαν πνευματικά, γι' αυτό τους δέχτηκαν οι ντόπιοι. Έμαθαν και δέχτηκαν ως δική τους την ελληνική γλώσσα, ιστορία, πολιτισμό, την ελληνική πραγματικότητα και την ελληνική νοοτροπία. Αυτοί είναι ανάμεσά σας και πολλές φορές δεν τους ξεχωρίζετε γιατί είναι σαν και σας. Το χρήμα δεν μπορεί να ανεβάσει κάποιο άτομο στην πρώτη προνομιακή κατηγορία. Μόνο η ελληνικότητα του ατόμου μπορεί να τα κάνει μέλος της ελληνικής κοινωνίας. Για να γίνει αυτό, η ελληνικότητα του ατόμου πρέπει να αναγνωριστεί και το ίδιο το άτομο πρέπει να δεχτεί την απαραίτητη πνευματική και ψυχολογική βοήθεια και υποστήριξη από το κράτος ώστε να μπορέσει να γίνει ισότιμο μέλος της κοινωνίας.

Οι αρμόδιες αρχές έπρεπε να προσεγγίσουν τους ομογενείς στην ελληνική πραγματικότητα. Έπρεπε να δώσουν να καταλάβουν ότι βρίσκονται στην πατρίδα τους, ότι ανήκουν στο ελληνικό έθνος και ότι έχουν το δικαίωμα και πρέπει να μάθουν την μητρική τους γλώσσα και τον δικό τους ελληνικό πολιτισμό. Η πνευματική αναγνώριση και η πνευματική υποστήριξη αξίζουν περισσότερο από κάθε τι άλλο. Δεν είναι μυστικό, που πολλοί Έλληνες ομογενείς δεν νοιώθουν πραγματικοί Έλληνες. Αυτό, που φαντάζονταν για τους εαυτούς τους στην πρώην Σοβιετική Ένωση, δεν φαντάζονται εδώ, στην Ελλάδα. Και αυτό διότι εδώ δεν τους υποστήριξαν να μάθουν όσα χρειάζονται για την προσαρμογή. Αντίθετα, τους είπαν ότι είναι διαφορετικοί, ότι δεν είναι κανονικοί Έλληνες. Τουλάχιστον να αναγνωριστεί στην πράξη η ελληνικότητά του και να του δοθεί η ευκαιρία να γνωρίσει ό,τι αφορά τη δική του εθνική ταυτότητα. Αν θελήσει το κράτος, θα μπορέσει να εφαρμόσει ένα προηγμένο σύστημα υποδοχής των ομογενών και μέσα σε ένα χρόνο να εξαφανίσει τις κατηγορίες που υπάρχουν σήμερα και ταλαιπωρούν όλο τον κόσμο.

Από την άλλη ο χρόνος περνάει και όλα αυτά ίσως δεν θα χρειαστούν καθόλου, διότι στην ουσία τώρα έχουμε να κάνουμε με τη δεύτερη γενιά των Ελλήνων ομογενών, που είναι πλέον τέλεια προσαρμοσμένη στην ελληνική κοινωνία. Από τα σχολικά θρανία πλέον ξεκινάει η ζωή τους και αύριο αυτοί δεν θα ξέρουν καν από πού ήρθαν και θα είναι κανονικοί Έλληνες πολίτες. Και όμως, πριν φτάσουμε εκεί, έχουμε τη σημερινή γενιά των ομογενών, που αποτελείται περίπου από 200.000 ανθρώπους. Δεν είναι μικρός ο αριθμός για ν' αφήσουμε στη τύχη το ζήτημα αυτό. Κάτι πρέπει να γίνει για να αναβαθμιστεί η τάξη των Ελλήνων ομογενών. Χρειάζονται οι αναβαθμίσεις στον εθνικό, εκπαιδευτικό και επαγγελματικό τομέα. Δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι ελάχιστοι καταφέρνουν να προσαρμοστούν μόνοι τους στην ελληνική κοινωνία. Οι περισσότεροι χρειάζονται την κρατική υποστήριξη.

Το ελληνικό κράτος χρηματοδοτεί διάφορα προγράμματα στο εξωτερικό για να μάθουν οι Έλληνες της διασποράς την ελληνική γλώσσα και τον ελληνικό πολιτισμό. Ενώ εδώ, στην ίδια την Ελλάδα, οι μισοί Έλληνες ομογενείς δυσκολεύονται και στον επαγγελματικό τομέα, που απαιτεί την καλή γνώση της γλώσσας.

Από την αρχή δεν οργανώθηκε σωστά ή καθόλου το πρόγραμμα της εκμάθησης της μητρικής γλώσσας με αποτέλεσμα σήμερα πλέον όλοι οι ομογενείς ν'ασχολούνται σε επαγγελματικούς τομείς, με τους οποίους σεν έχουν καμμία σχέση. Μιλάμε για την επαγγελματική υποβάθμισή τους. Από εδώ προέρχεται και η κακή οικονομική κατάσταση του μεγαλύτερου μέρους των ομογενών.

Όπως φαίνεται το γλωσσικό πρόβλημα έπαιξε τον υοσιαστικό ρόλο στην υποβάθμιση γενικώς των Ελλήνων ομογενών από την πρώτη ΕΣΣΔ, χωρίς να σημαίνει ότι είναι το μοναδικό πρόβλημά τους. Το γλωσσικό πρόβλημα δημιούργησε προβλήματα με την επαγγελματική αποκατάσταση. Ο δημόσιος τομέας για τους ομογενείς από την πρώτη ΕΣΣΔ είναι ένα άπιαστο όνειρο. Ο ιδιωτικός τομέας επίσης είναι απαιτητικός, άρα έχουμε να κάνουμε με την επαγγελματική υποβάθμιση. Η κακή γνώση της ελληνικής γλώσσας κλείνει το δρόμο στους ομογενείς παντού. Γι'αυτό οι περισσότεροι κάνουν τελείως άσχετες δουλειές, απλώς και μόνο για να επιβιώσουν οι ίδιοι και οι οικογένειές τους.

Όλα αυτά τα προβλήματα λοιπόν δημιούργησαν ένα μεγάλο χάσμα μεταξύ των ντόπιων Ελλήνων και Ελλήνων ομογενών. Μιλάμε για ένα χάσμα κοινωνικού χαρακτήρα. Τα προβλήματα με τη γλώσσα και την επαγγελματική αποκατάσταση δημιούργησαν δυσαρέσκεια στους κύκλους των ομογενών, που θεώρησαν ότι αδικήθηκαν και εδώ, στην Ελλάδα. Πολλοί απ'αυτούς έχουν μια δόση απογοήτευσης, ακόμα και μίσος. Μεγάλη απογοήτευση από τα γεγονότα στην πρώτη Σοβιετική Ένωση, που τους έκαναν να φύγουν από εκεί. Απογοήτευση και από την κατάστασή τους εδώ, στην Ελλάδα. Γενικώς και οι ντόπιοι δεν τους βλέπουν με καλό μάτι. Στους ομογενείς έδωσαν και το παρατσούκλι "Ρωσοπόντιοι". Είναι ένας όρος, που σε καμμία περίπτωση δεν ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα. Είναι ένας όρος αβάσιμος. Δεν είναι καλό τους Έλληνες, που έχασαν τα πάντα στην πρώτη πατρίδα τους, να αποκαλούν "Ρωσοπόντιους". Ο κόσμος πρέπει να δείξει την κατανόηση και να σεβαστεί λίγο την εθνική ταυτότητα των συμπατριωτών τους. Φανταστείτε τους ανθρώπους, που έχασαν τα πάντα, να χάνουν και την εθνική τους ταυτότητα. Από Έλληνες ξαφνικά να γίνουν "Ρωσοπόντιοι". Και μάλιστα στην ιστορική πατρίδα τους. Μπήκαμε στην Ευρωπαϊκή Ένωση και υποτίθεται ότι πρέπει να προσέχουμε αυτά που λέμε. Ειδικά σε τέτοια λεπτά θέματα, όπως είναι η

αναγνώριση της ελληνικότητας και της εθνικότητας γενικώς. Οι περισσότεροι Έλληνες ομογενείς ήρθαν στην Ελλάδα με αληθινή αγάπη για την ιστορική πατρίδα τους και με όνειρα. Και εδώ συναντάνε τέτοια απαράδεκτη συμπεριφορά.

Το αποτέλεσμα είναι οι ομογενείς να ονομάζουν τους ντόπιους "Έλληντσι", που σημαίνει Έλληνες. Έλλην σημαίνει ο Έλληνας και Έλληνκα σημαίνει Ελληνίδα. Οι ίδιοι αυτοαποκαλούνται "Πόντιοι", και το τονίζουν, σαν να μην είναι Έλληνες οι ίδιοι. Φτιάξαμε δηλαδή δύο ξεχωριστά έθνη-το ελληνικό και το ποντιακό. Από την ποντιακή φυλή φτιάξαμε το ποντιακό έθνος. Ένας Πελοποννήσιος, Αθηναίος, Μακεδόνας ή Βλάχος ανήκουν στο ελληνικό έθνος, ενώ ένας Πόντιος ανήκει στο ποντιακό έθνος. Είναι μια νοοτροπία, μια μόδα πολλών Ποντίων να θέλουν να ξεχωρίζουν. Προσπαθούν με κάθε τρόπο να δείξουν ότι είναι γνήσιοι Πόντιοι, σαν να ήρθαν οι ίδιοι από τον Πόντο. Είναι ωραίο να μην ξεχνάει ο κόσμος την φυλή στην οποία ανήκαν ορισμένοι πρόγονοί του, αλλά δεν πρέπει να έχουν, αφού ανήκουν στο ελληνικό έθνος.

Δηλαδή πρώτα ανήκουν στο ελληνικό έθνος και μετά στη ποντιακή φυλή. και όχι ανήκουν στη ποντιακή φυλή και ύστερα στο ελληνικό έθνος. Και αυτό μάλιστα στην καλύτερη περίπτωση, γιατί πολλοί είναι τόσο τυφλωμένοι με την πίστη στην ποντιακή φυλή, που ξεχνάνε τι εθνικότητας είναι.

Μια και μιλάμε για τις φυλές, θα πούμε ότι το ελληνικό έθνος δεν είναι από τα πιά ενωμένα έθνη του κόσμου.

Πολλοί Έλληνες αφοσιώνονται περισσότερο στις φυλές, που ανήκουν, παρά στο έθνος τους. Έτσι ένας Μακεδόνας κοιτάει στραβά έναν Αθηναίο. Το ίδιο κάνει και ο τελευταίος, ενώ και οι δύο ανήκουν στο ελληνικό έθνος. Τέτοια παραδείγματα είναι πολλά και τα ζούμε καθημερινά. Είναι ντροπή να επιβιώσουν στην Ελλάδα οι φυλετικές διακρίσεις. Όλοι Έλληνες είμαστε. Αυτό μετράει.

Ο καθένας πρέπει να αναγνωρίζει την ελληνικότητα τού άλλου. Την ίδια ιστορία ζήσαμε όλοι, τον ίδιο πολιτισμό δημιουργήσαμε, στο ίδιο έθνος ανήκουμε. Οι φυλές πρέπει να επιβιώσουν για την παράδοση. Δεν πρέπει να γίνονται μέσον για να ξεχωρίζει μια ομάδα ανθρώπων από την άλλη. Αυτό που μετράει είναι ότι ανήκουμε στο κοινό ελληνικό έθνος. Την τουρκική και την κάθε άλλη απειλή αντιμετωπίζουμε όλοι μαζί, χωρίς τις φυλετικές διακρήσεις. Η απλοποίηση των πραγμάτων είναι το καλύτερο μέσον να κατανοούμε σωστά την ουσία των πραγμάτων.

Η ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΕΙΑΣ

Ενώ στο παρελθόν, μετά τη Μικρασιατική καταστροφή αρχικά φορέας προστασίας των προσφύγων ήταν ένας μη Κυβερνητικός Οργανισμός, τον οποίο τελικώς διαδέχθη η οργανωμένη από την Κοινωνία των Εθνών προσπάθεια με τη Διεθνή Επιτροπή Αποκαταστάσεως Προσφύγων, της οποίας Πρόεδρος ήταν ο Αμερικανός Διπλωμάτης Η. Morgentau. Παράλληλα η Πολιτεία κατά την περίοδο από το 1922 μέχρι το 1974 αντιμετώπισε με διάφορα νομοθετικά και άλλα μέτρα τα προβλήματα των Ελλήνων, που κατέστησαν πρόσφυγες συνεπεία των εκτάκτων γεγονότων κυρίως του 1922.

Η διάλυση της πρώην Σοβιετικής Ένωσης οδήγησε σε ένα νέο κύμα φυγής των Ελλήνων Ποντίων προς την Ελλάδα και η αντιμετώπιση της προστασίας και της παροχής της Κρατικής αρωγής προς τους Ομογενείς Παλιννοστούντες από τις χώρες της Ανατολικής Ευρώπης ανετέθη το 1991 σε ένα Κοινοφελές Ν.Π.Ι.Δ. το **Ε.Ι.Υ.Α.Π.Ο.Ε.**, το οποίο ίδρυσε το Υπουργείο Εξωτερικών.

Παραλλήλως η Πολιτεία έλαβε διάφορα νομοθετικά και άλλα μέτρα για την αντιμετώπιση του προβλήματος, που ανέκυψε από την κατάσταση, που δημιουργήθηκε από την είσοδο στην Ελλάδα μεγάλου αριθμού Ομογενών συνεπεία των γεγονότων που εκτέθηκαν στην εισαγωγή.

Σύμφωνα με το άρθρο 5 του Οργανισμού του **ΕΙΥΑΠΟΕ** το Ίδρυμα είναι το Όργανο εκείνο της Πολιτείας, που παρέχει μέσω των προγραμμάτων του υπηρεσίες υποδοχής, φιλοξενίας, αρωγής, με στόχο την ομαλή προσαρμογή και κοινωνική ένταξη των Παλιννοστούντων από τις χώρες της πρώην Ανατολικής Ευρώπης.

Σήμερα το Ίδρυμα πραγματοποιεί 3 διαφορετικά προγράμματα:

- Υποδοχή και αποκατάσταση Παλιννοστούντων στην περιοχή της Θράκης.
- Στήριξη Ομογενών, που ζούν στην Αλβανία.
- Στήριξη Ομογενών, που ζουν στις χώρες της πρώην Σοβιετικής Ένωσης.

Στα πλαίσια του προγράμματος αποκαταστάσεως Παλιννοστούντων πρέπει να αναφερθεί ότι:

Από το 1988 μέχρι 31/12/1990 είχαν παλιννοστήσει 22.500 ομογενείς και από 1/1/1991 μέχρι 30/4/1996 έχουν παλιννοστήσει στην Ελλάδα 43.258 Πόντιοι Ομογενείς από τις χώρες της Κ.Α.Κ. και έχουν ενταχθεί

στο πρόγραμμα του Ιδρύματος 16.949 ομογενείς. Το πρόγραμμα του Ιδρύματος για μόνιμη εγκατάσταση των Παλινοστούντων εξελίσσεται αποκλειστικά και μόνο στη Θράκη. Μέσα στα πλαίσια του προγράμματος αυτού παρέχεται ενδεικτικά δωρεάν στέγη, μαθήματα γλώσσας, κοινωνικής ενημέρωσης και πλήρεις κοινωνικές υπηρεσίες, καθώς και βοήθεια σε θέματα δημοτολόγησης, μετάφρασης εγγράφων, αναγνώρισης τίτλων, έκδοσης αστυνομικής ταυτότητας κ.λπ.

Παράλληλα με τη μόνιμη εγκατάσταση το **ΕΙΥΑΠΟΕ** προχώρησε και στην επαγγελματική στήριξη των Παλινοστούντων με προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης και με παροχή κεφαλαίων.

Στα πλαίσια του προγράμματος της επαγγελματικής αποκατάστασης των Ομογενών, έχουν επιδοτηθεί 411 Παλινοστούντες με 420.000.000 δρχ. στον πρωτογενή τομέα (γεωργία – κτηνοτροφία) και 196 Ομογενείς με 145.000.000 δρχ. στο δευτερογενή και τριτογενή τομέα (εμπόριο, παροχή υπηρεσιών κ.λπ.) με στόχο τη δημιουργία μικρών ατομικών επιχειρήσεων και την ανεξάρτηση από το δημόσιο για την επαγγελματική τους αποκατάσταση.

Τα αποτελέσματα της πολιτικής του **ΕΙΥΑΠΟΕ** είναι ήδη εμφανή. Το μεγαλύτερο ποσοστό των ενταγμένων στο πρόγραμμα Ομογενών δε ζούν σε περιβάλλον συλλογικής διαβίωσης, αλλά κατοικούν σε ανεξάρτητες κατοικίες διάσπαρτες είτε σε αστικές και ημιαστικές περιοχές, είτε σε χωριά. Οι ενταγμένοι την 31/12/1995 στο πρόγραμμα έφτασαν στα 14.725 άτομα, εκ των οποίων τα 10.844 ζούν σε ανεξάρτητες κατοικίες. Από το σύνολο δε των 14.725 Ομογενών στο πρόγραμμα 12.097 άτομα ζούν στη Θράκη, δηλαδή το 82% των ενταγμένων Ομογενών ήδη βρίσκονται στην Περιοχή-Στόχου, που επιλέχθηκε για μόνιμη αποκατάσταση.

Το **ΕΙΥΑΠΟΕ** έχει δαπανήσει μέχρι σήμερα 23δισ.δρχ.περίπου για το πρόγραμμα Παλινοστούντων, εκ των οποίων τα 9 δισ περίπου έχουν δαπανηθεί για αγορά κατοικιών μόνιμης εγκατάστασης στη Θράκη.

Η ΙΘΑΓΕΝΕΙΑ

Καθεστώς Ιθαγένειας των Ποντίων που ζούσαν στην πρώην ΕΣΣΔ

Για να αντιληφθούμε το καθεστώς Ιθαγένειας των Ποντίων, που ζούσαν στην πρώην ΕΣΣΔ, πρέπει να ερευνήσουμε τα διαλαμβανόμενα στις Συνθήκες της Λωζάνης και της Άγκυρας, αναφορικά με την ιθαγένεια αυτών, που εγκατέλειψαν τα Τουρκικά εδάφη, Ελλήνων το γένος και Χριστιανών Ορθοδόξων- Τούρκων υπηκόων, όμως προ της αναχώρησής τους:

1. ΣΥΝΘΗΚΗ ΤΗΣ ΛΩΖΑΝΗΣ:

Υπογράφηκε στις 30/1/1923 και κυρώθηκε με το Νομοθετικό Διάταγμα της 25/8/1923.

Άρθρο 1: Από 1^{ης} Μαιου 1923 θα διενεργηθεί υποχρεωτική ανταλλαγή μεταξύ των Τούρκων υπηκόων Ελληνικού Ορθοδόξου Θρησκειώματος, που είναι εγκατεστημένοι σε Τουρκικά εδάφη και των Ελλήνων υπηκόων Μουσουλμανικού Θρησκειώματος, που είναι εγκατεστημένοι σε Ελληνικά εδάφη.

Άρθρο 3: Οι Έλληνες και οι Μουσουλμάνοι, που εγκατέλειψαν ήδη από της 18/10/1912 τα εδάφη, των οποίων οι Έλληνες και Τούρκοι κάτοικοι θα ανταλλάγουν αμοιβαία, θα θεωρηθούν ότι περιλαμβάνονται στην ανταλλαγή την προβλεπόμενη από το άρθρο 1.

Άρθρο 7: Οι ανωτέρω κάτοικοι αποβάλλουν την ιθαγένεια της χώρας, την οποία εγκαταλείπουν και αποκτούν την ιθαγένεια της χώρας, στην οποία κατευθύνονται, αμέσως μόλις αφιχθούν στο έδαφος της δεύτερης. Όσοι εγκατέλειψαν ήδη τη μία ή την άλλη χώρα και δεν απέκτησαν ακόμα τη νέα τους υπηκοότητα, αποκτούν την υπηκοότητα αυτή από της υπογραφής της παρούσας (30/1/1923)

Κατ' εφαρμογή των όρων της ανωτέρω Συνθήκης, συστάθηκε μικτή επιτροπή ανταλλαγής, η οποία στην απόφασή της αρ.22/ 9.5.1924, όρισε ότι η αληθινή έννοια των άρθρων 3 και 7 είναι ότι περιλαμβάνονται σ'αυτά και οι ανταλλάξιμοι, που κατέφυγαν σε τρίτο Κράτος (εκτός Ελλάδας και Τουρκίας).

Η ιδιότητα του ανταλλάξιμου διατηρήθηκε και μετά τη λήξη (5/10/1934) των χρονικών ορίων ανταλλαγής, όπως έχει δεχθεί το Συμβούλιο Ιθαγένειας στη 702/1958 συνεδρία του, με συνέπεια να έχουν εφαρμογή τα ανωτέρω άρθρα και μετά την ημερομηνία αυτή.

Με το άρθρο 11 του Α.Ν.2280/1940 ορίζεται ότι, οι καταφυγόντες μετά την 18/10/1912 σε τρίτο κράτος αποκτούν μεν την Ελληνική ιθαγένεια από 30/1/1923, υπό την προϋπόθεση όμως ότι δεν απέκτησαν προηγουμένως την υπηκοότητα του κράτους, στο οποίο κατέφυγαν.

2. ΣΥΝΘΗΚΗ ΤΗΣ ΑΓΚΥΡΑΣ:

Υπογράφηκε στις 23/7/1930 και κυρώθηκε με το Ν.4793/1930/ΦΕΚ 226.

ΑΡΘΡΟ 28: Οι δύο Κυβερνήσεις δηλώνουν ότι αναγνωρίζουν αντίστοιχα την Ελληνική υπηκοότητα στους Έλληνες δικαιούχους της Ι.Χ. δηλώσεως.

Ως δικαιούχοι της Ι.Χ. δηλώσεως θεωρούνται οι Έλληνες, που εγκατέλειψαν τα Τουρκικά εδάφη προ της 18/10/1912.

Όσοι εμπίπτουν στην παραπάνω κατηγορία, θεωρείται ότι αποκτούν την Ελληνική υπηκοότητα από 23/7/1930, υπό την αίρεση όμως και πάλι ότι δεν απέκτησαν προηγουμένως την υπηκοότητα του Κράτους στο οποίο κατέφυγαν, όσοι απ'αυτούς δεν ήρθαν στην Ελλάδα και κατέφυγαν σε τρίτο Κράτος. Με το άρθρο 23 του Ν. 2130/93 καταργήθηκαν τα άρθρα 11 και 12 του ΑΝ 2280/1940 και έτσι όλοι οι Ομογενείς που εμπίπτουν στις συνθήκες αποκτούν την ελληνική ιθαγένεια, χωρίς άλλη προϋπόθεση, παρά μόνο τις προϋποθέσεις, που ορίζονται για όλους τους Παλιννοστούντες.

Συνοψίζοντας τα παραπάνω και εφαρμόζοντας τα στους Έλληνες ομογένειας Ποντιακής καταγωγής, που κατέφυγαν στη Σοβιετική Ένωση από την Τουρκία, διακρίνουμε δύο κατηγορίες:

Α) Τους υπαγόμενους στη **Συνθήκη της Λωζάνης** (δηλαδή αυτούς, που εγκατέλειψαν τα Τουρκικά εδάφη μετά την 18/10/1912).

- i. Όσοι από αυτούς απέκτησαν τη Σοβιετική υπηκοότητα προ της 30/1/1923, δεν απέκτησαν ποτέ την Ελληνική.
- ii. Όσοι από αυτούς απέκτησαν τη Σοβιετική υπηκοότητα μετά την 30/1/1923, έχουν και την Ελληνική.
- iii. Όσοι δεν απέκτησαν ποτέ τη Σοβιετική υπηκοότητα, έχουν την Ελληνική από 30/1/1923.

Β) Τους υπαγόμενους στη **Συμφωνία της Άγκυρας** (δηλαδή αυτούς, που εγκατέλειψαν τα Τουρκικά εδάφη προ της 18/10/1912)

- i. Όσοι από αυτούς απέκτησαν τη Σοβιετική υπηκοότητα προ της 23/7/1930, δεν απέκτησαν ποτέ την Ελληνική.
- ii. Όσοι από αυτούς απέκτησαν τη Σοβιετική υπηκοότητα μετά την 23/7/1920 έχουν και την Ελληνική.
- iii. Όσοι δεν απέκτησαν ποτέ τη Σοβιετική υπηκοότητα έχουν Ελληνική από 23/7/1930.

Από την παραπάνω ανάλυση προκύπτει ότι υπάρχουν δύο κρίσιμες χρονολογίες για τη διαπίστωση αν κάποιος έχει ή όχι την Ελληνική ιθαγένεια: η ημερομηνία εγκατάστασης στη Σοβιετική Ένωση και ο χρόνος κτήσης της Σοβιετικής υπηκοότητας.

Μετά απ'όλα αυτά και ανεξαρτήτως των ανωτέρω η Ελληνική Πολιτεία έδωσε την ακόλουθη λύση: Με το άρθρο 23 του Ν.2130/93 καταργήθηκαν τα άρθρα 11 και 12 του ΑΝ 2280/1940 και έτσι όλοι οι Ομογενείς, που εμπίπτουν στις συνθήκες αποκτούν την ελληνική ιθαγένεια, χωρίς άλλη προϋπόθεση, παρά μόνο τις προϋποθέσεις, που ορίζονται για όλους τους Παλινοστούντες.

ΤΡΟΠΟΣ ΑΠΟΚΤΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΙΘΑΓΕΝΕΙΑΣ

Σύμφωνα με τα άρθρα 6,7 του Ν.2130/93 προβλέπεται κατ'εξαίρεση διαδικασία αποκτήσεως Ελληνικής Ιθαγένειας από τους Ομογενείς με Απόφαση του Νομάρχη, μετά από αίτηση του ενδιαφερομένου και υποβολή των σχετικών δικαιολογητικών.

Στις διατάξεις αυτές και στο άρθρο 13 του Ν.1900/90 καθορίζεται η διαδικασία και τα δικαιολογητικά, που απαιτούνται για απόκτηση της Ελληνικής Ιθαγένειας και εγγραφή στα μητρώα αρρένων, δημοτολόγια, ληξιαρχικά βιβλία κλπ.

ΕΓΓΡΑΦΗ ΣΤΑ ΜΗΤΡΩΑ ΑΡΡΕΝΩΝ ΧΩΡΙΣ ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ

Για τους Έλληνες Ποντιακής καταγωγής, που έρχονται στην Ελλάδα από τη Σοβιετική Ένωση για μόνιμη εγκατάσταση και αδυνατούν να προσκομίσουν τα δικαιολογητικά, που προβλέπονται για την εγγραφή τους στα Μητρώα Αρρένων, Δημοτολόγια και Ληξιαρχικά βιβλία, όμως επιτρέπεται να γίνεται η εγγραφή τους σ'αυτά κατά παρέκκλιση από κάθε γενική ή ειδική διάταξη βάσει των στοιχείων, που αποδεικνύονται από το διαβατήριο, μπορεί ν'αποδεικνύονται ενώπιον κάθε αρχής με υπεύθυνη δήλωση του άρθρου 8 του Ν.1599/1986, με εξαίρεση για το έτος γέννησης, για το οποίο εξακολουθούν να ισχύουν οι διατάξεις του Ν.Δ. 762/1970 "περί Μητρώων Αρρένων".

**ΑΠΟΚΤΗΣΗ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΙΘΑΓΕΝΕΙΑΣ ΜΕ ΚΑΤΑΤΑΞΗ
ΣΤΙΣ ΕΝΟΠΛΕΣ ΔΥΝΑΜΕΙΣ ΩΣ ΕΘΕΛΟΝΤΕΣ Ή ΜΑΘΗΤΕΣ
ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΩΝ ΣΧΟΛΩΝ Ε.Δ.**

Οι Αλλοδαποί Ομογενείς, που αποκτούν την Ελληνική Ιθαγένεια με την κατάταξή τους στις Ένοπλες Δυνάμεις ως Εθελοντές ή εισαχθέντες στις Παραγωγικές Σχολές των Ε.Δ. εγγράφονται με απόφαση του οικείου Νομάρχη στα μητρώα αρρένων του Δήμου ή Κοινότητας προτιμήσεως τους με το έτος γεννήσεως, που έγιναν δεκτοί για κατάταξη.

Εγγραφή στα Δημοτολόγια

Σύμφωνα με το άρθρο 18,19 του Π.Δ. 410/95 οι Παλινοστούντες Ομογενείς, για τους οποίους διαπιστώνεται ότι έχουν την Ελληνική Ιθαγένεια γίνονται δημότες στο Δήμο ή την Κοινότητα που θα εγκατασταθούν.

- i. Παλινοστούντες Ομογενείς, για τους οποίους διαπιστώνεται ότι έχουν την Ελληνική Ιθαγένεια γίνονται δημότες στο Δήμο ή την Κοινότητα, που προτίθενται να εγκατασταθούν.
- ii. Η διαπίστωση της Ελληνικής τους Ιθαγένειας γίνεται με απόφαση του αρμοδίου Νομάρχη, που εκδίδεται ύστερα από αίτηση του ενδιαφερομένου, στην οποία αναφέρονται τα περιστατικά και επισυνάπτονται τα δικαιολογητικά, που τη στηρίζουν.
- iii. Η απόφαση αυτή κοινοποιείται στον οικείο Δήμο ή Κοινότητα για την εγγραφή του ενδιαφερομένου στο δημοτολόγιο.

ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΔΙΕΥΚΟΛΥΝΣΕΩΝ ΚΑΙ ΠΑΡΟΧΩΝ ΣΤΟΥΣ ΠΑΛΙΝΝΟΣΤΟΥΝΤΕΣ

ΤΕΛΩΝΕΙΑΚΕΣ ΑΠΑΛΛΑΓΕΣ

Με βάση τους παρακάτω Νόμους καθορίζετε πως γίνεται ο εκτελωνισμός ατελώς των προσωπικών ειδών αυτών των ανθρώπων που προέρχονται από χώρες εκτός Ε.Ε. μιας και η Ελλάδα είναι χώρα της Ε.Ε..

- Ν.1643/86 άρθρο 11
- Ν.1731/87 άρθρο 23
- Ν.1839/89 άρθρο 11 παρ.4
- Ν.2214/94 άρθρο 38
- Ν.2323/95 άρθρο 4
- Υπουργική Απόφαση Υπ.Αρ.Πρωτ.192/13/Β.0018/13.8.1990
- Υπουργική Απόφαση Υπ.Αρ.Πρωτ.ΑΥΟΔ 554/69/11.6.86

Οι Ομογενείς Πόντιοι από την πρώην ΕΣΣΔ, Ρουμανία, Βουλγαρία, Κίνα και πρώην Γιουγκοσλαβία πλην Σλοβενίας, που έρχονται στην Ελλάδα για οριστική εγκατάσταση μπορούν να εισάγουν ατελώς διάφορα προσωπικά τους είδη, χωρίς να πληρώσουν φόρους εκτελωνισμού, όπως ορίζεται με το άρθρο 12Α της Υ.Α. Δ.245/11/88(Οικ), ΦΕΚ τΒ'195/14.4.88, η οποία κυρώθηκε με το άρθρο 11 παρ.4 του Ν.1839/89 και ισχύει σήμερα, σε συνδυασμό με την ΥΑ(Οικ) Δ247/13/88, ΦΕΚΒ'195/88, που κυρώθηκε με το άρθρο 11 παρ.4 του Ν1839/89.

Τα είδη αυτά είναι:

1. Οικοσκευή

Ως είδη οικοσκευής θεωρούνται τα είδη ρουχισμού, τα έπιπλα, τα ηλεκτρικά είδη, τα προσωπικά είδη και γενικά ότι αποτελεί εξοπλισμό ενός σπιτιού.

Τα είδη αυτά θα πρέπει να είναι από τη πρώην Σοβιετική Ένωση κλπ, και δεν ενδιαφέρει αν είναι μεταχειρισμένα ή **καινούργια**. Οι περισσότεροι εξοπλίζονται με **καινούργια** ώστε να μπορέσουν να πουληθούν και θα πρέπει να εκτελωνισθούν όλα μαζί και μία μόνο φορά. Με το άρθρο 4 του Ν.2323/95 επιτρέπεται η πώληση της οικοσκευής με άδεια, που χορηγείται από το Δήμαρχο ή τον Πρόεδρο της Κοινότητας (φαινόμενο πώλησης στις λαϊκές αγορές).

2. Μεταφορικό Μέσο

Το μεταφορικό μέσο μπορεί να είναι ένα αυτοκίνητο ή τροχόσπιτο ή και μία μοτοσυκλέτα. Το αυτοκίνητο μπορεί να είναι είτε καινούργιο είτε μεταχειρισμένο αλλά για να εισαχθεί στην Ελλάδα ατελώς πρέπει να βρίσκεται τουλάχιστον επί 6 μήνες πριν από την ημερομηνία του

πιστοποιητικού μετοικεσίας στην ιδιοκτησία του παλιννοστούντα. Το μεταφορικό μέσο θα πρέπει να χρησιμοποιηθεί για αποκλειστική χρήση τουλάχιστον για 5 χρόνια (άρθρο 27 του Ν.1326/83) από την ημερομηνία εισαγωγής του στην Ελλάδα. Μετά τη πάροδο των 5 ετών μπορεί πλέον να πουληθεί.

3. Φορητά εργαλεία

Τα φορητά εργαλεία είναι τα εργαλεία που είναι απαραίτητα για την άσκηση του επαγγέλματος και θεωρούνται είδη οικοσκευής (φαινόμενο πώλησης στις λαϊκές αγορές).

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Σύμφωνα με το άρθρο 2 παρ.3 του Ν.1894/90 και την Υ.Α. Φ2/378/8.12.94/ΥΠΕΠΘ προβλέπεται η ίδρυση με απόφαση του Νομάρχη:

Α) Τάξεων υποδοχής και

Β) Λειτουργία φροντιστηριακών τμημάτων για την ομαλή προσαρμογή στο Ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα των μαθητών παιδιών Ελλήνων μεταναστών ή Ομογενών, που επαναπατρίζονται.

Με την Υ.Α. Φ2/378/8.12.94 καθορίζονται τα της ίδρυσης και λειτουργίας τάξεων υποδοχής και φροντιστηριακών τμημάτων. Με τον Ν.1865/89 άρθρο 7 μπορούν να δημιουργούνται σχολεία Παλιννοστούντων (διαπολιτισμικής εκπαίδευσης).

ΕΡΓΑΣΙΑ

Α. ΕΚΤΑΚΤΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΝΙΣΧΥΣΗ

Με την Υ.Α.(Εργασίας) 33155/30.12.85 όπως τροποποιήθηκε μεταγενέστερα με την Υ.Α.(Εργασίας) 30357/25.2.85 Απόφαση του Γ.Γραμματέα σε συνδυασμό με το αρ.πρωτ.118655/4.10.93 έγγραφο του ΟΑΕΔ και την Υ.Α.(Εργασίας) 333752 της 5/28.6.95 (ΦΕΚ 565 τ.Β' 28.6.95) καθορίζεται η καταβολή έκτακτης οικονομικής ενίσχυσης στους παλιννοστούντες ομογενείς για χρονικό διάστημα 30 μηνών, με τους όρους και τις προϋποθέσεις που ορίζουν οι ανωτέρω Υπουργικές Αποφάσεις και ειδικότερα η Υ.Α.(Εργασίας) 33155/85.

B. ΘΕΣΕΙΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

1. Νέες θέσεις εργασίας

Με την Υ.Α. (Εργασίας) 33436/11.4.95 καταρτίσθηκαν τέσσερα γενικά προγράμματα επιχορηγήσεως εργοδοτών για τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας.

2. Αυτοαπασχόληση

Με την Υ.Α. (Εργασίας) 31020/16.4.92 καταρτίσθηκε πρόγραμμα αυτοαπασχόλησης των Παλινοστούντων Ποντίων, που ανοίγουν δική τους εργασία στις περιοχές Ανατολικής Μακεδονίας, Κεντρικής Μακεδονίας, Δυτικής Μακεδονίας, Θράκης και Ηπείρου.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΗ

1. ΣΥΝΤΑΞΙΟΔΟΤΗΣΗ-ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΗ ΠΕΡΙΘΑΛΨΗ ΑΠΟ ΟΓΑ ΥΠΕΡΗΛΙΚΩΝ

Με το άρθρο 5 του Ν.Δ. 57/1973 προβλέπεται η κοινωνική προστασία σε Ομογενείς, που εγκαθίστανται στην Ελλάδα. Με το άρθρο 1 του Ν.1296/82 επιτρέπεται η ασφάλιση στον ΟΓΑ ανασφάλιστων υπερηλικών Ομογενών και παρέχονται μηνιαίες συντάξεις και υγειονομική περίθαλψη από ηλικία 68 ετών (αρ.17 του Ν.1422/84) και πλέον από ηλικία 65 ετών (αρ.48παρ.8 του Ν.2084/92).

2. ΕΙΔΙΚΟΣ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΣ ΑΥΤΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΣΤΟ ΙΚΑ

Με το άρθρο 36 του Ν.1902/90 δημιουργείται στο ΙΚΑ ειδικός λογαριασμός αυτασφάλισης, στον οποίο υπάγονται οι Ομογενείς εφ'όσον δεν ασφαλιζονται υποχρεωτικά ή προαιρετικά στον κλάδο συντάξεων του ΙΚΑ ή άλλου φορέα κύριας ασφάλισης ή στο Δημόσιο. Η ασφάλιση καλύπτει τους κινδύνους γήρατος, αναπηρίας, θανάτου. Μπορούν ν'ασφαλιστούν άτομα από 16 ετών μέχρι 63 ετών οι άνδρες και 58 οι γυναίκες και για αναπηρία μέχρι του 55^{ου} έτους. Τα ανωτέρω έχουν κυρωθεί με το ΦΕΚ τΒ934/14-1-91) του ειδικού λογαριασμού αυτασφάλισης.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΕΡΙΘΑΛΨΗ

ΔΩΡΕΑΝ ΙΑΤΡΟΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΗ - ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΑΚΗ ΠΕΡΙΘΑΛΨΗ.

Με το άρθρο 23 του Ν.1070/80 καθορίζεται ότι δικαιούνται δωρεάν νοσοκομειακής, ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης στα νοσοκομεία με την Υ.Α. (Υγείας και Πρόνοιας) Α3β/Φ15/720/7.2.90 και χορηγείται βιβλιάριο για τη δωρεάν περίθαλψη από τις Υπηρεσίες Υγιεινής της Νομαρχίας.

Παράλληλα παρέχεται δωρεάν ιατροφαρμακευτική- νοσοκομειακή περίθαλψη σύμφωνα με το άρθρο 1 του Ν.1296/82 από τον ΟΓΑ.

ΠΡΟΣΛΗΨΕΙΣ ΠΑΛΙΝΝΟΣΤΟΥΝΤΩΝ ΣΤΟ ΔΗΜΟΣΙΟ

Με το άρθρο 14 παρ.6 του Ν.2190/94 προβλέπεται κάλυψη ποσοστού 5% των προκηρυσσομένων θέσεων τακτικού προσωπικού στους Νομούς Μακεδονίας και Θράκης για πτυχιούχους ΑΕΙ, ΑΤΕΙ και Λυκειακής εκπαίδευσης και ποσοστό 10% για αποφοίτους Δημοτικού και Γυμνασίου.

Η ρύθμιση ισχύει εφ'όσον οι ενδιαφερόμενοι δηλώσουν ότι θα υπηρετήσουν στις περιοχές αυτές. Με το άρθρο 8 παρ.15 του Ν.2225/94 οι διοριζόμενοι δεν μετατίθενται, δεν αποσπώνται πριν συμπληρωθεί ο χρόνος υποχρεωτικής παραμονής. Κάθε απόσπαση ή μετάθεση που θα γίνει είναι αυτοδικαίως άκυρη.

Τα ανώτατα όρια ηλικίας για τις προσλήψεις στο Δημόσιο ορίζονται με το άρθρο 5 του Ν.1735/87 για τους Παλιννοστούντες (υστερα από συνεχή και μόνιμη εγκατάσταση στην αλλοδαπή για 15 τουλάχιστον έτη) είναι το 55^ο έτος.

Αναγνώριση Ισοτιμίας Πτυχίων. Η αναγνώριση ισοτιμίας πτυχίων γίνεται από το ΔΙ.ΚΑ.ΤΣΑ. ή τον Οργανισμό Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης.

Σύμφωνα με το άρθρο 2 παρ.6 του Ν.735/87 ορίζεται ότι σε περίπτωση που το ΔΙ.ΚΑ.ΤΣΑ. και το Ινστιτούτο Τεχνολογικής Εκπαίδευσης (Ι.Τ.Ε.) δεν μπορούν να αναγνωρίσουν ισοτιμία πτυχίων

Α.Ε.Ι. και Τ.Ε.Ι. που κατέχουν πολιτικοί πρόσφυγες και επαναπατριζόμενοι Έλληνες, κατά την έννοια των διατάξεων της περ.α' της παρ.2 του άρθρου 5 του Ν.1735/87, λόγω ανυπαρξίας αντίστοιχης σχολής Α.Ε.Ι. και Α.Τ.Ε.Ι. της ημεδαπής, καθορίζουν με βεβαίωσή τους τη συνάφεια του γνωστικού αντικείμενου του πτυχίου με πτυχίο Α.Ε.Ι. και Α.Τ.Ε.Ι. της ημεδαπής. Με βάση τη βεβαίωση αυτή τα παραπάνω πρόσωπα επιτρέπεται να συμμετέχουν σε διαδικασίες διορισμού ή πρόσληψης για θέσεις των οποίων τυπικό προσόν είναι εκείνο προς το οποίο έχει αναγνωρισθεί συνάφεια από το ΔΙ.ΚΑ.ΤΣΑ. ή το Ι.Τ.Ε..

ΒΟΗΘΗΜΑΤΑ –ΕΠΙΔΟΜΑΤΑ ΑΠΟΔΗΜΩΝ **ΠΑΛΙΝΝΟΣΤΟΥΝΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ**

Α) Υπουργείο Υγείας και Πρόνοιας

1. Για επαναπατριζόμενους από χώρες της Ανατολικής Ευρώπης ή της Δυτικής, όπου κατέφυγαν μεταγενέστερα.

- Το ποσό των 60.000 δρχ. εφάπαξ για την κάλυψη δαπάνης μεταφοράς της οικογενειακής οικοσκευής.
- Το ποσό των 40.000 δρχ. σε κάθε άτομο για αντιμετώπιση των πρώτων αναγκών διατροφής και στεγάσης.
- Ποσό μέχρι 100.000 δρχ. για κάλυψη των εξόδων μεταφοράς, σιδηροδρομικώς ή αεροπορικώς, νεκρού Έλληνα πολιτικού πρόσφυγα που είχε καταφύγει σε ξένα κράτη ένεκα του εμφυλίου ή μέλους της οικογένειάς του από τις χώρες της Ανατολικής Ευρώπης.

2. Ομοίως για τους ομογενείς από τις χώρες της Ανατολικής Ευρώπης.

- Το ποσό των 60.000 δρχ. εφάπαξ για την κάλυψη δαπάνης μεταφοράς της οικογενειακής οικοσκευής.
- Το ποσό των 40.000 δρχ. σε κάθε άτομο για αντιμετώπιση των πρώτων αναγκών διατροφής και στέγασης.
- Εφάπαξ το ποσό των 2.000 δρχ. για το μεμονωμένο άτομο και το ποσό των 500 δρχ. για κάθε ένα επιπλέον άτομο της οικογένειας γι' αυτούς που θα εγκατασταθούν μόνιμα στην περιφέρεια της Νομαρχίας Αττικής, στην πόλη της Θεσσαλονίκης και στο Νομό Περσίας.

- Στην υπόλοιπη Επικράτεια ως εξής:
Για το μεμονωμένο άτομο 4.000 δρχ.
Για οικογένειες με 2 άτομα 8.000 δρχ.
Για οικογένειες με 3 άτομα 12.000 δρχ.
Για οικογένειες με 4 άτομα 16.000 δρχ.
Για οικογένειες με 5 άτομα 20.000 δρχ.
Για οικογένειες με 6 άτομα 22.000 δρχ.
Για οικογένειες με 7 άτομα 24.000 δρχ.
Για οικογένειες με 8 άτομα 26.000 δρχ.
Για οικογένειες με 9 άτομα και άνω 28.000 δρχ. ως οικονομική ενίσχυση για την αντιμετώπιση των προσωρινών στεγαστικών αναγκών μόλις έλθουν από το εξωτερικό στην Ελλάδα.
- Αντίστοιχα και λίγο μικρότερα ποσά δίνονται για τους Ομογενείς από τη Βόρειο Ήπειρο, την Ίμβρο, την Τένεδο και τους Σαρακατσαναίους της Γιουγκοσλαβίας.
- Το ποσό των 12.000 δρχ. μηνιαίως στους συμπληρώσαντες το 60ό έτος της ηλικίας τους ή ανίκανους για εργασία, οικονομικά αδύνατους οι οποίοι δεν έχουν ανίοντες ή κατιόντες που να μπορούν να τους συντηρήσουν και είναι ομογενείς από χώρες της Ανατολικής Ευρώπης ή από την Κίνα ή φοιτητές και σπουδαστές των ανωτέρων και ανωτάτων σχολών, καθώς και των επαγγελματικών σχολών, οικονομικά αδύνατους ομογενείς από τις χώρες της Ανατολικής Ευρώπης.
- Το ποσό των 7.000 δρχ. για έξοδα κηδείας των αποβιωσάντων οικονομικά αδυνάτων ομογενών που προέρχονται από χώρες της Ανατολικής Ευρώπης.

Β) Οργανισμός Απασχολήσεως Εργατικού Δυναμικού

3. Για Παλιννοστούντες

- Χορηγείται οικογενειακό επίδομα για τον πρώτο χρόνο μετά τον επαναπατρισμό τους χωρίς προϋποθέσεις. Η προθεσμία υποβολής της αίτησης είναι το πρώτο εξάμηνο από την ημερομηνία εισόδου στην χώρα μας. Το ποσό του επιδόματος που δίνεται κάθε μήνα ορίζεται ως εξής:
 - Για ένα παιδί σε 1.650 δρχ.
 - Για δύο παιδιά σε 5.560 δρχ.
 - Για τρία παιδιά σε 12.060 δρχ.
 - Για τέσσερα παιδιά σε 14.300 δρχ.
 - Για κάθε επιπλέον παιδί προστίθεται το ποσό των 2.500 δρχ. το μήνα χωρίς περιορισμό.

- Χορηγείται εκπαιδευτικό επίδομα στα παιδιά των Ελλήνων εργαζομένων στο εξωτερικό που φοιτούν ως κανονικοί μαθητές σε τάξεις υποδοχής ή σε φροντιστηριακά τμήματα γενικής ή επαγγελματικής εκπαίδευσης που λειτουργούν στα ελληνικά σχολεία της χώρας μας. Βασική προϋπόθεση είναι ο ένας από τους δύο γονείς να εργάζεται στο εξωτερικό και να έχει την ελληνική υπηκοότητα. Το επίδομα είναι 7.000 δρχ. το μήνα για όλο το σχολικό έτος.
- Χορηγείται επίδομα μετεγκατάστασης στους Παλινοστούντες που επιθυμούν να εγκατασταθούν μόνιμα στην επαρχία, εκτός από τις περιοχές Νομού Αττικής με την προϋπόθεση να ασχοληθούν σε εργοδότη ή να κάνουν δική τους εργασία ή ακόμα να απασχοληθούν με αγροκτήματα επαγγελματικά. Προθεσμία υποβολής της σχετικής αίτησης είναι τρεις μήνες από την είσοδο στη χώρα μας. Το ποσό του επιδόματος ορίζεται σε 50.000 δρχ., συν 10.000 δρχ. για κάθε παιδί, μέχρι του ποσού των 100.000 δρχ.κατ'ανώτατο όριο.
- Χορηγείται μηνιαίο επίδομα ενοικίου για 2 χρόνια, ύψους 5.000 δρχ. για τους έγγαμους και 3.000 δρχ. για τους άγαμους. Προϋπόθεση είναι να μην έχουν ιδιόκτητο σπίτι, ενώ η προθεσμία υποβολής της σχετικής αίτησης είναι τρεις μήνες από την είσοδο στη χώρα μας.

4. Για Πολιτικούς Πρόσφυγες

- Καταβάλλεται οικονομική ενίσχυση σε πολιτικούς πρόσφυγες, στα παιδιά και στη φυσική τους οικογένεια. Το ποσό ορίζεται στις 64.450 δρχ., ήτοι 25 βασικά ημερήσια επιδόματα ανεργίας. Το ποσό προσαυξάνεται κατά ένα ημερήσιο επίδομα ανεργίας για κάθε παιδί μέχρι 18 ετών ή 22 ετών εφόσον είναι μαθητής ή φοιτητής και για τους προστατευόμενους γονείς και καταβάλλεται σε 3 δόσεις μέσα σε 30 μήνες.
- Επιχορήγηση νέων ελεύθερων επαγγελματιών. Οι νέοι ελεύθεροι επαγγελματίες που επιθυμούν να ανοίξουν τη δική τους μικρή επιχείρηση επιχορηγούνται με ποσό περίπου 300.000 δρχ. για τους τομείς υπηρεσιών και εμπορίου και 400.000 δρχ. για τον μεταποιητικό τομέα.

5. Για Έλληνες ομογενείς από τις χώρες της πρώην Σοβιετικής Ένωσης.

- Επίδομα μετεγκατάστασης
Το επίδομα αυτό δικαιούνται όσοι επιθυμούν να εγκατασταθούν για μόνιμη απασχόληση στην επαρχία εκτός από τους Νομούς Αττικής και εφόσον υποβάλουν αίτηση μέσα σε 3 μήνες από την είσοδό τους στην Ελλάδα. Το ποσό ορίζεται σε 50.000 δρχ., συν

10.000 δρχ. για καθε παιδί, και μέχρι του ποσού των 100.000 δρχ.κατ'ανώτατο όριο. Το ίδιο επίδομα δικαιούνται και όσοι μετεγκαθίστανται από τις περιοχές των Νομών Αττικής και Θεσσαλονίκης σε οποιαδήποτε άλλη περιοχή της χώρας για μόνιμη απασχόληση.

- **Επίδομα ενοικίου**
Χορηγείται για 2 χρόνια το ποσό των 5.000 δρχ. για έγγαμους και των 3.000 δρχ. για άγαμους. Προϋπόθεση είναι να μην έχουν ιδιόκτητο σπίτι. Σημειώνεται ότι η ελληνική υπηκοότητα είναι απαραίτητη για να λάβουν τα ανωτέρω επιδόματα. Όσοι δεν την έχουν πρέπει να προσκομίσουν μέσα σε άλλους πέντε μήνες από την υποβολή της αίτησης τη βεβαίωση για την απόκτηση της ελληνικής υπηκοότητας.
- **Έκτακτη οικονομική ενίσχυση**
Το επίδομα αυτό ανέρχεται σε 78.000 δρχ. (για άτομο χωρίς παιδί και αυξάνεται ανάλογα με τον αριθμό των παιδιών) και δίδεται σε όσους είναι γραμμένοι ως άνεργοι στα αρμόδια γραφεία του ΟΑΕΔ και πληρούν και κάποιες άλλες προϋποθέσεις. Το ποσό αυτό παρέχεται κατ'ανώτατο όριο τρεις φορές μέσα σε 30 μήνες από την είσοδό τους στην Ελλάδα.
- **Οικογενειακό επίδομα**
Χορηγείται επίδομα παιδιών και μόνο για τον πρώτο χρόνο από την είσοδό τους στην Ελλάδα. Το ποσό του επιδόματος αρχίζει από 1.300 δρχ. το μήνα για δικαιούχους με 1 παιδί κα φθάνει κλιμακωτά τις 13.500 δρχ. το μήνα για δικαιούχους με πέντε παιδιά. Για κάθε παιδί πέρα από τα 5 προστίθενται 2.500 δρχ. το μήνα χωρίς περιορισμό. Για τη χορήγησή του δεν απαιτείται η προϋπόθεση της ασφάλισης.
- **Επιχορήγηση νέων ελεύθερων επαγγελματιών**
Στο πρόγραμμα αυτό επιχορηγούνται όσοι επιθυμούν να ανοίξουν τη δική τους μικρή επιχείρηση από 700.000 δρχ. έως 1.200.000, ανάλογα με την κατηγορία του ανέργου, του τόπου εγκατάστασης της επιχείρησής του κλπ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙΙ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΩΝ ΔΗΜΩΝ ΤΗΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΚΡΑΤΟΣ-ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ

Α)Εμπλεκόμενα Υπουργεία

1.Υπουργείο Εξωτερικών

- Γενική Γραμματεία Απόδημου Ελληνισμού (Γ.Γ.Α.Ε.)
 - Α) Δ/νση σύνδεσης και επικοινωνίας με αποδήμους
 - Β) Δ/νση εκπαιδευτικών και πολιτιστικών θεμάτων
 - Γ) Δ/νση οικονομικής και κοινωνικής πολιτικής
 - Δ) Δ/νση προγραμματισμού, ανάπτυξης και μελετών
 - Ε) Δ/νση διοικητικού-οικονομικού
 - Ζ) Δ/νση ανεξάρτητων τμημάτων και γραφείων

2.Υπουργείο Μακεδονίας-Θράκης –ΥΜΑΘ

- Α) Γενική Γραμματεία Παλινοστούντων Ομογενών

3.Υπουργείο Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης

- Α)θέματα Ιθαγένειας
- Β) Γενική Γραμματεία Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης που ασχολείται με θέματα προσλήψεων

4.Υπουργείο Εθνικής Άμυνας-ΥΕΘΑ

- Ασχολείται με στρατολογικά θέματα

5.Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών-ΥΠΕΘΟ

- Α) Για θέματα επενδύσεων
- Β) Στατιστικής Υπηρεσίας
- Γ) Φορολογικά και τελωνειακά

6.Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων-ΥΠΕΠΘ

- Α) Για θέματα εκπαίδευσης
- Β) Για θέματα αναγνώρισης τίτλων σπουδών

7.Υπουργείο Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας

- Συγχρηματοδοτούμενα από την Ε.Ε. προγράμματα παλινοστούντων

8.Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης

- Α) Ασχολείται με τους συνταξιούχους
- Β) Για θέματα κοινωνικής ασφάλισης

9.Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης

- Ασχολείται με τα χωράφια και τις καλλιέργειες

10.Υπουργείο Δημόσιας Τάξης

- Ασχολείται με θέματα παραμονής

11.Υπουργείο ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε.

- Πολεοδομικά γραφεία

Ασχολείται με οικοδομικές άδειες και δωρεάν σύνδεση της οικοδομής με τους Οργανισμούς Κοινής Ωφέλειας..

Β) ΥΠΕΣΔΔΑ-Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας

- Περιλαμβάνει τις Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις: 1.Θεσ/νίκης, 2. Σερρών, 3. Κιλκίς, 4. Πέλλας, 5. Ημαθίας, 6. Πιερίας και 7. Χαλκιδικής.
- Συντονίζει σε συνεργασία με το ΥΜΑΘ τις περισσότερες από τις ενέργειες της Πολιτείας που αφορούν τους Παλιννοστούντες και είναι επιπέδου πάνω από την Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση.

Γ) ΥΠΕΣΔΔΑ-Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Θεσσαλονίκης –ΝΑΘ

- Περιλαμβάνει τους Δήμους του τῆως πολεοδομικού συγκροτήματος Θεσ/νίκης: 1.Θεσσαλονίκης, 2.Καλαμαριάς, 3.Πυλαίας, 4.Πανοράματος, 5.Τριανδρίας, 6.Αγ.Παύλου, 7.Νεαπόλεως, 8.Συκεών, 9.Πολίχνης, 10.Σταυρουπόλεως, 11.Αμπελοκήπων, 12.Μενεμένης και 13.Ευόσμου.
- Επίσης περιλαμβάνει τους νέους Καποδιστρικούς Δήμους εκτός επαρχίας Λαγκαδά: 14.Επανομής (Δ.Δ.Επανομής,Μεσημερίου), 15.Μηχανιώνας (Δ.Δ. Ν.Μηχανιώνας, Αγγελοχωρίου, Κερασιάς), 16.Θερμαϊκού (Δ.Δ.Περαίας, Αγ.Τριάδας, Ν.Επιβατών), 17.Μίκρας (Δ.Δ. Τριλόφου, Πλαγιαρίου, Καρδίας, Κ.Σχολαρίου), 18.Βασιλικών (Δ.Δ. Βασιλικών, Λιβαδίου, Περιστεράς, Αγ.Παρασκευής, Αγ.Αντωνίου, Σουρωτής), 19.Θέρμης (Δ.Δ. Θέρμης, Τριαδίου, Ν.Ραιδεστού, Ν.Ρυσίου, Ταγαράδων), 20.Χορτιάτη (Δ.Δ. Ασβεστοχωρίου, Χορτιάτη, Εξοχής, Φιλύρου), 21.Ωραιοκάστρου (Δ.Δ. Ωραιοκάστρου, Παλαιοκάστρου), 22.Ελευθερίου-Κορδελιού, 23.Καλλιθέας (Δ.Δ. Πενταλόφου, Νεοχωρούδας, Μεσαίου, Ν.Φιλαδέλφειας), 24.Αγ.Αθανασίου (Δ.Δ. Αγ.Αθανασίου, Γέφυρας, Μεσήμβριας, Ξηροχωρίου), 25.Χαλκηδόνος (Δ.Δ. Ν.Χαλκηδόνας, Αδένδρου, Παρθενίου, Ελεούσας, Μοναστηρίου, Βαλτοχωρίου), 26.Κουφαλίων (Δ.Δ. Κουφαλίων, Προχώματος), 27.Αξιού (Δ.Δ. Κυμίνων, Ν.Μαλγάρων, Βραχιάς), 28.Χαλάστρας (Δ.Δ.Χαλάστρας, Ανατολικού), και 29.Εχεδώρου (Δ.Δ. Σίνδου, Ιωνίας, Διαβατών, Καλοχωρίου).
- Επίσης περιλαμβάνει το μοναδικό Επαρχείο της Ηπειρωτικής Ελλάδας, το Επαρχείο Λαγκαδά με τους εξής Καποδιστριακούς Δήμους: 30.Λαγκαδά (Δ.Δ.Λαγκαδά, Κολχικού, Ανάληψης, Ηρακλείου, Λαγυνών, Χρυσανγής, Περιβολακίου, Καβαλλαρίου),

31.Αγ.Γεωργίου (Δ.Δ. Ασπροβάλτας, Βρασονών), 32.Απολλωνίας (Δ.Δ. Ν.Απολλωνίας, Μελισσουργού, Νικομηδινού, Περιστερώνα, Στίβου), 33.Αρέθουσας (Δ.Δ. Αρέθουσας, Μαυρούδας, Σκεπαστού, Στεφανινών, Φιλαδελφείου), 34.Ασσήρου (Δ.Δ. Ασσήρου, Κριθιάς), 35.Βερτίσκου (Δ.Δ. Βερτίσκου, Εξαλόφου, Λοφίσκου, Οσσας), 36.Εγνατίας (Δ.Δ. Προφήτη, Νυμφόπετρας, Σχολαρίου, Ευαγγελισμού, Βαγιοχωρίου), 37.Καλλινδοίων (Δ.Δ. Ζαγκλιβερίου, Αδάμι, Πετροκέρασων, Καλαμωτού, Σαρακήνας), 38.Κορώνειας (Δ.Δ. Γερακαρούς, Αγ.Βασιλείου, Αρδαμερίου, Λαγκαδικίων, Βασιλουδίου), 39.Λαχανά (Δ.Δ. Ξυλούπολης, Λαχανά, Καρτερών, Νικόπολης, Λευκοχωρίου), 40.Μαδύτου (Δ.Δ. Ν.Μαδύτου, Απολλωνίας, Μοδίου, Ρεντίνας), 41.Μυγδονίας (Δ.Δ. Δρυμού, Λητής, Μελισσοχωρίου), 42.Ρεντίνας (Δ.Δ. Σταυρού, Βόλβης, Άνω Σταυρού) και 43.Σοχού (Δ.Δ. Σοχού, Ασκού, Κρουονερίου, Πέντε Βρυσών).

- Τις Κοινότητες: 44.Πεύκων και 45.Ευκαρπίας.

ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΑΠΟ την ΑΦΙΞΗ ΕΩΣ την απόκτηση ΠΛΗΡΗ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ με τους γηγενείς Έλληνες

Οι Παλιννοστούντες με το που έρχονται στη χώρα μας, ώσπου να αποκτήσουν πλήρη δικαιώματα πρέπει να περάσουν από κάποιες φάσεις. Αυτές είναι οι παρακάτω και γίνονται συνήθως με την εξής σειρά:

- Προσωρινή άδεια (αίτηση έκδοσης μέχρι και την παραλαβή της)
- Αναζήτηση εργασίας και κατοικίας
- Εκτελωνισμός Οικοσκευής
- Εγγραφή στα Μητρώα των Δήμων
- Κατάταξη για απόκτηση Ελληνικής Ιθαγένειας (άρρηνες σχετικά μικρής ηλικίας, 18 έως 30 ετών)
- Διαπίστωση της Ελληνικής Ιθαγένειας και διαδικασία παραχώρησής της
- Εγγραφές στους Δήμους (Δημοτολόγια)
- Πλήρη δικαιώματα

Σε αυτή τη περίοδο υπάρχουν σε ισχύ όλα τα μέτρα (οικονομικά κλπ) που έχει θεσπίσει η Πολιτεία για τους Έλληνες Παλιννοστούντες ανάλογα με τη χώρα προέλευσής τους όπως αυτά περιγράφηκαν στις σελ 85-92, ως εξής:

1. Βοηθήματα

- A) Μεταφορά οικοσκευής
- B) Πρώτα έξοδα διατροφής
- Γ) Έξοδα κίνησης
- Δ) Οικογενειακό επίδομα τέκνων
- E) Εκπαιδευτικό επίδομα παιδιών που φοιτούν στα σχολεία ως Άποροι
- Στ) Πληρωμή ενοικίου κατοικίας για 2 έτη
- Z) Μετεγκατάσταση στην Επαρχία
- H) Επιχορηγήσεις νέων Ελεύθερων επαγγελματιών

2. Έκτακτες οικονομικές ενισχύσεις

- A) Κανονικές
- B) ΟΑΕΔ

3. A) Αυτοαπασχόληση

- B) Θέσεις εργασίας με επιδότηση των εργοδοτών μέσω προγραμμάτων

4. A) Άδειες πωλητού λιανικών Αγορών

- B) Άδειες πωλητού υπαίθριων χώρων

Τα παραπάνω υλοποιούνται μέσω των Υπηρεσιών των Υπουργείων σε επίπεδο Νομαρχίας και Περιφέρειας.

5. Νομική υποστήριξη από το Δικηγορικό Σύλλογο Θεσ/νίκης

Τα τελευταία χρόνια άρχισε η εφαρμογή ενός προγράμματος του Δικηγορικού Συλλόγου Θεσσαλονίκης για παροχή δωρεάν νομικής βοήθειας σε παλιννοστούντες ομογενείς. Όσοι είναι μόνιμα εγκατεστημένοι στην ευρύτερη περιοχή της Θεσσαλονίκης (Νομός) περιλαμβάνονται στο πρόγραμμα Legal Aid, που στόχο έχει την ομαλή ένταξή τους στην ελληνική κοινωνία.

Το πρόγραμμα χρηματοδοτείται από τη Γενική Γραμματεία Νέας Γενιάς και συμμετέχουν σε αυτό 370 νέοι δικηγόροι.

Οι παλιννοστούντες μπορούν καθημερινά και κατά τις ώρες 10:00-13:00 να προσέρχονται στο κτίριο του Δικηγορικού Συλλόγου Θεσσαλονίκης (Τσιμισκή 103), να υποβάλλουν αίτηση για παροχή δωρεάν νομικής βοήθειας, παίρνοντας τις σχετικές πληροφορίες από υπάλληλο του ΔΣΘ.

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ σε επίπεδο Νομού

Γυμνάσιο Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης Ανατολικής Θεσσαλονίκης

Το Γυμνάσιο Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης λειτουργεί από το 1985, στην αρχή για παιδιά μεταναστών από την Γερμανία και από άλλες χώρες. Το 1990 ονομάζεται σχολείο Παλινοστούντων, γιατί δέχονταν και πολλά παιδιά από τον Πόντο. Το σχολείο συστεγαζόταν με το 3^ο Γυμνάσιο- Λύκειο στην οδό Κασσάνδρου. Μετά από έντονες διαμαρτυρίες μαθητών και γονέων του Σχολείου αυτού που ζητούσαν επίμονα την απομάκρυνσή μας – μάλιστα έκαναν και κατάληψη γι' αυτό, μεταφέρθηκε και τώρα στεγάζεται σε ένα κτίριο στα όρια του Δήμου Πυλαίας, πρόην νηπιαγωγείο 'Μέλισσα'.

Τα παιδιά που φοιτούσαν σε αυτό το σχολείο στενοχωρήθηκαν, γιατί είχαν αρχίσει να κάνουν φίλους εκεί, ενώ τώρα είναι απομονωμένα από τους άλλους και κάνουν παρέες μόνο μεταξύ τους. Όμως υπάρχουν και θετικά, καθώς εδώ τα παιδιά βρίσκονται στο ίδιο «επίπεδο» κοινωνικά και θεωρούν ότι έχουν ένα δικό τους σχολείο.

Σήμερα φοιτούν στο σχολείο 125 παιδιά παλινοστούντων Ελλήνων, ενώ το προηγούμενο σχολικό έτος φοιτούσαν 139 παιδιά και 105 παιδιά αλλοδαπών μεταναστών. Επίσης υπάρχουν και 12 μαθητές του προγράμματος του Υπουργείου Μακεδονίας- Θράκης για τα «παιδιά των φαναριών», για το οποίο υπάρχει ενδιαφέρον και ανταπόκριση.

Τα παιδιά προέρχονται από χώρες όπως : Αρμενία, Βουλγαρία, Βραζιλία, Γερμανία, Γεωργία, Καζακστάν, Καναδά, Λευκορωσία, Ουκρανία, Ρουμανία, Ρωσία, Αμερική, Αλβανία, και Σερβία, ενώ παλιότερα υπήρχαν παιδιά και από την Αυστραλία, Ουζμπεκιστάν, Ισπανία, Κύπρο και Κιργισία. Όλα αυτά τα παιδιά ζουν σε διάφορους συνοικισμούς της Θεσσαλονίκης και έρχονται στο σχολείο με λεωφορείο.

Σε κάθε τμήμα υπάρχουν 25-26 μαθητές. Κάθε μέρα συμπληρώνουν κανονικό 7ωρο και τα μαθήματα που διδάσκονται είναι τα ίδια με τα άλλα σχολεία. Μάλιστα τα παιδιά από Αλβανία, Ρωσία και Γερμανία είναι πιο προχωρημένα στα μαθηματικά, φυσική και χημεία, γιατί διδάσκονταν αυτά τα μαθήματα και στις δικές τους χώρες.

Το πρόβλημα που αντιμετωπίζουν όλα τα παιδιά, ιδιαίτερα αυτά που είναι ένα χρόνο στην Ελλάδα, είναι αυτό της γλώσσας, με αποτέλεσμα να «χάνουν» αρκετές τάξεις. Γι' αυτό κάνουν 14 ώρες την εβδομάδα ελληνικά αντί για φυσική και χημεία. Βέβαια μέσα σε τρεις μήνες μαθαίνουν να επικοινωνούν, αλλά δυσκολεύονται στα γραπτά και κυρίως στην ορθογραφία. Και σ' αυτό το πρόβλημα δεν μπορούν να βρουν βοήθεια από τους γονείς τους, αφού ούτε αυτοί γνωρίζουν ελληνικά.

Επίσης οι γονείς τους αντιμετωπίζουν κι αυτοί προβλήματα, όπως η έλλειψη κατοικίας, η αδυναμία απόκτησης ελληνικής ιθαγένειας, αλλά κυρίως η ανεργία. Έτσι συχνά αναγκάζονται και τα παιδιά να εργαστούν αφήνοντας το σχολείο. Πολύ λίγα συνεχίζουν στο λύκειο.

Για να γίνει ομαλότερη η κοινωνικοποίηση των παιδιών πρέπει να καθιερωθεί δίγλωσση εκπαίδευση (π.χ. ελληνική και ρωσική), να γίνει διανομή κατάλληλου διδακτικού υλικού, να καθιερωθεί ενισχυτική διδασκαλία και να υπάρχει διαπολιτισμική αγωγή για τα παιδιά 6-9 χρόνων, για τα οποία μέχρι σήμερα δεν προβλέπεται τίποτα. Πρέπει να δει το κράτος το ζήτημα πιο σφαιρικά και πιο ουσιαστικά.

Λύκειο Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης Ανατολικής Θεσσαλονίκης

Λειτουργεί από την ίδια περίοδο, συστεγαζόταν με το 3^ο Γυμνάσιο-Λύκειο στην οδό Κασσάνδρου και τα τελευταία 12 χρόνια στην οδό Εθνικής Αμύνης στο κτίριο του πρώην 20^{ου} λυκείου (100 μέτρα από το Λευκό Πύργο). Όπως γίνεται κατανοητό οι μαθητές δεν μεταφέρονται με λεωφορεία.

Γυμνάσιο και Λύκειο Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης Δυτικής Θεσσαλονίκης

Μετά τη διαίρεση του Νομού Θεσσαλονίκης το 1996, σε δύο Δ/νσεις Α'θμίας και Β'θμίας εκπαίδευσης, αντίστοιχα σχολεία κτίστηκαν και λειτουργούν για τη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση στο Δήμο Ευόσμου από το 2002. Τονίζεται ότι το 50% των μαθητών πρέπει να είναι γηγενείς Έλληνες, πράγμα που εφαρμόζεται σε αυτά τα σχολεία για να μη γκετοποιηθούν.

Σχολεία Δεύτερης Ευκαιρίας

Από το 2003 λειτουργούν τα δύο σχολεία δεύτερης ευκαιρίας στο Νομό Θεσσαλονίκης. Το πρώτο στεγάζεται στο 13^ο Ε.Λ.Θεσσαλονίκης, ενώ το δεύτερο στο 1^ο Γυμνάσιο Νεάπολης. Τα σχολεία αυτά υπάγονται στο Ι.Δ.Ε.Κ.Ε. Ινστιτούτο Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης Ενηλίκων της Γενικής Γραμματείας Ενηλίκων. Λειτουργούν από της τέσσερις έως της εννέα το βράδυ με ελεύθερο πρόγραμμα, στηριζόμενα σε προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης που στο τέλος χορηγούν πτυχίο ισότιμο Γυμνασίου. Ο αριθμός των μαθητών είναι περίπου εκατό, εκ των οποίων οι Παλιννοστούντες είναι πλειονότητα. Το εκπαιδευτικό προσωπικό αποτελείται από εκπαιδευτικούς της Δ.Ε. του ΥΠ.Ε.Π.Θ. που αποσπώνται κατ' έτος, καθώς και εξειδικευμένους επιστήμονες που προσλαμβάνονται με σύμβαση έργου.

Τμήματα εκμάθησης της Ελληνικής γλώσσας

Ο Δήμος Θεσσαλονίκης σε συνεργασία με το Ε.Κ.Θ. (Εργατικό Κέντρο Θεσσαλονίκης), την Ε.Δ.Ο.Θ. (Ένωση Δημοσιουπαλληλικών Οργανώσεων Θεσσαλονίκης) και τη μη Κυβερνητική Οργανωση ΟΔΥΣΣΕΑΣ που επιχορηγείται από το ΥΠ.Ε.Ξ., εφαρμόζουν σε σχολικά κτίρια του Δήμου και των Δήμων Αμπελοκήπων, Νεαπόλεως, Μενεμένης, Ευόσμου και Πολίχνης που παραχωρούνται από τους Δήμους, προγράμματα εκμάθησης της Ελληνικής Γλώσσας. Τα τμήματα αυτά αφορούν τους Παλιννοστούντες και τους οικονομικούς Μετανάστες ηλικίας απο 18 ετών και πάνω. Τα τμήματα λειτουργούν από το 1985, έχοντας τα τελευταία χρόνια περισσότερους από 500 μαθητές το χρόνο. Οι εκπαιδευτικοί Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης εργάζονται αφιλοκερδώς ως μέλη του ΟΔΥΣΣΕΑ.

ΔΗΜΟΣΙΑ Κ.Ε.Κ.

Στην Νομαρχία Θεσσαλονίκης λειτουργεί Κ.Ε.Κ. όπως και στο Δήμο Θεσσαλονίκης όπου πολλοί Παλιννοστούντες μετέχουν παίρνοντας πτυχίο κατάρτισης που τους χρησιμεύει στην εύρεση εργασίας.

Ο Ε.Ε.Κ. - Ι.Ε.Κ.

Στα 12 Δημόσια Ι.Ε.Κ. που υπάρχουν στο Νομό Θεσσαλονίκης, φοιτούν για λήψη πτυχίων αρκετοί Παλιννοστούντες για τους οποίους ισχύουν μειωμένα δίδακτρα που πληρώνουν ακόμα και οι αντίστοιχοι Δήμοι: Κουφαλίων, Σίνδου-Εγεδώρου, Λαγκαδά, Επανομής, Θέρμης, Τριανδρίας, Ευόσμου, Νεαπόλεως και Θεσσαλονίκης(4).

Δήμος Θεσσαλονίκης

Ο Δήμος περιλαμβάνει 5 Δημοτικά διαμερίσματα : Το Α΄ στο Κέντρο, Το Β΄ στη βορειοδυτική πλευρά, το Γ΄ η Άνω πόλη με τα κάστρα, το Δ΄ η Τούμπα και το Ε΄ η Χαριλάου και η παραθαλάσσια πλευρά μέχρι την Καλαμαριά.

Γραφείο Απόδημου Ελληνισμού και Παλιννοστούντων

Στάθηκε δίπλα στους Έλληνες που δοκιμάζονται μέσα αλλά και έξω από τα Ελληνικά σύνορα:

- Εξυπηρέτηση εκατοντάδων παλιννοστούντων με προβλήματα οικογενειακά, σχέσεων με τις αρχές, τα προξενεία και διάφορες υπηρεσίες
- Οικονομική ενίσχυση παιδιών παλιννοστούντων και σπουδαστών.
- Προώθηση πάνω από 50 παλιννοστούντων στην αγορά εργασίας μέσω του Γραφείου Ευρέσεως Εργασίας
- Διοργάνωση τριών εκθέσεων ζωγραφικής, γλυπτικής, χειροτεχνίας και αντικειμένων για μικρά παιδιά παλιννοστούντων
- Φιλοξενία αποστολής αποδήμων Ελλήνων από την Αυστραλία και τις ΗΠΑ, καθώς και από τη φυλή των Καλάς του Πακιστάν
- Τιμητική διάκριση στον πρωταγωνιστή της κινηματογραφικής ταινίας Μέγας Αλέξανδρος κ. Στράτο Μάγια
- Παρεμβάσεις σε συνεργασία με τις οργανώσεις των Αποδήμων πάνω σε εθνικά θέματα
- Παρακολούθηση των δραστηριοτήτων του Δ.Σ. του Συμβουλίου του Απόδημου Ελληνισμού που εδρεύει σε εγκαταστάσεις που παραχώρησε ο Δήμος Θεσσαλονίκης

Ο Δήμαρχος Θεσσαλονίκης Β. Παπαγεωργόπουλος με τον Πρόεδρο του Σ.Α.Ε. κ. Άθηνς.

Παλιννοστούντες

Από το Γραφείο Παλιννοστούντων του Δήμου Θεσσαλονίκης εξυπηρετήθηκαν μόνο το έτος 2005:

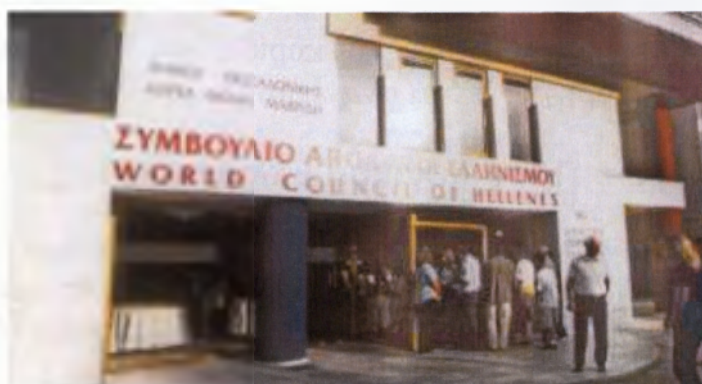
- 450 παλιννοστούντες που αντιμετώπισαν γραφειοκρατικά προβλήματα με την Ιθαγένεια
- 400 παλιννοστούντες που αντιμετώπισαν προβλήματα στην έκδοση δικαιολογητικών
- 150 παλιννοστούντες που αντιμετώπισαν προβλήματα με τις Πρεσβείες χωρών της πρώην Σοβιετικής Ένωσης
- 200 παλιννοστούντες ενισχύθηκαν οικονομικά με δωροεπιταγές
- 400 παλιννοστούντες ενημερώθηκαν για ζητήματα απασχόλησης
- 200 παλιννοστούντες ενημερώθηκαν για τη σύναψη τραπεζικού δανείου

Ειδικά προγράμματα για παλιννοστούντες:

- Οικονομική ενίσχυση παιδιών παλιννοστούντων που διακρίνονται στους χώρους της εκπαίδευσης, του αθλητισμού και του πολιτισμού
- Καταγραφή των παλιννοστούντων ανέργων και προώθηση τους στο Γραφείο Ανέργων και Δημοτικών Επιχειρήσεων του Δ.Θ.
- Συνεργασία με τα Σωματεία Παλιννοστούντων
- Εθελοντική Αιμοδοσία-Τράπεζα Αίματος

Συμβούλιο Απόδημου Ελληνισμού και Παλιννοστούντων

Στο Δήμο Θεσσαλονίκης λειτουργούν επίσης τα γραφεία Απόδημου Ελληνισμού (ΣΑΕ) τα οποία με επικεφαλής τον Δημοτικό Σύμβουλο κ. Θεόδωρο Ακριτίδη, είναι αρμόδια για κάθε είδους πληροφόρηση σχετικά με τους Παλιννοστούντες και γενικότερα για τους Μετανάστες.

Οι εγκαταστάσεις του Δήμου Θεσσαλονίκης που εδρεύει το Σ.Α.Ε.

Κέντρο Εξυπηρέτησης Αλλοδαπών

Στο Δήμο Θεσσαλονίκης υπάρχει το μεγαλύτερο κέντρο Εξυπηρέτησης Αλλοδαπών λόγω του αριθμού των Παλινοστούντων και αλλοδαπών που ξεκίνησαν τις διαδικασίες είτε Ιθαγένειας είτε νομιμοποίησης. Το γραφείο αυτό ασχολείται με τη παραλαβή δικαιολογητικών για χορήγηση και ανανέωση αδειών παραμονής.

Η μεγάλη ανεργία που μαστίζει τα τελευταία χρόνια τη Θεσσαλονίκη και όλη τη Βόρεια Ελλάδα έχει οδηγήσει δεκάδες χιλιάδες Παλινοστούντες που πήραν την Ελληνική Ιθαγένεια, στην έκδοση και παραλαβή Ελληνικών διαβατηρίων. Αυτοί στη συνέχεια ως πολίτες χώρας της Ε.Ε. αναχωρούν για εργασία σε άλλες χώρες της Ε.Ε..

Οι Παλινοστούντες κυρίως κατοικούν στις παλιές πολυκατοικίες του ιστορικού κέντρου της Θεσσαλονίκης, στο Β΄ Δημοτ. Διαμέρισμα και σιγά σιγά επεκτείνονται προς το Ε΄ Δημοτ. Διαμέρισμα.

Δήμος Καλαμαριάς

Μικρός αριθμός οικογενειών Παλινοστούντων (περίπου 500) έχουν εγκατασταθεί σε αυτό το Δήμο λόγω του υψηλού κόστους κατοικίας.

Γραφείο υποδοχής αλλοδαπών

Στο Δήμο Καλαμαριάς υπάρχει το γραφείο υποδοχής αλλοδαπών. Το γραφείο αυτό στεγάζεται στο ισόγειο του παλαιού Δημαρχείου στην οδό Μεταμορφώσεως 9. Απευθύνεται σε οικονομικούς μετανάστες και

παλιννοστούντες και ασχολείται κυρίως με την παραλαβή των δικαιολογητικών χορήγησης και ανανέωσης αδειών παραμονής τους.

Ιστορικό Αρχείο Προσφυγικού Ελληνισμού

Το **Ιστορικό Αρχείο Προσφυγικού Ελληνισμού** λειτουργεί από το **Μάρτιο του 1994**, με πρωτοβουλία του Δήμου Καλαμαριάς, ως Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου και διοικείται από **ενδεκαμελές Διοικητικό Συμβούλιο**.

Σκοπός του φορέα είναι να συμβάλλει στη **διατήρηση της μνήμης** και την **ανάδειξη της ιστορικής ταυτότητας του προσφυγικού ελληνισμού**, στο σύνολό του.

Οι δραστηριότητες του Ιστορικού Αρχείου περιλαμβάνουν

- Τη συγκέντρωση, καταγραφή και μελέτη του σχετικού ιστορικού υλικού.
- Τη συγκέντρωση προφορικών μαρτυριών.
- Την προβολή αντικειμένων που σχετίζονται με την κοινωνική, οικονομική, πολιτιστική δραστηριότητα των Ελλήνων της διασποράς, τα ήθη και έθιμά τους.
- Τη δημιουργία βιβλιοθήκης με όλα τα δημοσιεύματα και τα συγγραφικά έργα που αναφέρονται στον προσφυγικό ελληνισμό.
- Τη διοργάνωση εκδηλώσεων (εκθέσεις, διαλέξεις, συνέδρια), εκπαιδευτικών και ερευνητικών προγραμμάτων.
- Την έκδοση μελετών και συγγραφικών έργων που πραγματεύονται θέματα για τους Έλληνες πρόσφυγες.
- Τη συνεργασία με ημεδαπούς και αλλοδαπούς φορείς και με άτομα που ασχολούνται με θέματα προσφύγων και απόδημου ελληνισμού.

Οι παραπάνω δραστηριότητες αφορούν τον **ελληνισμό του Πόντου**, της **Μικράς Ασίας** και της **Ανατολικής Θράκης**, αλλά όχι μόνο. Φιλοδοξεί ώστε, να περιλαμβάνει τους Έλληνες της **Κριμαίας** και της **Ανατολικής Ρωμυλίας**, τους **πρόσφυγες της Πόλης** το 1955 και της **Κύπρου** το 1974. Ακόμη, μελλοντικά, τους **Έλληνες μετανάστες** και οικονομικούς πρόσφυγες της **Γερμανίας**, **Αμερικής** και **Αυστραλίας**, τους σημερινούς **Ελληνοπόντιους**

πρόσφυγες από τη **Ρωσία**, τη **Γεωργία** και τον **Καύκασο** και τους ελληνικής καταγωγής πρόσφυγες από την **Αλβανία**.

Διαθέτει χώρους συνολικής επιφάνειας 600 τ.μ. που περιλαμβάνουν τρεις αίθουσες:

- **Ιστορικού Αρχείου και Βιβλιοθήκης**
- **Μόνιμων και περιοδικών εκθέσεων**
- **Πολιτιστικών και Εκπαιδευτικών εκδηλώσεων**

Το **Ιστορικό Αρχείο** και η **βιβλιοθήκη** λειτουργούν μόνο ως **αναγνωστήρια**. Δεν λειτουργεί δανειστικό τμήμα, αλλά υπάρχει **δυνατότητα ανατυπώσεων** για τους ερευνητές μετά από τη συμπλήρωση αίτησης.

Το Ιστορικό Αρχείο έχει ασχοληθεί έως τώρα με τα παρακάτω:

- **Ενίσχυση της υποδομής** του Ιστορικού Αρχείου σε οπτικοακουσικά μέσα.
- **Εμπλουτισμός της βιβλιοθήκης** με τις παρακάτω θεματικές ενότητες:
 - Μικρά Ασία
 - Πόντος
 - Ανατολική Θράκη
 - Καππαδοκία
 - Κωνσταντινούπολη
 - Σμύρνη
 - Μικρασιατική Εκστρατεία / Μικρασιατική Καταστροφή / Ανταλλαγή Πληθυσμών
 - Εγκατάσταση Προσφύγων
 - Ελληνισμός Νότιας Αλβανίας
 - Κύπρος
 - Ελληνισμός χωρών της πρώην Ε.Σ.Σ.Δ.
 - Ελληνισμός Αιγύπτου / Μέσης Ανατολής
 - Ελληνισμός της διασποράς / Απόδημος ελληνισμός
 - Οικουμενικό Πατριαρχείο
 - Ελληνική Ιστορία
 - Τουρκία
 - Λογοτεχνία
 - Αρχειακές / Ιστορικές επιστήμες
 - Περιοδικά
- **Φωτογραφικό Αρχείο.**
- **Αρχειακό Υλικό.**
- **Ιδιωτικά Αρχεία.**
- **Προφορικές μαρτυρίες**
Σε συνεργασία με τον Τομέα Νεώτερης Ιστορίας της Φ.Λ.Σ. του Α.Π.Θ. και ομάδα μεταπτυχιακών φοιτητών, έχουν συγκεντρωθεί 600 συνεντεύξεις από το νομό Θεσσαλονίκης. Η έρευνα συνεχίζεται σε

άλλους νομούς της Βόρειας Ελλάδας. Παράλληλα το Ι.Α.Π.Ε. υπέγραψε προγραμματική σύμβαση τριετούς διάρκειας με την ΕΤ3, για τη δημιουργία **Αρχείου Προφορικής Ιστορίας** και με οπτικό υλικό.

- **Εκδηλώσεις - Εκθέσεις.**
- **Εκπαιδευτικά Προγράμματα.**

Το **Ιστορικό Αρχείο Προσφυγικού Ελληνισμού** είναι ανοιχτό για το κοινό από Δευτέρα έως Παρασκευή, για τις ώρες 8.30 - 14.00 Στη οδό Ερατύρας 35 και Αντιγόνης στου Βότση.

Σύλλογοι Παλινοστούντων

Επίσης στο Δήμο Καλαμαριάς έχουν ιδρυθεί πολλοί Σύλλογοι καθώς είναι ένας Δήμος που στη πλειοψηφία του αποτελείται απο Πόντιους στην καταγωγή. Ένας απο αυτούς είναι και ο Σύλλογος Καυκασίων «Ο Προμηθέας» ο οποίος ιδρύθηκε το 1994. Οι δραστηριότητες του Συλλόγου αυτού είναι πάρα πολλές όπως φιλανθρωπικές, πολιτιστικές και αθλητικές. Ο σύλλογος αυτός έχει έδρα στην οδό Κωνσταντινουπόλεως 23.

Πρόγραμμα: Βοήθεια στο σπίτι

Αφορά τη Δημοτική επιχείρηση τελετών και αρωγής. Στηρίζεται στον εθελοντισμό και στο αντίστοιχο Ευρωπαϊκό πρόγραμμα. Αφορά κατοίκους του Δήμου με προβλήματα υγείας και κοινωνικοοικονομικών δυσκολιών που αδυνατούν να αυτοεξυπηρετηθούν. Στηρίζει ιδιαίτερα αρκετές οικογένειες παλινοστούντων που έχουν άτομα μεγάλης ηλικίας στο σπίτι γιατί τα οικονομικά ενεργά μέλη της οικογένειας απουσιάζουν πολλές ώρες λόγω εργασίας απο το σπίτι τους.

Γραφείο μετακίνησης και εξυπηρέτησης Α.Μ.Ε.Α.

Στηρίζει πλήρως με ένα σύνολο υπηρεσιών Παλινοστούντες και τέκνα τους που υπάγονται στις περιπτώσεις Α.Μ.Ε.Α..

‘Παραθινούπολη’

Στα πλαίσια του Πολιτιστικού οργανισμού του Δήμου Καλαμαριάς τα τελευταία πέντε χρόνια στο πρώην στρατόπεδο Κόδρα όλο το καλοκαίρι μετά το κλείσιμο των σχολείων λειτουργεί πλειάδα προγραμμάτων για

όλα τα παιδιά του Δήμου Καλαμαριάς συμπεριλαμβάνοντας τους παλιννοστούντες.

Ο Δήμος προσφέρει ένα δεκαπενθήμερο πρόγραμμα διακοπών σε κατασκηνώσεις της Χαλκιδικής κάθε καλοκαίρι για περίπου 100-150 παιδιά παλιννοστούντων και Κυπρίων σε ένα σύνολο 800 περίπου θέσεων, με τα υπόλοιπα παιδιά να προέρχονται από γηγενείς οικογένειες της Καλαμαριάς. Αυτό συνδιάζει την διασκέδαση με την αφομίωση των παλιννοστούντων και ακυρώνει τον κοινωνικό αποκλεισμό-ρατσισμό.

Σχολές Γονέων

Μέσα από τα Ευρωπαϊκά προγράμματα, ο Δήμος τα τελευταία χρόνια λειτουργεί σε σχολεία όλων των συνοικιών της Καλαμαριάς πληθώρα τέτοιων τμημάτων.

Τα προγράμματα είναι τρίμηνης διάρκειας υπό μορφή σεμιναρίων, συμβουλευτικής και ασκήσεων, ειδικοί επιστήμονες: ψυχολόγοι, κοινωνικοί λειτουργοί, ιατροί κλπ. ειδικότητες, βοηθούν τους γονείς και τους μελλοντικούς γονείς ιδιαίτερα τους παλιννοστούντες στο δύσκολο έργο των γονέων.

Υποστηρικτικές υπηρεσίες ευπαθών ομάδων

Νέα υπηρεσία- πρωτοβουλία του Δήμου Καλαμαριάς υπό την αιγίδα του τμήματος κοινωνικής φροντίδας του Δημοτικού Οργανισμού Κοινωνικής Φροντίδας. Λειτουργεί στα πλαίσια «απασχόληση και επαγγελματική κατάρτιση» του Υπουργείου Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας. Το πρόγραμμα, επειδή αφορά ανέργους και ευπαθείς κοινωνικές ομάδες που απειλούνται με κοινωνικό αποκλεισμό, έχει βρεί ευρύτατη ανταπόκριση στους παλιννοστούντες που κατοικούν στα όρια του Δήμου Καλαμαριάς (Θησέως 8 και Εθνικής Αντιστάσεως).

Οι προσφερόμενες υπηρεσίες είναι:

- Διάγνωση αναγκών του ατόμου από επιστήμονα.
- Ατομικό σχέδιο δράσης
- Συμβουλευτική
- Ανάπτυξη και καλλιέργεια δεξιοτήτων
- Επαγγελματικός προσανατολισμός
- Υποστήριξη επιχειρηματικότητας
- Πληροφόρηση για θεσμικά, νομικά, εργασιακά θέματα
- Υποστήριξη προώθησης στην αγορά εργασίας.

Δήμος Αμπελοκήπων

Ο Δήμος βρίσκεται στη βορειοδυτική πλευρά της Θεσσαλονίκης, είναι πυκνοδομημένος χωρίς καθόλου περιαστική έκταση. Κατοικούν κυρίως εργατικές οικογένειες χαμηλών εισοδημάτων και χιλιάδες Παλιννοστούντων.

Κέντρο Εξυπηρέτησης Αλλοδαπών

Στο Δήμο Αμπελοκήπων υπάρχει το Κέντρο Εξυπηρέτησης Αλλοδαπών. Το γραφείο αυτό ασχολείται με τη παραλαβή δικαιολογητικών για χορήγηση και ανανέωση αδειών παραμονής. Το έτος 2003 παραλήφθηκαν 1185 αιτήσεις, ενώ το 2002 μόλις 617 αιτήσεις δηλαδή είχε αύξηση 92%.

Η λειτουργία, η οργάνωση των Δημοτικών Υπηρεσιών και η ταχύτατη και ποιοτική εξυπηρέτηση των δημοτών αποτελεί σημαντική προτεραιότητά του.

Ενδεικτικά αναφέρουμε ότι στα δημοτικά και γυμνάσια του Δήμου, το ποσοστό των Παλιννοστούντων μαθητών είναι 62% και 51% αντίστοιχα.

Γραφείο Ενημέρωσης ανέργων και επιχειρήσεων

Στο Δήμο Αμπελοκήπων επίσης υπάρχει και το παραπάνω γραφείο το οποίο ασχολείται με τους αλλοδαπούς και τους Παλιννοστούντες. Είναι αρμόδιο για την ενημέρωση αυτών των κοινωνικών ομάδων σε σχέση με την εκμάθηση της Ελληνικής γλώσσας μέσω επιδοτούμενων σεμιναρίων.

Δήμος Ελευθέριου-Κορδελιού

Ο Δήμος βρίσκεται στη βορειοδυτική άκρη του πολεοδομικού συγκροτήματος. Γειτονεύει με τη βαριά βιομηχανική ζώνη της Θεσσαλονίκης που σημαίνει υψηλή ρύπανση και τα τελευταία χρόνια μεγάλη ανεργία. Κατοικείται κυρίως από Πόντιους στην καταγωγή.

Προγράμματα Κοινωνικού Αποκλεισμού

Στο πλαίσιο του Ε.Π "Καταπολέμηση του Αποκλεισμού από την Αγορά Εργασίας" και σε διάστημα 8 μηνών (Ιούλιος 1999- Φεβρουάριος 2000) 120 Παλιννοστούντες συμμετείχαν στα παρακάτω επιδοτούμενα σεμινάρια:

1. Ηλεκτρολόγοι Βιομηχανικών Αυτοματισμών, συνεργασία με το ΚΕΚ ΙΒΕΠΕ
2. Μηχανολόγοι - Μηχανικοί, συνεργασία με το ΚΕΚ Δημιουργική - Εκπαιδευτική.
3. Μάγειροι - Ζαχαροπλάστες και βοηθοί, συνεργασία με το ΚΕΚ Δημιουργική - Εκπαιδευτική.
4. Μηχανογραφημένη Λογιστική, συνεργασία με το ΚΕΚ Δημιουργική - Εκπαιδευτική.
5. Τεχνίτες Χειρισμού Μηχανών Ξύλου - Επίπλων, συνεργασία με το ΚΕΚ Τεχνόπολις.
6. Κατάρτιση Γραμματέων στους σύγχρονους τρόπους οργάνωσης γραφείου, συνεργασία με το ΚΕΚ Φοροτεχνικός.
7. Γλωσσική κατάρτιση, Επαγγελματική ορολογία και χρήση Η/Υ για Εκπαιδευτικούς, συνεργασία με το ΚΕΚ Master.
8. Γλωσσική κατάρτιση - Βασικά πακέτα πληροφορικής, συνεργασία με το ΚΕΚ Master (ΦΩΤΟ - μαθήματα στο ΚΕΚ).

Δραστηριότητες

Με βάση την πολυετή εμπειρία του Κέντρου και στο πλαίσιο υλοποίησης των συνοδευτικών υποστηρικτικών υπηρεσιών αναπτύσσονται οι παρακάτω δράσεις :

Κοινωνική, ψυχολογική και νομική συμβουλευτική και στήριξη:

- α) σε ατομικό και
- β) σε οικογενειακό επίπεδο (επίλυση προβλημάτων οικογένειας)

Ατομική συμβουλευτική, στήριξη:

- * Συνδρομή από ειδικούς επιστήμονες στην αντιμετώπιση προσωπικών προβλημάτων και εκκρεμοτήτων που δυσχεραίνουν την ομαλή κοινωνική και επαγγελματική ένταξη.
- * Οικογενειακή συμβουλευτική στήριξη
- * Πληροφόρηση και στήριξη σε επίπεδο οικογένειας για ζητήματα που την απασχολούν, με σκοπό την πλήρη ενεργοποίηση της, την επίλυση

τυχόν εκκρεμοτήτων και τη συμμετοχή της σε όλες τις πτυχές της κοινωνικής και πολιτιστικής ζωής

Επαγγελματική συμβουλευτική (Εργαστήριο Απασχόλησης)

Η ενέργεια αυτή περιλαμβάνει την εφαρμογή ενός μοντέλου συμβουλευτικής διαδικασίας, που σκοπό θα έχει να βοηθήσει τα μέλη της ομάδας στόχου να γνωρίσουν τον εαυτό τους, να αξιοποιήσουν τις ικανότητές τους και να καταλήξουν σε κάποιες αποφάσεις, σημαντικές για την ένταξή τους στην αγορά εργασίας.

Δημιουργία ομάδων αυτοβοήθειας και δικτύων αλληλοβοήθειας.

Σκοπός της ενέργειας είναι η δημιουργία ομάδας αυτοβοήθειας από τους χρήστες του προγράμματος, για τη βελτίωση των υποκειμενικών παραγόντων, ώστε να διευκολυνθεί η κοινωνική και οικονομική ένταξή τους.

Φύλαξη παιδιών και φροντίδα σε εξαρτημένα μέλη που αντιμετωπίζουν προβλήματα.

Η ενέργεια αυτή στοχεύει στη διευκόλυνση των καταρτιζομένων για την ανεπηρέαστη συμμετοχή τους στο πρόγραμμα, αλλά και τη δημιουργία των κατάλληλων συνθηκών για την ομαλή κοινωνική ένταξη των παιδιών τους.

Στεγαστικά προβλήματα, νομική υποστήριξη, συμβόλαια, υγιεινή κατοικίας.

Το στεγαστικό πρόβλημα απαιτεί πολυδιάστατη αντιμετώπιση, για αυτό και προβλέπεται η πληροφόρηση, η νομική στήριξη, αλλά και ο έλεγχος για την τήρηση των κανόνων υγιεινής της κατοικίας.

Ενημέρωση και ευαισθητοποίηση φορέων και επαγγελματιών.

Στόχος της ενέργειας αυτής είναι η άρση των κοινωνικών προκαταλήψεων και στερεοτύπων μέσω της αλλαγής των στάσεων και των αντιλήψεων του κοινωνικού περιβάλλοντος. Για την επίτευξη του στόχου αυτού διοργανώνονται δράσεις ευαισθητοποίησης διαφόρων κοινωνικών ομάδων (φορείς, επαγγελματίες, σχολική κοινότητα, ευρύτερο κοινωνικό περιβάλλον).

Παραγωγή εντύπων.

Τη στήριξη της ομάδας συνεπικουρεί και η έκδοση ειδικών ενημερωτικών εντύπων για θέματα που τους αφορούν.

"Γνωρίζω τη χώρα που ζω"

Με την εφαρμογή του προγράμματος αυτού επιδιώκεται:

- * Η γνώση της νέας πραγματικότητας στην οποία ζουν οι παλιννοστούντες.
- * Η ενημέρωση της λειτουργίας των θεσμών του Ελληνικού κράτους.
- * Η καλύτερη γνωριμία με τα χαρακτηριστικά της σύγχρονης ελληνικής κοινωνίας (τρόπος ζωής, ήθη, έθιμα, ψυχαγωγία, διασκέδαση).
- * Η γνωριμία και επαφή με τα αρχαιολογικά και ιστορικά μνημεία, με τις φυσικές και τουριστικές ομορφιές της Ελλάδας, καθώς και με τις πολιτισμικές παραδόσεις και εκδηλώσεις.
- * Η ενεργή συμμετοχή των καταρτιζομένων, σε όλα τα στάδια ανάπτυξης και εξέλιξης του προγράμματος..

Το πρόγραμμα περιλαμβάνει:

- * επισκέψεις-εκδρομές, με κριτήριο τη σχετική διαφοροποίηση κάθε περιοχής, καθώς και τον ειδικό θεματικό στόχο που μπορεί να προσφέρει.
- * προετοιμασία εποπτικού υλικού παρουσίασης της κάθε περιοχής στην οποία γίνεται η επίσκεψη.
- * δημιουργία βιβλιοθήκης με σχετικό υλικό και άλλες υποδομές (projector, multimedia, υλικό cd).

Κέντρο Εξυπηρέτησης Αλλοδαπών

Στο Δήμο Ελευθερίου-Κορδελιού υπάρχει το Κέντρο Εξυπηρέτησης Αλλοδαπών. Το γραφείο αυτό ασχολείται με τη παραλαβή δικαιολογητικών για χορήγηση και ανανέωση αδειών παραμονής.

Δήμος Συκεών

Ο Δήμος βρίσκεται μεταξύ των κάστρων της Άνω πόλης της Θεσσαλονίκης, του ΣειχΣου, της Νεάπολης και της Πολίχνης. Πυκνοδομημένος Δήμος με χαμηλές πολυκατοικίες και χωρίς περιαστική έκταση. Κατοικούν εργατικές οικογένειες και αρκετοί Παλιννοστούντες.

ΠΟΝΤΙΑΚΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ «ΚΑΛΛΙΘΕΑΣ» ΣΥΚΕΩΝ

Ο Ποντιακός Σύλλογος Καλλιθέας Συκεών, ιδρύθηκε το 1980 από τους Κώστα Κυριακίδη και Γιάννη Αλχαζίδη και άλλους ποντίους της περιοχής Καλλιθέας Θεσσαλονίκης (Πλατεία Περιστεριών).

Στην 20ετή πορεία του ο Σύλλογος υπήρξε συνεπής στη διάσωση και διάδοση των ποντιακών παραδόσεων.

Διατηρεί 3 χορευτικά συγκροτήματα και χορωδία που την αποτελούν 150 άτομα, ενώ στο παρελθόν διατηρούσε και θεατρική ομάδα.

Το 1988-89 πήρε μέρος σε εκδηλώσεις των αλησμόνητων πατρίδων Τραπεζούντας και Σαμψούντας.

Οργάνωσε επί 10ετίας πολιτιστικές εκδηλώσεις με το γενικό τίτλο «Καλλιθιώτικα», οι οποίες τελευταία μετονομάστηκαν σε «Χρυσανθοπούλεια» στη μνήμη του εξαιρετού λυράρη, επιστήμονα και άνθρωπο Χρήστου Χρυσανθόπουλου.

Πραγματοποίησε με τον πλέον εντυπωσιακό τρόπο λαογραφική έκθεση με κειμήλια της ποντιακής παράδοσης που έφεραν οι πρόγονοί μας από τον αλησμόνητο Πόντο.

Τέλος, λαμβάνει μέρος σε εκδηλώσεις Δήμων και Κοινοτήτων σε όλη την Ελλάδα, προσφέροντας ιδιαίτερα στα πολιτιστικά δρώμενα του Δήμου Συκεών.

Κέντρο Εξυπηρέτησης Αλλοδαπών

Επίσης όπως οι υπόλοιποι Δήμοι έχουν γραφείο για τους αλλοδαπούς και τους παλιννοστούντες έτσι έχει και ο Δήμος Συκεών. Το γραφείο αυτό ασχολείται με τη παραλαβή δικαιολογητικών για χορήγηση και ανανέωση αδειών παραμονής.

Κοινότητα Ευκαρπίας

Κοινότητα με μεγάλη ελεύθερη έκταση, έξω από το πολεοδομικό συγκρότημα στην έξοδο προς την Ανατολική Μακεδονία. Αποτέλεσμα της ελεύθερης έκτασης, οι νέοι, μεγάλοι οδικοί άξονες, κόμβοι και το Νοσοκομείο Παπαγεωργίου. Οι Παλιννοστούντες βρήκαν το πρόσφορο έδαφος με την ανοχή της κοινοτικής αρχής στα σύνορα με το Δήμο

Σταυρουπολης στη περιοχή της Νικόπολης όπου κατα χιλιάδες εγκαταστάθηκαν κτίζοντας μόνοι τους σε ομάδες δυόροφα σπίτια.

Με τη βοήθεια της κοινοτικής αρχής τους δόθηκε δωρεάν στην αρχή το ρεύμα, μετά το νερό και τώρα τους έχει γίνει από την πολεοδομία η νομιμοποίηση των κατοικιών τους.

Δήμος Ευόσμου

Ο Δήμος με τη μεγαλύτερη οικιστική ανάπτυξη της Δυτικής Θεσσαλονίκης. Κατά χιλιάδες, γηγενείς και Παλιννοστούντες, τελευταία λόγω των δανείων που λαμβάνουν από τις Τράπεζες (60.000€) ανά οικογένεια, αγοράζουν διαμερίσματα.

Κέντρο Εξυπηρέτησης Αλλοδαπών

Επίσης όπως οι υπόλοιποι Δήμοι έχουν γραφείο για τους αλλοδαπούς και τους παλιννοστούντες έτσι έχει και ο Δήμος Ευόσμου. Το γραφείο αυτό ασχολείται με τη παραλαβή δικαιολογητικών για χορήγηση και ανανέωση αδειών παραμονής.

Αντιδημαρχία Παιδείας και Πολεοδομίας

Ο Αντιδήμαρχος κ. Σ.Τοπαλίδης μόλις χθές (31/1/2006) δήλωσε στην ΝΕΠ της ΝΑΘ ότι ιδρύει 6 νηπιαγωγεία, 3 δημοτικά και 1 γυμνάσιο για το 2006, έτσι ώστε να προλάβει να κτίσει για να στεγάσει το μαθητικό δυναμικό της πληθυσμιακής έκρηξης του Δήμου Ευόσμου που συνεχίζεται αμείωτο τα τελευταία χρόνια λόγω της κατοίκησης και των γεννήσεων των οικογενειών των Παλιννοστούντων.

Επαρχία Λαγκαδά

Οι 14 Δήμοι της Επαρχίας Λαγκαδά που οι κατοικοί τους κυρίως ασχολούνταν με τη γεωργία και την κτηνοτροφία, εγκαταλείφθηκαν από τους κατοίκους τους οι οποίοι μετακόμισαν στη Θεσσαλονίκη.

Έτσι την τελευταία δεκαπενταετία προσπαθούν να προσελκύσουν για μόνιμη κατοικία Παλιννοστούντες. Τους προσφέρουν δωρεάν οικόπεδα πέρα όλων των άλλων που εφαρμόζουν οι αντίστοιχου μεγέθους Δήμοι.

Δήμος Εγνατίας: Παραχώρηση δωρεάν οικοπέδων στον οικισμό Βαγιοχώρι της πρώην Κοινότητας Νυμφόπετρας (Δήμαρχος Αθανασιάδης Γ.).

Δήμος Λαχανά: Παραχώρηση δωρεάν οικοπέδων στον οικισμό Καρτερές της πρώην Κοινότητας Λαχανά (Δήμαρχος + Πάσχος Δ. 2005).

Δήμος Αρέθουσας: Το ίδιο στη περιοχή του Δ.Δ. Μαυρούδας.

Δήμος Θέρμης

Γοργά αναπτυσσόμενος οικιστικά Δήμος με τεράστια έσοδα σε σχέση με το πληθυσμό του λόγω των νυκτερινών κέντρων, του Αεροδρομίου Μακεδονία και του Καζίνο REGENCY.

Κέντρο Εξυπηρέτησης Αλλοδαπών

Επίσης όπως οι υπόλοιποι Δήμοι έχουν γραφείο για τους αλλοδαπούς και τους παλιννοστούντες έτσι έχει και ο Δήμος Θέρμης. Το γραφείο αυτό ασχολείται με τη παραλαβή δικαιολογητικών για χορήγηση και ανανέωση αδειών παραμονής.

Στο Δήμο βρίσκονται αρκετές οικογένειες Παλιννοστούντων λόγω της εργασίας που προσφέρεται από μονάδες που λειτουργούν στο βιοτεχνικό πάρκο καθώς και στον άξονα του δρόμου προς Χαλκιδική. Οι προσφορές του Δήμου στους Παλιννοστούντες κυρίως έχουν σχέση με τα δίδακτρα στο ΙΕΚ Θέρμης, τη δωρεάν μεταφορά με λεωφορεία του Δήμου εντός των ορίων του καθώς και τη παροχή διακοπών για τα παιδιά τους τους καλοκαιρινούς μήνες, (Δήμαρχος κ. Θ.Παπαδόπουλος).

Δήμος Μίκρας

Κέντρο Εξυπηρέτησης Αλλοδαπών

Επίσης όπως οι υπόλοιποι Δήμοι έχουν γραφείο για τους αλλοδαπούς και τους παλιννοστούντες έτσι έχει και ο Δήμος Μίκρας. Το γραφείο αυτό ασχολείται με τη παραλαβή δικαιολογητικών για χορήγηση και ανανέωση αδειών παραμονής.

Στα όρια του συγκεκριμένου Δήμου οι Παλιννοστούντες είναι πολύ δύσκολο να αποκτήσουν δική τους κατοικία σε αυτή τη φάση λόγω του

υψηλού κόστους της (Δ.Δ. Πλαγιαρίου, Καρδίας και Τριλόφου). Έτσι κατοικούν κυρίως στα όρια άλλων Δήμων και στο Δ.Δ. Κάτω Σχολαρίου, απασχολούμενοι κυρίως με αγροτικές εργασίες και σε ανέγερση οικοδομών. Ο Δήμος στερούμενος προσωπικού κυρίως, αδυνατεί να προσφέρει ιδιαίτερη βοήθεια σε αυτούς (Δήμαρχος κ. Θ.Γκουστίλης).

Δήμος Θερμαϊκού

Σύμφωνα με την εισήγηση του Δημάρχου κ. Α.Ματζάρη, η επιλεγείσα περιοχή παρέμβασης αποτελεί περιοχή αστικής απαξίωσης, στο πλαίσιο του αστικού δορυφόρου. Τα βασικά χαρακτηριστικά της περιοχής είναι:

- Η ύπαρξη σοβαρών πολεοδομικών προβλημάτων που έχουν σχέση με παραβιάσεις των όρων δόμησης, την παλαιότητα των οικοδομών και την έλλειψη τεχνικών υποδομών.
- Η εγκατάσταση, τα τελευταία χρόνια μεγάλου αριθμού παλιννοστούντων και οικονομικών μεταναστών, λόγω του χαμηλού κόστους των ενοικίων, που προκύπτει από την παλαιότητα των κτιρίων και της μετατροπής των από κατοικίες παραθεριστικές σε μόνιμες κατοικίες.
- Η παντελής έλλειψη κοινωνικών υποδομών για την παιδεία, την υγεία, τον πολιτισμό και τον αθλητισμό, στην περιοχή παρέμβασης.
- Η λειτουργία πάνω από 100 επιχειρήσεων στην περιοχή, η πλειοψηφία των οποίων ανήκει στον κλάδο της εστίασης-διασκέδασης.
- Τα προβλήματα ηχορύπανσης, κυκλοφοριακής συμφόρησης και επιβάρυνσης του περιβάλλοντος που υπάρχουν στην περιοχή.
- Έντονα κυκλοφοριακά προβλήματα που προκαλούνται από τον μεγάλο αριθμό επισκεπτών, την έλλειψη χώρων στάθμευσης και την απουσία κυκλοφοριακής οργάνωσης.
- Τα παραπάνω επιβαρύνουν το περιβάλλον και υποβαθμίζουν την αρχιτεκτονική και πολεοδομική φυσιογνωμία της παραθαλάσσιας αυτής ζώνης.

Τα κοινωνικά χαρακτηριστικά της περιοχής παρέμβασης έχουν ως εξής:

- Ποσοστό 25,8% των κατοίκων είναι παλιννοστούντες και το 12,59% οικονομικοί μετανάστες.
- Αν και οι άνεργοι, αποτελούν το 5,6% του οικονομικά ενεργού πληθυσμού, οι γυναίκες αντιπροσωπεύουν το 69,2% των ανέργων,

οι παλιννοστούντες το 46,2% και οι οικονομικοί μετανάστες το 38,5%. Το 41,7% των ανέργων είναι άνεργοι 1-2 έτη και το 33,3% περισσότερο από 2 έτη.

- Όσον αφορά στις άλλες ευπαθείς κοινωνικές ομάδες, οι υπερήλικες αποτελούν το 13,27% του πληθυσμού, τα άτομα με αναπηρίες το 3,8% και οι μονογονεϊκές οικογένειες το 3% του συνόλου των οικογενειών.

Για την αντιμετώπιση της παραπάνω κατάστασης κρίνεται ιδιαίτερα αναγκαία η υλοποίηση ενός σχεδίου ανάπτυξης της περιοχής, μέσω του οποίου θα διευκολυνθεί ταυτόχρονα και η οικιστική και κοινωνική ένταξη της στον ευρύτερο αστικό χώρο του Δήμου Θερμαϊκού. Στις ανάγκες αυτές έρχεται να απαντήσει το **Σχέδιο Ολοκληρωμένης Αστικής-Ανάπτυξης**.

Κεντρικός στόχος του προγράμματος είναι η επικέντρωση της αναπτυξιακής προοπτικής στην περιοχή της παραθαλάσσιας αστικής οικιστικής ζώνης του Δήμου Θερμαϊκού, από την Περαία έως τους Νέους Επιβάτες (αποκλείοντας σε αυτή τη φάση την περιοχή μεταξύ των Ν.Επιβατών και της Αγ.Τριάδας). Ολοκληρωμένος χαρακτήρας του προγράμματος συνίσταται στο ότι αποβλέπει στην ταυτόχρονη βελτίωση των όρων ανάπτυξης της περιοχής σε 4 επίπεδα:

- Τεχνική υποδομή
- Αστική διαφάνεια
- Αστικές λειτουργίες
- Ανθρώπινο δυναμικό

Έτσι, στο Δήμο Θερμαϊκού προβλέπεται να γίνουν οι εξής εργασίες:

- **ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΑΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΛΑΣΗΣ:** Πεζοδρόμηση, ανάπλαση και δενδροφύτευση παραλιακής οδού, ανάπλαση όψεων κτιρίων παραλιακής ζώνης, υπογειοποίηση δικτύων ΔΕΗ - ΟΤΕ κόστους: 1.482.859 ευρώ ή 505.284.204 δρχ.
- **ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ:** Ανακατασκευή οδών, κατασκευή πεζοδρομίων, κατασκευή σταθμών επιβίβασης θαλάσσιας συγκοινωνίας, κατασκευή ποδηλατόδρομου κόστους: 767.553 ευρώ ή 261.543.685 δρχ.
- **ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ:** Δημιουργία εσωτερικού δικτύου αποχέτευσης, αντικατάσταση πεπαλαιωμένου δικτύου ύδρευσης κόστους: 633.891 ευρώ ή 215.998.358 δρχ.
- **ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ:** Δημόσια σημεία πρόσβασης στο διαδίκτυο και πληροφοριακό σύστημα κόστους: 147.908 ευρώ ή 50.399.651 δρχ.

- **ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ:**Κέντρο υποστήριξης της επιχειρηματικότητας γυναικών και νέων κόστους: 348.899 ευρώ ή 118.887.334 δρχ.
- **ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ:**Λυόμενη κατασκευή υποδομής υπαίθριων πολιτιστικών εκδηλώσεων, ανέγερση ιστορικού μνημείου κόστους: 182.407 ευρώ ή 62.155.185 δρχ.
- **ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ:**Κέντρο υποστήριξης της απασχόλησης των γυναικών, κέντρο υποστήριξης ευπαθών κοινωνικά ομάδων, συμβουλευτικός σταθμός γυναίκας και οικογένειας, λειτουργία παιδικού σταθμού κόστους: 743.445 ευρώ ή 253.328.883 δρχ.
- **ΠΡΟΚΑΤΑΡΤΙΣΗ - ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ:**Προκατάρτιση στην εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας, κατάρτιση ανέργων σε έργα τεχνικών αναπλάσεων, εκπαίδευση γυναικών στο σχεδιασμό επιχειρησιακού σχεδίου, εκπαίδευση επιχειρηματιών τουρισμού και εστίασης κόστους: 249.537 ευρώ ή 85.029.732 δρχ.
- **Προώθηση στην Απασχόληση-Αυτοαπασχόληση :**Προώθηση ανέργων στην απασχόληση, επιχορήγηση νέων θέσεων εργασίας, επιχορήγηση νέων επιχειρηματικών πρωτοβουλιών κόστους: 146.735 ευρώ ή 50.000.000 δρχ.
- **ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ - ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗ:**Οδηγός τοπικών επιχειρήσεων, ημερίδες προβολής των επιχειρήσεων κόστους: 88.041 ευρώ ή 30.000.000 δρχ.
- **ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΑΜΕΑ - ΗΛΙΚΙΩΜΕΝΩΝ:** κόστους: 58.694 ευρώ ή 20.000.000 δρχ.

Κέντρο Εξυπηρέτησης Αλλοδαπών

Επίσης στο Δήμο του Θερμαϊκού λειτουργεί το Κέντρο Εξυπηρέτησης Αλλοδαπών. Το γραφείο αυτό ασχολείται με τη παραλαβή δικαιολογητικών για χορήγηση και ανανέωση αδειών παραμονής.

Σύλλογοι Ποντίων

Στο Δήμο Θερμαϊκού υπάρχουν και σύλλογοι που έχουν ιδρύσει πολίτες Ποντιακής καταγωγής ώστε να υπάρχει μια γνωριμία και κάτι που να τους ενώνει μεταξύ τους. Αυτοί οι δύο Σύλλογοι είναι οι εξής:

- Σύλλογος Ποντίων «Εύξεινος Πόντος»
- Σύλλογος Ποντίων «Τραντέλληνες»

ΚΕΦΑΛΑΙΟ IV

Η ΕΡΕΥΝΑ ΚΑΙ ΤΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΗΣ

Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΩΝ ΔΗΜΩΝ ΤΗΣ ΘΕΣ/ΝΙΚΗΣ ΣΤΗΝ
ΥΠΟΔΟΧΗ, ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΕΠΑΝΕΝΤΑΞΗ ΤΩΝ
ΠΑΛΙΝΝΟΣΤΟΥΝΤΩΝ
(εμπειρική έρευνα)

Η εμπειρική έρευνα της εργασίας έγινε με ερωτηματολόγια, τα οποία δόθηκαν σε σχολεία. Στα ελληνικά δημοτικά, γυμνάσια και λύκεια υπάρχουν καταστάσεις μαθητών οι οποίοι είναι μετανάστες και παλιννοστούντες. Αυτές οι καταστάσεις είναι υποχρεωμένες να τις συμπληρώνουν οι γραμματείες των σχολείων από το Υπουργείο Παιδείας. Μέσω αυτής της στατιστικής κατάστασης βρήκα το δείγμα των ανθρώπων στο οποίο θα έδινα το ερωτηματολόγιο.

Πρόβλημα θα μου δημιουργούσε το ότι τα παιδιά του δημοτικού ίσως δεν ηξέραν ή δεν καταλάβαιναν ακριβώς τις ερωτήσεις για να απαντήσουν σωστά, ώστε να φτάσουμε κοντά σε μια πραγματικότητα. Επίσης οι μαθητές των γυμνασίων και των λυκείων δεν θα το έβλεπαν με σοβαρό μάτι και ή δεν θα το απαντούσαν, ή θα έδιναν λανθασμένες και ψεύτικες απαντήσεις με αποτέλεσμα τα στατιστικά στοιχεία που θα βρίσκαμε θα είχαν πολύ μεγάλη απόκλιση από την πραγματικότητα.

Η μόνη λύση ήταν να ζητηθεί από τα παιδιά, να συμπληρώσουν τα ερωτηματολόγια ρωτώντας για όλες τις ερωτήσεις τους γονείς τους ώστε να είναι τα στοιχεία πιο αληθινά και πιο σωστά γραμμένα απο τα παιδιά γιατί πολλοί γονείς δεν γνωρίζουν πολύ καλά τη γραφή της ελληνικής γλώσσας.

Το ερωτηματολόγιο το συγκεκριμένο έγινε με βάση κάποιων στοιχείων ενός ερωτηματολογίου που είχε δοθεί για να γίνει η απογραφή των Παλιννοστούντων ομογενών. Αυτού του ερωτηματολογίου υπεύθυνο ήταν το Υπουργείο Μακεδονίας-Θράκης και είχε δοθεί το Μάρτιο του 1997.

Σαν βάση ήταν το ερωτηματολόγιο αυτό αλλά με βάση και τους στόχους που είχαμε, συλλέξαμε τις πληροφορίες με σωστή διατύπωση που μας δίνουν σωστές ερωτήσεις και επακόλουθο είναι να είναι σωστές οι πληροφορίες για να βγούν και σωστά συμπεράσματα.

Το θέμα ήταν πολύ ευαίσθητο και έπρεπε να είναι όλα πολύ καλά σχεδιασμένα για να είναι αποδεκτό από όλους τους ανθρώπους. Επίσης οι έννοιες έπρεπε να είναι σαφείς και όχι διφορούμενες για να

καταλαβαίνουν τί τους ρωτάμε και όλοι όσοι θα το δούν να καταλάβουν το ίδιο πράγμα.

Υπήρχαν δύο σχέδια ερωτηματολογίου που η μόνη διαφορά τους ήταν ότι το ένα απευθυνόταν μόνο σε παλιννοστούντες που ήρθαν από την πρώην ΕΣΣΔ ενώ το δεύτερο ήταν για τους παλιννοστούντες που γύρισαν από άλλες χώρες. Όλα τα υπόλοιπα ήταν όμοια και για τις δύο κατηγορίες. Πιστεύω ότι η έρευνα που έγινε είναι πολύ κοντά στα πραγματικά αποτελέσματα. Τα σχολεία τα οποία βοήθησαν σε αυτή τη έρευνα με το να απαντήσουν στα ερωτηματολόγια είναι τα εξής: 1^ο και 2^ο Λύκεια Θεσσαλονίκης, το 1^ο Γυμνάσιο Ν.Επιβατών Θεσσαλονίκης, τα 1^ο και 2^ο Γυμνάσια Περαιάς Θεσσαλονίκης, το Γυμνάσιο Ν.Μηχανιώνας, το Λύκειο Ν.Μηχανιώνας και το 2^ο Γυμνάσιο Θέρμης.

Το ερωτηματολόγιο είναι χωρισμένο σε 10 ενότητες οι οποίες είναι:

- Η φυγή από την πρώην ΕΣΣΔ
- Εγκατάσταση
- Κατοικία
- Οικονομική ενίσχυση
- Εκπαιδευτικά προγράμματα
- Ελληνική γλώσσα
- Οικογένεια
- Εκπαίδευση
- Εργασία
- Προβλήματα

Αυτά τα θέματα μας δίνουν πολλά στοιχεία για τη ζωή αυτών των ανθρώπων πριν έρθουν και κατα πόσο άλλαξε η ζωή τους με τον ερχομό τους πίσω στην Ελλάδα. Τα ερωτηματολόγια ζητούσαν και στοιχεία προσωπικά όπως ονοματεπώνυμο κ έτος γεννήσεως, κάτι που δυσκόλεψε άκομη περισσότερο στην συμπλήρωση αυτών γιατί θεώρησαν κάποιοι ότι παρεμβαίνω σε προσωπικά στοιχεία και ήταν πολλοί αυτοί που δεν δέχτηκαν να το συμπληρώσουν. Σύνολο είναι 100 δείγματα παλιννοστούντων κάτι που βοηθάει πάρα πολύ στο να βγαίνουν πιο ευκολα τα στατιστικά στοιχεία και να συγκριθούν με τα ποσοστά προς το 100%

1.Φυγή απο την πρώην ΕΣΣΔ/ Επιστροφή στην Ελλάδα

Η πρώτη ερώτηση ήταν από ποιά χώρα είτε της πρώην ΕΣΣΔ είτε κάποια άλλη χώρα επιστρέψανε για να ζήσουν στην Ελλάδα; Οι

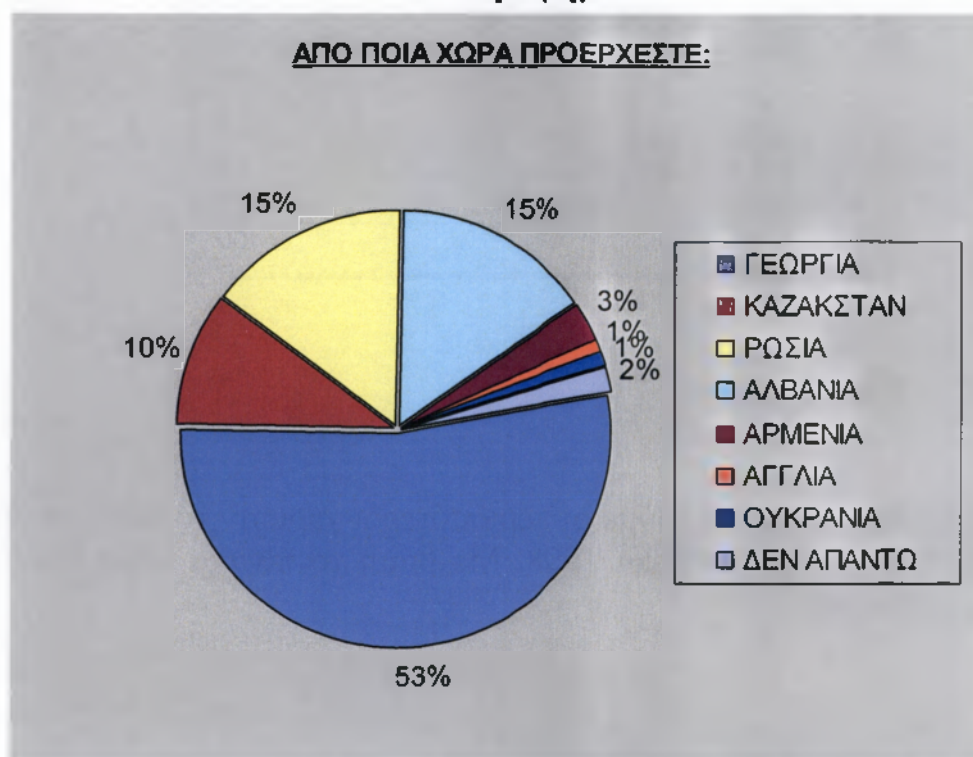
απαντήσεις ενώθηκαν όλες μαζί και με βάση τις απαντήσεις βγήκαν τα εξής στοιχεία που φαίνονται στο παρακάτω πίνακα:

Πίνακας 7
ΑΠΟ ΠΟΙΑ ΧΩΡΑ ΕΠΙΣΤΡΕΨΑΤΕ;

ΧΩΡΑ	Δείγμα
ΓΕΩΡΓΙΑ	53
ΚΑΖΑΚΣΤΑΝ	10
ΡΩΣΙΑ	15
ΑΛΒΑΝΙΑ	15
ΑΡΜΕΝΙΑ	3
ΑΓΓΛΙΑ	1
ΟΥΚΡΑΝΙΑ	1
ΔΕΝ ΑΠΑΝΤΩ	2
ΣΥΝΟΛΟ	100

Με βάση αυτό το πίνακα έγινε και το αντίστοιχο γράφημα που με μια ματιά μας δείχνει από ποιο μέρος γύρισαν οι περισσότεροι παλιννοστούντες. Είναι εμφανές ότι οι περισσότεροι επιστρέψανε από τη Γεωργία, μετά έρχονται η Ρωσία με την Αλβανία, το Καζακστάν και τέλος με μικρό ποσοστό από την Αρμενία, Αγγλία, Ουκρανία και κάποιοι που δεν απάντησαν σε αυτή την ερώτηση

Γράφημα 1

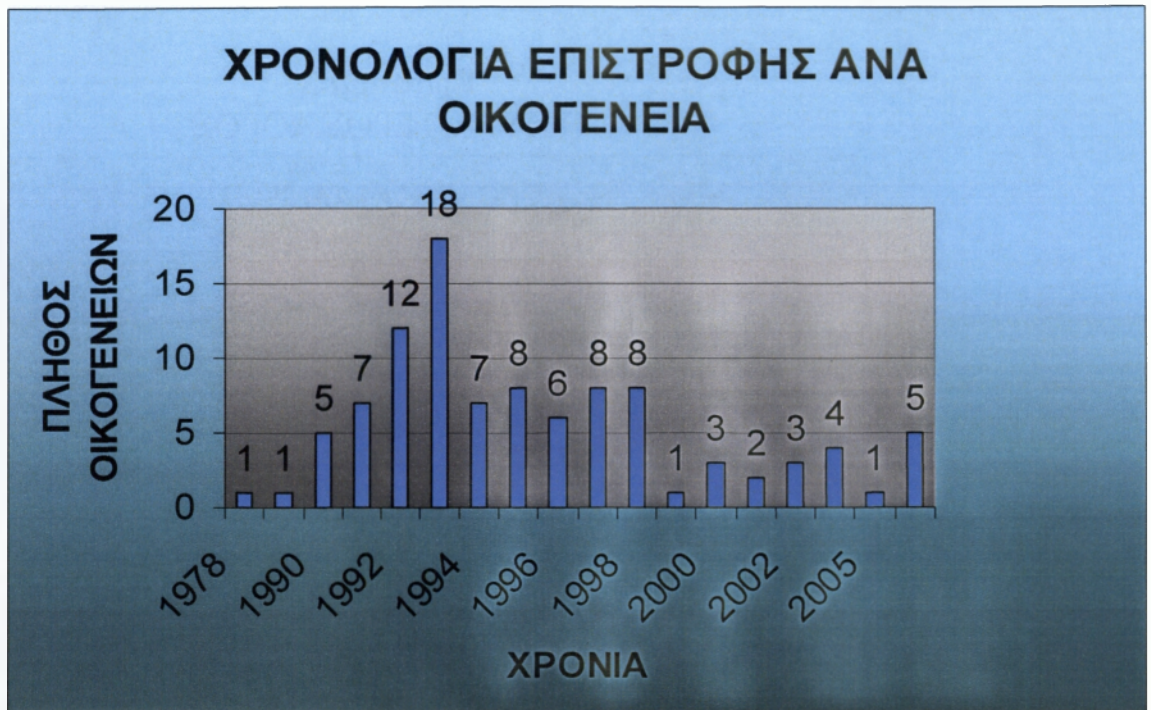
Η δεύτερη ερώτηση που τους έγινε πάνω σε αυτό το θέμα ήταν η χρονολογία κατά την οποία επιστρέψανε στην Ελλάδα. Αυτή η ερώτηση έγινε για να δούμε σε ποιο μεταναστευτικό κύμα ανήκουν οι άνθρωποι που ερωτηθήκαν. Τα στοιχεία συγκεντρώθηκαν και δημιουργήθηκε ο εξής πίνακας:

Πίνακας 8
ΠΟΙΑ ΧΡΟΝΙΑ ΕΠΙΣΤΡΕΨΑΤΕ;

1978	1
1989	1
1990	5
1991	7
1992	12
1993	18
1994	7
1995	8
1996	6
1997	8
1998	8
1999	1
2000	3
2001	2
2002	3
2003	4
2005	1
Δεν απαντώ	5
ΣΥΝΟΛΟ	100

Όπως μπορούμε να δούμε οι περισσότεροι γύρισαν το 1993 και το 1992 και μετά 1995, 1997 και 1998. Με βάση το πίνακα έγινε και το παρακάτω γράφημα.

Γράφημα 2

Η Τρίτη ερώτηση είναι καθοδηγητική. Αυτό σημαίνει ότι υπάρχουν κάποιες απαντήσεις και το αντιπροσωπευτικό δείγμα πρέπει να διαλέξει ανάμεσα σε αυτές τις απαντήσεις. Στο ένα ερωτηματολόγιο είναι η ερώτηση 1.3 και στο δεύτερο είναι η ερώτηση 1.4. Η ερώτηση λοιπόν που έγινε είναι να διαλέξουν τους τρεις κυριότερους λόγους για τους οποίους φύγανε απο τη χώρα που ζούσαν και επιστρέψανε στην Ελλάδα. Οι λόγοι που υπάρχουν σαν απαντήσεις είναι οι εξής:

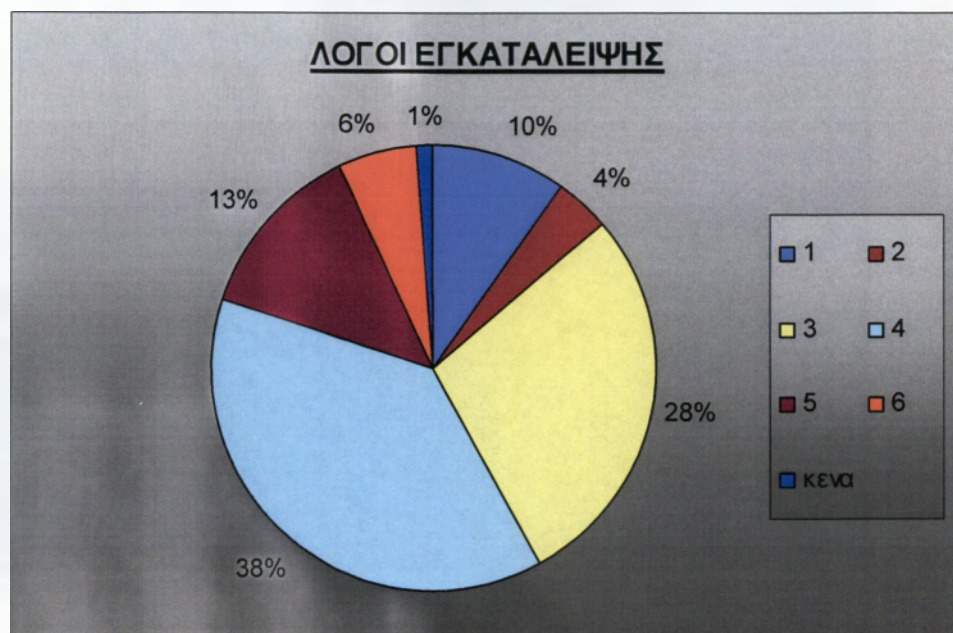
1. Εμφύλιος πόλεμος
2. Τρομοκρατία
3. Ανεργία
4. Ήθελα να έρθω στην Ελλάδα
5. Ακολούθησα τους συγγενείς μου
6. Άλλοι λόγοι

Πίνακας 9
ΤΡΕΙΣ ΚΥΡΙΟΤΕΡΟΙ ΛΟΓΟΙ

	1	2	3	4	5	6	ΚΕΝΑ
1ος λογος	10	4	28	38	13	6	1
2ος λογος	0	5	7	27	30	2	29
3ος λογος	0	1	6	5	18	28	42

Για κάθε λόγο με βάση τις έξι απαντήσεις έχουν γίνει τα εξής τρία γραφήματα.

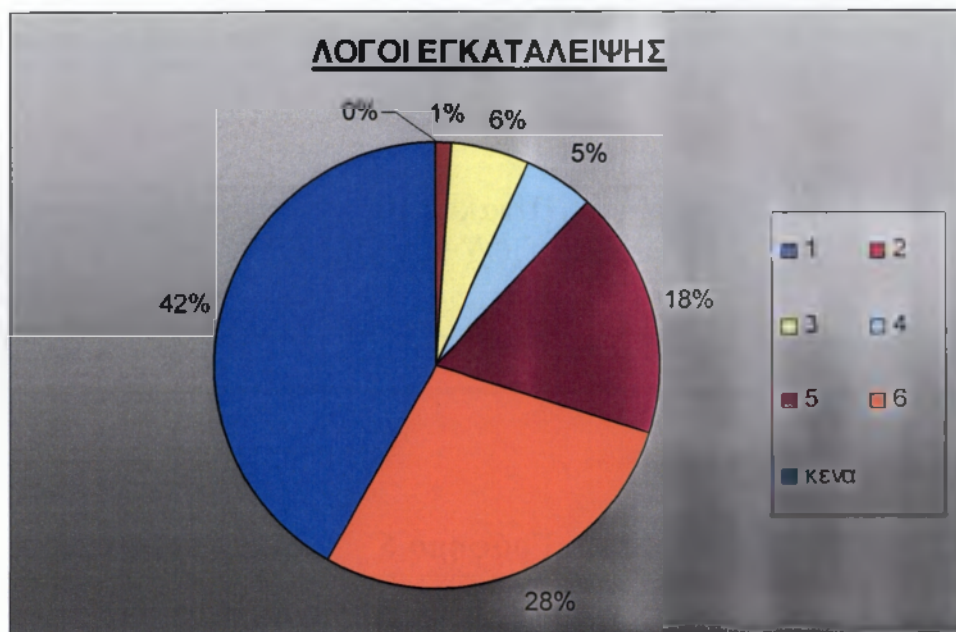
Γράφημα 3
Ο ΚΥΡΙΟΤΕΡΟΣ ΛΟΓΟΣ

Γράφημα 4
Ο ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΚΥΡΙΟΤΕΡΟΣ ΛΟΓΟΣ

Γράφημα 5
Ο ΤΡΙΤΟΣ ΚΥΡΙΟΤΕΡΟΣ ΛΟΓΟΣ

Σαν κυριότερο λόγο για να φύγουν από το μέρος που ζούσαν και να επιστρέψουν στην Ελλάδα το 38% απάντησε ότι απλά ήθελε να έρθει στην Ελλάδα και για το 28% πιο σημαντικός λόγος ήταν η ανεργία.

Σαν δεύτερο κυριότερο λόγο απάντησαν το 30% ότι ακολούθησαν τους συγγενείς τους και το 27% ότι ήθελαν να έρθουν στην Ελλάδα. Οι υπόλοιπες απαντήσεις έχουν πολύ μικρά ποσοστά. Πολλοί δεν απάντησαν καν για το δεύτερο σημαντικό λόγο. 29% του αντιπροσωπευτικού δείγματος δεν ανταποκρίθηκε σε αυτό το ερώτημα.

Σαν τρίτο κυριότερο λόγο απάντησαν το 28% άλλους λόγους και το 42% δεν απάντησαν. Το υπόλοιπο 30% μοιράστηκε στους υπόλοιπους λόγους σε μικρά ποσοστά.

Η τέταρτη και τελευταία ερώτηση αυτής της ενότητας είναι αν υπάρχουν συγγενείς πρώτου βαθμού που να μένουν ακόμα εκεί και αν ναι τί συγγένεια έχουν και αν σκοπεύουν να έρθουν να μείνουν και αυτοί στην Ελλάδα. Είναι μια πολύ κρίσιμη ερώτηση για να βγεί ένα συμπέρασμα κατά πόσο έχουν τελειώσει τα μεταναστευτικά κύματα και αν πρόκειται να επιστρέψουν και άλλοι παλιννοστούντες πίσω στην

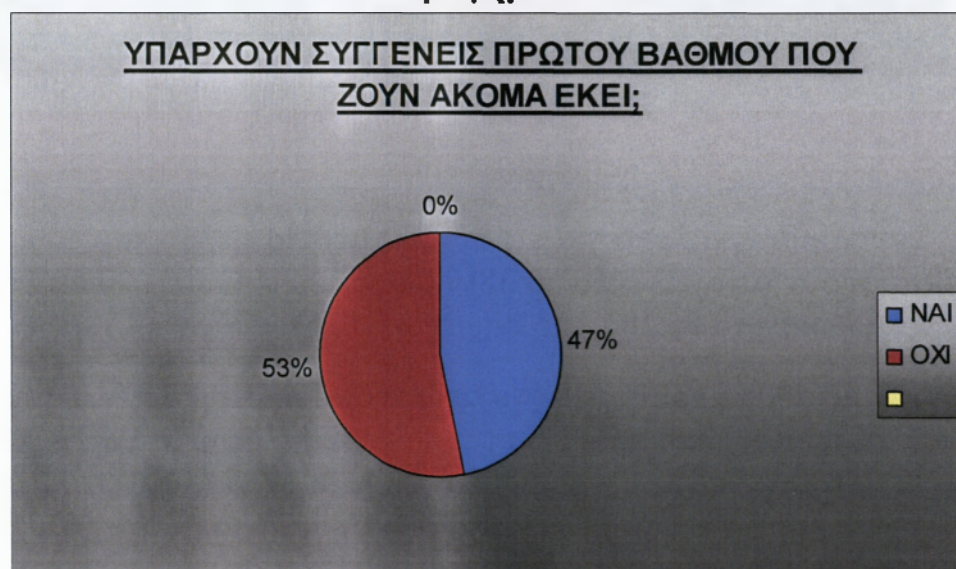
Ελλάδα. Σαν πρώτη ερώτηση είναι αν υπάρχουν συγγενείς πρώτου βαθμού που να μένουν ακόμα εκεί.

Με βάση τα συγκεντρωμένα στοιχεία δημιουργήθηκε ο εξής πίνακας και το παρακάτω γράφημα.

Πίνακας 10
ΥΠΑΡΧΟΥΝ ΣΥΓΓΕΝΕΙΣ ΠΟΥ ΝΑ ΜΕΝΟΥΝ ΑΚΟΜΑ ΕΚΕΙ;

	ΝΑΙ	ΟΧΙ
ΥΠΑΡΧΟΥΝ ΣΥΓΓΕΝΕΙΣ	47	53

Γράφημα 6

Με βάση αυτό το γράφημα βλέπουμε ότι το 47% έχει συγγενείς πρώτου βαθμού που ζούν ακόμα εκεί. Το 53% δεν έχει συγγενείς πρώτου βαθμού. Το κίτρινο κουτάκι ήταν γι'αυτούς που δεν θα απαντούσαν. Ευτυχώς δεν υπήρχε αναπάντητη ερώτηση.

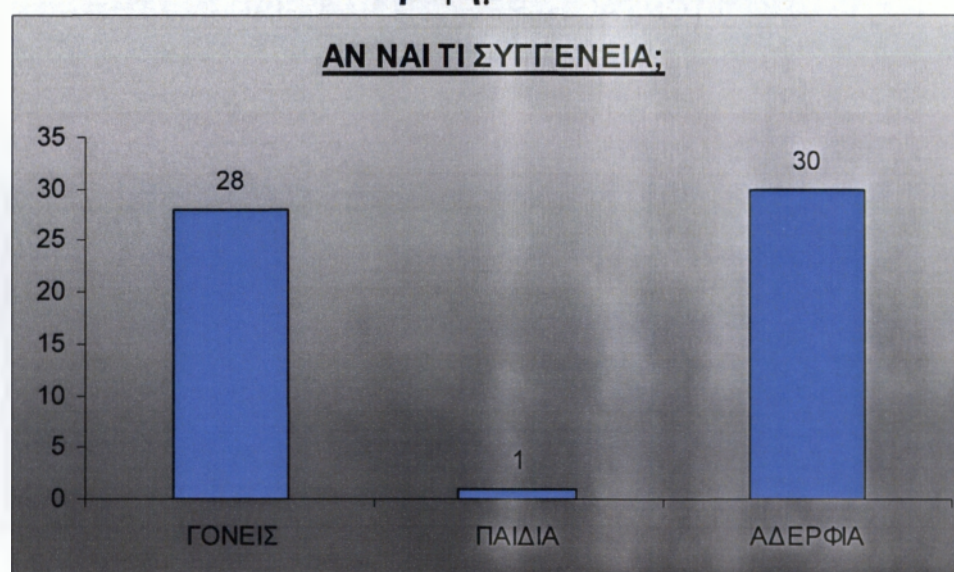
Από το 47% το οποίο απάντησε ότι έχει συγγενείς απο εκεί που επέστρεψε στην Ελλάδα, τους ζητήθηκε να μας συμπληρώσουν σε καθοδηγητικές απαντήσεις αν είναι αυτοί γονείς, παιδιά, αδέρφια. Τα αποτελέσματα φυσικά ήταν παραπάνω από 47 γιατί υπήρξαν άτομα τα οποία είχαν απο δυο ειδών συγγενειες στην χώρα απο την οποία φύγανε. Τα αποτελέσματα ήταν τα εξής:

Πίνακας 11
ΤΙ ΣΥΓΓΕΝΕΙΑ ΕΧΕΤΕ ΜΕ ΑΥΤΟΥΣ ΠΟΥ ΜΕΝΟΥΝ
ΑΚΟΜΑ ΕΚΕΙ;

	ΓΟΝΕΙΣ	ΠΑΙΔΙΑ	ΑΔΕΡΦΙΑ
ΑΠΟ ΤΟΥΣ 47	28	1	30

Απο τις 47 οικογένειες που ερωτήθηκαν σε αυτή την ερώτηση οι 28 έχουν τους γονείς τους εκεί, ένας έχει το παιδί του και 30 έχουν τα αδέρφια τους.

Γράφημα 7

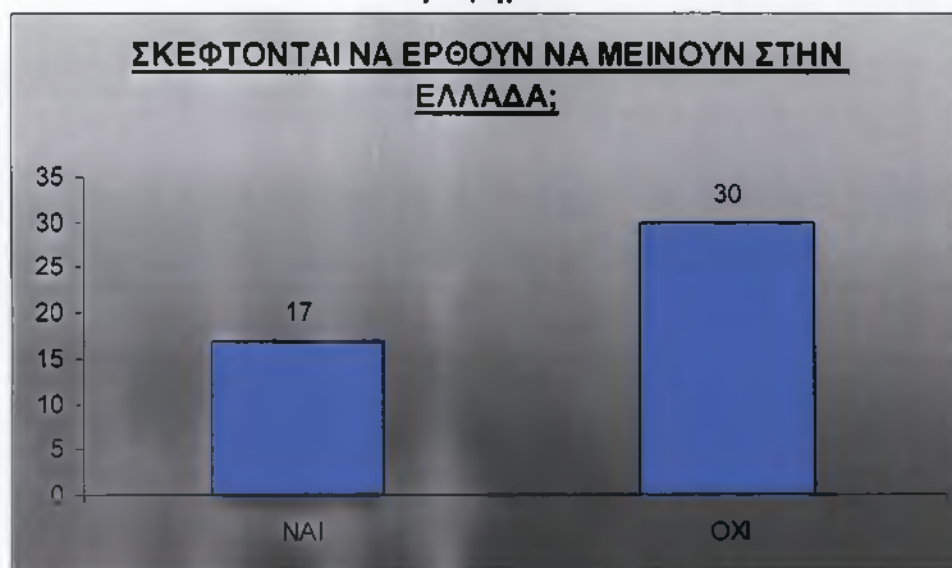

Η επόμενη ερώτηση όπως αναφέραμε και πιο πάνω είναι πολύ σημαντική γιατί μας δείχνει αν τελείωσαν τα μεταναστευτικά κύματα ή αν πρόκειται να προσέλθουν στην Ελλάδα και άλλοι παλινοστούντες από διάφορες χώρες. Η ερώτηση αυτή βέβαια βασίζεται και στην προηγούμενη ερώτηση. Δηλαδή αν υπάρχουν συγγενείς που να σκέφτονται να έρθουν και αυτοί να μείνουν στην Ελλάδα. Από τους 47 που έχουν συγγενείς ακόμα στη χώρα που έφυγαν, των 17 σκέφτονται να έρθουν και οι συγγενείς στην Ελλάδα και των 30 όχι. Άρα μπορούμε να πούμε ότι περιμένουμε ακόμα ένα μικρό μεταναστευτικό κύμα τα επόμενα χρόνια.

Πίνακας 12
ΑΝ ΝΑΙ ΣΚΕΦΤΟΝΤΑΙ ΝΑ ΕΡΘΟΥΝ ΝΑ ΜΕΙΝΟΥΝ
ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ;

	ΝΑΙ	ΟΧΙ
ΣΚΕΦΤΟΝΤΑΙ ΝΑ ΕΡΘΟΥΝ?	17	30

Γράφημα 8

Εδώ τελείωσε η πρώτη ενότητα κατά την οποία μελετήθηκαν οι χώρες από τις οποίες έφυγαν οι παλιννοστούντες για να επιστρέψουν στην Ελλάδα, σε ποιο μεταναστευτικό κύμα ανήκουν, δηλαδή τη χρονολογία που επέστρεψαν στην Ελλάδα. Επίσης με βάση το ερωτηματολόγιο μάθαμε τους βασικότερους λόγους για τους οποίους φύγαν από τη χώρα που ζούσαν για να γυρίσουν πίσω στην Ελλάδα. Συγκεντρώθηκαν ωστόσο και στοιχεία για το ποσοστό που αυτοί οι άνθρωποι έχουν αφήσει τους συγγενείς πρώτου βαθμού πίσω και μας ενημερώνουν για την συγγένεια που έχουν μεταξύ τους και αν οι ίδιοι επιθυμούν και σκέφτονται να γυρίσουν και αυτοί πίσω στην Ελλάδα.

2.Εγκατάσταση στην Ελλάδα

Σκοπός αυτής της δεύτερης ενότητας του ερωτηματολογίου είναι να φτάσουμε λίγο την πραγματικότητα στο γιατί εγκαταστάθηκαν οι ερωτούμενοι στο μέρος αυτό στο οποίο μένουν σήμερα δίνοντας κάποιες πιθανές απαντήσεις, για να τους καθοδηγήσουν. Επίσης αν είναι γραμμένοι στο Δήμο που μένουν και πού θα ήθελαν να κατοικήσουν μόνιμα.

Θα αναφερθούμε τώρα στην πρώτη ερώτηση στην οποία έχουν δοθεί κάποιες απαντήσεις καθοδηγητικές. Οι απαντήσεις είναι 8 και είναι οι εξής:

1. Έχω συγγενείς
2. Έχω φίλους
3. Έχω συγχωριανούς
4. Βρήκα ευκολότερα εργασία
5. Μας δέχτηκαν καλύτερα
6. Μας έδωσαν οικόπεδα
7. Μας έδωσαν σπίτια
8. Άλλη αιτία

Ζητήθηκε από το αντιπροσωπευτικό δείγμα να υποδείξει τους τρεις σημαντικότερους λόγους από τους 8 στην ερώτηση γιατί εγκατασταθήκατε στο μέρος αυτό στο οποίο μένετε σήμερα. Μαζεύτηκαν οι απαντήσεις και συμπληρώθηκε ο εξής πίνακας:

Πίνακας 13

**ΙΕΡΑΡΧΙΣΗ ΤΗΣ ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΛΟΓΩΝ
ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΣΤΗΝ ΤΟΠΟΘΕΣΙΑ ΠΟΥ ΜΕΝΟΥΝ ΣΗΜΕΡΑ**

	1	2	3	4	5	6	7	8	κενα
1ος λογος	70	6	3	9	5	0	0	7	0
2ος λογος	6	33	3	9	9	4	0	7	29
3ος λογος	1	3	14	6	13	3	5	15	40

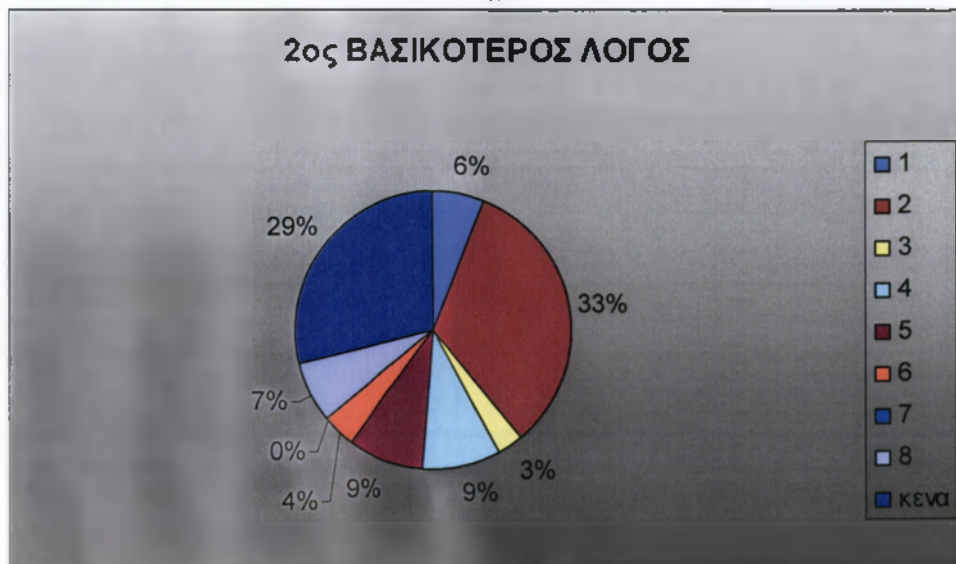
Στο βασικότερο λόγο το 70% απάντησε ότι εγκαταστάθηκε στο μέρος αυτό που μένει σήμερα γιατί έχει συγγενείς. Το 9% βρήκε ευκολότερα εργασία και τα υπόλοιπα 21% μοιράστηκε με μικρά ποσοστά στους άλλους λόγους. Έτσι διαμορφώθηκε το εξής γράφημα:

Γράφημα 9

Σαν δεύτερο κυριότερο λόγο οι παλινοστούντες που ερωτήθηκαν βρήκαν σημαντικότερο οι 33 ότι έχουν φίλους και οι 29 δεν απάντησαν καθόλου. Αρκετοί ήρθαν γιατί βρήκαν πιο ευκολα δουλειά και άλλοι γιατί τους δέχτηκαν καλύτερα. Οι υπόλοιποι λόγοι έχουν πολύ μικρό ποσοστό.

Γράφημα 10

Για τρίτο σημαντικότερο λόγο επιλέξανε 15% άλλοι αιτία, 14% έχουν συγχωριανούς, το 40% δεν απάντησαν και τα υπόλοιπα ποσοστά μοιράστηκαν στους άλλους λόγους.

Γράφημα 11

Η δεύτερη ερώτηση αυτής της ενότητας είναι αν οι ερωτούμενοι της έρευνας είναι γραμμένοι στο Δήμο ή στη Κοινότητα στην οποία μένουν σήμερα. Η ερώτηση είναι κλειστού τύπου και οι απαντήσεις που δίνονται είναι δύο (Ναι και Όχι). Τα αποτελέσματα είναι τα εξής:

Πίνακας 14

ΕΙΝΑΙ ΓΡΑΜΜΕΝΟΙ ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΠΟΥ ΜΕΝΟΥΝ;

	ΝΑΙ	ΟΧΙ
ΕΙΝΑΙ ΓΡΑΜΜΕΝΟΙ ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΠΟΥ ΜΕΝΟΥΝ	84	16

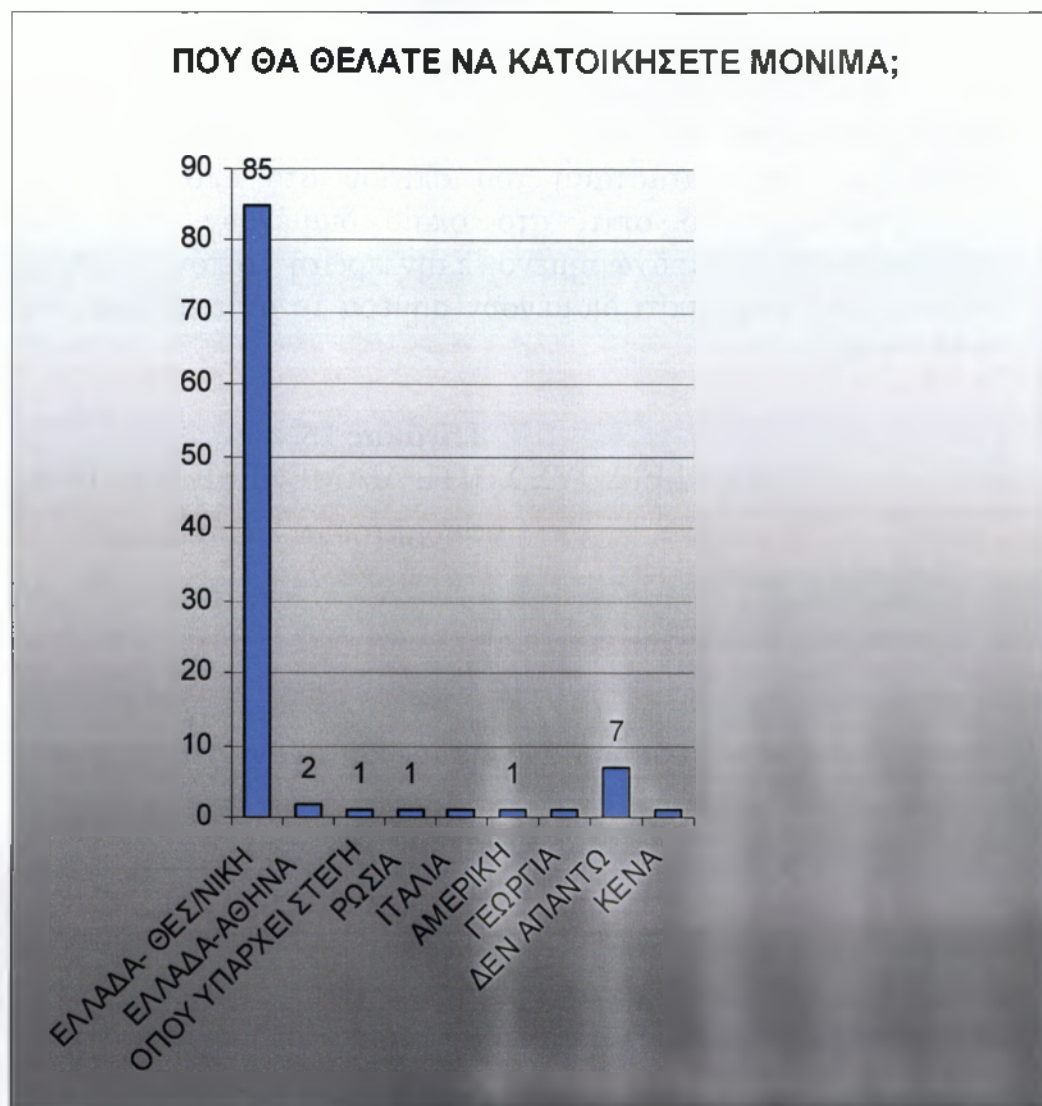
Γράφημα 12

Όπως βλέπουμε από τους ερωτούμενους οι 84 είναι γραμμένοι στο Δήμο στο οποίο μένουν. Το υπόλοιπο 16% είναι γραμμένοι σε άλλους Δήμους της Ελλάδας όπως μερικοί είναι γραμμένοι στην Αττική και άλλοι στη Θράκη-Ξάνθη.

Η Τρίτη και τελευταία ερώτηση αυτής της ενότητας ήταν που θα ήθελαν να κατοικήσουν μόνιμα και αυτό για να βγάλουμε συμπεράσματα αν και κατα πόσο είναι ευχαριστημένοι στο μέρος στο οποίο κατοικούν μόνιμα σήμερα. Με βάση τις απαντήσεις τους δημιουργήθηκε το παρακάτω γράφημα:

Γράφημα 13

Απο ότι καταλάβαμε οι παλιννοστούντες που ερωτήθηκαν σε αυτήν την ερώτηση είναι πολύ ευχαριστημένοι για την τοποθεσία στην οποία μένουν σήμερα. Το 85% θα ήθελαν να μένουν στο ίδιο μέρος στο οποίο μένουν σήμερα. Το 7% δεν απάντησαν, και οι υπόλοιποι 8% είναι μοιρασμένοι σε άλλες τοποθεσίες. Αυτές οι τρεις ερωτήσεις ήταν που ρωτήθηκαν σε σχέση με την εγκατάστασή τους και σε σχέση με τους λόγους για τους οποίους εγκαταστάθηκαν εκεί που εγκαταστάθηκαν.

3.Κατοικία

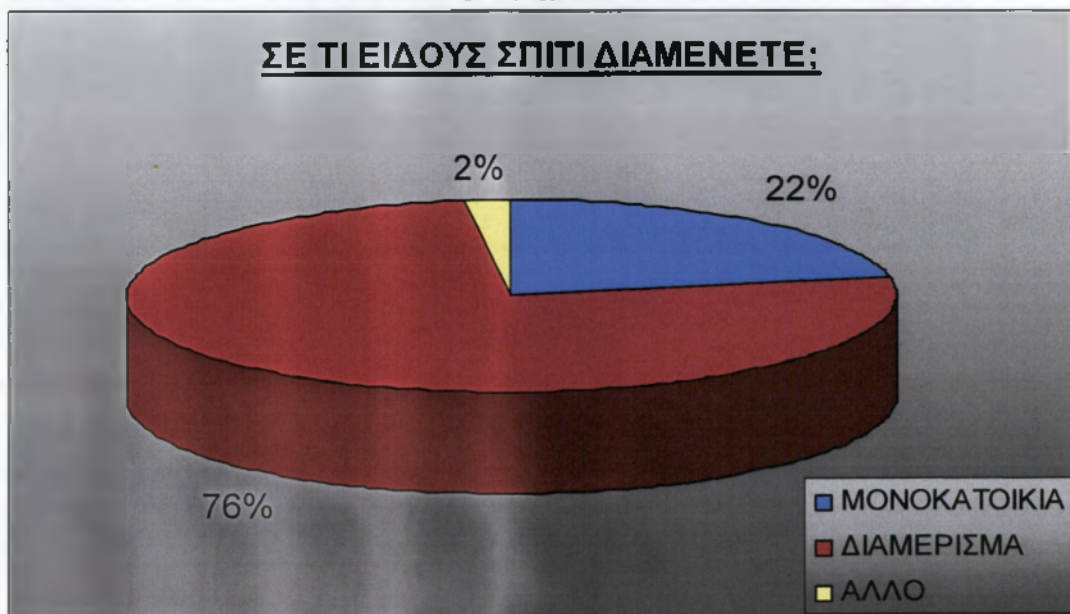
Η Τρίτη ενότητα είναι σχετική με τη κατοικία των παλιννοστούντων σε είδος (μονοκατοικία, διαμέρισμα ή οτιδήποτε άλλο), και στη κατάσταση του σπιτιού στο οποίο μένουν. Επίσης ερωτήθηκαν αν το σπίτι στο οποίο διαμένουν είναι ιδιόκτητο ή ενοικιαζόμενο ή παραχωρημένο. Στην πρώτη λοιπόν ερώτηση η οποία είναι σε τί είδους σπίτι διαμένουν σήμερα το αντιπροσωπευτικό δείγμα απάντησε:

Πίνακας 15
ΣΕ ΤΙ ΕΙΔΟΥΣ ΣΠΙΤΙ, ΔΙΑΜΕΝΕΤΕ ΣΗΜΕΡΑ;

	ΜΟΝΟΚΑΤΟΙΚΙΑ	ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ	ΑΛΛΟ
ΣΕ ΤΙ ΕΙΔΟΥΣ ΣΠΙΤΙ ΔΙΑΜΕΝΕΤΕ	22	76	2

Και με βάση το Πίνακα δημιουργήσαμε και το αντίστοιχο γράφημα:

Γράφημα 14

Από το πίνακα και το διάγραμμα συμπεραίνουμε ότι το 76% κατοικούν σε διαμέρισμα, το 22% σε μονοκατοικία και το 2% σε κάτι άλλο. Αυτό το ποσοστό ίσως δεν είναι και πολύ αντιπροσωπευτικό γιατί οι παλιννοστούντες που ερωτήθηκαν κατοικούν σε δύο Δήμους που ανήκουν μεν στον Νομό Θεσσαλονίκης αλλά δεν είναι στο κέντρο που

αναγκαστικά διαμένεις σε διαμερίσματα μεγάλων πολυκατοικιών. Εκεί που διαμένουν τα περισσότερα σπίτια είναι μονοκατοικίες και όχι διαμερίσματα. Οπότε υπάρχει μια μικρή απόκλιση σίγουρα από την πραγματικότητα κατα την οποία τα διαμερίσματα θα ήταν ακόμη πιο μεγάλο ποσοστό σε σχέση με τη μονοκατοικία.

Η δεύτερη ερώτηση της ενότητας αυτής είναι σε ποιά κατάσταση είναι το σπίτι στο οποίο μένουν σήμερα. Είναι κλειστή ερώτηση και έχουν να διαλέξουν ανάμεσα σε 4 απαντήσεις οι οποίες είναι:

- Πολύ καλή
- Καλή
- Μέτρια
- Κακή

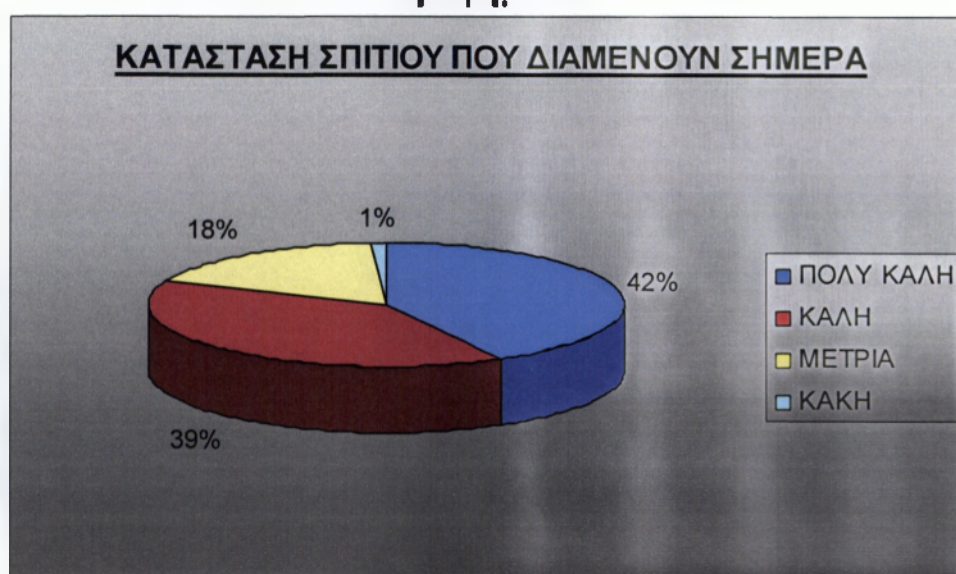
Τα αποτελέσματα ήταν τα εξής:

Πίνακας 16
ΠΟΙΑ ΕΙΝΑΙ Η ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΣΠΙΤΙΟΥ ΠΟΥ
ΜΕΝΕΤΕ ΣΗΜΕΡΑ;

	ΠΟΛΥ ΚΑΛΗ	ΚΑΛΗ	ΜΕΤΡΙΑ	ΚΑΚΗ
Η ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΣΠΙΤΙΟΥ ΣΑΣ ΕΙΝΑΙ;	42	39	18	1

Με βάση αυτό το πίνακα έγινε και το εξής γράφημα:

Γράφημα 15

Από το γράφημα 15 παίρνουμε τα εξής στοιχεία:

Το 42% του ερωτηθέμενου πλήθους μένει σε σπίτι που βρίσκεται σε πολύ καλή κατάσταση, το 39% σε σπίτι που είναι σε καλή κατάσταση, το 18% κατοικεί σε μέτριας κατάστασης σπίτια και το 1% σε κακής κατάστασης σπίτι. Επομένως το 81% μένουν σε καλής ή πολύ καλής κατάστασης σπίτια, κάτι που δείχνει ότι είναι πολύ ευχαριστημένοι με αυτό που έχουν και ζούν χωρίς στεγαστικά προβλήματα. Το ποσοστό των μη ευχαριστημένων είναι πολύ μικρό ως προς το σύνολο.

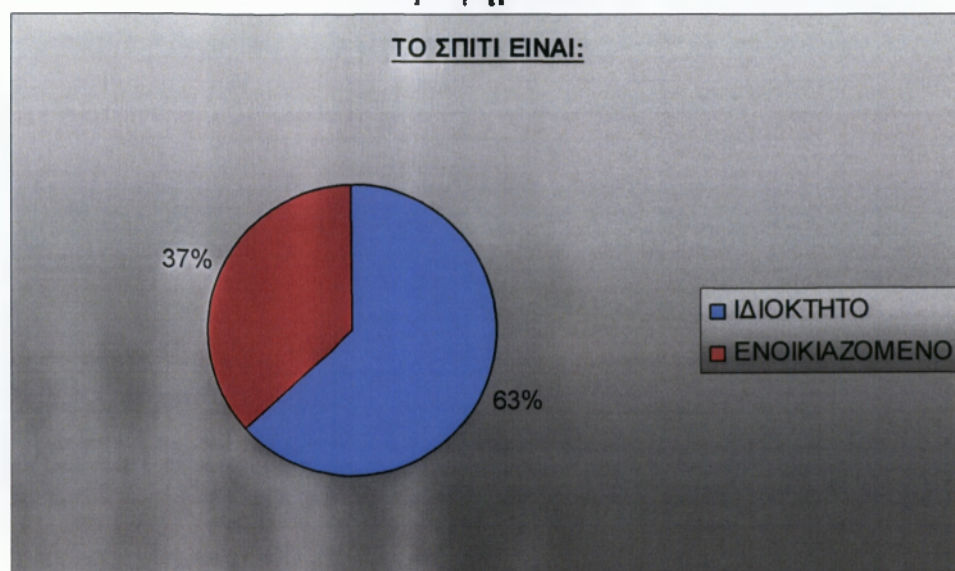
Η Τρίτη και τελευταία ερώτηση της ενότητας αυτής που ασχολείται με την κατοικία του δείγματος των παλιννοστούντων, είναι αν το σπίτι στο οποίο μένουν είναι ιδιόκτητο, ενοικιαζόμενο ή παραχωρημένο. Οι απαντήσεις δίνονται στο ερωτηματολόγιο και επιλέγουν ανάμεσα σε αυτές τις τρεις απαντήσεις. Το δείγμα απάντησε:

Πίνακας 17
ΤΟ ΣΠΙΤΙ ΠΟΥ ΜΕΝΕΤΕ ΕΙΝΑΙ;

	ΙΔΙΟΚΤΗΤΟ	ΕΝΟΙΚΙΑΖΟΜΕΝΟ	ΠΑΡΑΧΩΡΗΜΕΝΟ
ΤΟ ΣΠΙΤΙ ΕΙΝΑΙ:	63	37	0

Με βάση αυτό το πίνακα έγινε και το εξής γράφημα:

Γράφημα 16

Το 63% μένει σε ιδιόκτητο σπίτι, ενώ το 37% σε ενοικιαζόμενο. Από τις πρώτες ενέργειες των ανθρώπων που γύρισαν στην Ελλάδα ήταν

να βρουν σπίτια για να αγοράσουν με τα επιδόματα που τους έδινε το Κράτος και με τις τραπεζικές ευκολίες που είχανε στο να πάρουν εύκολα στεγαστικά δάνεια για να φτιάξουν τις κατοικίες τους. Η απάντηση παραχωρημένο που δεν απαντήθηκε και είχε μηδενικό ποσοστό είναι η ευκολία του κράτους να έχει κάποια σπίτια που τα χορηγούσε-παραχωρούσε σε οικογένειες παλιννοστούντων για το πρώτο εξάμηνο δίνοντας τους λύση και βοήθεια στο να έχουν μια στέγη μέχρι να βρουν εργασία και δική τους κατοικία. Αυτό το πρόγραμμα έδινε πολύ μεγάλη βοήθεια και ώθηση στους παλιννοστούντες ώστε να κάνουν το μεγάλο βήμα και να γυρίσουν και πάλι πίσω στην Ελλάδα.

4.Οικονομική Ενίσχυση

Σε αυτήν την ενότητα ενδιαφερθήκαμε αν, και τί ποσά οικονομικής ενίσχυσης πήραν από τη στιγμή που ήρθαν στην Ελλάδα ως σήμερα από τις Κρατικές Υπηρεσίες. Επίσης μας απασχολούσε και θέλαμε να μάθουμε αν έχουν πάρει τραπεζικά δάνεια για αγορά και κατασκευή οικοπέδου και κατοικίας ή οτιδήποτε άλλο δάνειο που χρησιμοποίησαν για κάποιο σκοπό. Φυσικά θα θέλαμε να μάθουμε αν είναι ευχαριστημένοι με την οικονομική ενίσχυση που τους δόθηκε από το Ελληνικό Κράτος. Έτσι σαν τελευταία ερώτηση της ενότητας υπάρχει αυτή που θα καταλάβουμε αν είναι ικανοποιημένοι και πόσο, με βάση τρεις απαντήσεις που τους δίνονται.

Καταρχήν η πρώτη ερώτηση της ενότητας αυτής του ερωτηματολογίου είναι τί οικονομική ενίσχυση πήρανε απο τις Κρατικές Υπηρεσίες από τη στιγμή που ήρθαν στην Ελλάδα μέχρι τώρα.

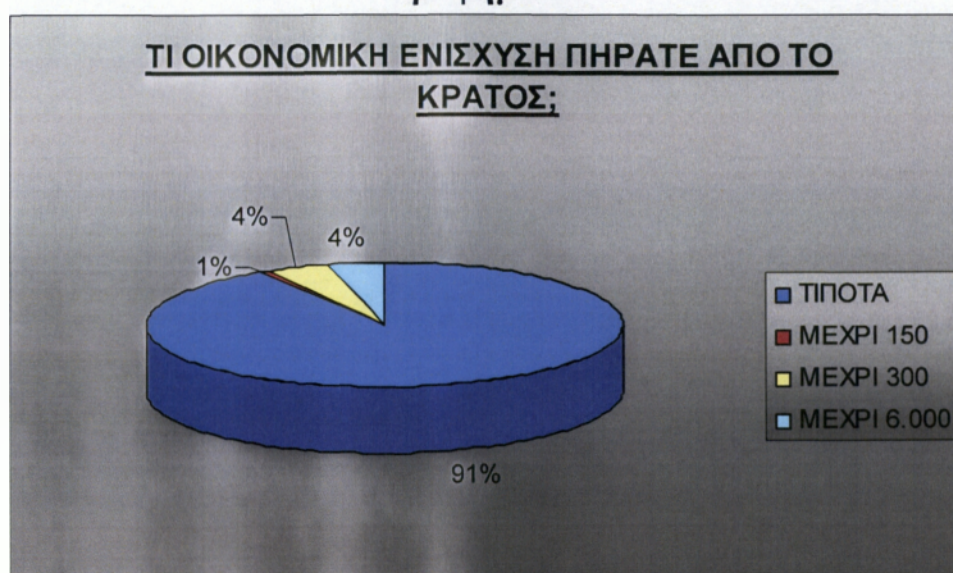
Συγκεντρώθηκαν οι απαντήσεις και είναι οι εξής:

Πίνακας 18
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΑΠΟ ΤΟ ΚΡΑΤΟΣ
(σε €)

	ΤΙΠΟΤΑ	ΜΕΧΡΙ 150	ΜΕΧΡΙ 300	ΜΕΧΡΙ 6.000
ΤΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΠΗΡΑΤΕ ΑΠΟ ΤΟ ΚΡΑΤΟΣ	91	1	4	4

Και με βάση το πίνακα έγινε το εξής γράφημα:

Γράφημα 17

Απ'ότι βλέπουμε το 91% δήλωσε ότι δεν έχει πάρει καμία οικονομική βοήθεια από το Κράτος και μόνο το υπόλοιπο 9% δήλωσε ότι έχει πάρει κάποια χρήματα. Με βάση την έρευνα που έκανα πιστεύω ότι αυτά τα στοιχεία δεν είναι αληθινά και δεν έχουν καμία σχέση με τη πραγματικότητα. Οι ίδιοι απλά δεν ήθελαν να φανερώσουν την οικονομική ενίσχυση που έχουν πάρει. Αυτό βεβαιώνεται και με τη Τρίτη ερώτηση αυτής της ενότητας, όπου τους ρωτάμε αν είναι ευχαριστημένοι από την οικονομική ενίσχυση που έχουν πάρει όπου το ποσοστό που είναι ευχαριστημένοι και αυτών που είναι λίγο ευχαριστημένοι είναι μεγαλύτερο από το ποσοστό που δήλωσε ότι πήρε μια κάποια οικονομική ενίσχυση. Θα το δούμε βέβαια και παρακάτω.

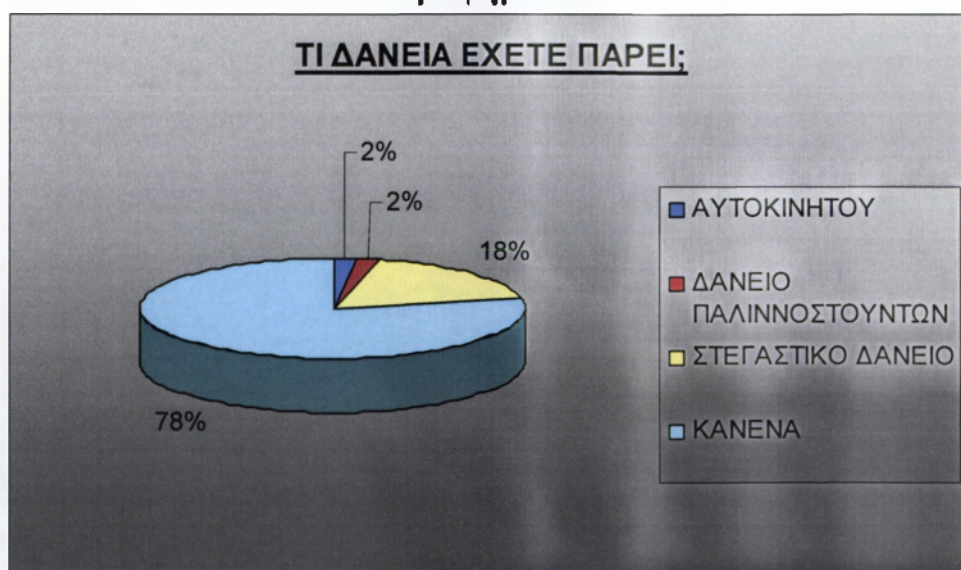
Η δεύτερη ερώτηση αυτής της ενότητας είναι αν το αντιπροσωπευτικό δείγμα πήρε Τραπεζικά δάνεια για αγορά-κατασκευή οικοπέδου και κατοικίας ή κάποιο άλλο δάνειο. Στο παρακάτω πίνακα φαίνονται τα αποτελέσματα.

Πίνακας 19
ΤΙ ΤΡΑΠΕΖΙΚΑ ΔΑΝΕΙΑ ΕΧΕΤΕ ΠΑΡΕΙ;

	ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟΥ	ΔΑΝΕΙΟ ΠΑΛΙΝΝΟΣΤΟΥΝΤΩΝ	ΣΤΕΓΑΣΤΙΚΟ ΔΑΝΕΙΟ	ΚΑΝΕΝΑ
ΤΙ ΔΑΝΕΙΑ ΕΧΕΤΕ ΠΑΡΕΙ	2	2	18	78

Και με βάση το πίνακα δημιουργήσαμε και το εξής γράφημα:

Γράφημα 18

Απ'ότι συμπεραίνουμε το 78% του δείγματος των παλιννοστούντων που ερωτήθηκε δεν έχει πάρει κανένα τραπεζικό δάνειο απο τότε που γύρισαν στην Ελλάδα. Το 18% πήρε στεγαστικό δάνειο ώστε να φτιάξουν μια στέγη για να ζήσουν την οικογένεια τους. Απ'ότι γνωρίζουμε οι τράπεζες ωθούσαν και βοηθούσαν στα στεγαστικά δάνεια αυτούς τους ανθρώπους. Υπήρχαν πολλές ευκολίες στο να το πάρεις και στη πληρωμή του. Το υπόλοιπο 4% είναι διαιρεμένο στη μέση και είναι σε δάνεια αυτοκινήτου και δάνεια ειδικά παλιννοστούντων.

Η Τρίτη και τελευταία ερώτηση αυτής της ενότητας όπως προείπαμε αναφέρεται στο αν είναι ικανοποιημένοι οι παλιννοστούντες από την οικονομική ενίσχυση που έχουν. Οι απαντήσεις που θα είχαν να διαλέξουν ήταν: Πολύ, Λίγο και Καθόλου. Οι απαντήσεις τους φαίνονται στο παρακάτω πίνακα.

Πίνακας 20
ΕΙΣΤΕ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΜΕΝΟΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΝΙΣΧΥΣΗ;

	ΠΟΛΥ	ΛΙΓΟ	ΚΑΘΟΛΟΥ
ΕΙΣΤΕ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΜΕΝΟΙ ΜΕ ΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΝΙΣΧΥΣΗ	11	31	58

Με βάση το πίνακα 20 έγινε και το εξής γράφημα:

Γράφημα 19

Βλέπουμε ότι το 58% απάντησε ότι δεν είναι καθόλου ικανοποιημένο από την οικονομική ενίσχυση. Το 31% ότι είναι λίγο ικανοποιημένο ενώ το 11% είναι πολύ ευχαριστημένο και ικανοποιημένο από την οικονομική ενίσχυση που είχαν από το Ελληνικό Κράτος. Εδώ φαίνεται ότι σε σχέση με τη πρώτη ερώτηση τα στοιχεία διαφοροποιούνται. Σύνολο το 42% υποστηρίζει με αυτή του την απάντηση ότι έχει πάρει κάποια μικρή ή μεγάλη ενίσχυση που στη πρώτη ερώτηση απαντήθηκε λανθασμένα.

Βέβαια και το θέμα αυτό εισχορούσε αρκετά σε προσωπικά θέματα και ίσως απαντήθηκε με φόβο και διστακτικότητα.

5.Εκπαιδευτικά Προγράμματα Ένταξης

Αυτή είναι η 5^η ενότητα του ερωτηματολογίου. Σκοπός αυτής της ενότητας είναι να μας δώσουν στοιχεία για το αν έχουν παρακολουθήσει κάποιο εκπαιδευτικό πρόγραμμα στην Ελλάδα, και αν ναι να μας ενημερώσουν για τους φορείς που ήταν υπεύθυνοι για αυτά τα εκπαιδευτικά προγράμματα. Επίσης υπάρχουν και ερωτήσεις όπως αν είναι ικανοποιημένοι από τα προγράμματα που παρακολούθησαν και αν αυτά τα προγράμματα τους βοήθησαν ή όχι στο να βρουν μια εργασία.

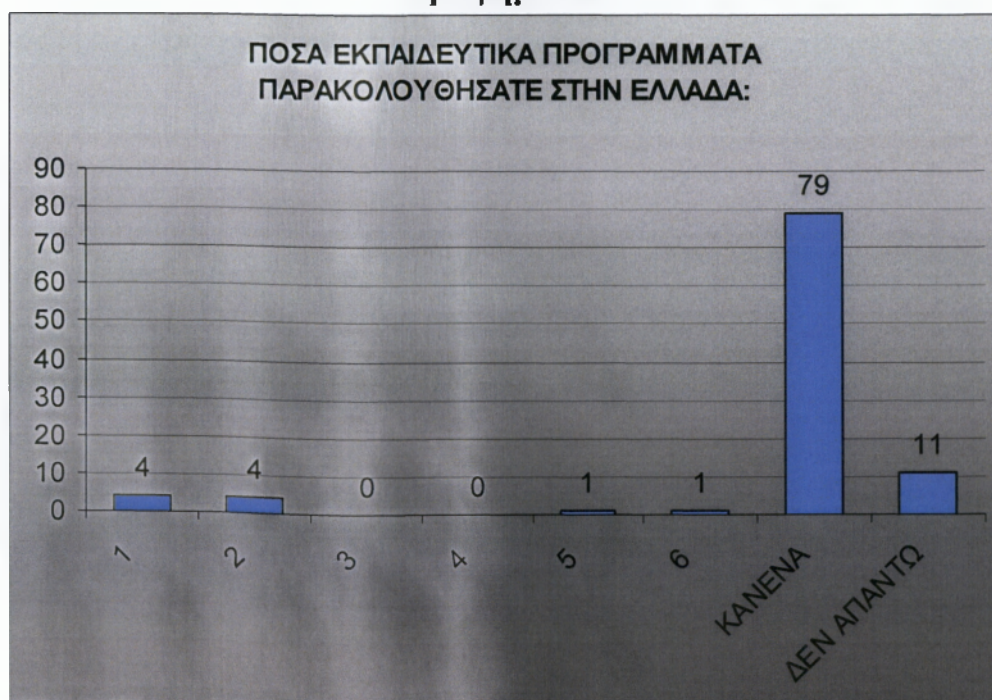
Σαν πρώτη ερώτηση της ενότητας αυτής είναι η εξής: Πόσα εκπαιδευτικά προγράμματα παρακολουθήσατε εσύ και τα άλλα μέλη της οικογένειάς σου ως σήμερα στην Ελλάδα; Οι απαντήσεις συγκεντρώθηκαν και δημιουργήσαμε τον εξής πίνακα:

Πίνακας 21
ΠΟΣΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ
ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΑΤΕ;

	1	2	3	4	5	6	ΚΑΝΕΝΑ	ΔΕΝ ΑΠΑΝΤ
ΠΟΣΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΑΤΕ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ:	4	4	0	0	1	1	79	

Βάση του πίνακα έγινε το εξής γράφημα:

Γράφημα 20

Από το γράφημα το παραπάνω παίρνουμε τα εξής στοιχεία:

Το 79% δεν έχει παρακολουθήσει κανένα εκπαιδευτικό πρόγραμμα από τότε που ήρθε στην Ελλάδα. Το 11% των παλιννοστούντων δεν απάντησαν σε αυτήν την ερώτηση καθόλου. Το 8% απάντησε σαν ότι παρακολούθησε 1 και 2 εκπαιδευτικά προγράμματα. Το 2% παρακολούθησε 5 και 6 εκπαιδευτικά προγράμματα. Γενικά το ποσοστό αυτών που έχουν παρακολουθήσει είναι πολύ μικρό και μας δείχνει την άγνοια και την παραμέλιση των Κρατικών Υπηρεσιών σε ένα τόσο βασικό και σημαντικό θέμα όπως είναι η εκπαίδευση αυτών των ανθρώπων για να γίνουν ένα με το σύνολο.

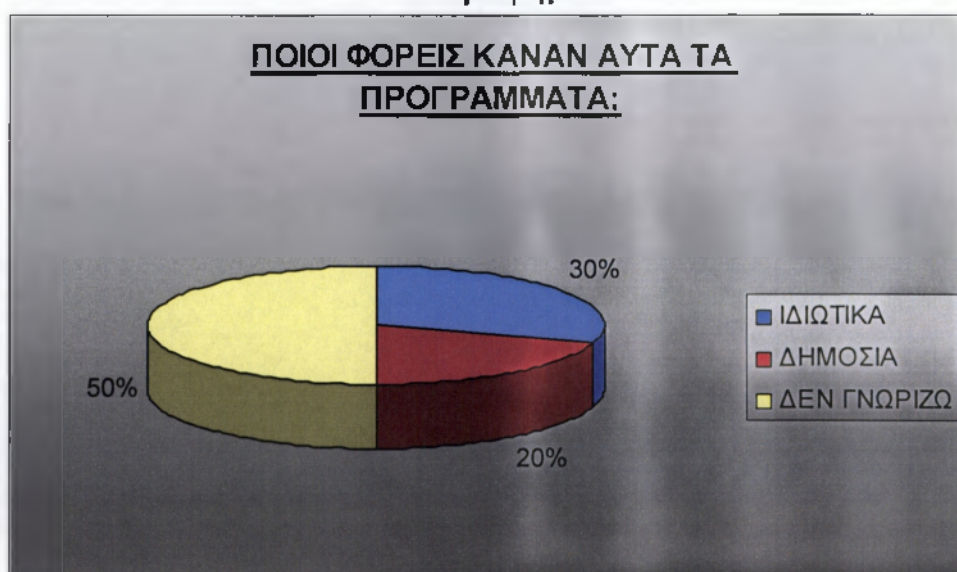
Η δεύτερη ερώτηση είναι ποιοί φορείς έκαναν αυτά τα προγράμματα. Βέβαια η ερώτηση απευθύνεται μόνο στο 10% που έχουν παρακολουθήσει κάποια εκπαιδευτικά προγράμματα γιατί είδαμε στη παραπάνω ερώτηση ότι το 90% δεν παρακολούθησε κανένα ή δεν απάντησε. Οπότε συμπληρώθηκε ο παρακάτω πίνακας:

Πίνακας 22
ΠΟΙΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΕΚΑΝΑΝ ΑΥΤΑ ΤΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ;

	ΙΔΙΩΤΙΚΑ	ΔΗΜΟΣΙΑ	ΔΕΝ ΓΝΩΡΙΖΩ
ΠΟΙΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΚΑΝΑΝ ΑΥΤΑ ΤΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ	3	2	5

Με βάση το πίνακα έγινε και το εξής γράφημα:

Γράφημα 21

Βλέπουμε ότι από αυτούς τους 10 που είχαν παρακολουθήσει κάποια εκπαιδευτικά προγράμματα, οι 5 δεν γνωρίζουν ή δεν θυμούνται ποιοί ήταν οι φορείς που τα οργανώνανε. Οι 3 παρακολούθησαν ιδιωτικά

εκπαιδευτικά προγράμματα, και οι 2 δημόσια. Και απο εδώ φαίνεται οτι το Κράτος δεν βοήθησε αυτούς τους ανθρώπους στο να γνωρίσουν καλύτερα τη γλώσσα και αργότερα να τους χρησιμεύσουν στο να βρουν μια καλύτερη εργασία.

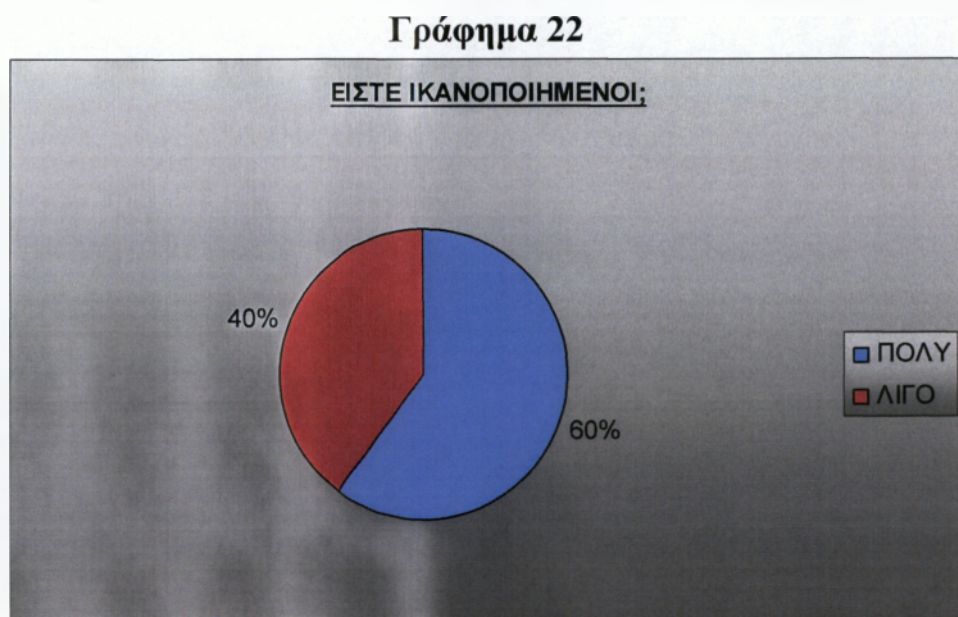
Η Τρίτη ερώτηση αυτής της ενότητας στην οποία ερωτήθηκαν είναι αν είναι ικανοποιημένοι από τα προγράμματα που παρακολούθησαν αυτοί οι 10 απο τους 100 οι οποίοι όντως παρακολούθησαν κάποιο εκπαιδευτικό πρόγραμμα. Από τους 10 συμπληρώθηκε ο εξής πίνακας:

Πίνακας 23
ΕΙΣΤΕ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΜΕΝΟΙ ΑΠΟ ΤΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΠΟΥ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΑΤΕ;

	ΠΟΛΥ	ΛΙΓΟ
ΕΙΣΤΕ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΜΕΝΟΙ;	6	4

Αν και υπήρχε και η απάντηση καθόλου κανένας δεν την απάντησε. Αυτό είναι πολύ θετικό για αυτούς που πήγαν και τα παρακολούθησαν αυτά τα εκπαιδευτικά προγράμματα.

Με βάση το πίνακα έγινε και το εξής γράφημα:

Βλέπουμε ότι οι 6 είναι πολύ ικανοποιημένοι για αυτά που μάθανε και γνώρισαν στα εκπαιδευτικά προγράμματα που πήγαν. Οι

υπόλοιποι 4 είναι λίγο ικανοποιημένοι που δείχνει ότι θα ήθελαν και κάτι παραπάνω να γίνει για να εκπαιδευτούν καλύτερα.

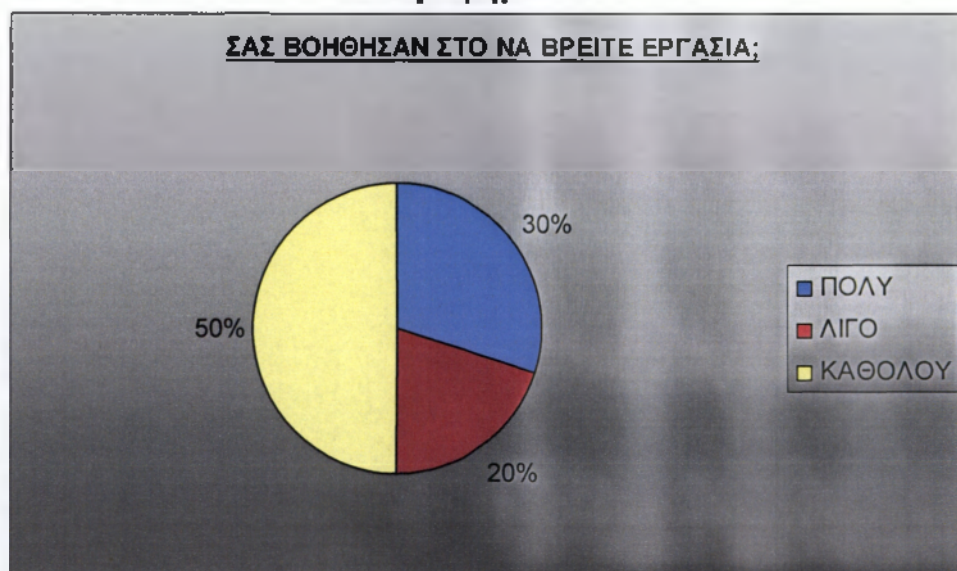
Η τέταρτη και τελευταία ερώτηση για αυτή την ενότητα ήταν αν αυτά τα προγράμματα τους βοήθησαν στο να βρουν εργασία. Απο τους 10 που τα παρακολούθησαν αυτά τα εκπαιδευτικά προγράμματα απάντησαν ως εξής:

Πίνακας 24
ΣΑΣ ΒΟΗΘΗΣΑΝ ΑΥΤΑ ΤΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ
ΝΑ ΒΡΕΙΤΕ ΕΡΓΑΣΙΑ

	ΠΟΛΥ	ΛΙΓΟ	ΚΑΘΟΛΟΥ
ΣΑΣ ΒΟΗΘΗΣΑΝ ΣΤΟ ΝΑ ΒΡΕΙΤΕ ΕΡΓΑΣΙΑ;	3	2	5

Με βάση το πίνακα έγινε και το εξής γράφημα:

Γράφημα 23

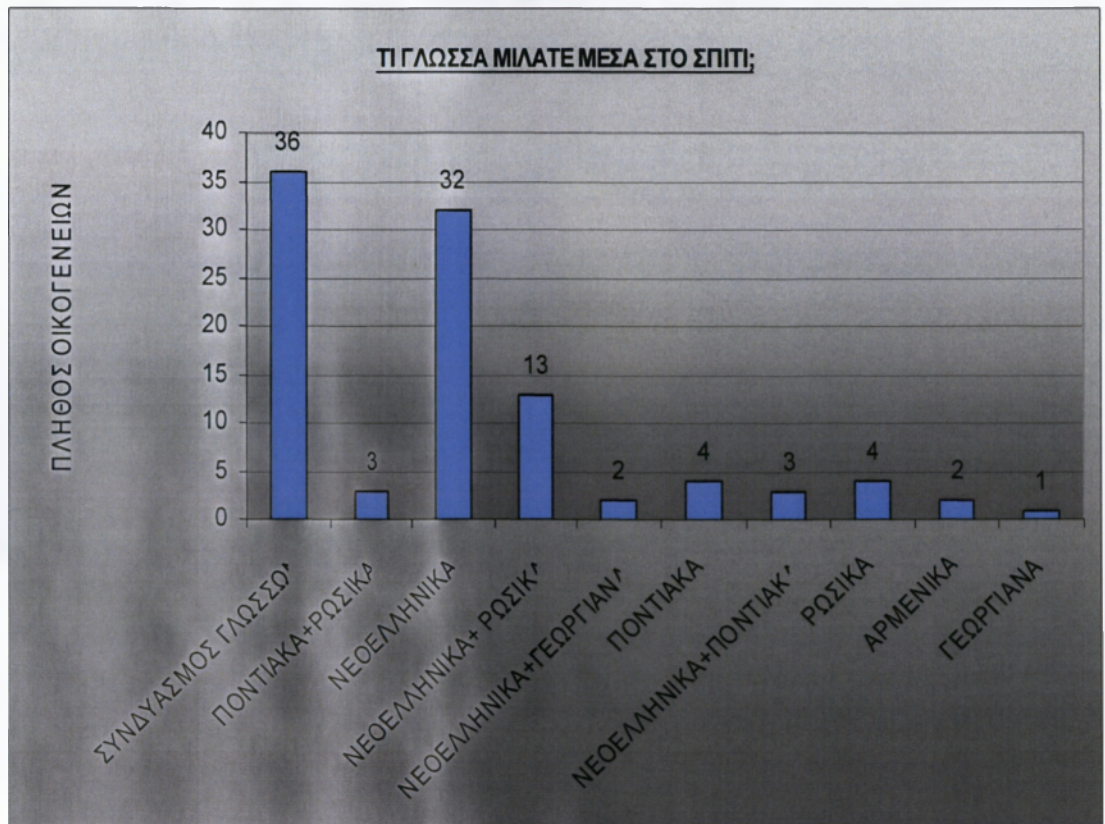
Από τους 10 οι 5 απάντησαν ότι δεν βοηθήθηκαν καθόλου απο τα εκπαιδευτικά προγράμματα στο να βρουν μια εργασία. Από τους υπόλοιπους 5, οι τρεις απάντησαν ότι βοηθήθηκαν πολύ και οι υπόλοιποι 2 ότι τους βοήθησαν λίγο στο να βρουν εργασία. Έτσι τελείωσε και η Πέμπτη ενότητα στην οποία ασχοληθήκαμε με το αν παρακολούθησαν κάποια εκπαιδευτικά προγράμματα και αν βοηθήθηκαν καθόλου απ'αυτά.

6.Ελληνική Γλώσσα

Αυτή είναι η έκτη ενότητα και είναι από τις ποιό σημαντικές ερωτήσεις απο όλο το ερωτηματολόγιο. Σε αυτή την ενότητα οι παλινοστούντες καλούντε να απαντήσουν σε θέματα όπως ποιά γλώσσα μιλάνε σήμερα μέσα στο σπίτι τους, πόσο καλά γνωρίζαν τα ελληνικά πρίν έρθουν στην Ελλάδα και κατα πόσο τα έχουν μάθει σήμερα. Επίσης μας ενημερώνουν για το πού μάθανε την Ελληνική γλώσσα στη χώρα που ήταν και όταν γυρίσαν.

Η πρώτη ερώτηση που έπρεπε να απαντήσουν είναι ποιά γλώσσα μιλάνε σήμερα στο σπίτι που μένουνε. Συγκεντρώθηκαν τα στοιχεία και δημιουργήσαμε ένα πίνακα με την βοήθεια του οποίου δημιουργήσαμε το παρακάτω γράφημα:

Γράφημα 24

Από το γράφημα συμπεραίνουμε ότι το 36% μιλάει με συνδυασμό πάνω απο 2 γλωσσών. Το 32% μιλάει σπίτι του νεοελληνικά και είναι οι οικογένειες που έχουν έρθει εδώ και χρόνια και μέσω των παιδιών τους που πηγαίνουν σε Ελληνικά σχολεία μαθαίνουν και οι γονείς να μιλάνε

τα νεοελληνικά. Το 13% μιλάει συνδυάζοντας τα νεοελληνικά και τα ρώσικα μέσα στο σπίτι τους και στις καθημερινές τους συζητήσεις. Το υπόλοιπο 19% μιλάνε ποντιακά, ρώσικα, συνδυασμό ποντιακών και ρώσικων, νεοελληνικά μαζί με ποντιακά, αρμένικα, νεοελληνικά μαζί με γεωργιανά και σκέτα γεωργιανά. Ευτυχώς τα νεοελληνικά έχουν ένα αρκετά καλό ποσοστό για τη γνώση της γλώσσας μας από αυτούς τους ανθρώπους που ζήσαν μακριά χωρίς να τη γνωρίσουν καλά ή και καθόλου.

Η δεύτερη ερώτηση που τους έγινε είναι η εξής:

Πόσο καλά γνωρίζατε την ελληνική γλώσσα όταν φτάσατε στην Ελλάδα. Αυτή η ερώτηση χωρίζεται σε δύο σκέλη τα οποία είναι, η ομιλία και η γραφή. Πρώτα θα δούμε σε πίνακα τί απαντήσανε για την ομιλία και ύστερα για την γραφή.

Ομιλία:

Πίνακας 25

ΠΟΣΟ ΚΑΛΑ ΓΝΩΡΙΖΑΤΕ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΟΤΑΝ ΦΘΑΣΑΤΕ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ;

ΟΜΙΛΙΑ	ΠΟΛΥ ΚΑΛΑ	ΚΑΛΑ	ΜΕΤΡΙΑ	ΛΙΓΟ	ΚΑΘΟΛΟΥ
ΓΝΩΡΙΖΑΤΕ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΠΡΙΝ ΕΡΘΕΤΕ	3	8	22	28	39

Με βάση το πίνακα έγινε το εξής γράφημα:

Γράφημα 25

Βλέπουμε ότι την ομιλία της Ελληνικής γλώσσας οι περισσότεροι πριν έρθουν στην Ελλάδα, δεν την γνώριζαν καθόλου (39%) ή την

γνώριζαν λίγο (28%). Από τους υπόλοιπους οι 22% την ήξεραν μέτρια, οι 8% καλά και μόνο το 3% την γνώριζαν πολύ καλά. Άρα όλοι αυτοί οι άνθρωποι χρειάζονταν εκπαιδευτικά προγράμματα, σεμινάρια και οποιοδήποτε άλλο τρόπο για να μάθουν να μιλάνε την ελληνική γλώσσα.

Γραφή:

Πίνακας 26
ΠΟΣΟ ΚΑΛΑ ΓΝΩΡΙΖΑΤΕ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΟΤΑΝ
ΦΘΑΣΑΤΕ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ;

ΓΡΑΦΗ	ΠΟΛΥ ΚΑΛΑ	ΚΑΛΑ	ΜΕΤΡΙΑ	ΛΙΓΟ	ΚΑΘΟΛΟ
ΓΝΩΡΙΖΑΤΕ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΠΡΙΝ ΕΡΘΕΤΕ	2	4	15	19	

Με βάση το πίνακα έγινε το εξής γράφημα:

Γράφημα 26

Απ'ότι βλέπουμε με τη γραφή τα πράγματα ήταν πολύ χειρότερα. Το 60% του αντιπροσωπευτικού δείγματος δεν γνώριζε καθόλου τη γραφή της ελληνικής γλώσσας. Το 19% ήξερε να γράφει λίγα ελληνικά. Το 15% ήξερε μέτρια ελληνικά στο να γράφει. Το 4 % ήξερε καλά και μόνο το 2% ήξερε πολύ καλά την γραφή της ελληνικής γλώσσας.

Η Τρίτη ερώτηση αυτής της ενότητας είναι η εξής:

Πώς μάθατε τα ελληνικά στη χώρα όπου ζούσατε; Είναι καθοδηγητική ερώτηση γιατί υπάρχουν απο κάτω τέσσερις απαντήσεις και πρέπει να διαλέξουν μία από αυτές τις απαντήσεις. Με βάση αυτές τις τέσσερις απαντήσεις δημιουργήσαμε τον εξής πίνακα:

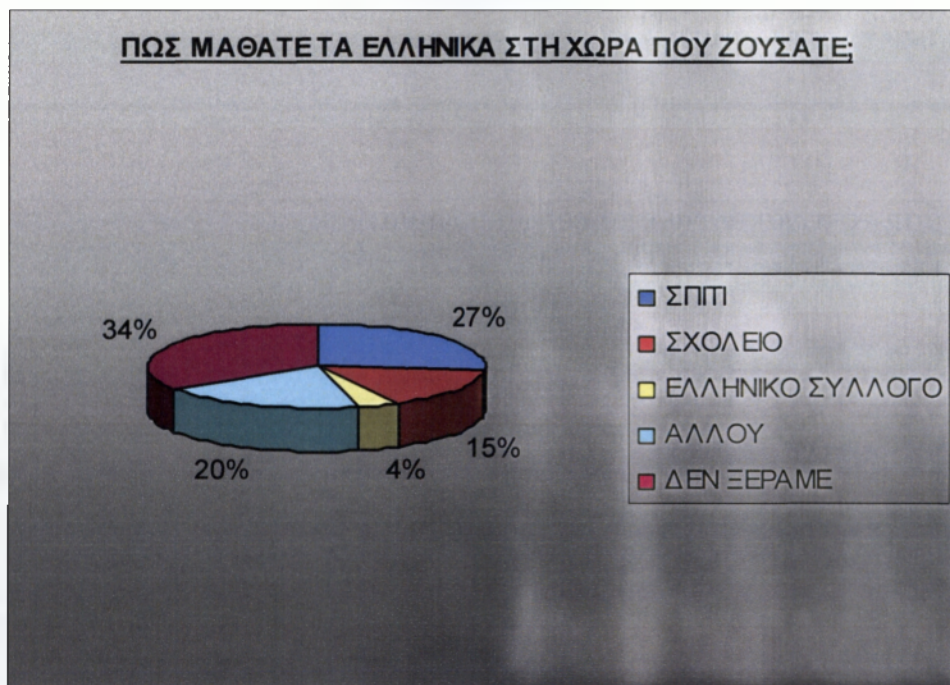
Πίνακας 27

ΠΩΣ ΜΑΘΑΤΕ ΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΣΤΗ ΧΩΡΑ ΟΠΟΥ ΖΟΥΣΑΤΕ;

	ΣΠΙΤΙ	ΣΧΟΛΕΙΟ	ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΣΥΛΛΟΓΟ	ΑΛΛΟΥ	ΔΕΝ ΞΕΡΑΜΕ
ΠΩΣ ΜΑΘΑΤΕ ΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΣΤΗ ΧΩΡΑ ΠΟΥ ΖΟΥΣΑΤΕ;	27	15	4	20	34

Με βάση το πίνακα έγινε το εξής γράφημα:

Γράφημα 27

Από τα στοιχεία που πήραμε βλέπουμε ότι το 34% δεν ήξερε καθόλου τα Ελληνικά. Το 27% τα έμαθε στο σπίτι τους ακούγοντας συγγενείς να συζητάνε στα ελληνικά ή έχοντας συζύγους Ελληνες. Το 20% απάντησε ότι τα έμαθε με κάποιο άλλο τρόπο. Το 15% πήγαιναν στη χώρα που μένανε, σε ελληνικά σχολεία οπότε ήξεραν αρκετά καλά την ελληνική γλώσσα. Το υπόλοιπο 4% τα έμαθε από ελληνικούς συλλόγους που είχαν δημιουργήσει οι Έλληνες στις χώρες αυτές για να μη χάσουν τα ήθη και έθιμα και ήταν όλοι οι Έλληνες μαζεμένοι. Οπότε

μεταξύ τους μιλούσαν τα ελληνικά με αποτέλεσμα να μην τα ξεχάσουν αυτοί που τα γνώριζαν και να τα μάθουν αυτοί που δεν τα ήξεραν.

Η τέταρτη ερώτηση είναι παρόμοια με την δεύτερη με τη μόνη διαφορά ότι στη δεύτερη ρωτάμε πόσο καλά ήξεραν την ελληνική γλώσσα όταν ήρθαν στην Ελλάδα, ενώ στη τέταρτη ρωτάμε πόσο καλά γνωρίζουν την ελληνική γλώσσα σήμερα. Φυσικά ρωτάμε διαφορετικά για την ομιλία απ'ότι για τη γραφή. Τα στοιχεία είναι στο παρακάτω πίνακα.

Ομιλία:

Πίνακας 28

ΠΟΣΟ ΚΑΛΑ ΓΝΩΡΙΖΕΤΕ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΣΗΜΕΡΑ;

ΟΜΙΛΙΑ	ΠΟΛΥ ΚΑΛΑ	ΚΑΛΑ	ΜΕΤΡΙΑ	ΛΙΓΟ	ΚΑΘΟΛΟΥ
ΠΟΣΟ ΚΑΛΑ ΓΝΩΡΙΖΕΤΕ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΣΗΜΕΡΑ	50	37	11	1	1

Με βάση το πίνακα έγινε το εξής γράφημα:

Γράφημα 28

Απ'ότι βλέπουμε για την ομιλία των ελληνικών αυτών των ανθρώπων σήμερα, βλέπουμε ότι τα ποσοστά έχουν αλλάξει προς το καλύτερο φυσικά και είναι θεαματική η αλλαγή των ανθρώπων αυτών

που φαίνεται ότι μάθανε να μιλάνε αρκετά την ελληνική γλώσσα σε σχέση με το πόσο την γνώριζαν όταν φθάσανε στην Ελλάδα. Το 50% πλέον γνωρίζει πολύ καλά την ελληνική γλώσσα στην ομιλία. Το 37% την γνωρίζει καλά μιάς και είναι πολύ δύσκολη γλώσσα για να πεις ότι τη γνωρίζεις και πολύ καλά. Το 11% μέτρια και το υπόλοιπο 2% λίγο ή καθόλου. Τα πράγματα φαίνονται ότι είναι πολύ καλύτερα πλέον για τους παλινοστούντες και έχουν γίνει ένα στο σύνολο των ανθρώπων και πλέον δεν μπορούμε να τους ξεχωρήσουμε από τη γνώση της ελληνικής γλώσσας.

Γραφή:

Πίνακας 29

ΠΟΣΟ ΚΑΛΑ ΓΝΩΡΙΖΕΤΕ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΣΗΜΕΡΑ;

ΓΡΑΦΗ	ΠΟΛΥ ΚΑΛΑ	ΚΑΛΑ	ΜΕΤΡΙΑ	ΛΙΓΟ	ΚΑΘΟΛΟΥ
ΠΟΣΟ ΚΑΛΑ ΓΝΩΡΙΖΕΤΕ ΤΗ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΣΗΜΕΡΑ	35	35	20	8	2

Με βάση το πίνακα έγινε το εξής γράφημα:

Γράφημα 29

Και στη γραφή τα πράγματα έχουν αλλάξει κατα πολύ ως προς το καλύτερο. Το 70% είναι μοιρασμένο στις απαντήσεις πολύ καλά και καλά. Το 20% γράφει μέτρια τα ελληνικά και το 8% γνωρίζει λίγα για τη

γραφή των ελληνικών. Υπάρχει επίσης ένα ποσοστό 2% που δεν γνωρίζει να γράφει καθόλου την ελληνική γλώσσα. Όπως βλέπουμε με τα χρόνια αφομοιώνονται με το σύνολο και μαθαίνουν όλο και περισσότερα στοιχεία της ελληνικής γλώσσας και στη γραφή και στην ομιλία.

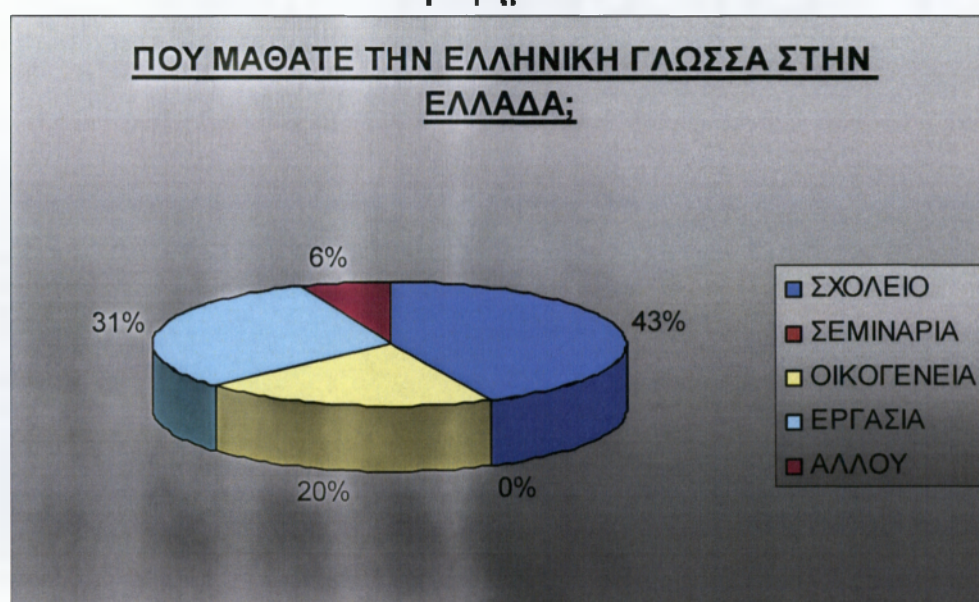
Στην πέμπτη ερώτηση της ενότητας αυτής του ερωτηματολογίου, θέμα μας είναι σε ποιο μέρος μάθανε την ελληνική γλώσσα στην Ελλάδα. Είναι καθοδηγητική ερώτηση και δίνονται οι απαντήσεις: στο σχολείο, στα σεμινάρια, στην οικογένεια, στην εργασία και αλλού. Τα στοιχεία συγκεντρώθηκαν και δημιουργήσαμε τον εξής πίνακα:

Πίνακας 30
ΠΟΥ ΜΑΘΑΤΕ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ;

	ΣΧΟΛΕΙΟ	ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ	ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ	ΕΡΓΑΣΙΑ	ΑΛΛΟΥ
ΠΟΥ ΜΑΘΑΤΕ ΤΗ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ;	43	0	20	31	6

Με βάση το πίνακα έγινε το εξής γράφημα:

Γράφημα 30

Όπως βλέπουμε το πίνακα και το γράφημα μπορούμε να αναλύσουμε τα στοιχεία τους ως προς τις απαντήσεις. Έτσι λοιπόν αντιλαμβανόμαστε ότι το 43% έμαθε τα ελληνικά όταν ήρθε στο σχολείο. Πολλοί ήταν αυτοί που είχαν βρεί δουλειές και το βράδι

πήγαιναν σε νυχτερινά σχολεία για να μάθουν την ελληνική γλώσσα. Το 31% έμαθαν τα ελληνικά στην εργασία τους. Σίγουρα μέσα απο την συνεργασία με ανθρώπους που μιλάνε την ίδια γλώσσα, σιγά σιγά ενσωματώνεσαι και αρχίζεις να μαθαίνεις και να καταλαβαίνεις. Το 20% έμαθε τα ελληνικά μέσα απο την οικογένεια. Αυτό έγινε είτε γιατί ο ένας από τους δύο συζύγους γνώριζε ελληνικά, είτε επειδή μόλις γυρίσαν απο την οποιαδήποτε χώρα, στείλανε τα παιδιά τους στα ελληνικά σχολεία. Οπότε μαζί με τα παιδιά στο σπίτι μαθαίνουν και οι γονείς. Το υπόλοιπο 6% έμαθε από αλλού. Βλέπουμε ότι δεν απαντήθηκε από κανέναν η γνώση της ελληνικής γλώσσας από σεμινάρια. Το Κράτος και πάλι δείχνει την αδυναμία και κατα πόσο παραμελήστηκαν αυτοί οι άνθρωποι που ήρθαν ελπίζοντας να βοηθηθούν και τελικά κάνανε ότι κάνανε με τις δικές τους δυνάμεις και αντοχές.

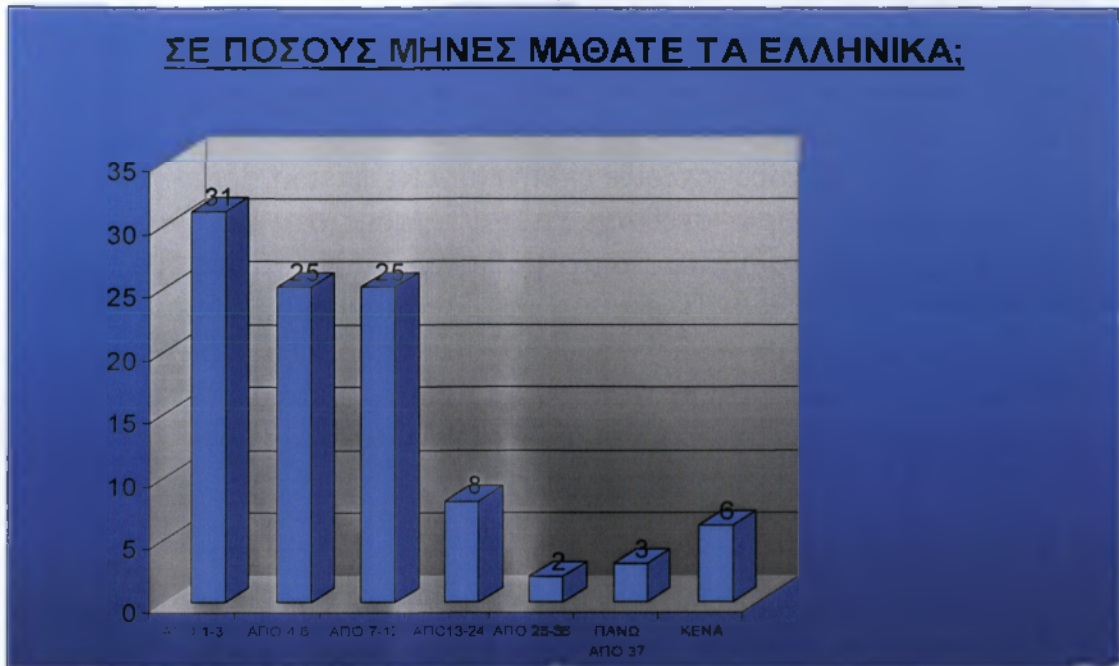
Στην έκτη και τελευταία ερώτηση αυτής της ενότητας το αντιπροσωπευτικό δείγμα ερωτάτε μέσα σε πόσο χρονικό διάστημα σε μήνες, μάθανε την ελληνική γλώσσα. Αυτή η ερώτηση είναι λίγο δύσκολη γιατί αλλιώς μπορεί να εννοεί ότι την έμαθε ένας άνθρωπος και με άλλα κριτήρια ένας άλλος. Ο ένας μπορεί να εννοεί οτι την εμάθε όταν άρχισε να καταλαβαίνει όταν μιλάνε ελληνικά, ενώ ένας άλλος μπορεί να εννοεί οτι έμαθε την γραμματική της γλώσσας. Ας δούμε όμως τί απάντησαν αναλύοντας το παρακάτω πίνακα.

Πίνακας 31
ΣΕ ΠΟΣΟ ΧΡΟΝΙΚΟ ΔΙΑΣΤΗΜΑ ΣΕ ΜΗΝΕΣ, ΜΑΘΑΤΕ ΤΗΝ
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ;

	ΑΠΟ 1-3	ΑΠΟ 4-6	ΑΠΟ 7-12	ΑΠΟ 13-24	ΑΠΟ 25-36	ΠΑΝΩ ΑΠΟ 37	ΚΕΝΑ
ΣΕ ΠΟΣΟΥΣ ΜΗΝΕΣ ΜΑΘΑΤΕ ΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ	31	25	25	8	2	3	6

Με βάση το πίνακα έγινε το εξής γράφημα:

Γράφημα 31

Από το πίνακα και το παραπάνω γράφημα μπορούμε να καταλάβουμε ότι το 31% απάντησε ότι έκανε από 1 έως 3 μήνες για να μάθει τα ελληνικά που σίγουρο είναι, ότι εννοούν απλά να καταλαβαίνουν τα ελληνικά γιατί δεν μαθαίνεται σε τόσο μικρό διάστημα. Το 25% απάντησε ότι έκανε από 4 μήνες μέχρι 6 μήνες για να την μάθει, που και πάλι είναι μικρό το διάστημα αυτό για να γνωρίσεις μια τόσο δύσκολη γλώσσα. Το άλλο 25% απάντησε ότι έκανε από 7 μήνες μέχρι 1 χρόνο για να μάθει. Μετά είναι το 8% το οποίο έκανε 13 μήνες με 2 χρόνια. Το 2% έκανε 25 μήνες με 3 χρόνια, και το 3% που χρειάστηκε πάνω από 37 μήνες για να την μάθει την ελληνική γλώσσα. Επίσης υπήρχε και το ποσοστό των 6% που δεν θέλησαν να απαντήσουν σε αυτή την ερώτηση.

Με αυτή την ερώτηση ολοκληρώθηκε και η ενότητα που είχε σαν θέμα την ελληνική γλώσσα. Είναι μια από τις σοβαρότερες ενότητες του ερωτηματολογίου και δόθηκε μεγάλη προσοχή στους στόχους που είχαμε για να βγούν σωστές οι ερωτήσεις και να μας απαντήσουν πάνω απ' όλα ακριβώς και σωστά στο θέμα που θέλαμε για να βγάλουμε κάποια στοιχεία στατιστικά που να είναι κοντά στην πραγματικότητα.

7.Οικογένεια

Αυτή είναι η έβδομη ενότητα του ερωτηματολογίου, η οποία ασχολείται με το θεσμό της οικογένειας. Η ενότητα αυτή αποτελείται από τρεις ερωτήσεις. Το αντιπροσωπευτικό δείγμα απαντάει στις ερωτήσεις όπως: από πόσα μέλη αποτελείται η οικογένεια, αν έχουν πάρει ελληνική ταυτότητα και αν είναι μέλη κάποιου συλλόγου παλιννοστούντων ή γηγενών Ποντίων.

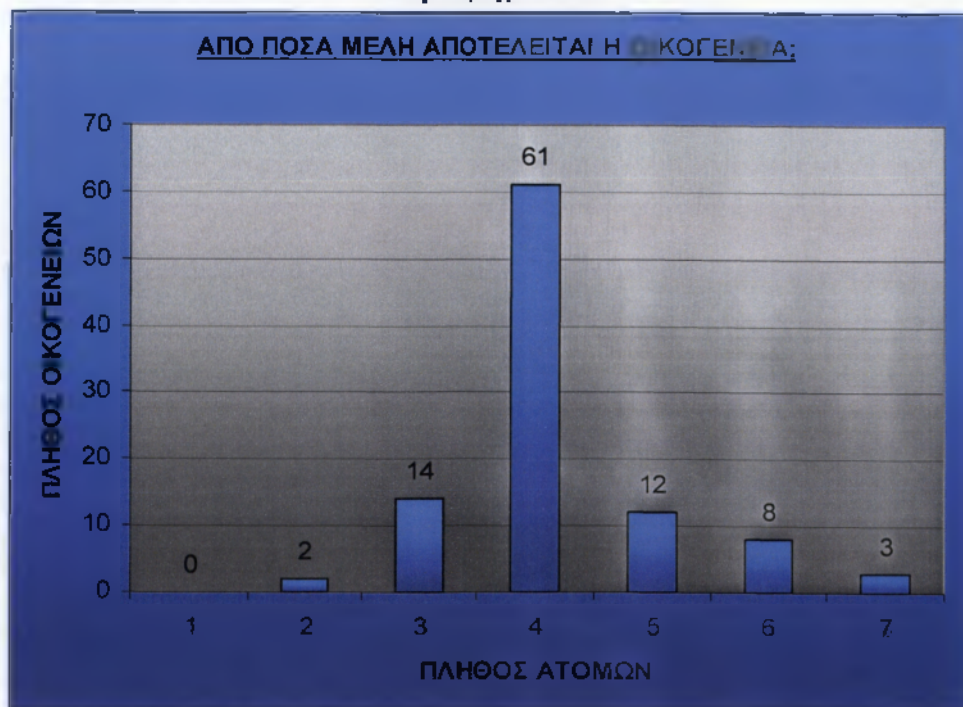
Ξεκινώντας από την πρώτη ερώτηση που τους έγινε η οποία είναι απο πόσα μέλη αποτελείται η οικογένεια, συγκεντρώθηκαν όλες οι απαντήσεις τους οι οποίες συγκεντρωμένες μας δώσαν το εξής πίνακα:

Πίνακας 32
ΑΠΟ ΠΟΣΑ ΜΕΛΗ ΑΠΟΤΕΛΕΙΤΑΙ Η ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ;

	1	2	3	4	5	6	7
ΑΠΟ ΠΟΣΑ ΜΕΛΗ ΑΠΟΤΕΛΕΙΤΑΙ Η ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ;	0	2	14	61	12	8	3

Με βάση το πίνακα έγινε το εξής γράφημα:

Γράφημα 32

Στο γράφημα βλέπουμε ότι το 61% του αντιπροσωπευτικού δείγματος απάντησε ότι οι οικογένειά τους αποτελείται από 4 μέλη. Το ποσοστό αυτό βέβαια είναι πάρα πολύ μεγάλο. Το 14% αποτελείται από 3 άτομα και το 12% από 5 μέλη. Τα υπόλοιπα ποσοστά είναι 8% από 6 μέλη, το 3% από 7 και το 2% από 2 μέλη. Λέγοντας 2 μέλη δεν εννοούμε αντρόγυνο αλλά είναι ένα παιδί με ένα από τους δύο γονείς.

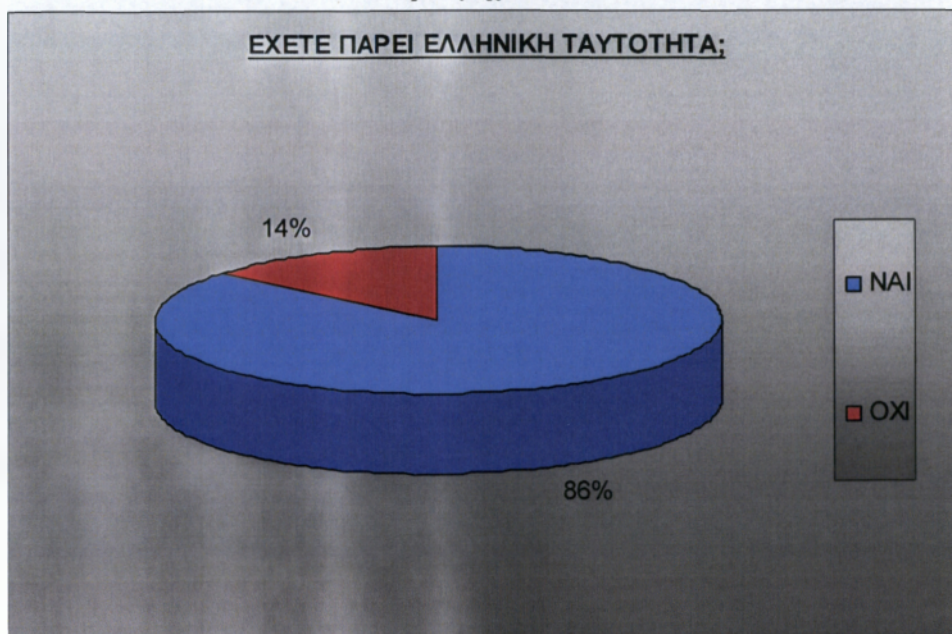
Η δεύτερη ερώτηση που είχαν να συμπληρώσουν ήταν αν έχουν πάρει ελληνική ταυτότητα. Μέσα στην εργασία αναφέρεται ότι οι ομογενείς που απέκτησαν την Ελληνική Ιθαγένεια και γράφτηκαν στα Δημοτολόγια, εφόσον είναι πάνω από 14 ετών, είναι υποχρεωμένοι να εφοδιαστούν με Δελτίο Αστυνομικής Ταυτότητας. Ας δούμε το παρακάτω πίνακα με τις απαντήσεις και θα τα αναλύσουμε παρακάτω τα στοιχεία που μας δοθήκανε.

Πίνακας 33
ΕΧΕΤΕ ΠΑΡΕΙ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ;

	ΝΑΙ	ΟΧΙ
ΕΧΕΤΕ ΠΑΡΕΙ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ;	86	14

Με βάση το πίνακα έγινε το εξής γράφημα:

Γράφημα 33

Βλέποντας το πίνακα και το γράφημα 33 βλέπουμε ότι όντως οι 86% έχουν ήδη πάρει την ελληνική ταυτότητα. Όμως βλέπουμε ότι είναι και το υπόλοιπο 14% το οποίο δεν έχει προμηθευτεί με την ελληνική ταυτότητα. Αυτό το ποσοστό δεν σημαίνει ότι δεν είναι Έλληνες οπότε δεν θα πάρουν την ελληνική ταυτότητα. Αυτό το ποσοστό έχει ήδη πάρει την ελληνική Ιθαγένεια και έχουν γραφεί στα Δημοτολόγια των Δήμων των οποίων ανήκουν. Απλά αυτό το ποσοστό δεν έχει πολύ καιρό που βρίσκεται στην Ελλάδα και δεν έχει προλάβει ακόμα να ασχοληθεί με την έκδοση του δελτίου Αστυνομικής Ταυτότητας. Όλοι όσοι απαντήσαν όχι στην ερώτηση γράψανε δίπλα και το ακόμα. Οπότε αντιλαμβάνεστε ότι και αυτό το ποσοστό σε ένα μικρό χρονικό διάστημα θα έχει προμηθευτεί με το ατομικό δελτίο της Αστυνομικής τους Ταυτότητας.

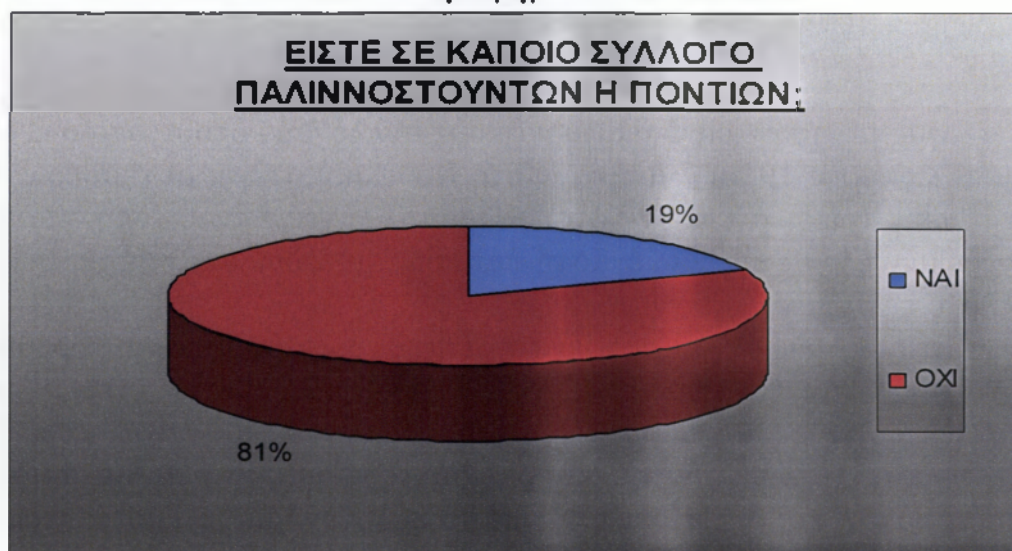
Η Τρίτη και τελευταία ερώτηση που τους έγινε είναι αν είναι μέλη σε κάποιο σύλλογο παλινοστούντων ή γηγενών Ποντίων και αν ναι σε ποιο. Το ποσοστό των ανθρώπων που είναι μέλη είναι το εξής:

Πίνακας 34
ΕΙΣΤΕ ΜΕΛΟΣ ΚΑΠΟΙΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ;

	ΝΑΙ	ΟΧΙ
ΕΙΣΤΕ ΣΕ ΚΑΝΕΝΑ ΣΥΛΛΟΓΟ ΠΑΛΙΝΝΟΣΤΟΥΝΤΩΝ Η ΠΟΝΤΙΩΝ;	19	81

Με βάση το πίνακα έγινε το εξής γράφημα:

Γράφημα 34

Βλέπουμε λοιπόν ότι μόνο το 19% του αντιπροσωπευτικού δείγματος είναι μέλη κάποιου συλλόγου. Το υπόλοιπο 81% δεν ανήκει σε κανένα σύλλογο.

Επίσης τους ρωτήθηκε σε ποίο σύλλογο είναι μέλη και οι απαντήσεις είναι οι εξής;

Γράφημα 35
ΣΕ ΠΟΙΟ ΣΥΛΛΟΓΟ ΕΙΣΤΕ ΜΕΛΟΣ;

Μας μίλησαν για 5 διαφορετικούς συλλόγους στους οποίους είναι μέλοι. Από τους 19, οι 7 ανήκουν στη Ποντιακή στέγη, οι τέσσερις στη νέα ζωή, τρεις ανήκουν στους τραντέλληνες, ένας στη παναγία φανερωμένη, ένας στην αξέχαστη πατρίδα και 3 δεν απάντησαν σε ποίο σύλλογο είναι μέλη.

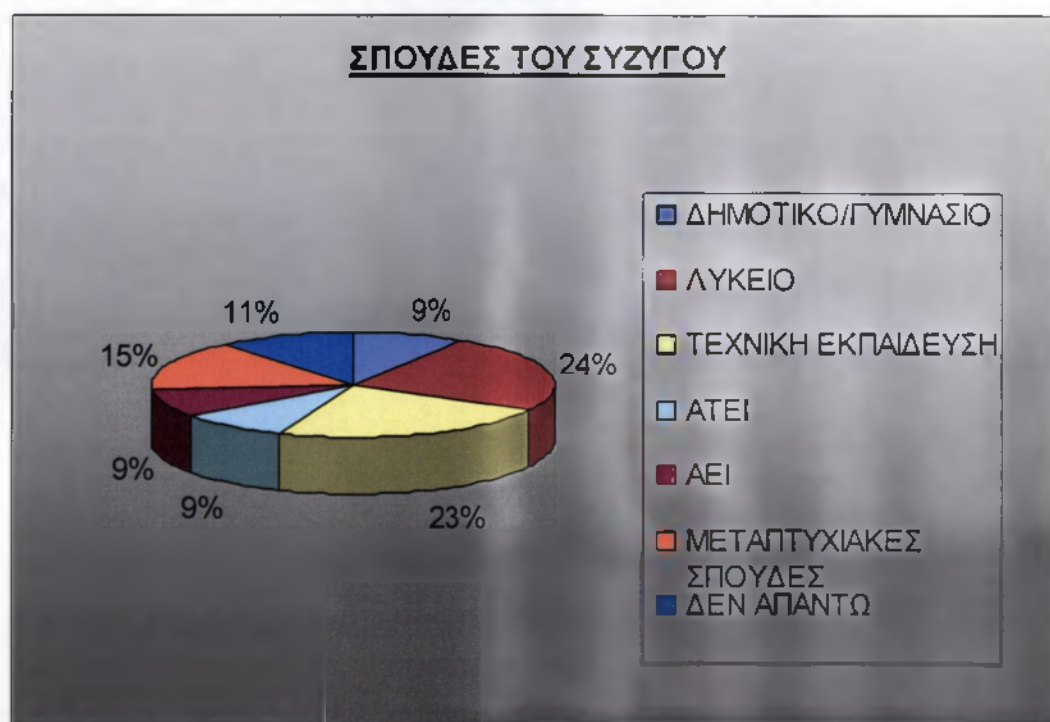
Έτσι τελείωσε και η ενότητα της οικογένειας και βρέθηκαν στατιστικά στοιχεία για τον αριθμό των μελών που έχει η κάθε οικογένεια, αν έχουν πάρει ελληνική ταυτότητα που είναι ένα θέμα σοβαρό και αν ανήκουν σε κάποιο σύλλογο και αν ναι σε ποίο. Το σημαντικότερο απ'όλα είναι το δελτίο της Αστυνομικής Ταυτότητας στο οποίο δώσαμε και περισσότερη έμφαση.

8.Εκπαίδευση

Η εκπαίδευση των παλιννοστούντων είναι ένα πολύ σημαντικό θέμα για να δούμε τί γνώσεις έχουν, αν είναι μορφωμένοι και κατα πόσο. Στο ερωτηματολόγιο στην πρώτη ερώτηση δημιουργήσαμε ένα πίνακα που είχε στα αριστερά κάθετα τα στοιχεία: ο σύζυγος, η σύζυγος, το πρώτο παιδί, το δεύτερο παιδί, το τρίτο παιδί. Απο πάνω απο αυτά και οριζόντια υπήρχαν τα εξής δεδομένα: δημοτικό/γυμνάσιο, λύκειο, τεχνική εκπαίδευση, ΑΤΕΙ, ΑΕΙ και μεταπτυχιακές σπουδές. Οπότε με ένα Χ απαντούσαν για το καθένα μέχρι πίο σκαλί εκπαίδευσεως έχουν φτάσει ή είναι τώρα για τα παιδιά.

Τα αποτελέσματα είναι ξεχωριστά για το κάθε ένα μέλος. Πρώτα για το σύζυγο, μετά για τη σύζυγο και μετά με τη σειρά για τα παιδιά.

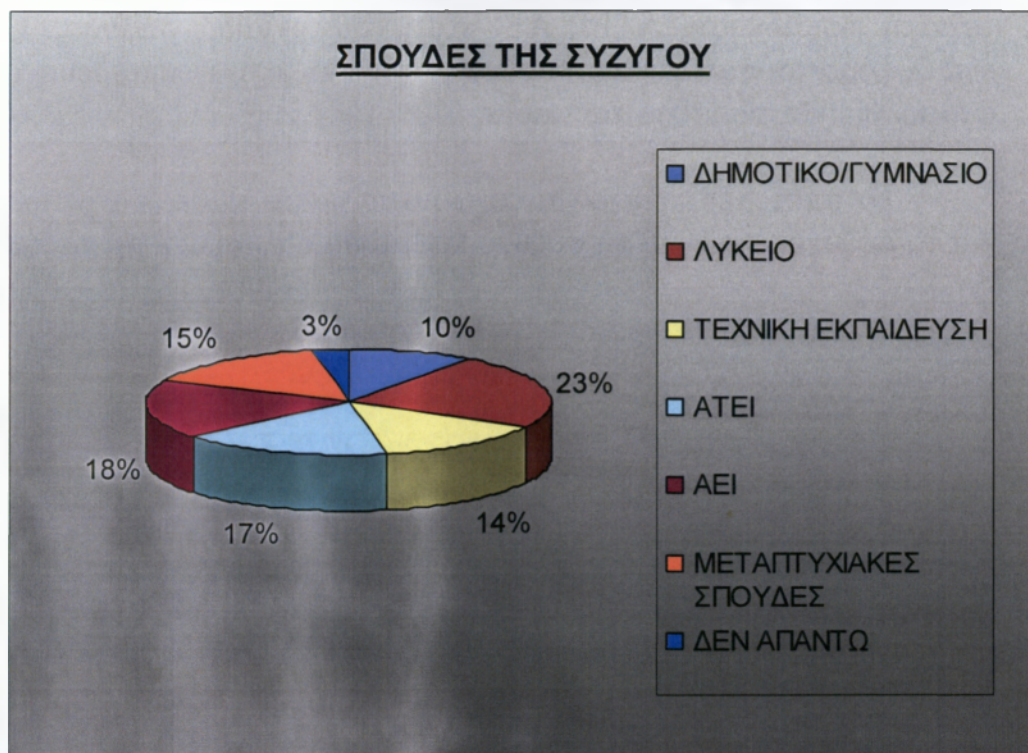
Γράφημα 36
Ο ΣΥΖΥΓΟΣ

Βλέπουμε ότι το μεγαλύτερο ποσοστό των συζύγων (24%) έχουν τελειώσει το λύκειο. Το 23% έχουν τελειώσει τεχνική εκπαίδευση. Το τρίτο μεγαλύτερο ποσοστό δηλαδή το 15% έχει κάνει μεταπτυχιακές σπουδές. Το 11% δεν απάντησε ή δεν υπάρχει ή δεν έχει τελειώσει κάτι.

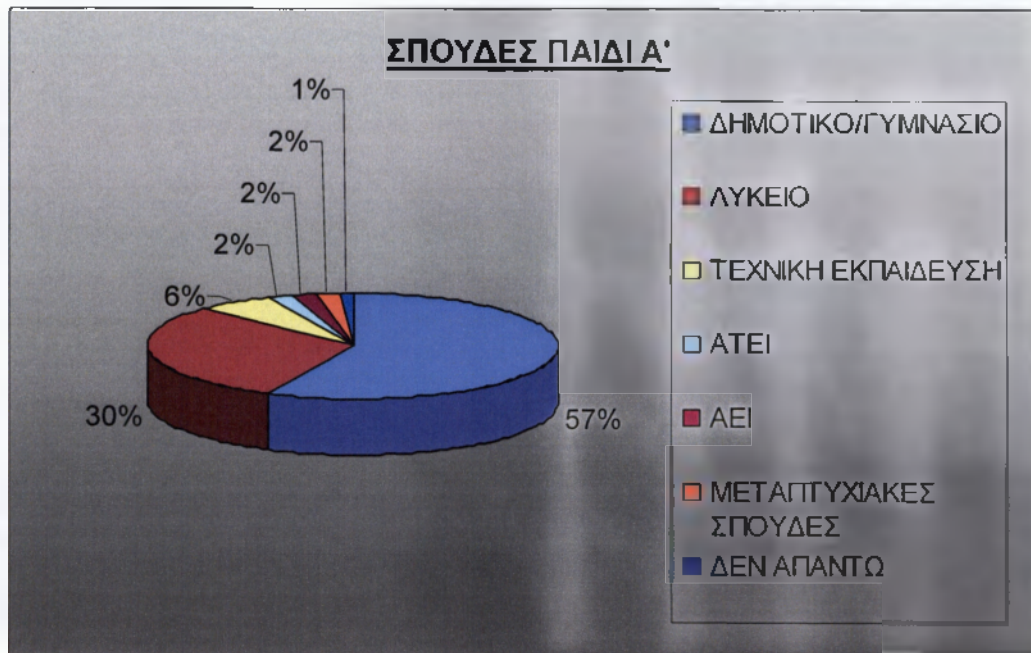
Το υπόλοιπο 27% είναι εξίσου μοιρασμένο από 9% στις εξής σπουδές: δημοτικό/γυμνάσιο, ΑΤΕΙ και ΑΕΙ.

Γράφημα 37
Η ΣΥΖΥΓΟΣ

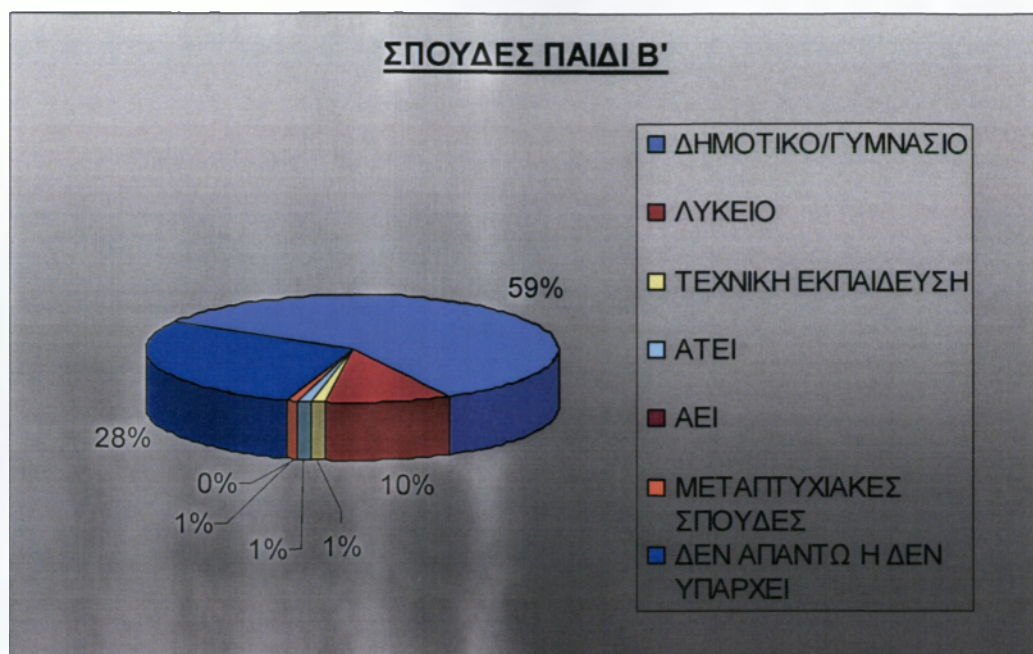
Το παραπάνω γράφημα μας δείχνει τις σπουδές των συζύγων. Το μεγαλύτερο ποσοστό δηλαδή το 23% τελείωσε το λύκειο. Το επόμενο ποσοστό (18%) τελείωσαν ΑΕΙ. Το 17% έχουν φτάσει μέχρι το ΑΤΕΙ. Το 15% έχει κάνει μεταπτυχιακές σπουδές. Το 14% έχουν βγάλει κάποια τεχνική εκπαίδευση. Το 10% δημοτικό/γυμνάσιο και 3% δεν απάντησαν. Οι σύζυγοι γυναίκες είναι πολύ πιο μορφωμένες από τους άντρες τους. Έχουν φτάσει σε πολύ υψηλότερα σκαλιά εκπαίδευσης.

Γράφημα 38
ΠΑΙΔΙ Α΄

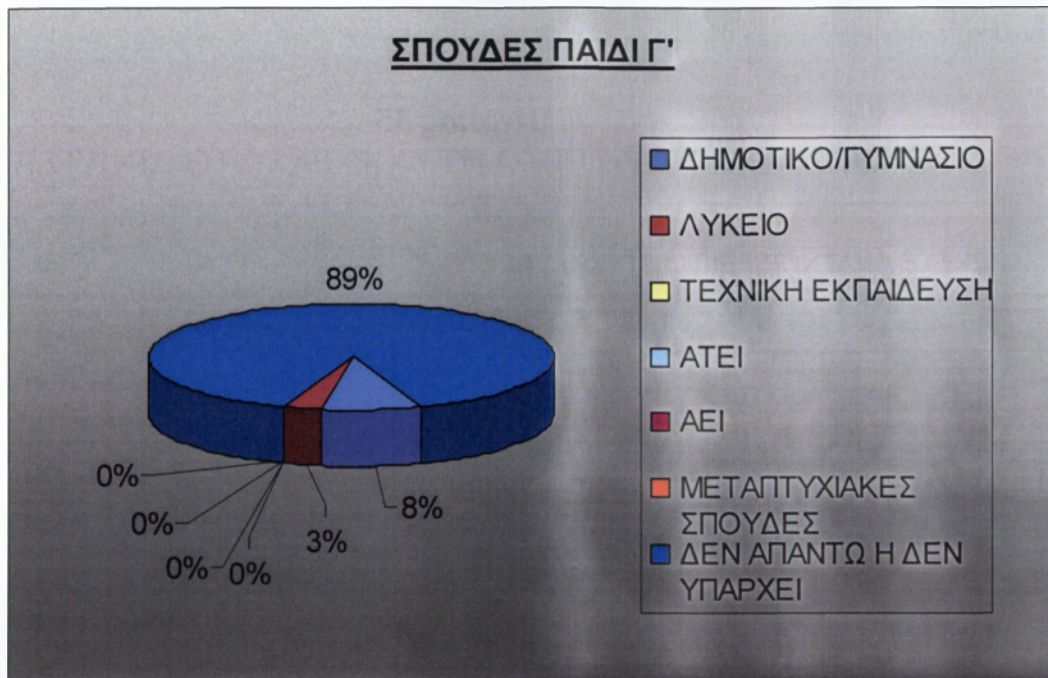
Απ' αυτό το γράφημα βλέπουμε ότι το πρώτο παιδί κάθε οικογένειας έχει εκπαιδευτεί ή ακόμα εκπαιδεύεται στις εξής κλίμακες της εκπαίδευσης: το 57% είναι ακόμα στο δημοτικό/ γυμνάσιο, το 30% είναι μαθητές λυκείου ή έχουν τελειώσει το λύκειο, το 6% σπουδάζει σε τεχνικής εκπαίδευσης ιδρύματα. Τα 6% εξίσου διαιρεμένα σε τρεις διαφορετικές κλίμακες όπως είναι το ΑΤΕΙ, το ΑΕΙ και οι μεταπτυχιακές σπουδές. Το υπόλοιπο 1% δεν απάντησε στην ερώτηση.

Γράφημα 39
ΠΑΙΔΙ Β΄

Το δεύτερο παιδί από τις οικογένειες αυτές, έχει ανα κατηγορία το εξής ποσοστό: το 59% είναι στο δημοτικό/γυμνάσιο, το 28% δεν απάντησαν ή δεν υπάρχει δεύτερο παιδί στην οικογένεια. Επίσης το 10% πηγαίνουν στο λύκειο ή είναι μαθητές λυκείου. Από 1% έχουν η τεχνική εκπαίδευση, τα ΑΤΕΙ και οι μεταπτυχιακές σπουδές.

Γράφημα 40 ΠΑΙΔΙ Γ'

Το τρίτο παιδί κάθε οικογένειας έχει εκπαιδευτεί ή ακόμα εκπαιδεύεται στις εξής κλίμακες εκπαίδευσης: το 89% δεν απάντησαν ή δεν υπάρχουν τρίτα παιδιά στην οικογένεια. Το 8% είναι δημοτικό/γυμνάσιο ή τελείωσαν το δημοτικό/γυμνάσιο. Το υπόλοιπο 3% είναι μαθητές λυκείου ή τελείωσαν το λύκειο.

Αυτή ήταν η ερώτηση 1 στην ενότητα 8 του ερωτηματολογίου που αφορά την εκπαίδευση. Με αυτά τα στοιχεία βλέπουμε το πόσο σπουδαγμένοι είναι αυτοί οι άνθρωποι και αν έχουν βάσεις για να βρίσκουν δουλειές που χρειάζονται νου και γνώσεις.

Η δεύτερη ερώτηση της ενότητας αυτής είναι αν αναγνώρισαν το πτυχίο τους στο ΔΙΚΑΤΣΑ. Οι απαντήσεις ήταν ένα ναι ή ένα όχι ανά οικογένεια. Δηλαδή η ερώτηση ήταν για τουλάχιστον ένα μέλος της οικογένειας. Οι απαντήσεις συγκεντρώθηκαν και δημιουργήθηκε ο εξής πίνακας:

Πίνακας 35

ΕΧΕΤΕ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΕΙ ΤΟ ΠΤΥΧΙΟ ΣΑΣ ΣΤΟ ΔΙΚΑΤΣΑ;

	ΝΑΙ	ΟΧΙ
ΕΧΕΤΕ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΕΙ ΤΟ ΠΤΥΧΙΟ ΣΑΣ ΣΤΟ ΔΙΚΑΤΣΑ;	10	90

Με βάση το πίνακα έγινε το εξής γράφημα:

Γράφημα 41

Από τις 100 οικογένειες, οι 10 έχουν τουλάχιστον 1 άτομο στην οικογένεια ο οποίος να έχει αναγνωρίσει το πτυχίο του στο ΔΙΚΑΤΣΑ. Το ΔΙΚΑΤΣΑ είναι το σύστημα εξετάσεων που δίνουν όταν έρθουν με πτυχίο εξωτερικού για να ισχύει και εδώ στην Ελλάδα και να μπορούν να εργαστούν νόμιμα πάνω σε αυτό που σπουδάσανε. Το υπόλοιπο 90% είτε δεν είχαν πτυχίο, είτε είχαν και απλά δεν μπόρεσαν στην διαδικασία να αναγνωρίσουν το πτυχίο τους διότι η εξέταση αυτή είναι αρκετά δύσκολη και θέλει πολύ διάβασμα.

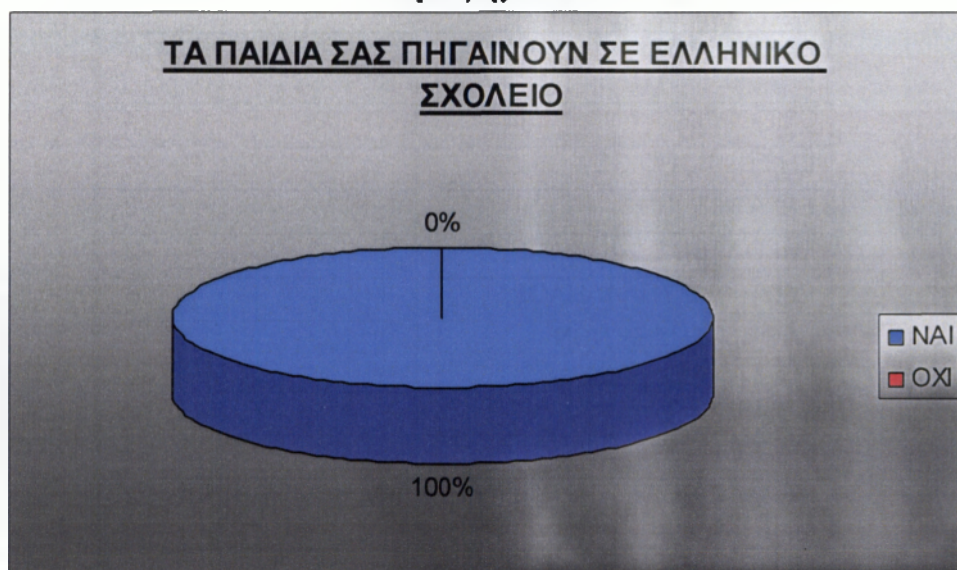
Η Τρίτη και τελευταία ερώτηση αυτής της ενότητας του ερωτηματολογίου είναι αν τα παιδιά σας πηγαίνουν σε ελληνικό σχολείο. Τα αποτελέσματα σε αυτήν την ερώτηση ήταν τα εξής:

Πίνακας 36
ΠΗΓΑΙΝΟΥΝ ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΣΑΣ ΣΕ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ;

	ΝΑΙ	ΟΧΙ
ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΣΑΣ ΠΗΓΑΙΝΟΥΝ ΣΕ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ	100	0

Με βάση το πίνακα έγινε το εξής γράφημα:

Γράφημα 42

Στο ερώτημα αυτό υπάρχει το πρόβλημα της μικρής απόκλισης από την πραγματικότητα και αυτό γιατί τα ερωτηματολόγια όπως προείπαμε τα δώσαμε σε ελληνικά σχολεία, οπότε δεν γίνεται να υπήρχε ούτε μία αρνητική απάντηση. Το πιο μεγάλο ποσοστό των ανθρώπων αυτών σίγουρα στέλνουν τα παιδιά τους σε ελληνικά σχολεία.

Με αυτήν την ερώτηση της ενότητας που ασχολείται με την εκπαίδευση μάθαμε για κάθε μέλος τί σπουδές έχουν κάνει, αν έχουν αναγνωρίσει τα πτυχία τους στο ΔΙΚΑΤΣΑ και αν στέλνουν τα παιδιά τους σε ελληνικά σχολεία.

9.Εργασία

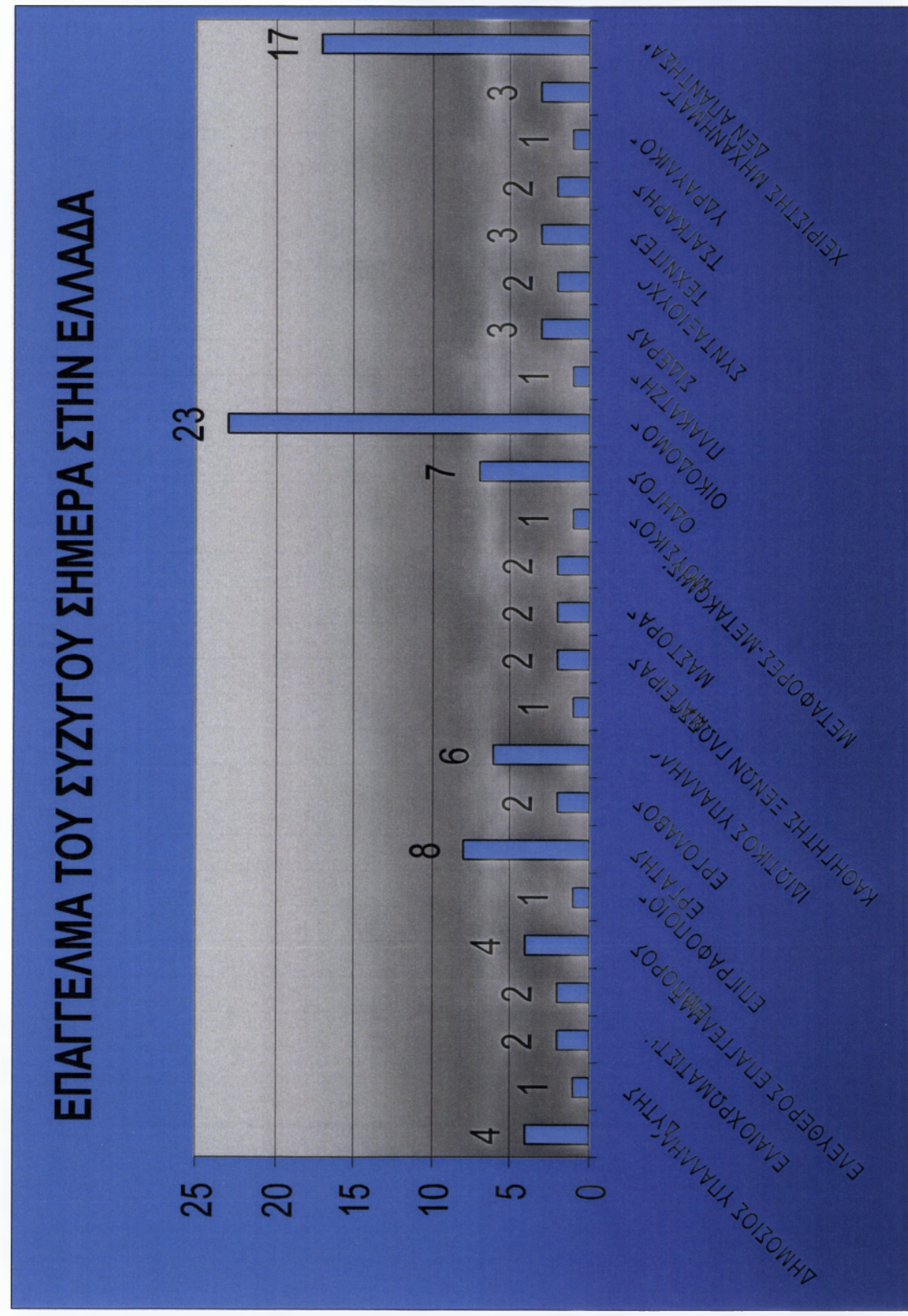
Αυτή είναι η ενότητα 9 του ερωτηματολογίου. Υπάρχουν τρεις ερωτήσεις που αφορούν την απασχόληση των παλινοστούτων στην Ελλάδα. Τους γίνεται η ερώτηση τί δουλειά κάνουνε απο τότε που ήρθαν στην Ελλάδα. Επίσης πόσα χρόνια εργάζονται και αν έχουν στην δουλειά τους ασφαλιστική κάλυψη.

Στην πρώτη ερώτηση που τους έγινε απάντησαν ανα μέλη. Δηλαδή πρώτα θα δούμε τον σύζυγο όλων τον οικογενειών, μετά τις συζύγους και μετά τα παιδιά για το τί δουλειά κάνουν σήμερα στην Ελλάδα.

Πίνακας 37
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ ΤΩΝ ΣΥΖΥΓΩΝ

ΔΗΜΟΣΙΟΣ ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ	4
ΔΥΤΗΣ	1
ΕΛΑΙΟΧΡΩΜΑΤΙΣΤΗΣ	2
ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΑΣ	2
ΕΜΠΟΡΟΣ	4
ΕΠΙΓΡΑΦΟΠΟΙΟΣ	1
ΕΡΓΑΤΗΣ	8
ΕΡΓΟΛΑΒΟΣ	2
ΙΔΙΩΤΙΚΟΣ ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ	6
ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΞΕΝΩΝ ΓΛΩΣΣΩΝ	1
ΜΑΓΕΙΡΑΣ	2
ΜΑΣΤΟΡΑΣ	2
ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ- ΜΕΤΑΚΟΜΙΣΕΙΣ	2
ΜΟΥΣΙΚΟΣ	1
ΟΔΗΓΟΣ	7
ΟΙΚΟΔΟΜΟΣ	23
ΠΛΑΚΑΤΖΗΣ	1
ΣΙΔΕΡΑΣ	3
ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΟΙ	2
ΤΕΧΝΙΤΕΣ	3
ΤΣΑΓΚΑΡΗΣ	2
ΥΔΡΑΥΛΙΚΟΣ	1
ΧΕΙΡΙΣΤΗΣ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΩΝ	3
ΔΕΝ ΑΠΑΝΤΗΣΑΝ	17

Γράφημα 43
Ο ΣΥΖΥΓΟΣ

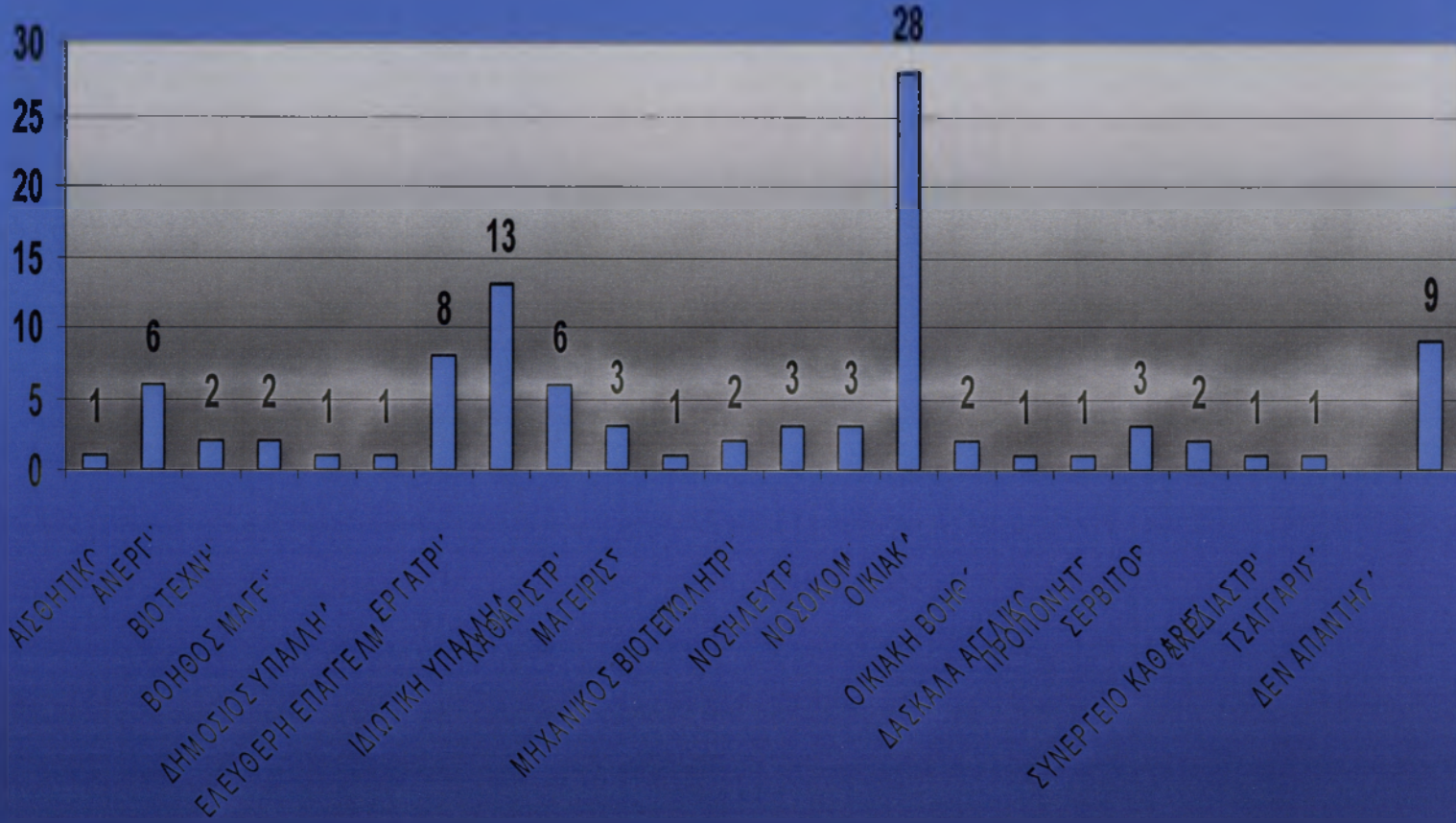
Απ'ότι βλέπουμε απο το πίνακα και το γράφημα το μεγαλύτερο ποσοστό εργάζεται ως οικοδόμοι. Το 17% δεν απάντησαν και το 8% είναι εργάτες. Τα υπόλοιπα ποσά φαίνονται και στο πίνακα και είναι διάφορα είδη εργασιών.

Τώρα θα δούμε τα αποτελέσματα για τις συζύγους και τα επαγγέλματα που έχουν διαλέξει για να εργάζονται.

Πίνακας 38
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ ΤΩΝ ΣΥΖΥΓΩΝ

ΑΙΣΘΗΤΙΚΟΣ	1
ΑΝΕΡΓΗ	6
ΒΙΟΤΕΧΝΗΣ	2
ΒΟΗΘΟΣ ΜΑΓΕΙΡΑ	2
ΔΗΜΟΣΙΟΣ ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ	1
ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΑΣ	1
ΕΡΓΑΤΡΙΑ	8
ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ	13
ΚΑΘΑΡΙΣΤΡΙΑ	6
ΜΑΓΕΙΡΙΣΣΑ	3
ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ ΒΙΟΤΕΧΝΙΑΣ	1
ΠΩΛΗΤΡΙΑ	2
ΝΟΣΗΛΕΥΤΡΙΑ	3
ΝΟΣΟΚΟΜΑ	3
ΟΙΚΙΑΚΑ	28
ΟΙΚΙΑΚΗ ΒΟΗΘΟΣ	2
ΔΑΣΚΑΛΑ ΑΓΓΛΙΚΩΝ	1
ΠΡΟΠΟΝΗΤΡΙΑ	1
ΣΕΡΒΙΤΟΡΑ	3
ΣΥΝΕΡΓΕΙΟ ΚΑΘΑΡΙΣΜΟΥ	2
ΣΧΕΔΙΑΣΤΡΙΑ	1
ΤΣΑΓΓΑΡΙΣΑ	1
ΔΕΝ ΑΠΑΝΤΗΣΑΝ	9

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ ΤΗΣ ΣΥΖΥΓΟΥ ΣΗΜΕΡΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Γράφημα 44
Η ΣΥΖΥΓΙΟΣ

Απ'ότι βλέπουμε οι γυναίκες σύζυγοι εργάζονται πολλές στα εξής επαγγέλματα: το 28% δεν εργάζονται και ασχολούνται με τα οικιακά, το 12% είναι ιδιωτικοί υπάλληλοι. Επίσης το 9% δεν απάντησαν και το 8% απασχολούνται ως εργάτριες.

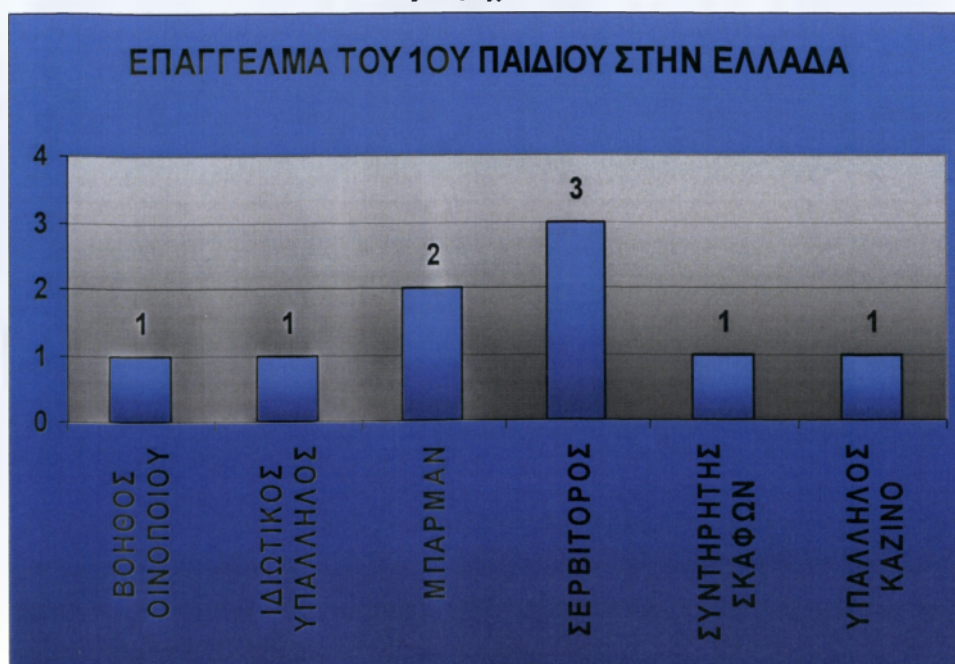
Απ'το πρώτο παιδί που δουλεύει βγάλαμε τα εξής στατιστικά στοιχεία για το τί εργασία κάνουν:

Πίνακας 39
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ Α ΠΑΙΔΙΟΥ

ΒΟΗΘΟΣ ΟΙΝΟΠΟΙΟΥ	1
ΙΔΙΩΤΙΚΟΣ ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ	1
ΜΠΑΡΜΑΝ	2
ΣΕΡΒΙΤΟΡΟΣ	3
ΣΥΝΤΗΡΗΤΗΣ ΣΚΑΦΩΝ	1
ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ ΚΑΖΙΝΟ	1

Με βάση το πίνακα έγινε το εξής γράφημα:

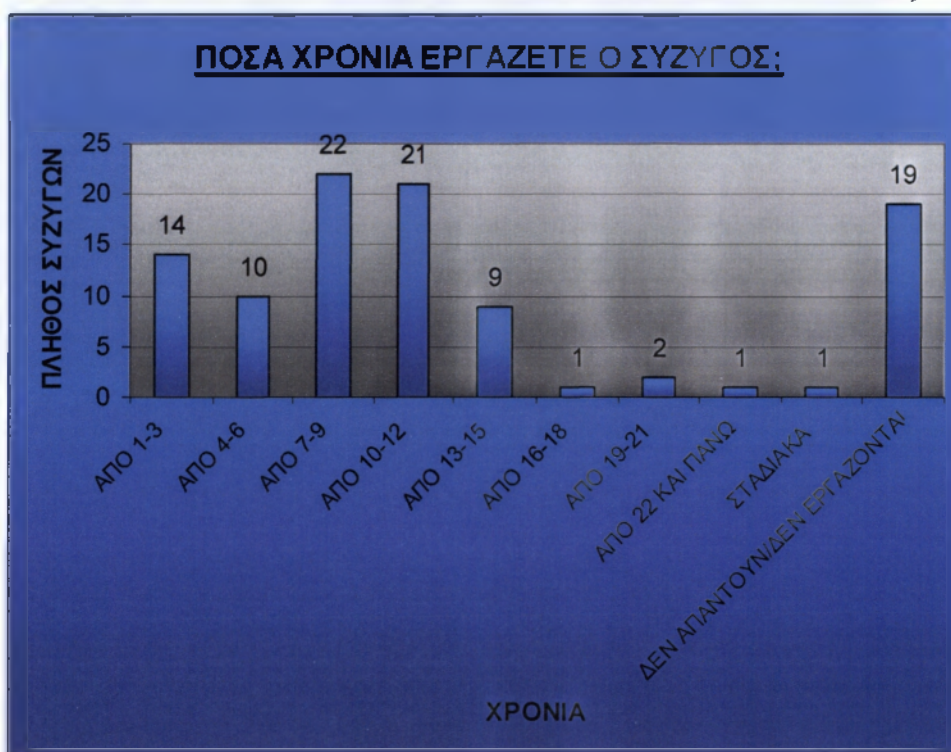
Γράφημα 45

Απ'ότι βλέπουμε από τα πρώτα παιδιά κάθε οικογένειας μόνο τα 9 εργάζονται. Οι απαντήσεις τους ενώθηκαν και βρέθηκε ότι οι 3 των παιδιών αυτών είναι σερβιτόροι, οι 2 δουλεύουν ως μπάρμαν, ένας είναι βοηθός οινοποιού όπως και ένας είναι ιδιωτικός υπάλληλος. Επίσης ένας εργάζεται ως συντηρητής σκαφών και ένας τελευταίος ως υπάλληλος στο καζίνο.

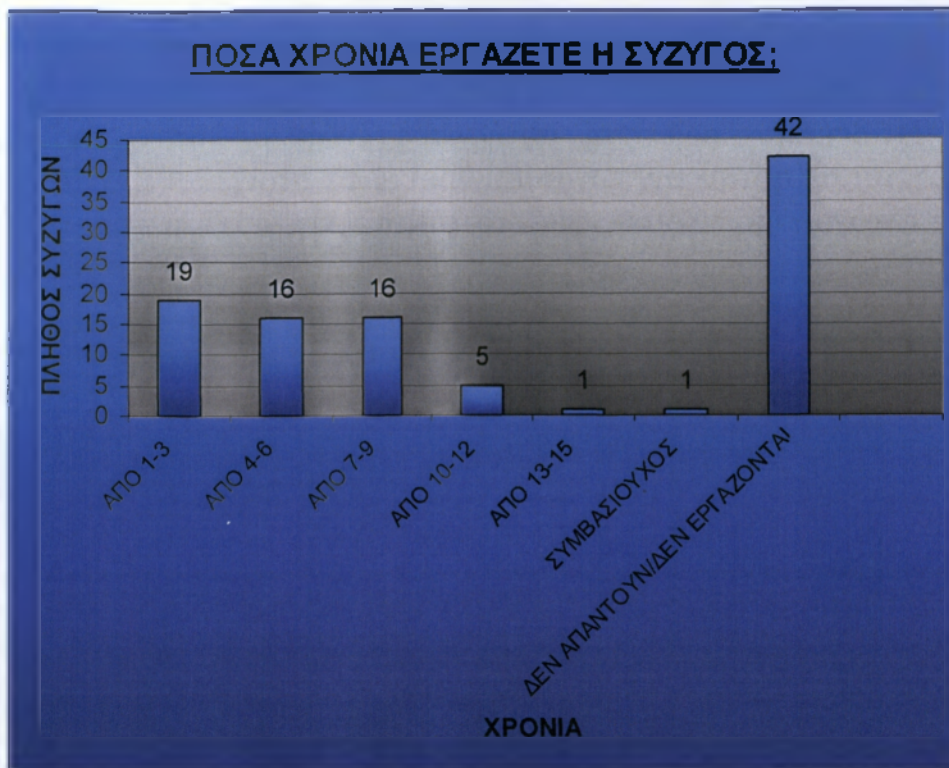
Η δεύτερη ερώτηση αυτής της ενότητας ήταν ποσα χρόνια εργάζονται σε αυτή την εργασία. Φυσικά τα στοιχεία θα είναι πάλι ανά μέλος οικογένειας. Λοιπόν για το σύζυγο και αρχηγό της οικογένειας είναι τα εξής:

Γράφημα 46
ΠΟΣΑ ΧΡΟΝΙΑ ΕΡΓΑΖΕΣΤΕ Σ'ΑΥΤΗ ΤΗ ΔΟΥΛΕΙΑ;

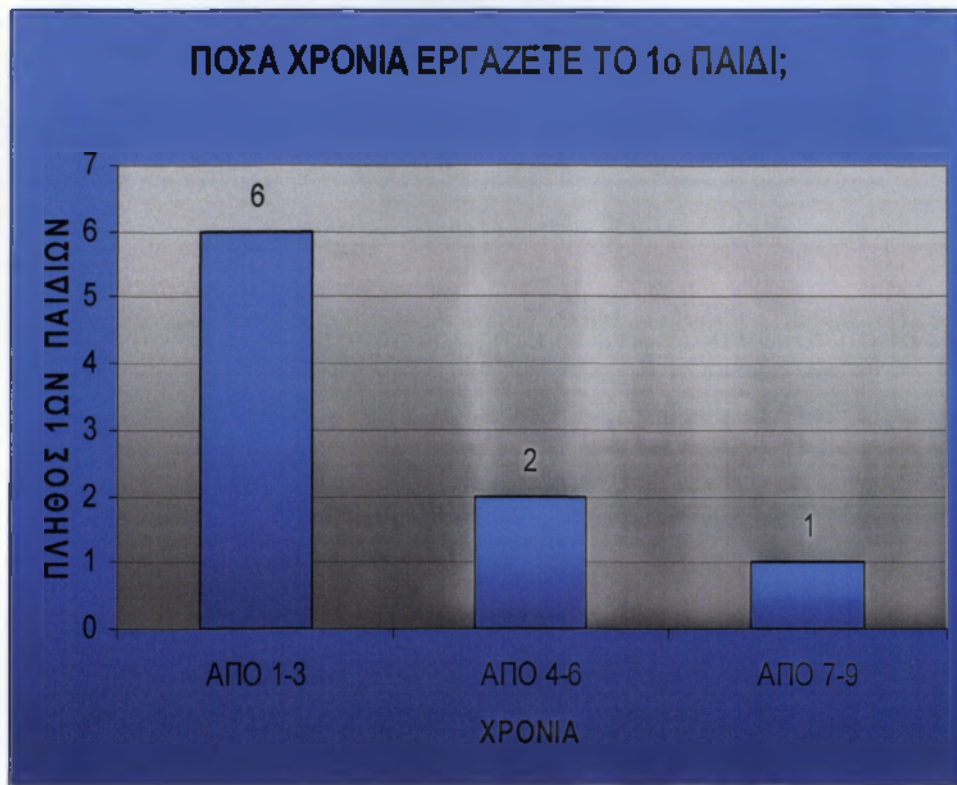
Όπως βλέπουμε οι σύζυγοι εργάζονται τα εξής χρόνια στην δουλειά που κάνουν: το 22% εργάζετε από 7 έως 9 χρόνια και το 21% από 10 έως 12 χρόνια. Επίσης το 19% δεν εργάζετε πουθενά ή δεν ήθελε να απαντήσει και το 14% εργάζετε από 1 έως 3 χρόνια. Το 10% εργάζετε από 4 έως 6 χρόνια και το 9% από 13 έως 15 χρόνια. Τα υπόλοιπα ποσοστά είναι μοιρασμένα σε μικρά ποσοστά ανά κατηγορία όπως βλέπουμε και στον πίνακα.

Γράφημα 47
ΠΟΣΑ ΧΡΟΝΙΑ ΕΡΓΑΖΕΣΤΕ Σ'ΑΥΤΗ ΤΗ ΔΟΥΛΕΙΑ;

Απ'το γράφημα 47 βλέπουμε ότι το 42% που είναι πολύ μεγάλο ποσοστό, δεν απάντησε ή δεν εργάζεται. Το 19% εργάζεστε από 1 έως 3 χρόνια και το 32% μοιρασμένο εξίσου από 16% εργάζεστε από 4 έως 6 χρόνια και το υπόλοιπο 16% από 7 έως 9 χρόνια. Τα υπόλοιπα ποσοστά είναι μοιρασμένα στις άλλες κατηγορίες ανα μικρά ποσοστά όπως μπορούμε να δούμε και στο πίνακα.

Γράφημα 48
ΠΟΣΑ ΧΡΟΝΙΑ ΕΡΓΑΖΕΣΤΕ Σ'ΑΥΤΗ ΤΗ ΔΟΥΛΕΙΑ;

Απ'το γράφημα βλέπουμε ότι τα 9 πρώτα παιδιά που εργάζονται από τις 100 οικογένειες του αντιπροσωπευτικού δείγματος οι 6 εργάζονται από 1 έως 3 χρόνια και οι 2 από 4 έως 6 χρόνια. Τελευταία ο ένας εργάζεται από 7 έως 9 χρόνια στην εργασία στην οποία εργάζεται.

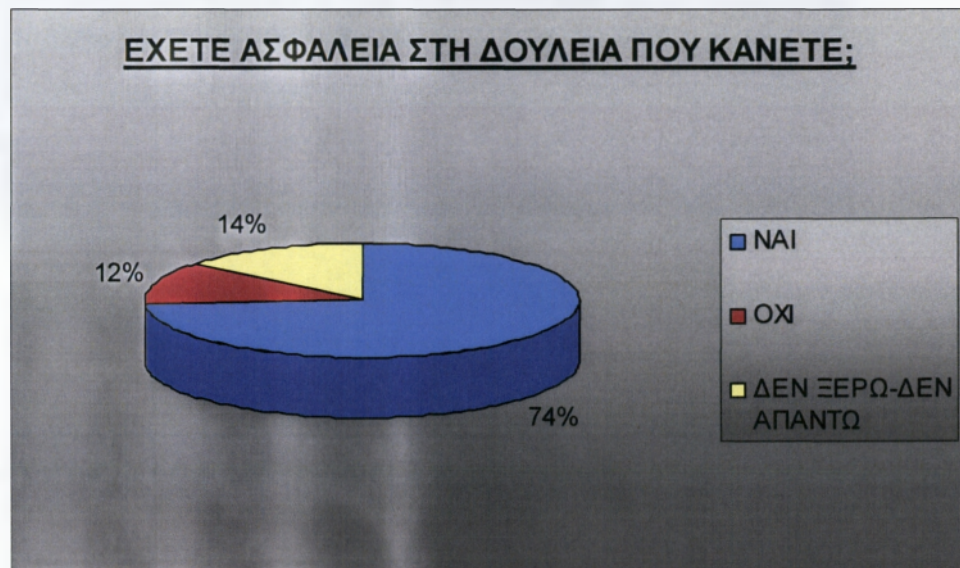
Η Τρίτη και τελευταία ερώτηση αυτής της ενότητας που ασχολείται με την εργασία του αντιπροσωπευτικού δείγματος έχει σαν θέμα της, την ασφαλιστική κάλυψη αυτών των ανθρώπων στη δουλειά που κάνουνε. Πάλι αυτή η ερώτηση απαντάτε ανά μέλος της οικογένειας. Πρώτα θα δούμε πόσοι από τους συζύγους έχουν ασφαλιστική κάλυψη στην δουλειά τους.

Πίνακας 40
ΕΧΕΤΕ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΚΑΛΥΨΗ ΣΤΗ ΔΟΥΛΕΙΑ ΠΟΥ ΚΑΝΕΤΕ;

Ο ΣΥΖΥΓΟΣ	ΝΑΙ	ΟΧΙ	ΔΕΝ ΞΕΡΩ-ΔΕΝ ΑΠΑΝΤΩ
ΕΧΕΤΕ ΑΣΦΑΛΕΙΑ:	74	12	14

Με βάση το πίνακα έγινε το εξής γράφημα:

Γράφημα 49
Ο ΣΥΖΥΓΟΣ

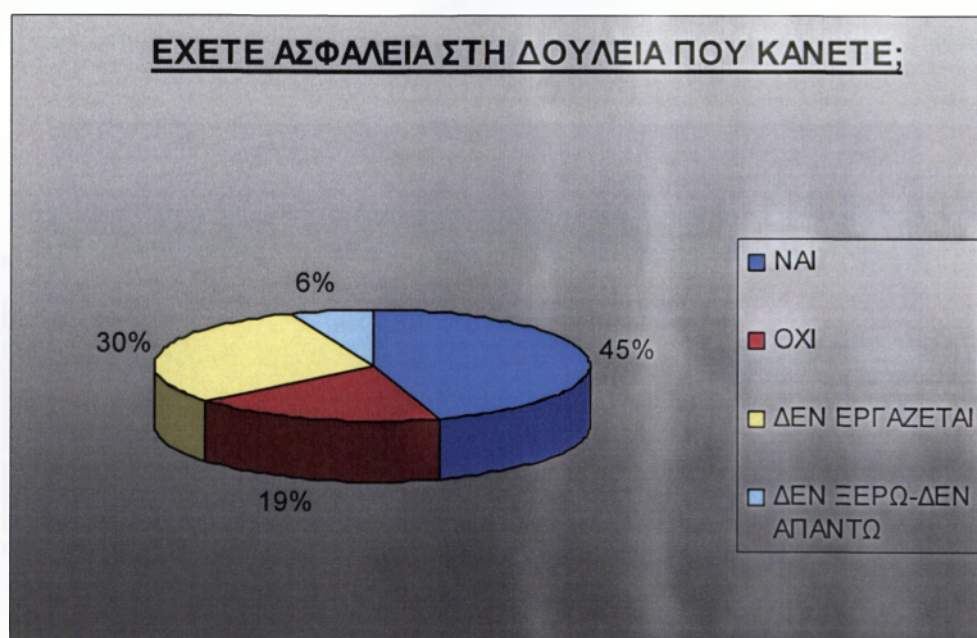
Στο πίνακα και στο γράφημά του βλέπουμε ότι το 74% απάντησε ότι ο εργοδότης του το έχει ασφαλίσει για την δουλειά που κάνει. Η ασφάλεια είναι υποχρεωτική για όλους άσχετα αν στην Ελλάδα πολλοί είναι εκείνοι που αποφεύγουν να πληρώνουν την ασφαλιστική κάλυψη για να μη πληρώνουν παραπάνω λεφτά για τους υπαλλήλους τους. Το 14% δεν ξέρει ή δεν ήθελε να απαντήσει. Το υπόλοιπο 12% δεν έχει ασφαλιστική κάλυψη από τον εργοδότη του. Ευτυχώς είναι μικρό το ποσοστό αυτών που δεν είναι ασφαλισμένοι.

Πίνακας 41
ΕΧΕΤΕ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΚΑΛΥΨΗ ΣΤΗ ΔΟΥΛΕΙΑ ΠΟΥ ΚΑΝΕΤΕ;

Η ΣΥΖΥΓΟΣ	ΝΑΙ	ΟΧΙ	ΔΕΝ ΕΡΓΑΖΕΤΑΙ	ΔΕΝ ΞΕΡΩ-ΔΕΝ ΑΠΑΝΤΩ
ΕΧΕΤΕ ΑΣΦΑΛΕΙΑ:	45	19	30	6

Με βάση το πίνακα έγινε το εξής γράφημα:

Γράφημα 50
Η ΣΥΖΥΓΟΣ

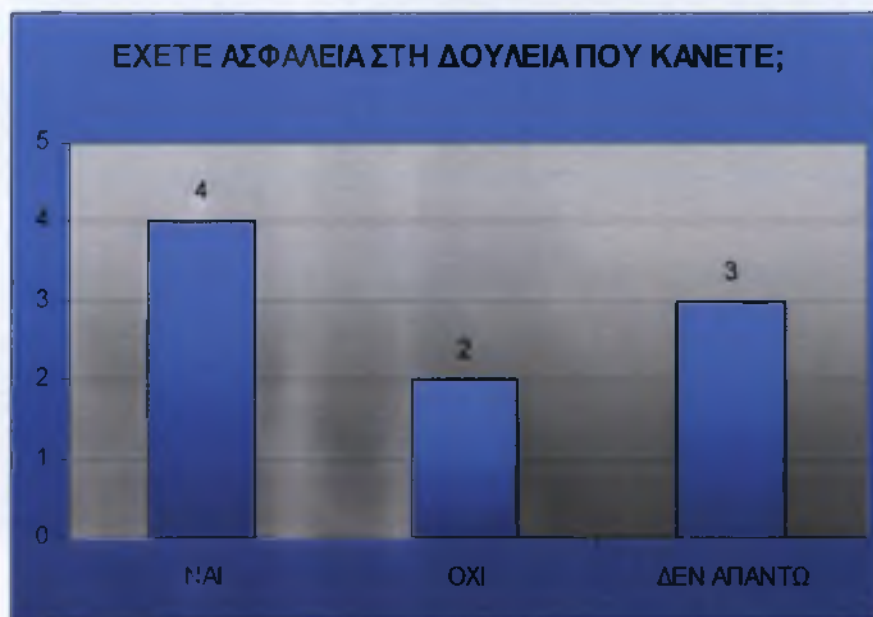
Βλέπουμε ότι για τις γυναίκες συζύγους τα πράγματα δεν είναι τα ίδια. Το 45% μόνο των γυναικών αυτών έχουν ασφαλιστική κάλυψη. Το 30% δεν εργάζεται και ασχολείται με τα οικιακά. Το 19% δεν έχει ασφαλιστική κάλυψη στην εργασία που κάνει, εκμεταλλεύοντας την ο εργοδότης της που δεν τη προσλαμβάνει με το νόμιμο τρόπο. Το υπόλοιπο 6% δεν ξέρει- δεν ήθελε να απαντήσει στην ερώτηση αυτή.

Πίνακας 42
ΕΧΕΤΕ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΚΑΛΥΨΗ ΣΤΗ ΔΟΥΛΕΙΑ ΠΟΥ ΚΑΝΕΤΕ;

ΤΟ 1ο ΠΑΙΔΙ	ΝΑΙ	ΟΧΙ	ΔΕΝ ΑΠΑΝΤΩ
ΕΧΕΤΕ ΑΣΦΑΛΕΙΑ:	4	2	3

Με βάση το πίνακα έγινε το εξής γράφημα:

Γράφημα 51
ΤΟ Α΄ ΠΑΙΔΙ

Βλέπουμε λοιπόν από το γράφημα ότι από τα 9 παιδιά που εργάζονται μόνο τα 4 έχουν ασφαλιστική κάλυψη στη εργασία που κάνουν. Τα 3 δεν απάντησαν στην ερώτησή μας και οι υπόλοιποι 2 μας απάντησαν ότι δεν τους έχουν ασφαλίσει οι εργοδότες τους.

Έτσι τελείωσε και αυτή η ενότητα με τα στοιχεία για την εργασία του αντιπροσωπευτικού μας δείγματος. Μάθαμε από τις απαντήσεις τους για το τί δουλειά κάνουν, πόσα χρόνια τη κάνουν αυτήν τη δουλειά και αν ο εργοδότης τους, τους εξασφαλίζει ασφαλιστική κάλυψη στη δουλειά που κάνουν.

10. Προβλήματα

Αυτή είναι η τελευταία ενότητα του ερωτηματολογίου. Αναφέρεται σε κάποια προβλήματα που μπορεί να συναντάνε οι άνθρωποι αυτοί στην Ελλάδα. Η ερώτηση είναι καθοδηγητική. Τους δίνετε ένας κατάλογος προβλημάτων και τους ζητείτε να διαλέξουν τα πέντε βασικότερα με τη σειρά προτεραιότητας των προβλημάτων κατά τη δικιά τους εντύπωση.

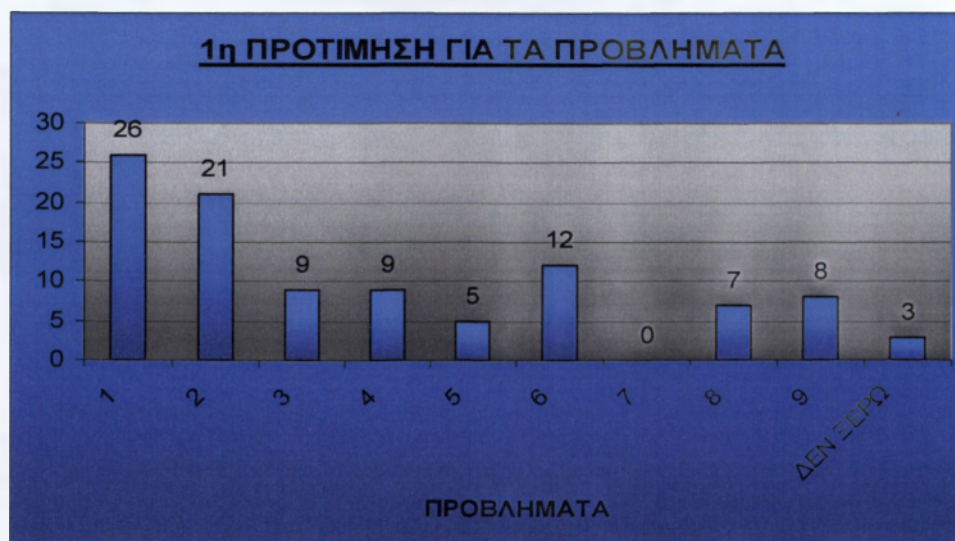
Τα προβλήματα που τους δώθηκαν ήταν τα εξής:

1. Η ανεργία
2. Η έλλειψη δικής σας κατοικίας
3. Η μη απόκτηση της Ελληνικής υπηκοότητας
4. Η μη καλή γνώση της ελληνικής γλώσσας
5. Η μη αναγνώριση του πτυχίου σας
6. Η δυσκολία να σπουδάσουν τα παιδιά σας
7. Η έλλειψη παιδικών σταθμών ή η δυσκολία αποδοχής των παιδιών σας σε υπάρχοντες παιδικούς σταθμούς
8. Η μη ασφάλιση στην εργασία σας
9. Άλλο

Οι παλιννοστούντες έπρεπε να τα συγκρίνουν ανάλογα με τα προβλήματα που αυτοί αντιμετώπισαν και να διαλέξουν πέντε προβλήματα με βάση τη σημαντικότητα του κάθε προβλήματος.

Πρώτα θα δούμε τί διάλεξαν ως για πύο μεγάλο πρόβλημα που αντιμετώπισαν στην Ελλάδα.

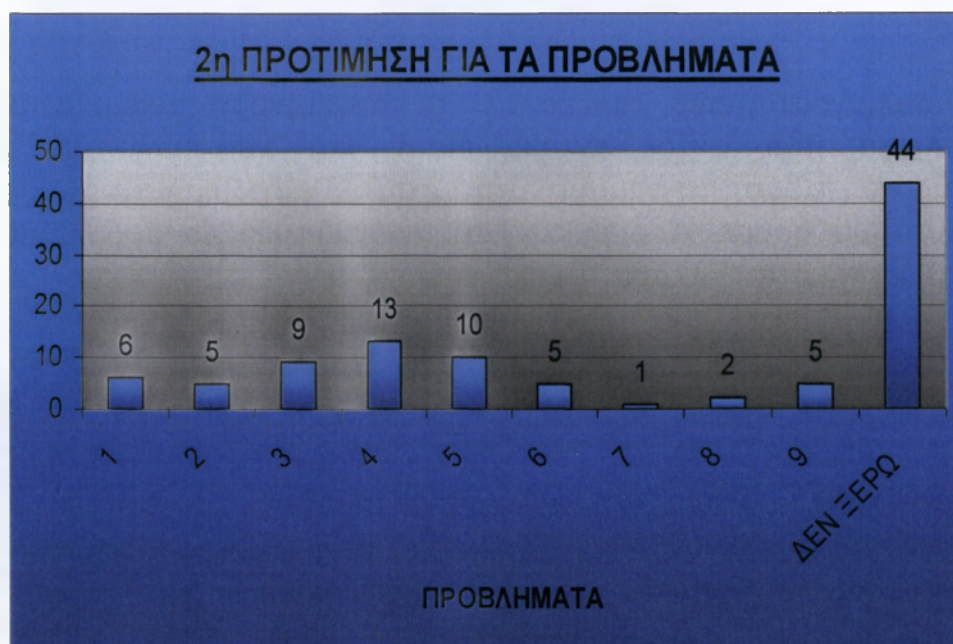
Γράφημα 52
ΠΡΩΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ

Με βάση το παραπάνω γράφημα βλέπουμε τί επέλεξε το αντιπροσωπευτικό μας δείγμα. Το πρόβλημα το οποίο ήταν το κυριότερο που αντιμετώπισαν αυτοί οι άνθρωποι ήταν τα εξής: το 26% αποφάσισε ότι το πιο μεγάλο πρόβλημα της χώρας μας είναι η μεγάλη ανεργία και η δυσκολία στο να βρείς μια δουλειά για να βγάλεις τα προς το ζείν. Το 21% συμπλήρωσαν ως μεγαλύτερο πρόβλημα την έλλειψη δικής τους κατοικίας με αποτέλεσμα να νοικιάζουν κατοικία και ένα μεγάλο μέρος μισθών να πηγαίνει εκεί. Επίσης το 12% αναφέρει το πρόβλημα της μεγάλης δυσκολίας να σπουδάσουν τα παιδιά τους στην Ελλάδα. Το 18% είναι μοιρασμένου εξίσου στο τρίτο και τέταρτο λόγο που είναι, η μη απόκτηση της Ελληνικής Υπηκοότητας και η μη καλή γνώση της ελληνικής γλώσσας. Το υπόλοιπο 20% ανήκει στο έννατο, όγδοο και πέμπτο πρόβλημα. Επίσης το 3% δεν απάντησε σε αυτή την ερώτηση μας.

Σαν δεύτερο λόγο οι παλινοστούντες και οι απαντήσεις τους μας δώσαν το εξής γράφημα:

Γράφημα 53
ΔΕΥΤΕΡΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ

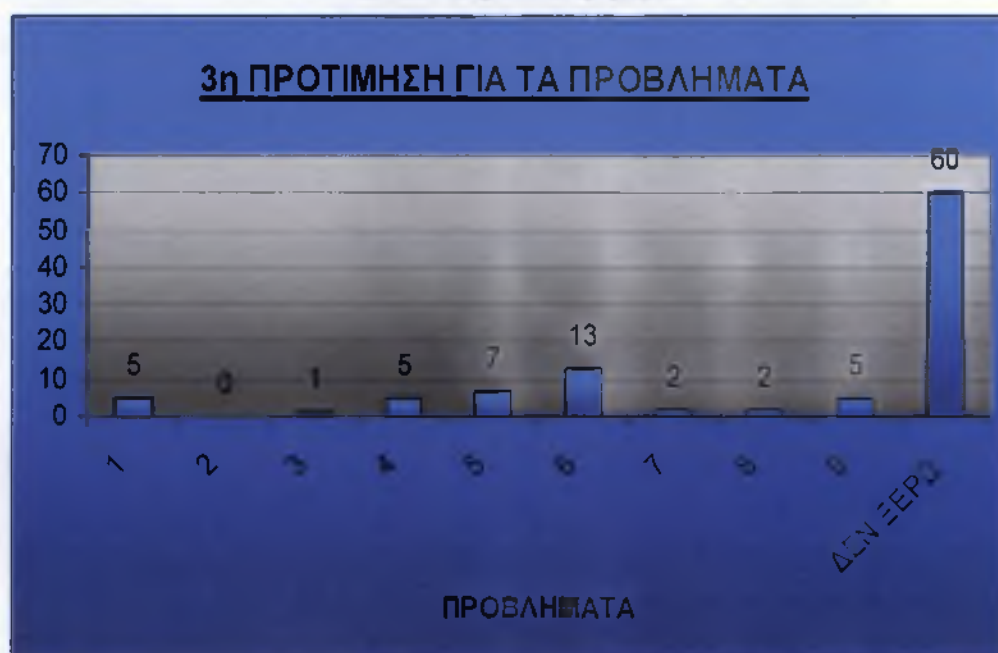

Με αυτό το γράφημα βλέπουμε ότι σαν δεύτερο κυριότερο πρόβλημα διλέξανε το 13% τη μη καλή γνώση της ελληνικής γλώσσας. Το 10% έχουν πρόβλημα με την μη αναγνώριση των πτυχίων τους. Επίσης το 9% βλέπουν σαν πρόβλημα τη μη απόκτηση της Ελληνικής

υπηκοότητας. Το 6% προβληματίζονται με την ανεργία που υπάρχει στην χώρα μας. Το 15% χωρίζεται ίσα σε τρία προβλήματα τα οποία είναι, η έλλειψη δικής τους κατοικίας, η δυσκολία να σπουδάσουν τα παιδιά τους και τρίτο κάποιο άλλο πρόβλημα. Το 2% έχει σαν πρόβλημα τη μη ασφάλιση στην εργασία του και το 1% έχει πρόβλημα με τους παιδικούς σταθμούς. Το υπόλοιπο 44% δεν απάντησε σε αυτή την ερώτηση.

Σαν τρίτο λόγο οι παλινοστούντες και οι απαντήσεις τους μας δώσαν το εξής γράφημα:

Γράφημα 54
ΤΡΙΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ

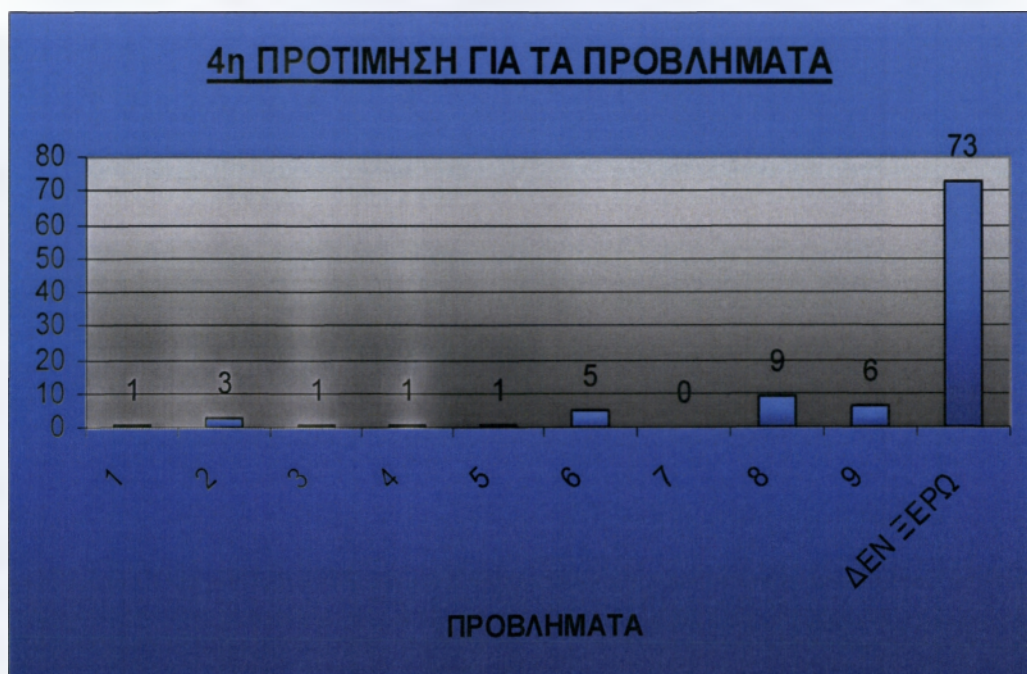

Με βάση το παραπάνω γράφημα βλέπουμε το τρίτο σημαντικότερο πρόβλημα των παλινοστούντων με ιεράρχιση με βάση των απαντήσεων και των ποσοστών που έχει το κάθε πρόβλημα. Το 60% δεν απάντησε σε αυτή την ερώτηση. Το υπόλοιπο 40% χωρίζεται στα εξής προβλήματα: το 13% βλέπει σαν τρίτο πρόβλημα το ότι δεν μπορούν να σπουδάσουν τα παιδιά τους, το 7% αντιμετωπίζει το πρόβλημα της μη αναγνώρισης του πτυχίου τους, το 15% χωρίζεται εξίσου σε τρία προβλήματα τα οποία είναι, η ανεργία, η μη καλή γνώση της ελληνικής γλώσσας και τρίτο κάποιο άλλο πρόβλημα. Το 4% χωρίζεται από 2% στο ότι δεν υπάρχουν παιδικοί σταθμοί και στη μη ασφάλισης στην εργασία τους.

Το 1% βλέπει σαν τρίτο πρόβλημα τη μη απόκτηση της Ελληνικής υπηκοότητας.

Σαν τέταρτο λόγο οι παλινοστούντες και οι απαντήσεις τους μας δώσαν το εξής γράφημα:

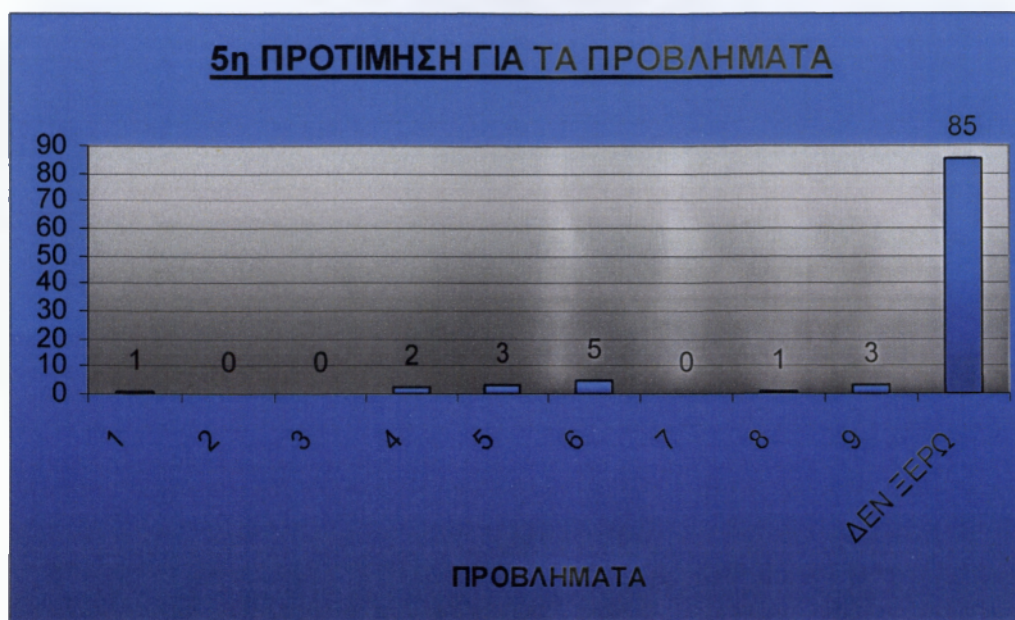
Γράφημα 55
ΤΕΤΑΡΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ

Βλέπουμε ότι σαν τέταρτο πρόβλημα βλέπουν τα παραπάνω. Κατ'αρχήν το 73% δεν απάντησε σε αυτήν την ερώτηση. Το υπόλοιπο 27% απάντησε ως εξής: το 9% έβαλε σαν τέταρτο πρόβλημα την μη ασφάλιση στην εργασία τους, το 6% διάλεξαν ένα άλλο πρόβλημα, το 5% τη δυσκολία να σπουδάσουν τα παιδιά τους, το 3% τη έλλειψη της δικής τους κατοικίας και το υπόλοιπο 4% είναι από 1% για το πρώτο, τρίτο, τέταρτο και πέμπτο λόγο.

Σαν πέμπτο και τελευταίο λόγο οι παλινοστούντες και οι απαντήσεις τους μας δώσαν το εξής γράφημα:

Γράφημα 56
ΠΕΜΠΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ

Στο πέμπτο κυριότερο πρόβλημα απάντησαν λίγοι. Βασικά το 85% δεν απάντησε καθόλου την ερώτηση. Το 5% αποφάσισαν σαν πέμπτο πρόβλημα τη δυσκολία να σπουδάσουν τα παιδιά τους. Το 6% είναι χωρισμένο από 3% στα προβλήματα 5 και 9 που είναι, η μη αναγνώριση του πτυχίου τους και κάποιο άλλο πρόβλημα. Το 2% θεωρεί πρόβλημα τη μη καλή γνώση της ελληνικής γλώσσας. Άλλα 2% ανήκουν στην απάντηση ένα και στην οκτώ, που είναι η ανεργία και η μη ασφάλιση στην εργασία τους.

Αυτό το ερωτηματολόγιο έγινε ύστερα από πολύ μελέτη και οργάνωση των στόχων μας, ώστε να περιέχει στοιχεία χρήσιμα και σωστά για την εργασία. Πιστεύω ότι το δείγμα ήταν το σωστό και ανταποκρίθηκε και βοήθησε αρκετά στη συλλογή των πληροφοριών αν και ήταν ένα αρκετά δύσκολο πράγμα το μοίρασμα των ερωτηματολογίων και η συλλογή τους από τα παιδιά. Το αντιπροσωπευτικό δείγμα προτίμησα να είναι σε νούμερο 100 ώστε να βγαίνουν πιο καλά τα αποτελέσματα και οι απαντήσεις σε ποσοστά τις %. Επίσης ευχαρίστησα θερμά τα σχολεία που βοήθησαν αρκετά με τις απαντήσεις τους στην έρευνα αυτής της εργασίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ V

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η εργασία στο σύνολό της μας παρουσιάζει τις δύο όψεις και αντιλήψεις των παλιννοστούντων.

Οι Ομογενείς στην πρώην Σοβιετική Ένωση από τα πρώτα χρόνια της εξουσίας του Γκορμπατσώφ και τη Περεστρόϊκα έδειξαν από τη μία πλευρά τη μεγάλη αγάπη και τον έντονο πατριωτισμό για την Ελλάδα μέσα από τις αιτήσεις Παλιννόστησης που κατέθεταν στα Ελληνικά Προξενία της USSR. Με την άφιξή τους στην Ελλάδα υπήρξε μεγάλη δυσαρέσκεια και απογοήτευση επειδή περίμεναν διαφορετική αντιμετώπιση στα προβλήματά τους. Έτσι κάποιοι άρχισαν να τρέφουν συναισθήματα μίσους για την ιστορική πατρίδα, την Ελλάδα, θεωρώντας ότι έχουν εγκλωβιστεί σε μία νέα Χώρα με αβέβαιο μέλλον χωρίς να έχουν τα χρήματα τα οποία θα τους επέτρεπαν να γυρίσουν πίσω. Τονίζουμε ότι με την αναχώρησή τους από την USSR ότι πούλησαν και ρευστοποίησαν όλα τα υπάρχοντά τους.

Οι Ομογενείς Έλληνες στην πρώην Σοβιετική Ένωση λόγω της μεγάλης έλλειψης πληροφόρησης που είχαν, διαμόρφωσαν λανθασμένη Εθνική συνείδηση. Εκεί οι Έλληνες δεν ήξεραν την Ελληνική γλώσσα αλλά κάποιοι από αυτούς τμήματα της Ποντιακής διαλέκτου και δεν είχαν καμιά επαφή με την Ελλάδα έως το 1985. Για την ιστορία της πατρίδας τους μπορούσαν να μάθουν μόνο στις ιστορικές σχολές των πανεπιστημίων που μόλις είχαν ανοίξει. Οι τοπικοί Ελληνικοί σύλλογοι εμφανίστηκαν και αυτοί μετά το 1985, αν και ήταν πολύ μεγάλη η προσφορά τους γιατί τους ένωσαν και τους έδωσαν να γνωρίσουν και να αγαπήσουν οτιδήποτε ελληνικό στοιχείο όπως τη γλώσσα, την ιστορία, τα ήθη και τα έθιμα που υπήρχαν στην πατρίδα τους, την Ελλάδα.

Από τη χρονιά που εμφανίστηκαν οι Ελληνικοί σύλλογοι, άρχισαν να έρχονται πολλοί για διακοπές στην Ελλάδα αλλά και για να γυρίσουν μόνιμα στην πατρίδα τους. Αυτό ήταν και το μεγαλύτερο μεταναστευτικό κύμα προς την Ελλάδα το οποίο συνεχίζεται μέχρι και σήμερα. Όλοι αυτοί οι άνθρωποι πίστευαν ότι όλα θα ήταν ομαλά και ωραία και δεν ήξεραν ότι τους περίμεναν δυσκολίες στο θέμα της εθνικής αναγνώρισης που αργότερα έγινε και πρόβλημα προσαρμογής στη ντόπια κοινωνία.

Το μεγάλο πρόβλημα που αντιμετωπίζουν όλοι οι Έλληνες ομογενείς από τις Δημοκρατίες της πρώην Σοβιετικής Ένωσης είναι η μη γνώση ή και κακιά γνώση της ελληνικής γλώσσας, η άγνοια της εθνικής ιστορίας και του εθνικού πολιτισμού που δεν τους δίνουν τη δυνατότητα να προσαρμοστούν ομαλά στα νέα δεδομένα.

Οι Ομογενείς δεν πρέπει να κρατούν κακία στον ντόπιο πληθυσμό γιατί πολλοί ντόπιοι Έλληνες με τις ατομικές τους ενέργειες τους

βοήθησαν περισσότερο απ' ότι το κράτος, ως σύστημα στα σοβαρότατα προβλήματα που αντιμετώπιζαν.

Βλέπουμε ότι το κράτος αδυνατεί να αντιμετωπίσει προβλήματα των γηγενών Ελλήνων πολιτών και φυσικά δεν γίνεται καν λόγος για την αντιμετώπιση της ανεργίας και της κακής οικονομικής κατάστασης των Ομογενών από την πρώην ΕΣΣΔ. Οι Ομογενείς από την αρχή κατάλαβαν ότι είναι χωρίς την κρατική υποστήριξη και ο καθένας έπρεπε να αντιμετωπίσει τα προβλήματα του όπως μπορεί. Έτσι ζούν με την ελπίδα ότι κάποια μέρα θα προσαρμοστούν στη νέα κοινωνία και θα γίνουν ένα με το κοινωνικό σύνολο.

Το πρόβλημα της κοινωνικής προσαρμογής των Ελλήνων Ομογενών από τις Δημοκρατίες της πρώην ΕΣΣΔ δεν θα μπορέσει να λύσει ούτε η κυβέρνηση, ούτε οι ντόπιοι Έλληνες, ούτε και οι ίδιοι οι ομογενείς μόνοι τους ο καθένας χωριστά. Θα μπορέσουμε αν προσπαθήσουμε όλοι μαζί, χωρίς να χωριζόμαστε σε διάφορες κατηγορίες και χωρίς να υποτιμάμε ο ένας τον άλλον.

Αυτά όμως, μπορεί να μην πραγματοποιηθούν και η πρώτη γενιά των Ομογενών ηλικίας πάνω από 40 ετών, από την πρώην Σοβιετική Ένωση, να μην προσαρμοθεί. Έτσι μόνο τα άτομα μικρότερης ηλικίας καθώς και η επόμενη γενιά θα μπορέσουν να απολαύσουν τα προνόμια του Έλληνα πολίτη. Τα σημερινά προβλήματα των Ομογενών Ελλήνων θα τους γίνονται γνωστά μόνο μέσω της ιστορίας, ακριβώς όπως και οι πρόσφυγες του 1922. Θα ξέρουν τέλεια τη μητρική τους γλώσσα, την εθνική ιστορία και θα έχουν επίσης ένα αποκλειστικό προνόμιο μεγάλης πνευματικής αξίας, την Εθνική Συνείδηση.

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Προτάσεις για τη Χώρα προέλευσης:

- Σωστός έλεγχος των εγγράφων που πιστοποιούν τη σχέση του Παλιννοστούντα με την Ελλάδα (Εθνική Συνείδηση).
- Ίδρυση σχολείων σε όλες τις Χώρες και τις περιοχές όπου ζούν άτομα που θεωρεί η Ελληνική Πολιτεία, ότι έχουν σχέση με την Ελληνική Εθνική Συνείδηση. Στα σχολεία αυτά να διδάσκεται τουλάχιστον η Ελληνική γλώσσα και ιστορία.
- Το κέντρο Ελληνικής γλώσσας να δημιουργεί εξεταστικά κέντρα για τη πιστοποίησή της στις περιοχές αυτές
- Η παραευξείνια Τράπεζα που εδρεύει στη Θεσσαλονίκη να προχωρήσει άμεσα σε προγράμματα μέσω επενδύτων στις περιοχές όπου υπάρχει το Ελληνικό στοιχείο, δημιουργώντας οικονομικές μονάδες. Έτσι, το Ελληνικό στοιχείο θα μπορέσει να παραμείνει σε αυτές τις περιοχές αφού θα έχει ανεβάσει το βιοτικό του επίπεδο.
- Με αυτό το τρόπο οι Έλληνες θα παραμείνουν στα μέρη προέλευσής τους χωρίς να συρρικνώνεται άλλο ο Ελληνισμός της διασποράς.

Προτάσεις για τη Χώρα μας:

- Υποχρεωτική φοίτηση για εκμάθηση της Ελληνικής γλώσσας μέσω επιδοτούμενου προγράμματος από την Ελληνική Πολιτεία που θα πληρώνεται η ώρα με ποσό ίσο με μία ώρα εργασίας ανειδίκευτου εργάτη.
- Συγκεκριμένος χρόνος φοίτησης με δωρεάν παροχή των βιβλίων και εξετάσεις.
- Μελέτη ορθολογικής διασποράς στο σύνολο της Επικράτειας των Παλιννοστούντων με βάση τις ανάγκες κάθε περιοχής σε εργατικό δυναμικό. Τονίζουμε ιδιαίτερα ότι οι Παλιννοστούντες δεν ήταν αγρότες στο μεγαλύτερο ποσοστό τους.
- Η ανάγκη της Ελληνικής Πολιτείας σε αγροτικό πληθυσμό ή αγροτοεργάτες δεν μπορεί να λειτουργήσει για τους Παλιννοστούντες διαφορετικά απ' ότι για τους πρόσφυγες του 1922.
- Η παροχή δωρεάν αγροτικής έκτασης και οικοπέδου από το Κράτος σε συνδυασμό με την κατάρτιση σε προγράμματα αγροτικών καλλιεργειών, είναι ο μόνος τρόπος να τονωθεί ο αγροτικός πληθυσμός με Παλιννοστούντες.
- Τα άτομα που πρόκειται να ασχοληθούν ως εργάτες θα πρέπει να περάσουν από επιδοτούμενα προγράμματα κατάρτισης με τις ίδιες

- αποζημιώσεις ανά ώρα όπως και για την εκμάθηση της Ελληνικής γλώσσας.
- Η εφαρμογή της νομοθεσίας για την ασφάλιση των εργαζόμενων Παλιννοστούντων μέσα από αυστηρό έλεγχο της Πολιτείας οδηγεί τους Παλιννοστούντες σε οικονομικά σταθερά οφέλη με αποτέλεσμα το ήρεμο περιβάλλον.
 - Η χορηγία δανείων για κατασκευή κατοικίας, συνολικά τους επιτρέπει να ασχοληθούν με την ένταξή τους στο κοινωνικό ιστό της περιοχής εγκατάστασής τους.
 - Οι ελεύθεροι επαγγελματίες να επιδοτούνται γενναία, μέσα από προγράμματα τα οποία θα παρακολουθούν σε τακτά διαστήματα την εξέλιξη τους.
 - Θα πρέπει να αυξηθεί ιδιαίτερα η μέριμνα της Πολιτείας για τα άτομα μεγάλης ηλικίας καθώς και τα Α.Μ.Ε.Α..
 - Για τα παιδιά και τους έφηβους το ΥΠΕΠΘ πρέπει να αλλάξει τον νόμο έτσι ώστε στις σχολικές αίθουσες οι εκπαιδευτικοί να μην έχουν πάνω από το 40% (10 άτομα) από οικογένειες Παλιννοστούντων. Να λειτουργούν ολοήμερα δημοτικά με ιδιαίτερη βαρύτητα στην εκμάθηση της Ελληνικής γλώσσας υπό τύπο φροντιστηρίου. Το ίδιο στο επίπεδο του γυμνασίου ανά γεωγραφική περιοχή. Συνολικά δηλαδή μέσα στα πρώτα 2 έτη άφιξης του παιδιού ή εφήβου Παλιννοστούντα στην Ελλάδα θα πρέπει να έχει λυθεί το πρόβλημα της γλώσσας από την Ελληνική Πολιτεία.
 - Ιδιαίτερη βαρύτητα πρέπει να δοθεί στο επίπεδο του πολιτισμού, με την δημιουργία των συλλόγων τους, για την διατήρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς της Χώρας προέλευσής τους.
 - Στο πλαίσιο των πολιτιστικών δραστηριοτήτων να προβλεφθούν από τους ΟΤΑ κοινές δράσεις των τοπικών συλλόγων με τους συλλόγους των Παλιννοστούντων.
 - Η ύπαρξη κοινωνικών προγραμμάτων όπως αθλητισμού, διακοπών, εκδρομών, θεατρικών παραστάσεων, χορών, εκθέσεων, διαλέξεων κλπ, θα οδηγήσει τους Παλιννοστούντες τελικά στην πιο γρήγορη ενσωμάτωσή τους στον κοινωνικό ιστό της Χώρας χωρίς αποκλεισμούς και διακρίσεις στην νέα πολυπολιτισμική Ε.Ε..

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΒΙΒΛΙΑ :

1. Αγγελίδης Ο. “Οι πρόσφυγες από την πρώην ΕΣΣΔ και η εθνική τους ταυτότητα”, Περιοδικού ενδοχώρα, Αλεξανδρούπολη, 2000
2. Αμιτσής Γ./ Λαζαρίδη Γ. “Νομικές και κοινωνικοπολιτικές διαστάσεις της μετανάστευσης στην Ελλάδα”, Παπαζήσης
3. Βεργέτη Μ. “Ομογενείς από την πρώην Σοβιετική Ένωση”, Αδελφών Κυριακίδη
4. Δροσόπουλος Α.Γ. “Το νομικό πλαίσιο για την προστασία των προσφύγων στην Ελλάδα” από εργασία ενός σεμιναρίου, 9 Δεκεμβρίου 1991, Αθήνα
5. Ιακώβου Γ. “Το νομικό καθεστώς των παλιννοστούντων”, Ε.Ι.Υ.Α.Π.Ο.Ε., Αθήνα, 1996
6. Καραμεσίνη Μαρία (1996), “Νομιμοποίηση από την πλευρά των μεταναστών”, εφημερίδα Η Εποχή, 7 Ιουλίου.
7. Καρύδης Β. “Το νέο Σχέδιο Νόμου για τη μεταναστευτική πολιτική”, Ποινική Δικαιοσύνη (11), 2000
8. Καρύδης Β. “Η εγκληματικότητα των μεταναστών στην Ελλάδα”, Παπαζήσης, 1996
9. Κατσορίδας Δ. (1994), Ξένοι (;) εργάτες στην Ελλάδα, εκδόσεις ΙΑΜΟΣ, Αθήνα.
10. Λαμπροπούλου Ε. “Κοινωνικός έλεγχος του εγκλήματος”, Παπαζήσης, Αθήνα, 1994
11. Λινάρδος-Ρυλμόν Π. (1993), Αλλοδαποί εργαζόμενοι και αγορά εργασίας στην Ελλάδα, ΙΝ.Ε/ΓΣΕΕ, Αθήνα.
12. Παναγία Σουμελά, “Ο Ποντιακός Ελληνισμός της τέως Σοβιετικής Ένωσης”, Παναγία Σουμελά, Θεσσαλονίκη, 1991
13. Παναγόπουλος Α. (1998), “Το 20% του ελληνικού ΑΕΠ από λαθρομετανάστες”, εφημερίδα Επενδυτής (στο ένθετο “Οικονομικά Θέματα”), 30-31 Μαΐου.
14. Πανούσης Γ./ Καρύδης Β. “Θυματοφοβία, ανασφάλεια και αστυνομική αποτελεσματικότητα”, Λιβάνης, 1999
15. Πετρινώτη Ξ. “Η μετανάστευση προς την Ελλάδα”, Οδυσσεύς, Αθήνα, 1993
16. Υπουργείο Εξωτερικών, Γ.Γραμματεία Απόδημου Ελληνισμού. “Οδηγός Αποδημίας και Παλιννόστησης”, Μάρτιος 1999
17. Φωτιάδης Π. “Το δράμα να είσαι ελληνοπόντιος”, Κάδμος

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΙΣ :

1. Συμβούλιο Απόδημου Ελληνισμού (ΣΑΕ). Συνεντεύξεις από Υπαλλήλους.
2. Από το Δημοτικό Σύμβουλο και εντεταλμένο για θέματα Παλινοστούντων του Δήμου Θεσσαλονίκης κ. Θεόδωρο Ακριτίδη.
3. Τμήματα Παλινοστούντων του Δήμου Καλαμαριάς, Θεσσαλονίκης, Ευόσμου, Συκεών, Θερμαϊκού και Θέρμης. Συνεντεύξεις από Υπαλλήλους.
4. Συνέντευξη από το Δημοτικό Σύμβουλο Καλαμαριάς κ. Στέλλιο Ματσαρίδη (Πρόεδρος Συλλόγου Παλινοστούντων Καλαμαριάς και Συλλόγου Καυκασίων Καλαμαριάς).
5. Συνέντευξη από τη Δ/ντρια του τμήματος 'Προστασίας των Πολιτών' της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Θεσσαλονίκης κ. Ελ.Σιδηροπούλου.
6. Συνέντευξη από το Δήμαρχο Θέρμης, κ. Θ.Παπαδόπουλο.
7. Συνέντευξη από τον Αντιδήμαρχο Παιδείας του Δήμου Ευόσμου κ. Σ.Τοπαλίδη.
8. Συνέντευξη από μέλη του Δ.Σ. του Ιδρύματος του «Ιστορικού Αρχείου του Ελληνισμού» στην Καλαμαριά.
9. Συνέντευξη από τους Δ/ντές ή Υπ/ντές των σχολείων: 2^ο Γ/σιο Θέρμης κ. Αδαμίδη Ι. , 1^ο Γ/σιο Μίκρας κ. Βαχαροπούλου Αιμ. , 2^ο Γ/σιο Περαιάς κ. Παπαδόπουλο Αθ. , 1^ο Γ/σιο Περαιάς κ. Στράντζαλη Κ. , 1^ο Γ/σιο κ. Μπαλασσά Γ. , 1^ο Θερμαϊκού κ. Σκαρτάδο Χ. , 2^ο Εν.Λύκειο Θερμαϊκού κ. Παπαδόπουλο Δ. , 1^ο Εν. Λύκειο Ν. Μηχανιώνας κ. Καλογιάννη Σ..

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

**ΑΠΟΓΡΑΦΗ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΩΝ
ΠΑΛΙΝΝΟΣΤΟΥΝΤΩΝ ΚΑΙ ΟΜΟΓΕΝΩΝ
ΣΥΜΠΛΗΡΩΝΕΤΑΙ ΑΠΟ ΤΟΝ-ΤΗΝ ΑΡΧΗΓΟ ΤΗΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ**

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ:.....
ΝΟΜΟΣ:.....
ΈΤΟΣ ΓΕΝΝΗΣΕΩΣ:.....

1.ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

1. Από ποιά χώρα, πρώην μέλος της Ε.Σ.Σ.Δ. προέρχεστε;
I. Χώρα:.....
II. Περιοχή.....
2. Πότε φύγατε από την πρώην Ε.Σ.Σ.Δ. και ήρθατε στην Ελλάδα;
.....
3. Αν δεν ήρθατε από χώρα της πρώην Ε.Σ.Σ.Δ. απο ποιά χώρα ήρθατε;
.....
4. Ποιοι είναι οι τρεις κυριότεροι λόγοι που φύγατε από την χώρα της πρώην Ε.Σ.Σ.Δ. ή άλλη χώρα και ήρθατε στην Ελλάδα;

1) Εμφύλιος πόλεμος	4) Ήθελα να έρθω στην Ελλάδα
2) Τρομοκρατία	5) Ακολούθησα τους συγγενείς μου
3) Ανεργία	6) Άλλοι λόγοι.

1. 2. 3.
5. Υπάρχουν συγγενείς πρώτου βαθμού που μένουν ακόμα εκεί;
1. ΝΑΙ 2. ΟΧΙ
α) Αν ΝΑΙ, ποιοι είναι; Γονείς Παιδιά Αδέλφια
β) Αν ΝΑΙ, σκέφτονται να έρθουν και να μείνουν στην Ελλάδα;
1. ΝΑΙ 2. ΟΧΙ

2.ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

1. Γιατί εγκατασταθήκατε στο μέρος αυτό που μένετε σήμερα;(τρεις βασικότερους λόγους)

- 1) Έχω συγγενείς
- 2) Έχω φίλους
- 3) Έχω συγχωριανούς
- 4) Φθηνή κατοικία ή ενοίκιο

1 2 3

- 5) Βρήκα ευκολότερα εργασία
- 6) Μας δέχτηκαν καλύτερα
- 6) Μας έδωσαν οικόπεδα
- 7) Μας έδωσαν σπίτια
- 8) Άλλη αιτία.

2. Είστε γραμμένος στο Δήμο ή στη Κοινότητα που μένετε σήμερα;

ΝΑΙ

ΟΧΙ

3. Πού θα θέλατε να κατοικήσετε μόνημα;

3.ΚΑΤΟΙΚΙΑ

1. Σε τι είδους σπίτι, διαμένετε σήμερα;

Μονοκατοικία

Διαμέρισμα

Άλλο

2. Ποιά είναι η κατάσταση του σπιτιού που μένετε σήμερα;

Πολύ καλή

Καλή

Μέτρια

Κακή

3. Το σπίτι που μένετε είναι:

Ιδιόκτητο

Ενοικιαζόμενο

Παραχωρημένο

4.ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΝΙΣΧΥΣΗ

1. Τι οικονομική ενίσχυση πήρατε από τη στιγμή που ήρθατε στην Ελλάδα ως σήμερα από Κρατικές Υπηρεσίες;(σε €).....

2. Τι δάνεια έχετε πάρει από Τράπεζες για αγορά-κατασκευή οικοπέδου και κατοικίας;

.....

3. Είστε ικανοποιημένοι απ' αυτή την οικονομική ενίσχυση;

Πολύ

Λίγο

Καθόλου

5.ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

1. Πόσα εκπαιδευτικά προγράμματα παρακολούθησες εσύ και τα άλλα μέλη της οικογένειάς σου ως σήμερα στην Ελλάδα;.....

2. Ποιοι φορείς έκαναν αυτά τα προγράμματα;.....

3. Είστε ικανοποιημένοι από τα προγράμματα που παρακολουθήσατε;

Πολύ

Λίγο

Καθόλου

4. Σας βοήθησαν τα προγράμματα αυτά να βρείτε εργασία;

Πολύ

Λίγο

Καθόλου

6.ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

1. Ποια γλώσσα μιλάτε σήμερα μέσα στο σπίτι σας;
 Ποντιακή διάλεκτο Τούρκικα
 Νεοελληνικά Γεωργιανά
 Ρωσικά Συνδυασμός γλωσσών.....
2. Πόσο καλά γνωρίζετε την ελληνική γλώσσα όταν φθάστε στην Ελλάδα;
Ομιλία: Πολύ καλά Καλά Μέτρια Λίγο Καθόλου
Γραφή: Πολύ καλά Καλά Μέτρια Λίγο Καθόλου
3. Πώς μάθατε τα ελληνικά στη Χώρα της πρώην Ε.Σ.Σ.Δ, όπου ζούσατε;
 Στο σπίτι Στο σχολείο Στον Ελληνικό Σύλλογο Αλλού
4. Πόσο καλά γνωρίζετε την Ελληνική γλώσσα σήμερα;
Ομιλία: Πολύ καλά Καλά Μέτρια Λίγο Καθόλου
Γραφή: Πολύ καλά Καλά Μέτρια Λίγο Καθόλου
5. Πού μάθατε την ελληνική γλώσσα στην Ελλάδα;
 Στο σχολείο Στα σεμινάρια Στην οικογένεια Στην εργασία Αλλού
6. Σε πόσο χρονικό διάστημα σε μήνες, μάθατε την ελληνική γλώσσα;.....

7.ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ

1. Από πόσα μέλη αποτελείται η οικογένεια ;.....
2. Έχετε πάρει ελληνική ταυτότητα ;.....
3. Είστε μέλος σε κανένα σύλλογο παλιννοστούντων ή γηγενών Ποντίων ;
 ΝΑΙ ΟΧΙ Σε ποιό;.....

8.ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

1. Τι σπουδές έχετε κάνει εσείς και τα μέλη της οικογένειάς σας;

Μέλος Οικογένειας	Δημοτικό/Γυμνάσιο	Λύκειο	Τεχνική Εκπαίδευση	Α.Τ.Ε.Ι.	Α.Ε.Ι.	Μεταπτυχιακές Σπουδές
Ο Σύζυγος						
Η Σύζυγος						
Παιδί Α						
Παιδί Β						
Παιδί Γ						

2. Έχετε αναγνωρίσει το πτυχίο σας στο ΔΙΚΑΤΣΑ;

ΝΑΙ

ΟΧΙ

3. Τα παιδιά σας πηγαίνουν στο Ελληνικό Σχολείο; ΝΑΙ ΟΧΙ

Αν όχι, γιατί;.....

9.ΕΡΓΑΣΙΑ

1. Τι δουλειά κάνετε σήμερα στην Ελλάδα;

Ο Σύζυγος.....

Η Σύζυγος.....

Παιδί Α.....

Παιδί Β.....

Παιδί Γ.....

2. Πόσα χρόνια εργάζεστε σ' αυτή τη δουλειά;

Ο Σύζυγος.....

Η Σύζυγος.....

Παιδί Α.....

Παιδί Β.....

Παιδί Γ.....

3. Έχετε ασφαλιστική κάλυψη στη δουλειά που κάνετε;

Ο Σύζυγος

ΝΑΙ

ΟΧΙ

Η Σύζυγος

ΝΑΙ

ΟΧΙ

Παιδί Α

ΝΑΙ

ΟΧΙ

Παιδί Β

ΝΑΙ

ΟΧΙ

Παιδί Γ

ΝΑΙ

ΟΧΙ

10.ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ

Ποιά είναι τα πέντε κυριότερα προβλήματα που αντιμετωπίζετε σήμερα εσείς και τα παιδιά σας στην Ελλάδα;

1. Η ανεργία ;
2. Η έλλειψη δικής σας κατοικίας ;
3. Η μη απόκτηση της Ελληνικής υπηκοότητας ;
4. Η μη καλή γνώση της ελληνικής γλώσσας ;
5. Η μη αναγνώριση του πτυχίου σας ;
6. Η δυσκολία να σπουδάσουν τα παιδιά σας;
7. Η έλλειψη παιδικών σταθμών ή η δυσκολία αποδοχής των παιδιών σας σε υπάρχοντες παιδικούς σταθμούς ;
8. Η μη ασφάλιση στην εργασία σας ;
9. Άλλο;.....

1

2

3

4

5

ΤΕΙ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ

ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΑ: ΔΑΡΔΑΜΑΝΕΛΗ ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

ΑΠΟΓΡΑΦΗ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΩΝ ΠΑΛΙΝΝΟΣΤΟΥΝΤΩΝ ΟΜΟΓΕΝΩΝ

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ:.....

ΝΟΜΟΣ:.....

ΕΤΟΣ ΓΕΝΝΗΣΕΩΣ:.....

1. ΦΥΓΗ ΑΠΟ ΤΗΝ Ε.Σ.Σ.Δ.

1. Από ποιά χώρα, πρώην μέλος της Ε.Σ.Σ.Δ. προέρχεστε;
 - I. Χώρα:.....
 - II. Περιοχή.....
2. Πότε φύγατε από την πρώην Ε.Σ.Σ.Δ. και ήρθατε στην Ελλάδα;
.....
3. Ποιοί είναι οι τρεις κυριότεροι λόγοι που φύγατε από την χώρα της πρώην Ε.Σ.Σ.Δ. και ήρθατε στην Ελλάδα;

1) Εμφύλιος πόλεμος	4) Ήθελα να έρθω στην Ελλάδα
2) Τρομοκρατία	5) Ακολούθησα τους συγγενείς μου
3) Ανεργία	6) Άλλοι λόγοι.

1. 2. 3.
4. Υπάρχουν συγγενείς πρώτου βαθμού που μένουν ακόμα εκεί;

1. ΝΑΙ ☐	2. ΟΧΙ ☐
---------------------------------	---------------------------------

α) Αν ΝΑΙ, ποιοί είναι; Γονείς Παιδιά Αδέλφια

β) Αν ΝΑΙ, σκέφτονται να έρθουν και να μείνουν στην Ελλάδα;

1. ΝΑΙ ☐	2. ΟΧΙ ☐
---------------------------------	---------------------------------

2. ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

1. Γιατί εγκατασταθήκατε στο μέρος αυτό που μένετε σήμερα; (τρεις βασικότερους λόγους)

- 1) Έχω συγγενείς
- 2) Έχω φίλους
- 3) Έχω συγχωριανούς

1 2 3

- 4) Βρήκα ευκολότερα εργασία
- 5) Μας δέχτηκαν καλύτερα
- 6) Μας έδωσαν οικόπεδα
- 7) Μας έδωσαν σπίτια
- 8) Άλλη αιτία.

2. Είστε γραμμένος στο Δήμο ή στη Κοινότητα που μένετε σήμερα;

ΝΑΙ ΟΧΙ

3. Πού θα θέλατε να κατοικήσετε μόνιμα;

3.ΚΑΤΟΙΚΙΑ

1. Σε τι είδους σπίτι, διαμένετε σήμερα;

Μονοκατοικία Διαμέρισμα

2. Ποιά είναι η κατάσταση του σπιτιού που μένετε σήμερα;

Πολύ καλή Καλή Μέτρια Κακή

3. Το σπίτι που μένετε είναι:

Ιδιόκτητο Ενοικιαζόμενο

4.ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΝΙΣΧΥΣΗ

1. Τι οικονομική ενίσχυση πήρατε από τη στιγμή που ήρθατε στην Ελλάδα ως σήμερα από Κρατικές Υπηρεσίες;(σε €).....

2. Τι δάνεια έχετε πάρει από Τράπεζες για αγορά-κατασκευή κατοικίας;
.....

3. Είστε ικανοποιημένοι απ' αυτή την οικονομική ενίσχυση;

Πολύ Λίγο Καθόλου

5.ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

1. Πόσα εκπαιδευτικά προγράμματα παρακολούθησες εσύ και τα άλλα μέλη της οικογένειας σου ως σήμερα στην Ελλάδα;.....

2. Ποιοι φορείς έκαναν αυτά τα προγράμματα;.....

3. Είστε ικανοποιημένοι από τα προγράμματα που παρακολουθήσατε;

Πολύ Λίγο Καθόλου

4. Σας βοήθησαν τα προγράμματα αυτά να βρείτε εργασία;

Πολύ Λίγο Καθόλου

6.ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

1. Ποια γλώσσα μιλάτε σήμερα μέσα στο σπίτι σας;
 Ποντιακή διάλεκτο Τούρκικα
 Νεοελληνικά Γεωργιανικά
 Ρωσικά Συνδυασμός γλωσσών.....
2. Πόσο καλά γνωρίζετε την ελληνική γλώσσα όταν φθάστε στην Ελλάδα;
Ομιλία: Πολύ καλά Καλά Μέτρια Λίγο Καθόλου
Γραφή: Πολύ καλά Καλά Μέτρια Λίγο Καθόλου
3. Πώς μάθατε τα ελληνικά στη Χώρα της πρώην Ε.Σ.Σ.Δ, όπου ζούσατε;
 Στο σπίτι Στο σχολείο Στον Ελληνικό Σύλλογο Αλλού
4. Πόσο καλά γνωρίζετε την Ελληνική γλώσσα σήμερα;
Ομιλία: Πολύ καλά Καλά Μέτρια Λίγο Καθόλου
Γραφή: Πολύ καλά Καλά Μέτρια Λίγο Καθόλου
5. Πού μάθατε την ελληνική γλώσσα στην Ελλάδα;
 Στο σχολείο Στα σεμινάρια Στην οικογένεια Στην εργασία Αλλού
6. Σε πόσο χρονικό διάστημα σε μήνες, μάθατε την ελληνική γλώσσα;.....

7.ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ

1. Από πόσα μέλη αποτελείται η οικογένεια ;.....
2. Έχετε πάρει ελληνική ταυτότητα ;.....
3. Είστε μέλος σε κανένα σύλλογο παλιννοστούντων ή γηγενών Ποντίων ;
 ΝΑΙ ΟΧΙ Σε ποιό;.....

8.ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

1. Τι σπουδές έχετε κάνει εσείς και τα μέλη της οικογένειάς σας;

Μέλος Οικογένειας	Δημοτικό/Γυμνάσιο	Λύκειο	Τεχνική Εκπαίδευση	Τ.Ε.Ι.	Α.Ε.Ι.	Μεταπτυχιακές Σπουδές
Ο Σύζυγος						
Η Σύζυγος						
Παιδί Α						
Παιδί Β						
Παιδί Γ						

2. Έχετε αναγνωρίσει το πτυχίο σας στο ΔΙΚΑΤΣΑ;

ΝΑΙ

ΟΧΙ

3. Τα παιδιά σας πηγαίνουν στο Ελληνικό Σχολείο; ΝΑΙ ΟΧΙ

Αν όχι, γιατί;.....

9.ΕΡΓΑΣΙΑ

1. Τι δουλειά κάνετε σήμερα στην Ελλάδα;

Ο Σύζυγος.....

Η Σύζυγος.....

Παιδί Α.....

Παιδί Β.....

Παιδί Γ.....

2. Πόσα χρόνια εργάζεστε σ' αυτή τη δουλειά;

Ο Σύζυγος.....

Η Σύζυγος.....

Παιδί Α.....

Παιδί Β.....

Παιδί Γ.....

3. Έχετε ασφαλιστική κάλυψη στη δουλειά που κάνετε;

Ο Σύζυγος ΝΑΙ ΟΧΙ

Η Σύζυγος ΝΑΙ ΟΧΙ

Παιδί Α ΝΑΙ ΟΧΙ

Παιδί Β ΝΑΙ ΟΧΙ

Παιδί Γ ΝΑΙ ΟΧΙ

10.ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ

Ποιά είναι τα πέντε κυριότερα προβλήματα που αντιμετωπίζετε σήμερα εσείς και τα παιδιά σας στην Ελλάδα;

1. Η ανεργία ;
2. Η έλλειψη δικής σας κατοικίας ;
3. Η μη απόκτηση της Ελληνικής υπηκοότητας ;
4. Η μη καλή γνώση της ελληνικής γλώσσας ;
5. Η μη αναγνώριση του πτυχίου σας ;
6. Η δυσκολία να σπουδάσουν τα παιδιά σας;
7. Η έλλειψη παιδικών σταθμών ή η δυσκολία αποδοχής των παιδιών σας σε υπάρχοντες παιδικούς σταθμούς ;
8. Η μη ασφάλιση στην εργασία σας ;
9. Άλλο;.....

1

2

3

4

5